ISAAC
[illegible]
opera
5

M. Joannis Isaaci
Operum mineralium
Liber primus. 1

MAGISTRI IOANNIS ISAACI HOLLANDI, VIRI IN Philoſophia, potiſſimùm verò in Chymia celeberrimi,

Opera Mineralia, ſiue de Lapide Philoſophico, omnia, duobus libris comprehenſa.

Nunquam antehac edita, ac nunc primùm ex optimis manu-ſcriptis Teutonicis exemplaribus fideliſſimè in Latinum ſermonem tranſlata, à
P. M. G.

MIDDELBVRGI,
Excudebat Richardus Schilders, Ordinum Zelandiæ Typographus.
1600.

DE IOANNIS ISAACI BATAVI PHILOSOPHI OPERE Minerali iam demùm in publicum prodeunti.

AVRIS Batava, crassa si fuisti
Cùm te diceret esse Martialis;
Qualem dixerat esse desijsti,
Cùm Desiderius tuus, tuumq́;
Pro! desiderium esse te negaret,
Negaret simul & simul probaret.
Stat sententia tum negationis,
Stat sententia tum probationis:
Alter qui neget, ille quod negavit
(Auris Batava) prodit & tacendo
Confirmat prius ille quod probarat;
Vt vel martius æstimator ille
Causam iudicet ipse Martialis.
Prodit Batavus insolentiore
Arcanæ genio refertus auræ.
Euge plaudite quotquot inter umbras
Ignoti procul ambulatis horti:
Hic filum simul ingredi volenti,
Et filum dabit exitum paranti;
Manum porrige, meta te sequetur,
Et finem feret ultimum labori:
Si finis modò semper ambigenti
Aut meta, ampliùs usque quæritanti est.
*At ò! quam * * * * * te beasti,*
Huius muneris explicatione?
Quam nos, illius applicatione?
Vive Belgia, particepsq́; vive
Auris Batava notioris auræ.

P. HONDIVS.

In editionem operis Mineralis M. IO ANNIS
ISAACI, nunquam antehac visi.

FAMA vetus, ſpolium pretioſi Velleris aureum
Colchidos Æſonidē diripuiſſe ſolo. (hortis
Creditur Heſperidum Alcides bona plurima ab
Vexiſſe in patriã, cùm aurea mala tulit.
Pone tuos faſtus, nec tecum tolle triumphos
Græcia; non ſoli gloria tanta tibi eſt.
Maior apud Belgas nunc erit Romanus Iaſon,
Maior & Alcides Teutona rura beat.
Qui quãtũ inter oues Aries ſupereminet omnes
Fuluus, & Heſperidum gloria præſtat agri:
Tãtùm hic Alcida eſt, & maior Iaſone: idipſum
Ex certis poterit cuique liquêre notis.
Quippè ſemel prędã hanc tulerint heroes opimã
Quæ tamen hinc natis commoda nata ſuis?
Cùmq; pares nequeat tanto in certamine vires
Promere Poſteritas, excidit vſque bonis.
Adde quod, & rapuiſſe pudor, ſpoliaſſe cruentũ,
Contra naturæ fœdera ijſſe, parum eſt.
Te minor Alcides ergò, Minor ipſus Iaſon
Iane, quod auſpicio ſit patefacta tuo
Semita, qua Craſſo paraſangis pluribus auro
Præſtes, Naturæ conveniente modo.
Et Chymiæ claras animum dimittis in artes
Naturæ effœtæ ſubſidium arte ferens.
Salue Iane redux, tenebris emerſe profundis:
Cùm antè fores tenebris ſemiſepultus atris.

ENOCH STERTHEMIVS.

CORNELIVS HERLS MEDICINÆ VTRIVSQVE STVDIOSVS, in doctissimum spagyrum IOANN. ISAACVM.

HErmetē Alchymię Regē, produxit Egyptus:
Raymundū Hesperia, & Græcia Aristotelē:
Ast non inferior fuit his, quem Belgia Belgis
Ædidit, ingenio, nec minus arte parem.
Sicut enim fuerat Hermes ter maximus illis
Dictus, sic nobis noster ISACVS erit.
Nam Vegetabilium naturas novit, & omne
Fossile, tùm quidquid spiritus intus alit.
Hic monstrat cœlum terrę cōiungere, & ignem
Iungere aquæ, Iustæ fœdere amicitiæ:
Hic fixum solvit, docet hicque volare solutum,
Hacque via certum, fingere elixirium.

ILLV-

ILLVSTRI AC GENE-ROSO COMITI, DOMINO GEORGIO EBERHARDO, Comiti *Solmensi*,&c.

ETSI non ignoro, Generose D. Comes, quãtam negotiorum publicorum molem sustineas: tamẽ opinio singularis humanitatis tuæ fecit, vt auderem præsenti ad te epistola de his duobus disserere: primò de caussis quæ me impulerunt, vt authorem hunc latinitate donatum in publicum æderem, deinde cur illum tuo adeò illustri nomini inscriberem.

Principio quia comperiebam multa hodie à multis de arte Chymica in lucem dari, quorum ferè nulla est nec Veritas nec authoritas. Multosq́; hoc tempore huius artis nasci studiosos, qui infinitis laboribus, nec minoribus sumptibus eò

aſpirant, vt tandem in hoc ſtudij genere excellant: Putabam optimè me de ijs mereri poſſe: ſi M. Ioan. Iſaaci ſcripta, cuius nomen per totum Christianum Orbem eſt celeberrimum, Latinitate donarem, atque prælo ſubijcerem.

Eſt & alia ratio, quæ me ad hunc laborem impulit: nempè, quod magnã in manu-ſcriptis exemplaribus comperi varietatẽ: multis multa deeſſe, nonnulla ea etiam continere, quæ authoris ſtylum parum ſapiunt. Denique in quibuſdam ordinem omnino eſſe inuerſum. Quorum primũ eſt, quod temporis lapſu (vt ferè fit) quædã ſcripta ab alijs elaborata, ſub noſtri Philoſophi nomine ſubornari, vulgoq; obtrudi potuiſſent. Ex quo quantum damni ſchola Chymica acciperet, dici vix poteſt. Huic malo non melius remediũ adhiberi (mea quidem ſententia) potuit, quàm ſi poſtquam doctiſsimi viri in hac arte peritiſſimi, varia huius authoris exemplaria inter ſe contuliſſent, tandem clariſs. Iſaaci ſcripta optima fide, prælo committerentur.

Et quanquam plures in hac arte Philoſophus conſcripſerit libros, ſcilicet Vegetabilium, Mineralium atque Animalium, &c. Tamen ab ijs quæ de Mineralibus tractavit, incipiendum putaui,

taui, vt ex iis quis de reliquis fructus exspectandus sit, primùm periculum facerem: ea tamē sententia, vt, si ex isto meo labore fructus non pœnitendos ad istius artis Candidatos pervenire intelligam, brevi reliqua etiam (Deo dante) luci expositurus sim.

Duos de Mineralibus (quos Cels. T. offero) conscripsit libros. In quorū primo varias enunciat huius operis rationes: docetq́ ex Saturno, Luna ac lapide quodam (quem album vocat) simul iunctis, tincturam Lunificam componere. Ostendit etiam varios fixandi, incerandi, atque fermentandi modos. Multisq́ de erroribus qui in hoc opere interdum committuntur, studiosos cautos facit. Annotat insuper, quomodo ritè lapidis proiectionem facere conveniat. Ac quinam lapis ex mero Sole ad rubrum: itemque oleum quo metalla tingenda, immutandaque sint, conficiantur. Tradit quoque rationem formandi lapidis ex luminaribus vnà iunctis. Posteà tractat de sale Sapientum. Deniquè apertè, quî Lapis multiplicetur, demonstrat.

In initio libri secundi varias difficultates, quæ in opere physico incidere possunt, enumerat. Deinde multa tùm de subiecto, tùm de operatio-

ne magni operis disceptat. Proponitque varias rationes incerandi Lapidem, quò fusibilis efficiatur. Multorum hominũ errores in hoc opere refutat. Proponit deinde opus quod vocant Solificũ & Lunificum: ac quomodo ex Mercurio, Sole & Luna cõficiatur, cõmonstrat. Tandem tractat de salibus, oleisq; quibus metalla tinguntur. Postremò varias particulares tincturas docet.

Translatio est simplex, atque omnino incompta fateor, sed tamen eiusmodi, qualem putamus arti atque operi maximè conuenire. Etenim relicta omni verborum pompa, atque orationis ornatu: in hoc vnum incubuimus, vt nudam authoris mẽtem, quàm potuimus, clarissimè atque integerrimè exponeremus. Hunc ad scopum summo cum studio collimamus, in hoc laudem quærentes, quod maxima pars eorum, qui authores transferunt, vitio nobis verterent: qui putant vix laudem se aliquam mereri, nisi vbique inani verborum strepitu omnia repleant. Quod facit vt quam plurimum ab authoris mente toto cælo aberrent, atque lectoribus suis molestiam incomparabilem pariant. Qui nostra vel potius authoris spreta simplicitate atque candore, populo suas proponit ineptias, næ ille Lectori facilè imponit.

Si

Si nusquam non Cels. T. in tautologiam impinget, sciet nos maluisse Philosophi nostri vitium sequi (si alioqui vitij nomē id meretur, quod sponte atque data opera tantus vir expressit) quàm vt latum vnguem ab eius sententia, vana eloquētiæ ostentatione recederemus. Et (vt paucis dicam) Lectori inservire mens nobis fuit: eiusque vtilitati consulere, ne sub præclaro titulo Magistri Isaaci nostra commenta tibi obtruderentur. Opera viri tanti condignis laudibus celebrare, mearum virium omninò non est. Hoc vnum (quod omnes facilè comperient) dicam: vix quenquā huius artis studiosum tria verba sine summa admiratione degustaturum. Certè illum qui legere authoris nostri scripta incipit, tantum capit desiderium, tantaq; afficitur voluptate, vt non priùs à lectione abstinere posit, quàm principic finem attexuerit.

Vtitur quidem mira in scribendo author noster simplicitate, atque multoties, ac variè vnam candemque rem inculcat. Quod tantum abest, vt quenquā à studiosa indagatione lucubrationū eius auertat, vt eum potiùs ad diligentiorem investigationem earundem alliciat. Quid enim magis veritati consentaneum, quam simplici-

tas

tas, veritatis vera lux, atque indiuidua comes? Quamobrem vbi valedicto omni candori, ad verborum involucra confugitur, suspicio erroris, ac falsitatis ibi statim enascitur.

Quanquam (ne quenquam fallam) hoc mihi hic addendum est: Philosophum nostrum, nisi cum singulari iudicio, magnaq́; cum diligentia atque attentione legatur, parum Lectori profuturum. Neque enim inertes Philosophia vnquã pro filijs suis amplexa est, sed eos qui studijs insudantes, scientiam magno labore emunt: quam equidem nullo alio pretio, auro (puta) aut argento quispiam comparare sibi potest. Cæterum, clarius Chymiæ artem à nemine hactenus Philosophorum traditam fuisse, multorum doctissimorumq́; hominum iudicio constat. Itaque Philosophus noster mediũ tenens, & nimiã simplicitatem & obscuritatem nimiam, in tractanda sua arte omnino vitavit; ne si, in alterutro modũ excessisset, aut sancta obijcere canibus, aut Chymicæ artis studiosos à regia via abducere, aut verborum involucris fallere eos videretur. Vbique omnia sententijs sunt referta, & ne quid Lector in eo desideret: Habet de ijs quæ tractat veterum Philosophorum, habet & recentiorum

senten-

sententiam. Denique habet hîc de quavis re authoris iudicium firmißimum: vtpote quod & demonstrationibus infallibilibus, & experientiæ stultorum magistræ innititur.

Quid dicā amplius? Habet in hoc vno Philosopho artis Chymiæ absolutißimum compendiū. Adeo vt mirum non sit, si is qui semel istius autoris lucubrationum energiam degustauit, relictis infinitis libris qui de eadem materia vbiq; extant, semotisq; authoribus vulgaribus, parumq; probatis, vno nostro Philosopho sit contētus. Etenim si id temporis quod in euoluendis variorum authorum scriptis maxima pars impendit, vni nostro Philosopho darent: profectò longè vberiores fructus ex ista studiorum suorum ratione colligerent.

Addam & hoc, Paracelsum arcanorum (vt ita dicā) Monarcham, quicquid in hac arte habuit cognitionis, ex isto authore ferè id omne hausisse. Nam illud quidē extra controuersiam est omnem: nostrum hunc ante illum Philosophū natum: hoc etiam: Paracelsum vbique, maximè verò in ijs quæ de Principijs rerum scripsit, authorem hunc nostrum esse sequutum. Adeò vt si quis libros Paracelsi pro doctißimis Philosophi

nostri commentariis accipiat: haud multùm in isthac sua opinione fallatur. Neque id Paracelsus ipse (si viveret) Præceptori suo clarissimo invideret. Non pigebit itaque istius artis candidatos illo uti magistro, qui talem habuit discipulum, cui vix ab origine mundi quispiam hominum par extitit.

Porrò denuò ad translationẽ, laboresq́ nostros redeamus. Scio operam hanc meam quam plurimis fore ingratam. Iis primo, qui artis Chymiæ omninò ignari, eam multis modis lacerant. At quid mirum, si (quemadmodũ in proverbio est) ars inimicum non habeat nisi artis ignorantem?

Sed & ab iis exiguam gratiam referam, qui ab invidia canina penè consumpti, sibi solis viuunt, eos puto, quibus huius authoris manu-scripta exemplaria ad manum cum sint: mallent doctissimas clarissimorum virorum lucubrationes à tineis corrodi: quam vt iis in lucem mittendis publicæ vtilitati consulatur. His vt satisfaciam non magnopere laboro. Arcana naturæ (aiunt) me omnibus, maximèq́ iis indignis cõmunia facere: Philosophiam me prodere, quæ nõ nisi filiis suis vult innotescere. Quasi verò doctissimorum Philosophorũ scripta antehac ab ipsissimet

met Philosophis nunquàm sint evulgata. Quasi etiam propterea statim omnibus palàm fierent abstrusa naturæ, quòd Philosophorũ scripta omnium hominũ manibus teruntur. Meminerint isti homines eius, quod aiunt olim Aristotelem Alexandro magno respondisse, qui istorum opinione imbutus Aristoteli significabat non parũ se dolere, quod libros de Philosophia, priuatim sibi in schola prælectos evulgasset; Libros scilicet illos editos fore tanquam nõ editos, quia nemo illos intellecturus esset, quàm qui ab ipso Aristotele eosdem audiret. Omitto me ideo nostri authoris opera latinitate donasse, ne homines omnino indocti, quique non nisi maternum idioma callent per me ad hanc artem admittantur.

At rogabit fortasis quispiam, quem quis fructum ex istiusmodi Philosophorum scriptis colligere posit: cùm experientia abundè doceat, eos ferè ad extremam miseriam, paupertatemq́ pervenire, qui se inani spe lactantes, huic studij generi insudant? Respondeo: Illud palàm esse, eum de Republica nõ malè mereri, qui vt publico malo medeatur, summam dat operam. Nunc quia certum est, huius mali fontem in eo consistere, quod plerunque artis Chymiæ studiosi,

in

in perscrutanda hac arte, authores sequuntur, aut nimium obscuros, aut parum probatos (qui cùm cæco de coloribus disputant.) Quis non videt illum de Rep. optimè mereri, qui istiusmodi devijs erroribusq́; captis, & maximè probatos, & præter cæteros candidos tradit authores, vt ab erroribus suis purgati ad meliorem tandem redeant mentē: vtque miseriam suam cum summa felicitate, animiq́; quiete commutent. Sanæ mentis est, errores corrigere, non errorum causa artem ipsam tollere, aut statim sepelire velle. Addam & hoc, quòd nunquam me meorum nec laborum, nec sumptuum pœnitebit, modo eorum fructus ad aliquos quantūvis paucos pertigerit, à quibus tandem ad infinitos homines defluat.

Nunc tempus est, vt ad alteram epistolæ partem transeam, ne æquo longior nauseam tuæ C. pariam. Rationes ergo quæ me mouerunt, vt authorem hunc C. T. potissimùm nomini dedicarē consecraremq́;, etsi multæ gravesq́; à me in medium adferri possent: vna tamen atque altera in præsentia ero contentus.

Prima est, quod Philosophi siue authoris habita ratione, talem mihi in dedicatione virum eligendum putaui: qualem ille, si viueret, aut si

olim

olim sua scripta in lucem exposuisset, fuisset electurus; cui inscriptio, materiaq; ipsa honorifica futura, quique vicissim decus atque æstimationem à splendore nominis sui, ipsi operi allaturus videretur.

Secunda cum priore concurrit, scilicet, quoniam authoris nostri nomen apud omnes ferè nationes, quæ Christum Dominum profitentur, est celeberrimum: maximè verò apud artis spagiricæ candidatos: putaui tanti viri operum dedicationem nunquam cuiquam maiore iure competere, quàm illi, cuius nomen ac fama merentur per totum Christianũ Orbem celeberrima fieri.

Quæ ratio exigit vt quæ in C.T. laudem dici possunt longa oratione prosequerer. Quod autem in tuarum laudum præconium non digredior, facit conscientia meæ tenuitatis. Ea est enim amplitudo illarum, & cumulus, vt etiam eloquentissimũ quenque absterrere possint. Vnum tamen (ne nihil dicã) eximium imprimis, adeoq; admiratione dignũ silentio præterire nõ possum, quod is qui à prima adolescentia in castris inter arma & strepitum militarem vixit, ita tamen literas doctrinamque complectitur, vt excellere in ijs, & cum summis artificibus comparari possit.

ſit. Accipies ergo, Illuſt. & Generoſſ. D. Comes munuſculum hoc levidenſe ab animo tui ſtudioſiſsimo profectum, ea clementia & benevolentia qua ſoles etiam leviora. Ita ego nec laborem meum mihi periiſſe videbo, & ad cætera eiuſdem authoris opera emittenda, vulgandaque, animabor. Datæ è muſæo meo pridie calendas Septēbris, Anno à Chriſto nato quadragies quadrageſimo.

Tuæ Celſitudinis obſervantiſsimus,

L. D.

Operum Mineralium M. IOANNIS ISAACI Hollandi, siue de Lapide Philosophico, *Liber primus.*

NVNC Filium meum docere volo primum modum in Alchymia inuẽtum, omnia metalla quæ mortua & impura sunt, ad verum Solem & Lunam reducendi: scietq́ filius meus hanc rationem in Alchymia primum ordinem vocari, quia prima est quæ in rerum natura inuenta fuit, ad imperfecta metalla perficienda.

Opus primi ordinis.

Cap. 1.

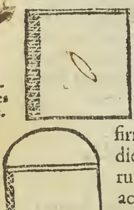
PRIMVM recipe Saturni ℔. 12. eum in cineres mouendo redige in oblongo vase luteo, ita vt exiguo cribro transmittere possis: tum ablue prædictos cineres Saturni, aqua munda pura, donec aqua pura defluat: quo facto exsicca tuum Saturnum igni pu-

1 In opere primi ordinis Saturnum sumẽdum docet, ac quomodo is parandus.

pusillo donec puluerescat. Deinde sumito sal populare siue non decoctum; proijce in aquam frigidam, ac quicquid in aqua frigida resolui nequit, abijcito, prorsus enim inutile: Sal verò resolutum in eam siccitatem congela, vt puluerescat. Accipito tum partem illius salis & Saturni tantundem, simulque super lapide cum acri aceto ex vino confecto conterito: tum lento igni siccato vt pulverescat: Deinde in vas calcinatorium luteum ita coctum vt ignem ferre possit, immittito, factum in hunc modum.

Salis pars 1. & Saturni ana.

Cum mercurio vulgari



Lutabis id forti operculo, ponesque in fornace calcinatoria calcinandum per dies noctesq; 12. sinesque hoc pacto modicè candere, ita vt Sal non liquescat: vas verò adeò firmũ esse debet, vt prædicto 12. dierum spacio nec findatur, nec rumpatur: quibus exactis exime, ac salsedine abluta, calcẽ moue, & identidẽ residere sine, rursusq; superinfunde, moue & sine residere, donec aqua pura defluat, gustumque salis non ampliùs retineat: tum calces tuas terendo super lapide cum aqua munda tam tenues effice vt ijs penicillo pingi queat: tũ denuò laua calces aqua pura calida toties, donec aqua tua pura defluat: deinde exsiccabis in sar-

Calcinandũ 12. dies & noctes.

sartagine ad lentū ignem, donec in pulverē redigantur. Hec facto calces in aceto destillato soluendas pones in cantharo lapideo mundo, aut vitreo: ac si non omninò resolvantur iterùm calcinandas pones cum sale, vt supra dictum est per tres dies, ac facito vt supra: quibus exactis iterùm solvendas pones in aceto, ac breui soluentur. Tum congela aut acetum decola, ac remanet tibi pulvis subtilis qui in aquam non resoluetur, tumque Saturnum tuum paratum habes.

Calcinandum vt prius 3 dies.

Saturnus paratus.

Cap. 2.

NVNC scies, mi fili, tibi sumendam esse Lunam Cupellatam puram, eamq; in laminas tenues, rediges, ac calcinabis cum sale communi præparato, vt supra, per tres dies, quibus exactis Sal aqua calida ablues, quodq; non est calcinatum denuò calcinandum, vt prius, pones, donec omninò in calces fuerit redactum, tum calces aqua communi calida lauabis, & à sale repurgabis, donec aqua pura defluat: tum exiccabis calces ac soluendas in aceto destillato pones, ac singulis octo diebus acetum effundes, recensque denuò infundes, donec omne solutum fuerit: ac si omne resolui nequeat, sale rursum calcinabis, vt supra, per diem ac noctem, salque elues, & calces exsiccabis, ac pones soluēdas in aceto destillato, donec omninò solutæ fuerint: tum congelato, ac

ij. Sumendam Lunā, & quomodo paranda

Singulis 8 diebus acetum recens infundendum.

Luna tua facilè soluetur in aqua communi destillata: ac si nō omnis resoluatur in aqua cōmuni destillata, ignefiant calces, vt prius dictum, & resolue iterùm in aceto, ac denuò congela, ac facilè in aqua communi destillata soluetur, atque Luna tua parata erit.

Luna parata.

iij. Sumendum esse album lapidem, acquomodo is parandus.

TVM verò sumes album lapidem tibi notum, eoque in subtilem puluerem conterendo redacto, recipe alumen per diem integrum calcinatum igni pusillo, vt tantummodo candescat, nec amplius: tum recipe Sal commune præparatum vt supra, etiam partem aluminis calcinati, contere simul cum aceto destillato in densam pultem: tum in vas sublimatorium infrà latum impone, alembico magno & amplo superimposito, luta receptaculum ad rostrum, eiq; exiguum ignem adde, vt humiditas absumatur, quia destillata sublimabitur in alēbico subtilissimus spiritus cōbustibilis: quod cùm videbis ignem minues, tamque exiguum efficies, vt soli media æstate lucenti, calore sit similis, ac tamdiu in eo calore retinebis, donec certus eris nullam humiditatē ampliùs superesse: tum ignem insigniter minues: humiditate enim destillata, & subtili spiritu destillante, nisi ignem minueres, subtiles illi spiritus vnâ cum aqua destillarent in receptaculū: idcirco per diem vnum ad

Vas sublimatorium infra latum.

Ignis minuendus cùm spiritus combustibilis sublimatur.

ad pusillum ignem habeto, donec certus eris nullam humiditatem restare: tumq; augeatur ignis per gradus, ita vt validè sublimare incipias, sublimaque ad horas 24. igni mediocriter vehementi, ita vt materia vnà cum olla sublimatoria infra candeat ad horas 2. tùm finito vt frigescat. & alembico sublato, exime id quod sublimatum est: fæces remoue; an verò nihil præter fæces remanserit super carbone ardente, aut lamina ærea aut ferrea candente probabis.

Cap. 4.

TVM denuò sublimabis id quod semel sublimatum est, per materiã recentem, facies verò modis omnibus vt suprà: istamque sublimationem tertiò iterabis, semper per materiam recentem: postremò sublimabis per se, 1. sine vlla alia materia, donec nihil amplius remaneat: tum lapis purus est. Primùm enim ab omni suo sulphure combustibili repurgatus est, ità vt non amplius sit igni consumptibilis: est etiam perpurgatus à sua terrestritate quæ ingressum prohibebat: nam terrestritas illa & sulphur combustibile vtraque cum fæcibus relictæ sunt. Sulphur combustibile urebat priùs corpus eius cum igni admoueretur, ac terrestritas ingressum prohibebat, vt in metalla ingredi nequiret: ab his duobus iam separatus & liber est, vti dictum.

Cap. 5.

IAM etiam ſciet filius meus lapidẽ iſtum adhuc materiam in ſe habere, quæ fixationem eius adimit: quamdiu enim materiam eam in ſe habet, nõ poterit hic lapis vllo tempore fixari. Et in hoc multi decipiuntur qui hanc materiam non nouere. Quærat verò filius meus quæ ſit iſta materia? Habeat itaque filius meus pro magno arcano, huic lapidi tam albo quã rubro, ineſſe quendam ſpiritum ſubtiliſſimum tam fugacem ac ſubtilem, vt lapis nunquam fixari poſſet, quamvis vel 1000. annos in igni eſſet: cùm enim fixabitur ſiue cum fermẽto, ſiue cum aliquo corpore, tam puſillus ei ignis adhibendus erit, vt nihil prorſus ſurſum ſublimetur, alioqui fixum non fiet cum fermento aut corpore, atque ita denuò identidem agglutinandum eſſet, quomodo vllo tempore id fixari queat? Habet verò lapis iſte ſubtiles illos ſpiritus quorum nihil aſcendere poteſt. Itaque ſubtilis ſpiritus à lapide ſeparandus eſt, ſicuti rudis illa terreſtritas, ſiue materia terrea ingreſſum prohibens. Ita 2 iſtæ materiæ à lapide ſeparandæ erunt, antequam lapis cum vllo fermento aut corpore fixari poſſit.

Lapidi inſunt ſpiritus quidã ſubtiles.

Medius ſpiritus eſt ſumendus aut materia quæ ſemper medio loco reperitur, eſtque is ſpiritus quem quærimus qui eſt inter fixum

&

& nõ fixum. Nam si eam materiã crucibulo vitreo indideris, ipsa prius liquescet quam evolare incipiat: nec citò volabit, sed ad modum ceræ purè ac sensim ab igni ascendentis. Ita materia lapidis temperata est inter fixum & non fixum, cùm ei adempta est eius superfluitas. 1. primùm Sulphur combustibile, deinde eius terrestritas ingressum prohibens aut adimens, eiusq; subtiles spiritus cõbustibiles fixationem lapidi tollentes. Et in hoc errant omnes Alchymistæ, eò quod lapidem non nouerunt neq; naturam eius, ac superfluitatem ei non adimunt: hoc est, quia superflua eius non tollunt, nec possunt temperata inter fixum ac non fixum servare: estque hoc maximum in hac arte secretum. Quocirca disce lapidem, eiusque naturam nosse, & non errabis.

Lapis partim fix⁹ est, partim non fixus.

Lapis à 3. superfluitatibus mundificandus est, videlicet, à Sulphure combustibili, à terrestritate, ingressum prohibente, & à spiritu subtili fixationem impediente.

Superflua à lapide remouenda, temperata autem in eo seruanda sunt.

Cap. 6.

NVNC sumet filius meus lapidem cum simul omnis ascendit, ita vt nihil remaneat, ac ollæ vitreæ aut lapideæ indet, & alembico superaddito, ponet super fornace sublimationis, receptaculo ad rostrũ probè lutato, perpusillum ignem addet, paulò calidiorem quam Sol æstate media, eumq; calorem seruabit ad horas 10. deinde augeatur ignis paulatim modicè per gradus ad horas 12. post augebis adhuc ignem insigniter per gradus ad horas 12. ita vt olla ferè in fundo

Quomodo spiritus subtilissimus à medio separetur.

candeat, ita tamen vt vix percipiatur vtrum fundus candeat nec ne, ſicq; retine per horam vnam aut duas in eo calore: tum ſinas frigefieri: ac tum ablato alembico, ſubtilis ſpiritus aſcenderit in ſuperiorem partem alembici, aut circa marginẽ eiuſdem: hunc deme ſubtiliter, eſtq; ſpiritus iſte ad nullam rem vtilis, præterquam ad corrodendum in ferro aut chalybe, &c. Et materia lapidis quæ omnibus naturis aſſimilatur, eſt & in medio, ad collum ollæ ſublimata non tam altè aſcendit, quam ſubtiles illi ſpiritus combuſtibiles. Nam materia lapidis non poteſt, neque valet ad eam altitudinem aſcendere, ad quam ſpiritus ille ſubtilis aſcendit: habet enim materia lapidis aliquas partes fixas in ſua natura, quæ volatiles illas partes retinẽt, vt tam altè aſcendere nequeant, quam ſubtiles illi intemperati ſpiritus, quibus nullæ partes fixæ ſunt permiſtæ. Nobilem verò materiam lapidis exime ac ſerua, eſt enim verus ille lapis quem nobis Deus omnipotens gratis donauit, eſtque ad opus noſtrum paratus: eſt enim in omnibus ſuis æqualis ad operandum, idque in omnibus operibus Philoſophorum. Pone enim lapidem iſtum in crucibulo vitreo ad ignem, liqueſcet ad modum ceræ, prius quam ſit aſcenſurus, tumque ſenſim aſcendet, vt cera, aut aliud quippiam quod per ignem aſcendit: idque effici-

efficiunt partes eius fixæ quas in se habet, hæ retinent apud se partes illas volatiles, adeò vt cum ipso liquescere debeant, antequam ascendant: atque ita ascendunt etiam partes illæ fixæ interdum vnà: partes enim volatiles lapidis sunt maiores quam fixæ, idcircò partes volatiles partim secum attollunt partes fixas vi ignis. Scito hoc, mi fili, notitiam huius lapidis opus tuum ad exitum felicem perducturã, ope Dei Optimi Maximi, ignorantia verò lapidis multos errores parit.

Cap. 7.

TENEBIS item nunc, mi fili, te impurum corpus tibi præparasse. 1. Saturnum, & animam. 1. Lunam, quam ei infundes aut indes, & lapidem qui spiritus est, qui animam & corpus cõtinet, vt nullo vnquam tempore separentur: quique hoc medium non intelligit, is nullo vnquam tempore in arte nostra quicquam proferet.

Cap. 8.

SCIES prætereà fili mi tibi sumendas 10. ℔. Saturni præparati ac ℔. 1. Lunæ præparatæ quæ efficiunt 11. ℔. simul, tum sumes pro 12. de spiritũ tuo præparato, ac probè simul miscebis, tũ teres super lapide cum aqua communi, ita vt pictor penicillo pingere ea materia possit, tum humiditatem euapo-

Quomodo materiæ præparatæ sint miscendæ.



evapora ſuper balneo, donec pul-uereſcat, tumq; pone in ampla olla vitrea aut lapidea facta in hunc modum, ollam verò ſuper æquali lapide levigabis, eique operculum etiam levigatum impones, eique pondere plumbeo ſuperimpoſito, in fornace Philoſophorum collocabis, in teſta cum cineribus, tribus concavitatibus fornaci ſuperimpoſitis, ita vt tam ſupernè quam infernè calorem recipiat: ac quicquid agas exiguum ignem adde primùm ad ſex hebdomadas, quibus exactis ignem gradatim augebis, donec magnum ignem ferre poſſit, idque ſæpius proba eximendo parum laminæ impoſitũ, vt videas num fixum ſit: ſi nondum eſt fixum ſtare ſinito, cumque fixum evaſiſſe vides, exime drachmam, inde crucibulo vitreo, igniq; imponito, ſinaſque candere 4 partem horæ, tum verò ſinas frigeſieri, ac appendas, vt videas an pondus tuum habeas, ſi non habes, iterùm impone donec fixum fiat. Tum habes bonam Lunam in omnibus probis, eaq; Luna exiguo labore ad bonum Solem reduci poſſet. Atq; hoc modo Iupiter ad Lunam reducitur, vt hic de Saturno traditum, & ſi ponas Solem fermenti loco, fiet Sol ex Saturno: ſed in opere Iouis nihil præter Lunam efficere poſſis. Eſtque hic liber primi ordinis de Ioue & Satur-

Saturno ad Lunam & Solem reducendis: si verò Saturnum ad Solem voles reducere, lapis ruber erit præparãdus, sicuti de albo traditum est, sumendusq; Sol in suo esse, saltem vt in calces redigatur.

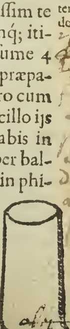
Opus secundi ordinis.

Cap. 9.

IAM tenebit filius meus esse præterea aliud opus secundi ordinis, idque est ad medicinam parandam in metalla mundificata proijciendam, quæ iam viuificata sunt.

Primùm para Saturnũ sicuti à me edoctus es, ac deinde tuum fermentum vt vicissim te docui in opere primi ordinis, lapidemq; itidem præpara vt edoctus es. Tum sume 4 partes, fermẽnti, 2 partes tui spiritus præparati, cõtere subtiliter super lapide duro cum aqua communi destillata, ita vt penicillo ijs pingi queat: quo facto iterum siccabis in vase vitreo in quo operari vis, aut super balneo, pelvi cum arena superimposita in phialam vitream immissum: exsiccabis verò donec puluerescat: deinde in tale vitrũ immittes, in superiore parte leuigatum super æquali lapide, vitreo leuigato operculo imposito, cui pondus plumbi superimpones, ac in for-

Prædictis materijs quomodo vtendum.



nace secreta collocabis, in cuius superiore & inferiore parte æqualis sit calor. Adhibebis verò initio ignem pusillum continuè ad 12. dies & noctes lampade, deinde ignem augebis paululum per gradus, provt ignem aut calorem posse ferre videris. Id verò hoc modo perspicere aut animadvertere poteris. Sume aliquantulũ tuæ materiæ instrumento argenteo, laminæque argenteæ impone, quæ carbonibus ardentibus superimposita: sines interdum calorem magis magisq; augeri: tum facilè videbis quam calidum possis efficere: materiam autem quam ex vitro sumes pondera prius quam laminæ imponas, cùmque eam à lamina removes, rursum pondera, si fortè quid impuri abierit: ita nosse poteris numquid sis perditurus nec ne, & secundum id ignem augere poteris: ac quicquid agas nunquã ignem augeas, quin prius aliquid eximas, ponderes, ac laminæ argenteæ imponas, vti prius dictum est: & quin videas quem calorem ferre possit, antequam ascendat: ita facilè in igni errare non poteris, estque hoc secretum tam magnum quàm est in arte. Nam si tantum adderes ignem vt sublimaret, aut spiritus exiret ex fermento, ac supra fermentum sese locaret, quamuis sursum non sublimaret, rursum tibi eximendũ esset, ac denuò conterendum: quomodo enim lapis vnà cum

fer-

fermento fixari posset, cum sibi inuicē permista non essent, id omninò foret impossibile. Itaque nihil aliud hic nobis curandum est, quam vt ignem ita regamus, ne spiritus è fermento sublimet, neue exeat, ac sese supra fermentum locet, aut prætereà ne supernè talem illi adhibeas calorē, vt spiritus per fermentum exeat, infraque in fundo vitri sese reponat. Itaque hoc pacto ignis regendus, vt in superiore ac inferiore parte fornacis sit æqualis calor. Valdè fallereris si maiorem in superiore quam in inferiore parte fornacis calorem excitares, ita vt spiritus per fermentum infra subsideret, & tum inde aliquid ad probandum sumeres. Quocirca fac, vt suprà edoctus es, videlicet vt probes & ponderes: nam si eximeres & probares, non autem pōderares: cùm de tuo fermento sumeres ex quo spiritus esset sublimatus infra supráue, plenum pondus reperires: tum fixum esse reputares, verùm fallereris: Spiritus enim infra in fundo iaceret, & fermentum super Spiritum, nihilque probasses aliud quam solum fermentum. Quare accuratè prospice vti ignem ita regas, vt calor infrà & suprà, & in lateribus sit æquè magnus: & quicquid agas potius minorē quam maiorem ignem adhibeas: ita falli non poteris, ac tametsi tempore multò longiore opus erit antequam fixabitur, tamen multò certius

Præstat errare in paucitate quam in vehementia ignis.

tius eſt. Itaque ſapias, mi fili, tibique in igni ſtruendo caueas, ne de integro iterum tibi ſit incipiendum, perinde ac ſi igni admotum nõ fuiſſet. In tota enim arte nihil magis hac fixatione curãdum eſt. Spiritus enim ac fermentum coniuncta & coadunata manere debent, ſi alioqui tandem fixarentur. Nam quomodo duo vnum fierent, cùm vnum alteri ſe ſubſtrahit; cumque à ſe inuicem ſeparantur? Itaque, mi fili, prudenter vide, vt ignem tuum ita modereris, ne ſpiritum, animam & corpus à ſe inuicem fuges igni vehementiore, ſed ſemper exiguũ ignem ſtrue, vt coniuncta maneant, vt anima & corpus vtraque vnum eſſe poſſint. Hanc lectionem ſæpius relege, animoque imprime; ignis enim negligentia multa opera perdũtur. Nam orationis dominicæ ſpatio fit vt ignis negligatur, ita vt rurſum de integro ſit incipiendum. Item nunc, fili mi, aliquoties aliquid eximes, vt prædictum eſt, ac diſpicies quem calorem ferre poſſit; addeſq; talem calorem per gradus donec fixum ſit, ac flammam ferre poſſit eo temporis ſpacio, quo decies aut duodecies oratio dominica recitari poſſet: tum ſi nihil in pondere amittis, fixum eſt, ac tum illi adhuc quintam partem ſpirituũ appone, hoc eſt, evacua vitrum, materiamque tuam pondera, ac ſume pro 4 partibus materiæ vnam partem ſpiritus, quæ efficiunt ſimul

Nota, orationis dominicæ ſpatio ignem poſſe negligi, ita vt ab integro incipiendum ſit: quare iſta ſæpius relegenda & retinenda.

mul 5 partes: tum optimè miscebis inter se, super lapide conterens, vti antea doctum est: quo facto siccabis rursumque suo vitro indes, iterumque impones, vt prius, ignemque vt prius, admouebis, &c. Atque vbi donec fixum fuerit, sume iterum quintam partem spirituum, vt prius, pro 4 partibus materiæ, impone vt prius, hocq; tandiu facito, donec materia liquescat instar ceræ. Id verò hoc pacto probabis. ℞. æs mundificatum, radas atque bellè polias, ei paululum tuæ materiæ impone, ignique siue carbonibus immitte, si materia liquescit, ac seipsam diffundit super lamina candente, locusque vbi materia iacet albus est, medicina tua secundi ordinis perfecta est. Age gratias Deo, &c.

Proba perfectionis.

Proiectio.

Cap. 10.

SVMES item, mi Fili, Venerē puram mundificatam, eiusq; 4 partes liquefacies super vna parte Lunæ, cumq; liquitur ac optimè fluit, inijce dimidiā partē tuæ medicinæ, sinasq; simul fluere octauam partem horæ, tum restingue, effunde, habesq; bonam Lunam in omnibus probis: siq; nimiū tuæ medicinæ inieceris, tota massa frangibilis erit, itaq; liquefacito, vt prius, adde plus Veneris, facitoq; id tandiu, donec massa tua malleabilis est, tum habes verā mēsurā virtutemq; tuæ

tuæ medicinæ, sitque in omni medicinâ probandum est.

Tertium opus Medicinæ 3. ordinis.

Cap. II.

SCIES item nunc, fili mi, esse præterea aliud opus aut medicinam, estque opus tertij ordinis: nulla autem est differentia inter opus secundi & tertij ordinis, quàm ea sola, quod tertium subtiliùs & fortiùs paratur, secundusque ordo, nullam facit proiectionem præterquã in metalla mundificata, sed tertius proiectionem facit in metalla impura. Vnde *Alanus* Philosophus ait: *Nostra medicina rubiginem metallis demit, æternamq; tincturam dat, quam in æternum seruant.*

Discrimen operis secundi & tertij ordinis.

Cap. 12.

SCIES verò deinceps, mi fili, hoc secretum. Cum voles parare medicinam tertij ordinis, facies modis omnibus vt in 2. dictum est, præterquam quod cùm spiritus cum fermento fixus est; ipsumque inflammaueris per octauam partem horæ, ac in tuo pondere nihil amittis, certusque es tuum spiritum cum fermento fixum esse, exime materiam ex vitro, ac calcinandam pone in fornace Sapiẽtum in qua calcinatur, in vase patente, aut in fornace in qua spiritus calcinantur,

nantur, qui cùm resolui nequeunt, calcinandi sunt in fornace ad eam rem constructa, in qua plus caloris in superiore quàm in inferiore parte sit. Spiritus enim quos dissoluere velimus, in vase patente calcinandi sunt, ac in tali fornace hæc materia calcinãda est: tum verò hanc materiam sumes ex vase vitreo, ac immittes in vas vitreum latum ac planum ad modùm planæ sartaginis luteæ sine manubrio factum plano fundo, huic materiam tuam indes mensuram pollicis densam aut paulò ampliùs, fornacique impone, primùm ignem pusillum addendo, & paulatim maiorem, ita vt materia sit inter candere & non candere: atque hoc pacto ad ignem relinque per 4 dies & noctes: quibus exactis exime, ac pone soluendam cum aceto destillato, in balneo, & quoq; triduo acetum effunde, ac semper denuò acetũ recens infunde, singulis diebus ter quaterve misce: ac si quid esset quod in aceto solvi nollet, id ipsum rursum calcinabis, vt supra, continuè per horas 24, tum eximes, iterumque dissoluendum pones in aceto destillato, vt supra, idque facito tandiu, donec omne solutũ fuerit: quo facto iterum congelabis vt puluerescat, rursusq; calcinandum pones ad horas 21 ad Spiritum ab aceto repellendum. Tum exemptam materiam tuam appendes quã grauis sit. His sic se habentibus sumes

quintam partem ſpiritus ad tuam materiam fixam, videlicet 4 partes materiæ fixæ, vnãque ſpiritus, miſcebis, ac probè inter ſe conteres, vti in opere ſecundi ordinis traditum eſt, ſuper balneo ſiccabis, iterumque impones vt vnum fiat cum alio fixatum, vt in opere ſecundi ordinis doctum eſt. Cumque iterum fixum eſt, rurſum calcinandum pone, túmque iterum diſſoluendum & congelandum, ac tum rurſus calcinandum, ad ſpiritum aceti extrahendum, tumque iterum commiſcendum cum ſpiritu, atque denuò tum fixandum tandiu donec tua materia nõ ſeſe amplius calcinari ſinat, ſed liqueſcat inſtar ceræ, tum medicina tua tertij ordinis perfecta erit. Age gratias Deo, tuámq; fac proiectionem in metalla imperfecta animã habentia.

Ad Lapidem ex Luna ſola parandum.

DEINCEPS, mi Fili, docere te volo compoſitionem Lapidis Veterum, ac primùm quomodo ad eam peruenies. Studebis autem, mi fili, in hac arte ſedulò, & acuta mente comprehendes veterum dicta, debeſque etiam diſcere naturam omnium rerum, & quomodo in rebus omnibus operetur, ac præcipuè quicquid circulo

Natura eorum omniũ cognoſcenda eſt, quę ſub circulo Lunari exiſtunt.

culo Lunari subiacet, cursumque eius: & quando Luna primum cursum in Orbe cœperit,& vnde. Præterea tibi tenendum, vnde metalla in fodinis suam originem ducãt, vndè primùm crescant& augeantur,& quomodo,& ad quid natura metallorum reduci amet, seque reduxisset, ni natura fuisset impedita per res alias, vt id perficere nequiuerit. Resque impedimenti nosse debes, scire etiam (si alioqui operarius in arte esse vis) quibus in operibus naturam non imitabere, aut in quibus eam imitari debes. Idque tibi dico sciendum esse, aût tibi opus aggrediendum non suadeo. Quiq; hoc ignorant, procul ab arte absunt, sine fundamento aut radice cui cogitata aut sensa animi eorum possint inniti: ac ob id nesciunt rectè an secus faciant. Nisi verò essentiam & naturam eorum noris, principium,augmentationem ac defectus, quare natura eò pervenire non possit,ac si interiora corũ non noveris, nihil in arte nostra efficies. Quare sedulò stude antequam ad opus accedas, sique æger aut infirma valetudine sis, ne incipias, opus enim vbi semel inceptũ fuerit, intermitti minimè potest. Etiam acumine ingenij præstare debes, nam subtiliter hîc est operandum. Qui præterea huic operi manus admouere vult, nihil aliud exercere potest: ex auaritia item minimè istud aggrediendum est;

finem enim expectare non posses, semper enim auari de lucro cogitant: sique pauper fueris etiam persequi non poteris, ars enim ista inimica pauperibus, sumptus magnus est, opusque pauca materia fieri nequit, tempusque longum est, ac nisi te tantis opibus instructum esse noris, vt in duos annos, sumptus, vasa, vitra aliaque vtensilia parare possis tibi & socijs, ne cœperis, opus enim solus exequi non potes: atque itidē multùm materiæ tibi habendum est ex qua opus tuum conficias: nam vt id perficias, ad minimum 3 ℔ materiæ habere debes, ac ab initio paratam, vt si quid tibi in opere desit, satis materiæ tibi esse possit, ad opus corrigendum. Nunc, mi fili, cùm te his rebus prędictis probè instructum sentis, ac te ipsum idoneum ad opus nostrum faciendum, ipsumque ad finem perducendum, ita vt nihil desit, vti prædictum, ac notitiam omnium rerum habes, metallorumque naturam nosti, cognoscenda etiam materia est, ex qua opus hoc præstantissimum fieri debeat.

Ars chymica, inimica pauperibus.

Cap. 14.

NOSTI præterea ex *Mercurio* & sulphure omnia metalla crescere mixtione eorundem, tam munda quam immunda, constat etiam ex nulla alia re in rerum natura metalla gigni posse quam ex his duabus. Quare planum est in nostrum lapidem

nullas res peregrinas ingredi, quæ ex his duabus originem primam non duxerint. Errant omnes qui lapidem præsumunt extrahere ex pilis, ouis, sanguine, animantibus, aut ex vllo 4 spirituum, & qui ex lotio, aut ex Mercurio, aut ex Sulphure, quæ corpora non fuere, suntque hæc omnia deliramenta & somnia hominũ naturam ignorantium. Alij amalgamant Solem, Lunam, & Mercurium purificatum, ponuntque ea coquenda, cùmque iam multò tempore coxerint, nanciscuntur rubrum puluerẽ, vt lateritiũ, ac cùm iam probare capiũt, an fixus sit Mercurius in fumum abit, secumque optimam partem corporis rapit, atque id quod fixum est remanet in materiam aridam quæ liquefieri nequit, adeò igni exiccatum est. Sunt & alij qui lapidem volunt elicere ex Sole & Luna, quasi putarent se posse extrahere Lapidem rubrum aut album ex his perfectis corporibus, quæ dura & solida sunt, quare id etiam nobis impossibile. Noster enim ignis naturalis hæc corpora minimè lædit, nihilque in ea posset, quamuis lapis inde educi posset: dura sunt & fixa, nihilque peregrinum ad nostrum lapidẽ addi potest, tantummodò ei detrahenda quæ in eo superflua sunt, ac ipse subtilis & plus quam subtilis efficiendus, atque ea sunt dura illa ac fixa corpora, quæ si reducerẽtur eò, vt lapis inde

Error multorũ Sophistarum lapidem ex alijs rebus extrahere cupientium.

elici posset, essent defixanda, ex ijsque spiritus efficiendi, si quid ex ijs produci queat: Ita planum fit, lapidem nostrum ex duris fixis corporibus extrahi non posse.

Quærat verò nunc filius meus, vnde Lapis noster sit extrahendus? Sciat autem filius meus, Sapientes quæsiuisse quiddam in Mineralibus in quo Mercurius purus putusque esset, ac Sulphur incombustibile, quod etiam purum mundumque esset: & vbi illa duo sic permista essent, quodq; pro sua proportione, & sic simul congelata, vt separari non possent, ambóque volatilia & spiritualia essent: inde suum lapidem elicuerunt. Iamque tibi dico apertè nulla circuitione vsus, materiam ex qua lapidem fabricabis, & conficies, si quidem mente & ratione præditus es, vt verba mea & rationes capere, & intelligere possis, omniaque metalla nosti quæ in fodinis crescunt, ac naturam eorum: nosti iam materiam ex qua lapidem elicies, nosti etiam me tibi hîc manifestè materiam demonstrasse aç nominasse sub alijs verbis.

Cap. 15.

Vnam duntaxat esse rationem ad rubrũ & album lapidem

* Aliàs, nõ esse nisi vnam materiam.

SCIET pro certo filius meus, * nõ esse plures vnâ rationes ad rubrum & album lapidem. Fuêre autem olim qui hunc lapidem elicere non possent quam ex duobus luminaribus, id est, ex prædicta materia, cũque iam lapidem eduxissent, efficiebant

primum lapidem ad album, nullum fermẽtum album adhibentes, ac magno labore lapidem produxêre: deinde efficiebant præterea eundem ad rubrum, nullo fermento rubro adhibito, magnoq́ue labore produxere, longo tempore, magna ſubtilitate. Lapis enim ita effectus miram faciebat proiectionem & infinitam: Lapidem etiam aliter cõficere non nouerant, quam ex vtrâque materia ad rubrum & album ſine vllo fermento: Itaque in ſuis ſecretis libris ſcripſerunt, Lapidem confici nõ poſſe quam ex vtrâque illa materia, tam ad rubrum quam ad albũ. In quo verum ſcripſere: ſed lapis ad rubrũ non poteſt confici, niſi fermentum addas, materiaque ad album adeſſe debet: Similiter lapis ad album extrahi non poteſt, niſi fermento adhibito, materiáque ad rubrum adeſſe debet. Hi fuêre primi qui materiã ad conficiendum lapidem invenere.

Cap. 16.

POSTEA autem alij Philoſophi extitere qui penitiùs rem perſpexêre, eſſe videlicet duplicem materiam à Deo creatam; vnã ad rubrum, alteram ad albũ, ac vlteriùs progreſſi, videre Deum 2 creaſſe lumina ad orbem illuſtrandum; vnum interdiu alterum noctu, quemadmodum oculis cernimus. Luna de nocte lucet vt Sol de die, alter ſine alterius adminiculo. Dicunt præterea

Solem &Lunam vtraque interdiu lucere ita vt sese inuicem non impediant: verùm cùm vtraque lucerent, esse lumen clarius. Tum amplius quam primi cogitabant. Deus 2 materias largitus est, vnam ad rubrum, alteram ad album lapidem, sicuti interdiu Solem, ac noctu Lunam dedit, & vterque illustrat orbem sine ope alterius, illustrant etiam mundum cum ambo lucent, neuterque alterũ impedit. Ita rubram materiã solam sumebant, atque ex ea lapidẽ conflabant albæ adminiculo, sicuti in opere manifestò docebitur: deinde albam materiam sumebant, & ex ea lapidem eliciebant album, absque ope materiæ rubræ, aut sulphuris combustibilis. Verùm lapidi albo fermentum argenti puri dabant. Ita lapidis albi compositionem inuenerunt sine ope rubri, verùm fermentum argenti illi dare cogebantur: sed non tam subtilis est, neque talem facit proiectionem, qualem albus ille lapis, quem primi Philosophi producebant, qui ex vtráque illa materiã fuerat extractus: verùm opus posterius multò minoris laboris est, temporis breuioris, sumptus minoris, nulliusque periculi. Ita scies, mi fili, & intelliges confici posse lapidem album solum sine rubro, verùm fermentum argenti illi largiendum est. Ruber verò lapis sine adminiculo albi confici non potest, sicuti antè in præfatione doctum est: hæc

hæc ſecreta memoriæ manda. Scies præterea, mi fili, multas eſſe ſectas Philoſophorũ, & vnaquæq; harum peculiares habuit operationes: omnes veró vnam ſumpſere materiam ex qua lapidem conflarunt. Sunt breues & longæ viæ, verùm quò ſubtiliùs lapidem confeceris pluſque mundificaueris, eò maiorem proiectionem eſt facturus. Alius Philoſophorum reduxit ad 10, alius ad 20 atque ita deinceps altiùs prout benè operari, lapidemque ſuum ritè purgare nouerant: imò etiam ad 100000, &c. idque ex vna eademque materia.

Hoc pacto diſces, mi fili, admodum ſubtiliter lapidem è materia extrahere, cumque ipſum eduxeris, magna diligentia purgabis, mundabiſque magna ſubtilitate: tumque ſumma diligentia eum ſubtilem ac plus quã ſubtilem efficies, ac ita poteris ipſum perducere ad magnas vires. Nunc præfationem ſæpius relege, vt hæc probè intelligas, prius quam ad opus accedas: néue inſtar inſani ad magiſterium artis noſtræ decurras, verùm cordatè quodque ex ordine incipe: neque duo vel tria ſimul incipias, neque probes nunc hoc, nunc illud, ſed conſtans in opere permaneas, neque animum alijs rebus applices, nec magnis nec parvis, niſi ijs ſolis quæ ad opus tuum pertinent: & interdum aliquid faciens libellum ſume, in eoq; ſcri-

be quicquid agis, quantumuis opus ſit exiguum, ſcribe itidem omnia ſigna, colores ac mutationes, tempuſq́; quo fiunt, caloremque quem adhibes.

Finis præfatio-nis.

Cap. 17.

Opificium Philoſophorum pergit docere.

IAM filium meum opificium Philoſophorum docere volo, hi multiplex habuere opificiũ, quiſq́; pro vt libebat, ac prout breviter aut diu operari voluere. Filius meus eligat opus tam breue aut longum quã velit, annus aut eò amplius inſumetur, ita rationem tuam ineas: atque hoc opus pauca materia aggredi non potes: debes ad minimum 4 aut 5 ℔ habere materiæ, ſi alioqui opus ſufficiens foret. Nam pauperum opus non eſt, niſi fortè lapis gratis à Deo conceſſus haberi poſſet, tum alij ſumptus faciendi non eſſent, præterquã vaſorum, carbonum, & alimenti, donec lapidem præparaſſemus. Ac duo lapides quos Deus gratis donauit in albo & rubro dimidia parte temporis tantũ opus habent, quam materia quæ ſumenda erit, præparationum cauſa, & antequam ad ſublimationẽ ventum ſit, lapis gratis nobis donatus iam ferè ad fixationẽ perductus eſt. Lapidem verò cum aquirere non poſſimus, quia in locis illis non ſumus vbi duo iſti lapides creſcunt: materiæ his lapidibus ſimiles nobis ſumendæ ſunt, eiuſq́; naturæ, ſi alio-

qui

qui opus noſtrum præparare velimus, idq́ue eſt magni ſumptus, multiq́; temporis. Itaq; Recipe minimùm 4 ℔ ad lapidem album, materiamq́ue quam noſti, ſiq́ue non noſti coram tibi dicã, dixi etiam tibi atque etiam ſcripſi in libro vegetabili, quem mihi remiſiſti. Si ergo exempli gratia breve opus ad album ſuſcipis, ſume primùm & purga materiam in ſua eſſentia exiſtentem, ac tam puram effice quam potes: tumq́ue reſolue in eius aqua alba, cumq́ue omne ſimul reſolutũ fuerit, ita vt nullæ fæces in fundo reliquæ ſint: alẽbico vitro tuo impoſito ſuper quo ipſum reſoluiſti, pone ſuper fornace in quodã balneo, receptaculumq́; ad roſtrũ luta probè, ac luto ſicco, ignẽ ſub balneo ſtruè deſtilla ſenſim tepido balneo, ita vt commodè manum in eo tenere poſſis, deſtilla inquam, donec omnis materia tua exiccata fuerit, ac omnis humiditas exudarit, tum materiam reſoluere poteris cum aqua tua alba, hoc modo: Sines vitrum tuum in balneo, ſicuti eſt, eritq́ue foramen ſupra in alembico cui infundibulum impones, ac per ipſum aquam tuam infundes, donec ad 3 aut 4 pollices aut latitudinem manus emineat, non eo corrumpere poteris, alembicum probè obtura ſuo vitro leuigato, deſtilla vt prius, cumq́ue materia tua ſicca eſt, rurſus eam humecta, rurſum deſtilla, idq́; ſepties itera,

tùm

Quæ & quantum materiæ ſumendum ad album lapidẽ.

Materia hæc purganda.

Soluenda in eius aqua alba

Aqua alba balneo tepido deſtillãda à materia vſque ad ſiccitatem.

Hæc aqua denuò ad materiam affundẽda, & rurſum materia ſoluẽda, ideoq́ue opus eſt galea perforata, vt ſubito aqua effundi poſſit.

Id opus ſepties repetendum.

Post materia frigefacta, eximenda ex suo vase, & erit perfectè putrefacta.

tum sine vt frigescat & materiam exime, nã probè tota putrificata est, idque multò minori temporis spatio confici potest, quam si priùs putrefaceres, & tum destillares, iuxta vulgarem doctrinam Philosophorum. Istud æquè bonum est, imò melius.

Cap. 18.

Quid præterea faciendum.

HIs ita se habentibus, receptaculum magnum sumes, cui infundibulo vitreo superimposito, ac receptaculo, repones in testa cum cribratis cineribus, super fornace in qua ignis vehemens accendi possit: tum vitrum, cui inest materia tua, sume, superinfunde aquam communem destillatam, ac omnis 2 aut 3 horarum spatio resolvetur in aquam liquidam: tum in magnum illud receptaculum infundes, quod est super fornace in testa cum cineribus, ac olla vitrea ex qua materiam euacuasti probè abluta, omnem materiam simul cõfundes in magnum receptaculum: tum habe 5 aut 6 quartarios aquæ destillatæ, eamque simul funde in magnum receptaculum super materiam solutam, donec 2 partes magni receptaculi impleantur. Quo facto, ignem fornaci subijce, eumque aliquoties auge per gradus, donec materia cũ aqua in vitro calefiat, ac vitrum suprà patere sinas, ita non rumpetur, ac relinquas hoc pacto ad ignẽ modicè bullire ad semihoram, ac deinde spontè refrigera-

Lapis hic in aqua communi destillata solvendus.

Solutio in amplo vase infũdenda, & addendæ 4 vel 5 mensuræ aquæ communis destillatæ. Et simul totũ super cineres leniter bulliendũ spatio semihoræ, ac post aqua frigefacta cum sua materia in vase relinquẽda erit per 3 dies integros. Ac tota materia residebit in fundo.

gerari. His factis, relinque vitrum super fornace per 3 dies naturales, ac materia tua in fundo residebit; tum vitrum paululū in alteram partem inclina, laneumque funiculū inde 8 aut 10 fila spissum, suspende alteram extremitatem ex alio vitro infra aut iuxta fornacem locato, ac Philtra donec materia ferè sicca est, infunde rursus aquam cōmunem destillatam ac sinas bullire, faciens in omnibus vt priùs per 4 vices, eritque materia tua probè lota & repurgata à sua aqua alba: omnes verò aquas quas ad hunc modum eduxeris, seruabis vnamquamque separatim, & in balneum evapora, omnesque tuas aquas albas denuò accipies, eruntque tam bonæ quàm prius, serva in aliud tempus ad vsum, &c.

Inde per philtrationem & inclinationem tota aqua elicienda est, vt lapis omni careat acredine aquæ suæ solutiuæ.

Cap. 19.

ITEM evacua iam tuam materiam ex magno illo vitro, ac in 2 aut 3 amplas pateras vitreas mitte; pone super cineribus tepidis, exicca vt pulverescat, aut super pelui cum arena super balneo locata, ita nullos spiritus subtiles inuisibiles amittes.

Exiccatio lapidis per evaporationem.

Cap. 20.

ITEM præterea habe acre acetum destillatum ex vino, probè rectificatum, ita vt nihil remaneat, ac tuam materiā in magnum receptaculum immitte, pone in balneo, ei materiam inde, bona quantitate illius aceti de-

Solutio lapidis in aceto destillato per balneum tepidum.

destillati superinfusa. Tum vitrum tuum suprà operias vitro levigato, ignem strue sub balneo, calorem adde qualis est sanguinis humani aut vrinæ. Sed ne sinas aquam balnei magis fervere, retineas hoc pacto die ac nocte in eo calore, ac tua materia aliquoties resolvetur: Id verò hoc pacto nosces, cùm acetum erit colore cæruleo tendente ad viridem, is primus color est qui se in opere ostēdit, id signum scribe, bonum enim est signum, quod videlicet materia tua probè sit putrefacta ac mortua in putrefactione in sua aqua alba, & quod omninò mortua sit, quodque nullo vnquam tempore in corpus redigetur, estque bonum signum. Nam simul atque in opere vlli colores apparēt, certi sumus nostram materiam mortificatam esse, eiusque interius extra tendere, putrefactionemque bonam fuisse. His factis, magnum vitrum paratum habe, in hoc acetum coloratū infunde declinatione sensim, tum ilicò probè obtura, pone in balneo tepido, ac denuò acetum recens funde super materiam, faciens vt suprà, hocque iterabis, donec omnis materia soluta fuerit, ita vt nullæ fæces supersint: verùm caue ne inter diffundendum refrigescere sinas. Sumere poteris infundibulum vitreum, ac vitrum super fornace sinere, atque ita transfundere: & retine tum omnem tuam materiam ita

Signum solutionis color cæruleus in aceto.

Solutum per declinationem separandum à non soluto.

Solutum seruandum in balneo tepido.

resolutam in aceto calore commodo, in balneo, nimirum vt stabat ad soluendum: retine hoc pacto 20 aut 22 dies. Interea materia tua tam volatilis ac spiritualis fiet, vt eam vel ad oleum, vel ad lapidem valeas reducere, ad alterum horum vtrum vis. Nam spiritualis est effecta quæ antea corporalis fuerat.

Omne solutū seruandum tepidum cum suo aceto per 20 aut 22 dies, vt materia euadat volatilis.

Cap. 21.

HIc Luna apta est ad destillandam per alembicum in oleum, atque etiam in lapides crystallinos fusibiles reducendam, tum verò alembico vitro imposito, ac aceto destillato per balneum, materiam tam siccam, quã potes redde, aut minimùm quasi siccã ita vt eam in pateras vitreas possis trãsfundere: tum materiam tuam sicca in pelui cum arena super balneo locata, ita nullos spiritus amittes, cumque materia sicca est & subtilis, sume paululum ex ea, immitte in ampullulam, superfunde aquam communem destillatam ita mundificatam, vt nihil remaneat, ita aqua rectificata esse debet: tum pone in testula cum cineribus super fornace, ac vide an materia solui velit in aqua cõmuni destillata: tum rectè est: sin minus, iterum in aceto soluenda est, vt prius: sed si in aqua cõmuni soluatur, sume materiam tuam omnem, pone in balneo, ac sine ibidem donec omnis resoluta fuerit in aquam liquidam, calo-

Abstractio aceti per destillationem vsq; ad plenam siccitatem.

Solutio lapidis in aqua communi.

Si solui non potest in aqua communi, reiteranda est solutio per acetũ, idque toties donec omnis materia in aqua communi soluta nullas post se relinquit fæces.

calorem accommodum adde qualem ferre possit. Si quid verò in fundo infrà remaneret quod solvi nollet, effūde supernè id quod solutum est in balneum calidum: nam solutum refrigescere minimè potest, donec coagulaueris, atque etiam postquam coagulaueris, semper calidum serua in loco arido, materia enim frigefieri opus non habet. Super id verò quod in fundo vitri remansit acetum destillatum funde, atque ita rursum in aceto sinas, cumque solutum fuerit, rursus acetum destilla, ac superinfunde rursus aquam communem; resolue quod resolui vult, ac si omne resolui respuat, fac modis omnibus, vt prædictum est, donec omne in aqua communi soluatur, ac in aquam liquidam, ita vt nullæ fæces in fundo vitri ponātur. Tum tua materia ex sua natura perducta est. i. in aquam simplicem, ita vt nihil adiunctum sit, cumque ita se habet, dixere Philosophi de lapide, Pauperes ipsum habent æquè ac diuites, ac reperitur in mari & fluuijs & in locis omnibus, ac verū dixére, iam enim est aqua vulgaris quæ vbique reperitur. His peractis congela, aquamque è balneo destilla, vsque in eam siccitatem vt puluerescat: tum Philosophi terram nuncuparunt, remque vilem, quodque in latrinis ac puteis, super montes, in montibus, omnibusque locis reperiatur dixêre, ac verè.

Congelatio lapidis per abstractionem aquę communis vsque ad plenam siccitatē, & relinquetur terra mortua nulli nisi Philosopho vtilis.

Iam

Iam enim terra effecta est quæ nulli amplius valet quàm quæuis alia, præterquam soli Philosopho. Nam qui lapidem conficere non norit, ei nihilo plus valet quam quæuis alia terra: nam nec iam, nec vllo tempore potest corpus fieri. Quare iam res vilis est quæ vbique facilè reperitur.

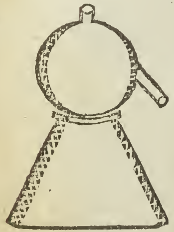
Cap. 22.

IAM verò, mi fili, noris materiam tuam paratam esse ad lapidem cõficiendum: tamdiu laborasti antequam hæc materia subtilis & spiritualis effecta est, ita vt eam sublimare possis: Si verò lapidem posses acquirere quem nobis Dominus gratis largitus est, eum non opus esset ita præparare: sed statim sumeres ac intangibiliter puluerizares, eiusque immunditiem ablueres aqua communi, donec aqua indè pura & liquida deflueret: tum siccares iterum, ac paratus esset vt sublimãdum poneres: quare opus eius breuius. Verùm quia hanc materiam ignoramus, nec acquirere possumus, alia sumenda & paranda est, vt prædictum est, meliorque & subtilior reddenda quam ex lapide quem nobis gratis Deus donauit. Nunc, mi fili, nihil aliud faciendum restat, quam vt solvas, ac rursum congeles in aceto rectificato toties & tandiu, donec amplius nolit congelare, concrescatque in oleum: hoc verò oleum serua in ampulla vitrea in fornace

Reductio lapidis in oleũ per solutionem & congelationẽ in aceto.

Pixatio lapidis
Imbibitio lapidis cùm suo spiritu.
Mercurio videlicet, qui in siccando ascẽdebat, pro vt latius de sale metallorum.
Reductio lapidis ad perfectiorem virtutem p sublimationẽ

secreta donec omnino fixum sit, ac penetret candentem laimnã æream, vt laminæ similes fiant puræ lunæ: ac si tum etiãmnum perfectiorem vis reddere, suo ipsius spiritui immerge, & fixa suo ipsius spiritu, ac facito proiectionẽ ad album. Siq; filius meus hunc lapidẽ conficere vult ad album, poterit materiam sublimandam ponere in hunc modum.



Sume ollam firmam amplam vitream quæ infra latum habeat fundum, eiq; materiam tuam inde, vt corà m tibi facilè dicam, ac ollæ magnum impone alembicum cum amplo rostro, receptaculumq; ei luto affixum.

Erit autem inferior olla vitrea admodum humilis, plana & admodum lata in inferiore parte, vt hæc figura tibi demonstrat, huic tuas materias præparatas inde, & alembico superaddito, luto probè obtura, & fornaci sublimationis impone, cum testa cinerum, luto receptaculum rostro adglutina, ac luto sicco, paratus es ad sublimandum. Qua de re quidam Philosophus sic ait: Terra est infimus mundus, & aqua quæ sursum ascendit habet in se animã: nec sunt plura quam

2 co-

2 cognita, 2 in aperto, & duo in secreto, vt etiam in elementis palam est, terra & aqua sunt nota eaque videri & tangi possunt: ignis verò & aër sunt in abdito; ita etiam se res habet in nostro lapide: 2 videntur manifestò, & 2 cernuntur obscurè. Quomodo igitur videri possunt? Quemadmodum apparet in aspectu sub nigredine albedinē latere, ac post rubedinem quæ sub albedine latebat. Illa 2 primum erant in intellectu, at nunc sunt in aspectu.

Mi fili, quomodo intelligenda sunt abdita Philosophorum dicta? Dixere, in prima reductione, ea est quam solutionem vocarunt, estque fundamentum artis. Qua de re Rasis ait: Nisi corpus resoluas, frustrà laboras: corpora enim ad tales aquas sunt reducenda, quales sunt ex quibus primùm originem duxere. 1. in aquam vulgarem: Hanc verò solutionem vulgus non capit. Estque hæc prima eius reductio in suam essentiam, &c.

Prima operatio.

Alius Philosophus ait: Nisi ex crassitudine aquæ terra efficiatur, in nostra arte operam ludis, &c.

2 Operatio.

Tertium opus est purificatio aut mundificatio: *Morienus* inquit: Quando hæc terra cum terra putrefit, & attenuatur, tumque purificatur, statim omnis nostra ars ope diuina perficitur.

3 Operatio.

Geber ait: detrahe ei humiditatem ſuam, ac ad ſublimationem ſtatim perducito, & ex eo ſpiritum trahe quem in eo reperies, qui *Hermetis* auis appellatur. Et de hac *Morienus* ait: remanebit tibi terra calcinata & arena. De qua idem prætereа *Morienus*: Ne contemne cineres in inferiori loco, nam ſunt reſplendentes. Quare ex cineribus etiamnum cineres reſplendentes extrahe, & in ijs prætioſum adamantem reperies, inquit *Morienus*.

Cap. 23.

Reditus ad opus.

Sublimatio lapidis per ſuos gradus ignis, donec quicquid volatile à fæcibus ſublimatum ſit.

NVNC, mi fili, ad opus noſtrum redeamus: ignem fornaci ſubijcies, primùm puſillum ac paulatim maiorem per gradus, donec materiã tuam ſublimare videas: tum ſerua ignem in eo calore, quamdiu aſcendit, ſed potius auge ignem paululum quam refrigeſceret, & quamdiu vides aſcendere, hoc pacto relinque modicè igni prædicto, cùmque ipſe aſcenſus incipit minui, ignem auge, prout videbis opus eſſe: Hoc verò per alembicum vitreum videre poteris. Sic relinquito nocte diéque, ſemper ignem augmẽtans, provt videbis opus eſſe: cùmque cernes non amplius ſublimare; ignem quum auge gradatim, donec olla tua vitrea infra candeat: eo ſtatu retine cãdentem ad horas 2, aut donec cernes, non amplius aſcendere: tum ſinas ſponte frigefieri, & alembico ablato,

eva-

euacua, & in pyxide vitrea repone, fæcesque ex olla vitrea exime, & mitte in magnũ vitrum, ac acetum vehemens ex vino confectum destillatum superfunde, ac in tepido balneo colloca, ac per dies octo soluendum relinquito. Tum acetum effunde in vas vitreum, ac coagulandum pone super balneũ in pelui cum arena donec siccum sit.

Fæces soluendæ in aceto, vt quod non est sublimatũ eliciatur ex fæcibus sublimationis quæ terra est lapidis.

Scies item, mi fili, quando materias pones sublimandas, eas esse miscendas cum huiusmodi materia quæ talis naturæ sit, vt paratã materiam tuam conseruet à liquefactione. Adeò enim subtilem materiam tuam reddidisti, vt etiam ad pusillum ignem liquesceret instar butyri. Quare materia per quam materiam lapidis sublimabis ita paranda est, vt materiã tuam minimè polluat: ac vt huius materiæ nihil ascendat, vtque nullo igni destrui posit, quamlibet magnum ei subijcias: debet præterea ita parata esse, vt ex materia vitrum confici nõ posit, neq; ex ea sal extrahi: debet etiam ita præparari vt nulla re dissolui posit, vtq; nullas fæces de se mittat: para item vt intangibilis sit: siq;, fili mi, talem materiam non habeas, materiam tuam præparatam sublimare non poteris. Quocirca huiusmodi materiam para, alioqui in arte nihil præstabis. Dicam tibi coràm quomodo eam parabis; cumq; materiam tuam sublimandam pones, primò ponderabis ma-

Sublimatum, eius spiritus aut elementũ aquæ.

Vtrumque separatim seruãdum donec denuò vniendæ sint.

Terra lapidis ponderanda, & eius spiritus aut sublimatũ è terra.

 teriam

teriam per quam ſublimare vis, ponduſque tuum memoriæ mandabis, etiam materiam ponderabis ex qua tuum lapidem vis extrahere, pondusque ſcribes, ita non falleris.

Itaq;, mi fili, cùm ſpiritũ è materia eduxeris, omne quod in olla reperies ſoluendum pones, ac ſolues corpus ex materia ex qua ſpiritum ſublimaſti. Hoc quidem confidenter facere poteris: materia enim tua per quã ſublimaſti nõ ſoluetur: quare nihil amplius ſolues quam corpus illud aut terram cum fæcibus ex qua ſpiritum tuum ſoluendo eduxiſti: quare vbi ſiccũ fuerit pondera quod ex fæcibus ſoluendo ęduxiſti: turnque etiam ſpiritum tuum quem ſublimaſti pondera: ita ſcire poteris an omnem tuam materiam habeas: poſt omnes etiam fæces exime atq; etiam pondera, ita manifeſtò ſcire poteris quomodo res ſe habeat, quidque tibi deſit, an omne ſit eductum nec ne; ſedulo aduerte, nihilque ſcribere pigeat, ita ſemper quid feceris tibi conſtare poterit, & ſi quid de opere dubites, imaginari ex ſiniſtro euentu poteris, quî id acciderit, ac emenda vbicumque poteris.

Cap. 24.

NOris præterea, mi fili, te materiam ex qua ſpiritum tuũ extrahes tam ſubtilẽ poſſe facere, tamque ſpiritualem primùm in eius aqua alba, in qua poſita eſt in putrefa-

ctione

ctione, ac deinde in solutione in aceto, vt in sublimatione tota ascendat, ita vt nihil præter fæces relinquat. Quare materiam in aceto solues, facta sublimatione, ac solues terrã aut fæces ex materia per quam sublimaris, ita facilè videbis an omnis materia lapidis sursum sublimarit nec ne. In materia enim per quam sublimasti non soluitur aliud, quã quod in ea remansit ex materia lapidis quæ ex ea sublimata fuerit : ac facito vt prædictum est.

Cap. 25.

Sublimatio lapidis per se sine fæcibus adiunctis idque igne lentiore.

SEruabis itẽ, mi fili, in vase vitreo id quod ex ea materia soluisti per quam sublimasti: tum id quod sursum sublimasti sume, ac denuò pone sublimandũ primùm igni pusillo, gradatim augẽdo, donec omne sursum sublimatum fuerit, quod sublimari posit.

Fæces in hac sublimatione relictæ adiungendæ terræ lapidis suprà dictæ.

Hæc sublimatio toties reiterãda donec lapis nullas post se relinquat fæces.

Et sublimatum illud purum loco Mercurij Philosophorũ erit: Et etiam sulphur incombustile.

Præterea, mi fili, solum sublimabis ita vt nihil adsit aut permixtum sit, fæces verò remanentes adde huic quod tibi seruare iussi, quod cum aceto educebas, ac sublimationẽ muta toties, donec omne ascendat, ita vt nihil remaneat: tum satis est: tum habes Mercurium illum ex quo Philosophi lapidem suum extrahunt, tum habes sulphur incõbustibile, tum habes lapidem ad album: ac Sapientes vocarunt istum spiritum aquam, ac rem albam, & arsenicum, multaq; nomina ei imposuere, vt sulphur, lac virginis.

Cap. 26.

Terra omnis supra dictarum sublimationū reuerberanda ad albedinem niuis.

ITem nunc sumes F.M. omnem illam terram & fæces quas in prima sublimatione seruasti, cum aceto eductas, vnà cū alijs fæcibus omnibus quas in alijs sublimationib. reliquisti, eas omnes simul sumes ac pones reuerberādas, donec tā albę fiant quam nix, tum sinas refrigescere: ex fornace deprome, inque vitro repone, colloca in balneo, atque acetum acre destillatum superfunde probé rectificatum: balneum verò mediocriter accende, ac tuum acetum subviride fiet: tum sine refrigescere, & effunde inclinatione in aliud vitrum, obtura ac depone, ac rursum aliud acetum infunde, & in balneo denuò colloca, vt prius, ac vbi acetum rursum colorē amiserit, iterum declinatione effunde, priorique aceto adde, atque id ipsum itera toties, donec acetū tuum non amplius colore à rebus inficiatur. Tum fæces sicca atq; iterum pone calcinandas per horas 24, tum refrigerari sine, ex fornace extrahe, pone denuò in vitro, colloca rursum in balneo, acetum denuò superfunde, pone soluendas vt prius, faciens modis omnibus, vt prius. Erit autem infundendum & effundendum, fæcesque calcinandæ, donec acetum tuū non amplius colore tingatur. Itaque paululum in crucibulum vitreum euacua, tum cineribus ca-

Solutio terræ reuerberatæ in balneo per acetum.

Terra soluta post euaporationem denuò reuerberanda spatio 24 horarum, iterumque soluenda, vt supra.

bus calidis impone, ac vide an ita omninò euaporet: tum terram omninò ex fæcibus remouisti: quo facto acetum tuum coagula, ac puluis albus egregius tibi restabit, eum pones iterum calcinandum in fornace reuerberatoria per horas 24 calore modico, ita vt solummodo candescat, nec intentiore, ne liquescat, tum sinas refrigescere, ex fornace depromas, pone soluendum in aceto rectificato, modis omnibus vt suprà, soluesque ac rursum congelabis, ac deinde calcinabis toties, donec nullas ampliùs fæces reperis in fundo vitri tui: ac cùm iam omne simul solutum est, ita vt nullæ fæces remaneant, rursum congela, ac remanebit tibi insignis resplendens clara terra, corpusq; tui lapidis. Estq; hoc illud quod Morienus ait. Ne sperne cineres in inferiore statu: & iterum: cineres ex cineribus extrahe, ac in ijs pulcherrimum adamantem reperies.

Heç reuerberatio & solutio toties repetenda, donec terra in solutione nullas relinquat fæces. Ac post vltimam solutionem & euaporationé relinquetur pulcherrima & splendens terra.

Cap. 27.

NVNC scies, fili mi, magnum secretum, quòd videlicet sumes 3 partes aquæ, vt Philosophi dixere, Spiritum enim aquam nuncupant, ac partem terræ tuæ præparatæ aut corporis, nimirum quòd sumes & ponderabis omné terram tuam aùt corpus, quod sit eius pondus, tum sumes ter tantundem de tuo spiritu, quantum terræ tuæ pondus est.

Ad vnam partem terræ iungendæ 3. partes spiritus sublimati supra dicti.

Cap. 28.

NOn multum item terræ aut corporis retinebis ex 4 ℔. materiæ quas imposuisti, sed quamuis parum sit satis tamen habebis, vt ea opus tuum perficias quamlibet paulutum sit. Terra enim tantæ virtutis est, quamlibet pusillum eius sit.

Cap. 29.

CVmque, mi fili, terram aut corpus ad eum modum contriueris, miscebis ea probè inter se.i. terram cum spiritu siccè super lapide, aut poteris soluere ac permiscere duas illas materias simul, ac tum congelare donec siccæ sint, adeò vt pulverescant. &c. Verùm non est necesse, sed misce siccè super mensa vitrea, ac probè permistas, simul sublimandas pone primùm igni pusillo, ac paulatim maiore per gradus, ac sublima quicquid sublimari vult, cùmque ampliùs sublimari respuit, refrigerari sine. Tum alembico ablato, quod sublimatum est evacua in pyxidem vitream, ac prudenter serua. Tum quod in olla infrà remansit, exime, ac rursum pondera, & tum demùm nosse poteris quantũ de tua terra & corpore sursum sublimarit. Tum sumas rursum ter tantùm de tuo spiritu, quantum ponderis retinuisti de terra tua, permisce ea probè inter se, vt priùs; pone rursùm sublimanda, vt antè, donec non ascendat ampliùs, tum sinas refrigescere.

Sublimatio spiritus cum terra per suos gradus ignis.

Quod sublimatum separatím seruandum.

Relicta terra ponderanda & ei rursus adiungendæ 3. partes spiritus [illegible] rursumque sublimandum, vt supra.

Hæc sublimatio toties reite-

re: deme alembicum & adde primò in pyxide vitrea, ac serua, &c. Eam verò sublimationem iterabis toties donec totum corpus tuum sursùm sublimatum fuerit: ita inferius effecisti, sicut superius, vt Philosophi loquuntur, &c.

randa donec omnis terra à suo spiritu sublimata fuerit.

Cap. 30.

MAGNA item quantitas materiæ habenda est, ac ab initio præparanda ob eam causam. Quia opus hoc vnâ cum spiritu faciendum est, ac minimùm debet terra omnis simul cum spiritu attrahi, ac posteà cum spiritu incerari sæpè & multis vicibus, antequam lapis velit liquidus fieri & subtilis, ad quod magna copia spiritus opus est, &c.

Cap. 31.

IAM verò tempus est vt corpori quod vnâ cum suo spiritu præparatum est, anima aut spiritus indatur, idque est fermentum. *Arnoldus* de *villa noua* ait hæc de re: Cùm spiritus vnâ cum corpore præparatus est, animam illi inde, vt possit à morte resurgere in vnum corpus, vt in æternum viuere possit, tum omnes hostes eius pacem cum eo inibunt.

Fermentatio lapidis coniuncti cum sua terra.

Cap. 32.

ITEM cùm iam corpus aut terram sursum sublimasti, ac simul seruas in pyxide vitrea; fermentum tibi parandum est, quod illi addes in hunc modum: Sumes

puram

Pro fermento sumenda Luna Ad Lunam calcinandam.

puram Lunam cupellatam, flando probè à plumbo repurgatam in crucibulo, tum in laminas ducito, ac pone stratum super stratū in crucibulo cum sale communi benè præparato, pone calcinandum modicè ne liquescat ad 3 dies continuè: tùm exime, ac sal aqua calida elue; ac si quid non calcinatum supersit, rursus id impone vt prius: tum puluerem tuum sicca super igni pusillo: tum sume bis tantúm salis præparati cùmque puluere tuo misce: ac iterum pone calcinādum in crucibulo probè lutato ad 3 dies in igni pusillo, ne sal liquescat, donec subrubicundo colore cādeat, ita vt tantummodò appareat candere, nec ampliùs. Tribus illis diebus exactis sinas refrigescere, aqua calida ablue, puluerem tuum sicca, ac pone iterum calcinandum; id itera toties, donec videris puluerem tuum sale nitidum ac purum fieri ex calcinatione, ac nullam vides nigredinem, sed nitidus, candidus & purus crucibulo aperto, iacet, tumque satis calcinatum erit. His factis puluerem aqua calida laua, lotum exicca ad ignem pusillum, ac puluis tuus probè ab omnibus sordibus, & superflua humiditate repurgatus erit. Pòst puluerē vitro magno immissum, in balneo colloca, ac superfusō aceto ex vino confecto destillato, ac probè rectificato, pusillum vitrum ori impone, calore commodò addito mu-

Calcinatio Lunæ cum sale communi.

Hæc calcinatio toties reiteranda donec Luna cùm suo sale alba ex calcinatione redeat.

Luna calcinata soluenda in aceto.

cumque acetum colore cæruleo ad viridem tendente imbuitur, relinquito etiamnùm per 5 aut 6 dies in balneo, ac refrigescere sine: ac tum acetum desuper effunde declinatione in aliud vitrum, obtura, sepone, rursum acetum recens super Lunam tuam funde, ac in balneo repone. Hoc facito toties donec vides acetum tuum non amplius colorem recipere, aut Lunam tuam omnino solutam, ita vt nullæ fæces in fundo relinquantur, confundendo semper acetum coloratum, ac si quid in fundo remaneat quod solui renuat, hoc sume ac crucibulo inde, pone calcinandũ per horas 24 candore naturali, sinasq; crucibulum supra patere, sed præstaret immitti in plana patella, ac in fornace reuerberatoria calcinari, hanc in balneo pone, solue vt prius: atque hoc itera toties, donec omne solutum est. Hoc facto omne acetum coloratum destilla, ac puluerem tuum probè sicca super pelui cum cineribus stante super balneum. Tum puluerem tuum patellæ immitte aut 2 vel 3 pro vt multum habes, pone in fornace reuerberatoria, sine candere modicè per horã vel horam cum semisse continuè, aut si diutissimè per horas 2. Tum refrigescere sinas, ex fornace eximas, sinas denuò resolui in balneo modis omnibus, vt prius, sed nunc statim soluetur: atque hæc solutio fit propter eius inte-

Luna soluta & aceto euaporato denuò calcinanda spatio 24 horarum. Iterum soluenda in aceto.

Tertiò calcinanda Luna spatio 2 horarũ, aut potius reuerberanda.

3. Soluenda in aceto & post euaporationẽ aceti vltimo reuerberãda spatio dimidię horæ, vt omnis aceti acredo exeat: eritque fermentũ perfectè maturatum.

interiores fæces, nimirùm ſi luna adhuc vllas fæces intus haberet, hæ tum infrà in vitro manerent, ac ſolui nollent. Tum rurſum congela, ac fæces tuas ſicca, & pone denuò in fornace reuerberatoria in patella, ac ſine puluerem illum candere ad ſemihoram aut circiter, ſi qui fortè ſpiritus aceti Lunæ tuæ remanſiſſent, per quos auolaret: nam apud lapidem noſtrum nihil peregrinum eſſe poteſt. Nunc fermentum tuum paratum habes ad lapidem tuum conficiendum, habes puluerem album candore niuali, eumque impalpabilem, eſtque extrinſecus mundus, nullaque amplius immundities in eo reperitur. Hermes hac de re ſic ait: Spiritus in corpus nõ ingredietur, neque ſe cum eo permiſcebit, quamdiu vlla immundities in eo reperitur &c. aut cum eo manebit.

Cap. 33.



IAm verò, mi fili, ſumes ſpiritum cum terra aut corpore quæ ſimul ſublimaſti, & ponderabis, aut bilanci impone, ac Lunam præparatam in altera parte bilancis pone, æqua pondus vtriuſque, nam vtraq; eiuſdem ponderis eſſe debent, videlicet fermentum & ſpiritus vnâ cum terra aut corpore, tum, permiſce inter ſe in mẽſa vitrea, ac in huiuſcemodi vitrum conijce, ac comprime iuxta extre-

Æquales partes ſumendæ fermenti & lapidis qui cum ſua terra vni-

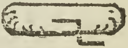
extremitatem ad rotunditatem ventris vbi est gracillimum: tum pone in testa cum cineribus cribratis mensuram dimidij pedis sub cineribus, testam in tali fornace colloca, quæ infrà & suprà æquè caleat quæ fornax fixatoria dicitur, collumque per fornacem extrude, ita vt vitrũ sæpè circum-rotari possit, tam interdiu quam noctu.

tus est, simul terenda in tabula vitra. Fermentum & lapidis coniuncta in vase imponenda sigillo Hermetis signato.

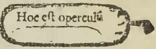
Collocatio lapidis in fornace fixatoria.

Cap. 34.

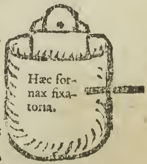
SCIES, mi fili, te materiam istam lapidis posse ponere super fornace in testa cum cineribus in tali forma



vitri aut paulò brevioris, ac probè obturabis firmo luto, & pones testam illam cum cineribus penitius in fornace, vt tantum latitudine manus ex fornace emineat, ei vitrum tuum impone tam profundè, quã materia in vitro eminet, tum habe operculum è terra coctum, quod supra fornaci quadret, quod imponere ac deponere queas, vt



colores tui lapidis videre possis, atque vbi omne sublimatum fuerit inferiorem partem vitri suprâ pone; estque hæc figura fornacis, vt suprà: Hanc, mi fili, lampadibus accendes, ac modico calore, initio qualis est solis in Martio, ac singulis 8 diebus,



auge-

Vasis reuolutio, ita vt id quod superius inferius ponatur.
Hæc revolutio toties repetenda, donec lapis cum suo fermento fixetur.

augebitur ignis, cumque sursum sublimatum fuerit, inferiorem partem vitri cui materia inest sursum pones, sinesque iterum sublimare, atque ita inuertere debes, donec omne simul fixum est.

Cap. 35.

Obseruatio colorum.

AC cum fili mi colores in opere sese manifestantes cernere vis, operculum fornacis deme, atque denuò superimpone. Et quoties lapis colorem mutat, ignem paululum augebis, donec omne infra maneat, ac simul omne fixum sit. Omnes verò mutationes ac colores scribes, tempusque inter vnumquodque intercedens annotabis, ac fixationis tempus. Et quicquid agas, ne magnum ignem strue, donec omne fixum sit, & ad album colorem perductum.

Exactum ignis regimen.

Et si operari vis in fornace cæca, vt prius dictum est, adde ei ignem die noctéque, vt manum tenere possis non eximendo, inter vas & parietes fornacis, vnius verò diei & noctis spatio vitrum vel vigesies inuertendum est: idque administrandum est, donec omne simul fixum sit: aut poteris materiam tuam indere ouo vitreo, ac suspēdere in fornace secreta per 40 dies, prædicto calore, quibus exactis frāge, ac vide an materia tua fixa sit; sin minus, pone denuò in fornace secreta 20 dies, tum probè fixa erit. Ita lapidē tuū 3 modis fixare poteris. Sed suadeo tibi,

Spatium temporis quo lapis fixādus, nempè 40 dierum, aut ad summū 60.

vt

vt ponas in fornace cum operculo, ac videas lapidis mutationes, ac colores eius, atque omne eius regimen, quia primum est quod operaris, vt omne & videas ac scribas.

Item cùm lapis tuus iam fixus est, tum paratus est: ac scias, mi fili, multos magnum laborem in hac arte sumpsisse, qui hactenus quidem progressi sunt, vt intelligerent quã materiam sumerent ad hunc lapidem, eumque ex ea eduxêre, & subtilẽ fecere, vt prædictum, ac fermentum suum probè purgarunt & pararunt: atque opus cõglutinarunt ac fixere, omnes viderunt tincturas quas lapidem ostendere convenit, & prudenter fixarunt: quo facto se satis fecisse putabant, iuxta doctrinam Philosophorum: ac tum proiectionem facere volebant, sed frustrà: Lapis enim nullam faciebat proiectionem: opusque deseruere, artem impossibilem esse dictitantes: & verè quod ad ipsos; naturam enim non intelligebant; non cognoscebant fermentum nondum esse volatile, nec fuisse: non intelligunt vêrba veterum, cùm inquiunt: Noster lapis constat ex corpore, anima & spiritu, ac ista sunt & erunt vna essentia, ac quid inseparabile. Itaque fermentum etiam volatile ac fugax esse debet æquè ac corpus & spiritus fuere. Atque opus deserunt cùm fixum est, animadvertere nequeũt materiam fixam aut lapidem iterùm fugacem

Lapis fixus iã iterum volatilis reddendus vt eiusdẽ qualitatis evadat cum fermẽto.

effici debere, fermenti causa quod in ea loquitur. Quamuis spiritus cum corpore sit fixus, non sunt tamen cum fermento congregata: fermentum enim nondùm volatile fuit, & tam diu non sunt verè congregata: nullis scriptis aut verbis crede: nam qui tibi aliud dicturus est, te fallet: fermentum cum spiritu & corpore, aut terra interire debet: alioqui operam ludis: ac in ascendendo fit subtile magnæque virtutis, & corpori suo vnitur. Quare Sapientes fermentum animam appellauere, cùm dicunt, spiritus attrahit animam in superiora, ac iterum in inferiora descendit. Natura sequenda est, eritne corpus glorificatum durans in diem novissimum in æternum, nisi omnino subtile sit, atque ita vt nunquam moriatur: manebitque anima tam rudis in statu suo primo, sicut in corpore in terris erat? Fieri non potest, debet esse tam volatilis & spiritualis quam spiritus. Nosque aliud petimus quàm Deus Omnipotens in sua ordinatione fecit, aliud itidem petimus quam natura nos docet, quare decipimur. Veteres verò naturam sunt sequuti, quantum poterant: quare ad bonum finem operis peruenere, ac voti compotes sunt effecti.

Sapientes fermentum vocarunt animam.

Nunc

Cap. 36.

NVNC, mi fili, etiam naturam ſequere, quantum potes, vt ad optatum finem itidem peruenire poſſis, ita fiet vt te nullius laboris pæniteat, vt lapidem fixum denuò volatilem reddas.

Natura imitāda, vt lapis volatilis fiat.

Item cùm terrā tuam aut corpus, aut fermentum, aut quiduis aliud fixum, vis volatile efficere, ſumes 3 partes volatilis vnamque fixi, vnâ permiſcebis, ad ſublimationem pones igni mediocri, vt prius te docui, cùm terram cum ſpiritu ſublimatione ſubveheres: & quando ſpiritus aut partes volatiles plures ſunt quam fixæ, partes volatiles attrahunt ſecum ſurſum partes fixas, ac cùm tum partes fixæ puræ & mundæ ſunt, & volatiles etiam puræ & mundæ, cùmque vnius naturæ ſunt vt hæc 2, ſimul permanere cupiunt, tantoque faciliùs volatile illud fixum ad ſe trahit, inque ſuam naturam conuertit. Vbi verò ſurſum ſublimaris, quod tum tibi remanet, nec aſcendit, ponderare poteris, ac tùm facilè ter tantum ſpiritus ſumere, quam fixi remanſit, ac pone rurſum ſublimādum vt priùs: idque itera donec omne ſimul ſublimaris: atque ita facito cum tua fixa materia aut lapide, fermentumque eius cum ipſo attrahe, ita vnius naturæ fiunt: nam ſi fermentum cum ſpiritu & corpore non fuiſſent omnino ſimul ſublimata,

Lapidis fixi vna pars cum 3 ſpiritus ſupra dictis ſublimāda, donec totus euadat volatilis, addendo ſemper poſt ſublimationem relictæ parti fixæ 3 partes ſpiritus volatilis & ita fermētum etiam volatile fiet.

Corpus cum ſpiritu & anima vnà ſurſum ſublimare debent, vt vnius fiant naturæ.

Simul ſublimata & vnita 1000. ſubtiliora, redduntur quam prius.

non eſſent vnius naturæ, etiamſi ſimul fixata eſſent. Cumque hæc ſimul omnino ſublimata fuerint, nullo vnquam tempore ſeparari queunt, & inter aſcendendum millies ſubtiliora redduntur quam prius fuerant.

Cap. 37.

Altera lapidis ſupradicti fixatio, vbi diuerſi apparebunt colores.

Quando colores ſeſe oſtendant, lapiſque fixùs ſit.

CVMQVE, mi fili, vnum cum alio ſurſum ſublimaſti, tùm iterum omnes iſtas materias in vitro fixatorio pones fixandas, vt antè doctum eſt, ac tum rectificatio fiet. Tunc verò omnes colores ſeſe oſtẽdent, qui cogitari in rerum natura poſſint: quos ſequetur cauda pavonis, ac tum incipient colores paulatim minui, ac pervenient tandem interdum ad album colorem, tum gaudeas: Lapis enim tuus iam fixus eſt.

Cap. 38.

Impedimenta inceratiouis cũ remedio.

NVNC ſcias, mi fili, multos præterea fuiſſe qui hoc opus aggreſſi ſunt, qui adhuc acutiores fuere primis, lapidemque ſuum perduxêre quò prius dictum eſt, ac gaudebant, ſe verè lapidem habere exiſtimãtes, ac ipſum proijciebant ſuper Mercurium ac ſuper Iouem, ſed nihil proficiebant: Lapis enim eorum neque ſoluere neque ingredi volebat, ac artem contemnebant, dicentes eſſe impoſſibilem: ſed ſi verba Veterum intellexiſſent, vbi dicunt: Humecta mundum infimum rore Maiali, donec ferat albos, luteos ac rubros flores. Dicunt itidem: Nutri re-

regē ſuo ipſius lacte, donec adoleverit. Item: Perfundatur terra clara ac munda aqua Paradiſi, atque ea aqua rurſum aſcendet in cœlū, atque iterum deſcendet ac terram irrorabit, ita vt fertilis ſit futura, ac variorum colorum floſculos proferat, quorū odore rex gloriæ confortabitur, ita vt à morte ſit reſurrecturus ac revicturus vnâ cum vxore, manſuruſque rex in æternum.

Inceratio lapidis fixi.

Ita, mi fili, cùm lapis tuus fixus eſt, ex igni eximes, ac ponderabis quàm grauis ſit, tum capies pro 3 partibus tui lapidis vnam ſpiritus, ac ſimul miſtas pones in vitro fixatorio, atque vna illa pars ſpiritus fixabitur cum lapide, ac facilè id fiet. Meminiſti eorum quæ antè te docui: Cùm fixum quid volatile vis efficere, ſumes pro vna parte fixa 3 partes tui ſpiritus, atque ita partes volatiles attrahunt fixas: & è contrario, vt volatile quid fixum efficias 3 partes fixæ, retinebunt apud ſe vnam volatilem, & fixabunt: cumque iam vnius complexionis, ac naturæ fuerint, & ad extremam puritatem & ſubtilitatem perductæ, ſtatim ſeſe invicem in fūdo complectuntur.

Sumendæ 3. partes lapidis fixi & vna pars ſpiritus eius volatilis & ſimul fixandæ: poſt fixionem idem opus repetendum è converſo ſemper cum 3. partibus fixis & vna volatili: idq; toties donec lapis in lamina Veneris candenti fluat, eamq; tingat.

Cùm iam hanc partem fixaſti illi alteram partem addes, ſemper 3 fixas pro vna volatili ſumens. Idque tandiu & toties iterabis, donec lapis tuus fluat ſuper candente lamina Veneris, eamque penetrat, vt oleum co-

rium ſiccum penetrat. Tum exulta: lapidem enim Philoſophorum verè confeciſti.

Cap. 39.

Ex hoc integro proceſſu conſiderari poteſt quantitas materiæ præparādæ pro lapide perficiendo.

Corpore

NVNC, mi fili, ipſemet animaduertere potes, quantùm materiæ initio ſit ponendum, ad omne opus vniuerſum perficiendum, vide quantùm ſpiritus deſideretur: nam primùm magna pars cum terra fixanda eſt: tumque ſpiritus qui apud terram fixati ſunt, vnà cum ſpiritu attrahendi ſunt, ſemper 3 partes ſpiritus pro vna parte fixa ſumendo, ac deinde fermentum cum materia vniuerſa, cum fixa ſimul fixata ſunt. Hæc etiam iterum omnia ſubtilia effici debent, ac ſemper 3 partes ſpiritus pro vna fixa ſumendæ ſunt, donec omne tuum fixum volatile ſit effectum, atque ita deinceps. Vbi verò iam omne volatile erit, tum omne illud fixatur, cumque omne fixum fuerit, cum ſpiritu incerandum eſt toties & multis vicibus, donec lapis tuus fluat vt cera aut butyrum, ac omnia illa opera ſpiritu fieri debent.

Et quamuis dixi de 4 ℔ materiæ, fortè vel 7 aut 8 ℔ opus eſſet, antequam opus ad finem perduceretur: ac ſi in opere eſſemus ſpirituſque deeſſent, tum opus eſſet intermittendum, donec materia recens poſita ac parata eſſet, vt prius, idque longum eſſet: quare

quare tantum materiæ initio ſume, quantum ſufficere tibi poſſit.

Cap. 40.

SCIES item, mi fili, materiam tuam non eſſe nimis fuſibilem efficiendam: facies enim proiectionem tuam ſuper Iouem: nam hoc eſt corpus Lunæ proximum, omniumq́; imperfectorum corpus puriſſimum, crudum eſt ac praue coctum in fodina, quare ſtridet, cùm in eo mordetur, eſtque plenum albedinis. Quocirca proiectionem fac in Iouem, nam in eo medicina hæc nihil aliud habet quod agat, quam vt percoquat, ac ad ſuam naturam perducat; tum eſt multò melior & albior quã Luna ex fodinis veniens. Quare ſemper fac proiectionẽ ſuper Iouem ad album, & ad rubrũ ſuper Venerem: nam ſi proiectionem ad album faceres ſuper Venerem, id multa medicina cõſtaret, ac multo ampliùs quam ſuper Iouem, eſt enim is albus ex ſeſe.

Lapis non eſt nimium fuſibilis reddendus vt ſuper Iouẽ proijci poſſit.

Cap. 41.

SCIES adhæc, mi fili, tibi præparandum eſſe lapidem pro metallo ſuper quod ipſum vis proijcere. Medicinam enim quam ſuper Venerem vis iacere nõ tam fuſibilem efficere debes, quam ſi in Saturnũ aut Mercuriũ velles iacere aut Iouem. Potes medicinã tuam tam fuſibilẽ facere quã vis, nam

Si ſuper Venerem proijci debet minus fuſibilis lapis oportet vt ſit, quã qui ſuper Saturnum, aut Mercuriũ proijcitur.

quò plus ſpiritus cum ea fixaueris, eò fuſibilior fit, ac facilè tantũ ſpiritus cum ea fixares, vt ad extremum limoſum puluerem retineres, ita vt faciliùs ſolueretur quam butyrum in ſole. Quare caue tibi, mi fili, ne eam tam liquidam facias. Nam ſi velles proiectionem facere ſuper Mercurium, faceres proiectionẽ tuam fuſibiliorem, quam cùm eam vis facere ſuper Iouem: materia enim liqueſcere deberet antequàm tuus Mercurius incipiat aſcendere: id verò ſuper Iouem nõ eſt neceſſe. Et quicquid agas, vide vt corpus tuum mortuum primùm viuifices, animamq́ue ei indas, antequam Medicinã ſuper id iacias: alioqui medicina tua proiectionem nullam faceret, tametſi præſtantiſſimam medicinam haberes, quæ vnquam in orbe fuit.

Cap. 42.

Corpus viuificandum neceſſariò antequàm ſuper id proiectio fieri poſsit.

SCIES, mi fili æquè neceſſariò mortuo corpori vitam eſſe infundendam antequàm ſuper id proiectio fieri poſſit, quam neceſſariò fermentum in medicina ponendum eſt, idq́ue pro ſecreto habe. *Morienus* ait: Noſtrum orichalcum non eſt vulgare orichalcum, nam viuit, animamq́ue habet.

Cap. 43.

ITEM præterea ſcies, mi fili, ſi proiectionem vis facere ad rubrum ſuper Venerem, materiam ſemper igni puſillo ſublimabis & fixa-

fixabis, quamuis tempus illud longum sit: nam cùm igni pusillo laboratur, materia melius suam humiditatem retinet, & quia Venus est admodum sicca, medicina humidior esse debet, quam si eam in Saturnum proijceres, ac Venus ægrè fluit propter siccitatem eius. Cùm verò proiectionem vis facere in corpora quę facilè & citò liquescunt, vt in Iouem & Saturnum: materia tua lapidis igni vehemēte sublimanda est, nam tum humiditas in sese consumitur: ac cùm proiectionem tuam vis facere super Mercurium aut Lunam, sublima materiam tuam super igni mediocri: nam hæc duo durant cum medicina, donec omnis eorum humiditas in rubedinē conuersa est, tum se ipsa ponunt in regulum, vt Sol aut Luna super testa faciunt. Ita, fili mi, Medicinam tuam parabis, provt metalla sunt super quæ proiectionem facere velis.

Cap. 44.

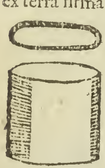
ITEM præterea si proiectionem facere vis super Venerem & metallū impurum: sume 50 aut 60 ℔ Saturni aut Veneris, easque calcinato, ac ab omni impuritate laua, ac tum in vnum corpus coagmenta: tum soluito iterùm, ac animam indito, & viuifica: quo facto, Medicinam super ea proijce, non quòd opus sit metalla impura purgare antequā proiectionē super ea facias: Nam habet qui-

quidem medicina tua virtutem transferendi metalla omnia impura in Solem & Lunã, sed purgata calcinatione, ablutione, amittunt suam impuritatem ac siccitatem, & sensim liquescunt, repurgantur à suo sulphure combustibili, ita vt medicina tua longiùs sese extendat, quam si metalla in sua impuritate essent. Exempli gratia: Tua medicina valet 1000 nõ purgata: & metallis iam purgatis faciè progredieter ad 10000: ita labor benè compensatur.

Cap. 45.

Quomodo Venus calcinãda.

ITEM ad Venerem calcinandam vas terreum magnum quadratum sume, factum ex terra firma quæ nõ finditur, in hunc modum, eritque operculum ei aptatum, quod probè quadret, ipsumq; occludat: tum



ære rubro sumpto, in frusta quadrata id seca eius magnitudinis, vt in vase iacere possint: tum omnia illa frusta igni candere facias ac rursum in vrina veteri extingue. Idque quater itera candefaciens & extinguens semper in recenti vrina veteri. Tùm laua in aqua munda, ac panno lineo exterge nitidè in Sole: tum Venus tua ad calcinandum parata est. Tum recipe arsenicum album bis térve sublimatum, tere super lapide cum acri vi-

ni

ni aceto destillato, vsque ad pultis crassioris consistentiam, vt si ea velis pingere, & hac pulte laminas tuas inunge, ac pone siccandas in Sole, aut in balneo sicco, tum iterum inunge, rursum sicca, atque hoc tertiò itera, ac vbique inunge, cùmque postrema vice siccæ fuerint, sal commune accipe, semel solutum & congelatum, ac eo fundum vasis insterne, donec ad mensuram digiti emineat, ac super hoc stratum laminarum colloca: deinde rursus stratum salis, atque ita ex ordine perge, donec vas tuum plenum fuerit, tum fornaci impone, ac ignem tepidũ subijce eo calore qualis est Solis in Martio: ac sinas humiditaté probè evaporare per 2 aut 3 dies continuè: tum luta operculum super vas terreum luto firmo, ita vt nihil espirare possit: quo facto probè siccare sine, ne findatur: tum pone vas in fornace calcinatoria: ac primùm igni pusillo addito per horas 12 ne vas candeat, tum ignem paulatim augebis per gradus: ita vt vas 6 aut 8 horas pòst omnino candeat: sic retine ad horas 12 in ea calida flamma, tum sinas refrigescere: mox vas confringe, ac sal omne calido igni soluendo deme: ac si non omne calcinatum fuerit, facito vt prius, pone denuò calcinandum, vt antè, ita vt nec inflammare nec vrina extinguere opus habeas: cumque omne calcinatum fuerit,

sale

ſale probè abluto, calces illas in mortario ferreo contunde, & cribro tranſmitte; quo facto iterũ laua aqua dulci, donec aqua nitidè defluat, tum ſicca in patella ſuper fornace, rurſumque tunde in mortario ferreo, &cribro cribra. Poſt calces ſuper lapide cum melle contere, permiſcens parum aquæ donec tam exiguæ ſint, vt pictor ijs pingere queat: tum aqua calida iterum laua, donec aqua munda defluat: tum denuò calces ſicca, vt ſuprà in patella ſuper fornace, ita Venus tua munda ac pura eſt: Tum ſume Sal alcali,& Sal vitri vtrumq; tundendo in puluerem redactum, ac miſce inter predictas calces: tum habe ſacculum lineum in hunc



modum factũ, eum prædicta materia imple quã fortiſſimè potes ligno impacta, ac probè obturatum,eius extremum fortiter religa,tum luta ſacculum luto cum pilis cõfecto, quod non findatur,luta circumquaque, ſine ſiccari, iterum luta, & rurſum ſine ſiccari, idque itera, donec ad 3 digitos emineat: atque vbi materia probè ſicca fuerit,foramen in altera parte ad latus terebra, ac in furno venti pone, vt extremitas perforata pede dimidio inferius iaceat quã altera: ſub foramine verò magnum crucibulũ loca, &ignem ſtrue ſub ſacco lutato carbonibus

quer-

quercinis, ac liquefacias, ita vt omne in crucibulum defluat, tum sine refrigescere: deinde iterum liquefacito, tum paratum est: & ad 10 ℔. illius Veneris adde Lunæ cupellatæ ℔. 1, solue simul, ac viuum est ad albam tuam medicinam superijciẽdum. Siq; Venerem ad rubram medicinam parare vis, sume loco arsenici albi, bonum arsenicum rubrum aut croceum bis terve sublimatum, ac eo laminas tuas inunge, ac facito vt suprà dimidio vitriolo & dimidio sale, strato super strato, atque ita deinceps vt suprà.

Scies autem, mi fili, hanc calcinationem summopere non esse necessariam, adeò quasi medicina ad album aut ad rubrum in Venere, alioqui virtutẽ non esset habitura ad eam in Lunam aut Solem reducendam. Nam vires quidem habet etiamsi ad eum modum non calcinetur, verùm non tàm alte tingit, quàm cum Venus ita præparata est, ita vt tùm medicina tua facilè decies millies altiorem proiectionem faciat, quàm si in Venerem non præparatam proijceres, cui sulphur combustibile etiamnum ineſt, cum pluribus alijs fæcibus: estq; etiam multò iocundius proiectionem facere in metallum purum quàm in impurum: nam super impurum debet medicina ipsum prius purgare, quam transmutationẽ possit facere, ac proijce flaccam ex metallo, ac flaccam illam flu-

ere ſuper metallum facito: ac eam interdum baculo eximes & ex crucibulo eijcies, idq́; perſequeris donec nulla amplius ſlaccæ neque ſordes vllæ ſuper metallum fluant.

Nunc ſciendum eſt, quod ſemper ſlaccæ cum eas detrahis ex crucibulo aliquid probi metalli ſecum ſumũt, quod illis fortè adhæret, idq́; inutile eſt, omnibus verò ſlaccis omnino demptis, medicina perfectã ſuã vim exerit, tranſmutationẽ faciendo: ac metallum fluet nitidum ac clarum vt gemma abſque ſlaccis, & ſtatuet ſe denique in regulũ, atq; ita proiectio facta eſt. Tum ſinas refrigeſcere & extinguas: hic labor nõ eſt neceſſarius cũ Venus antè parata & purificata eſt.

Ad lapidem ad rubrum ex ſolo Sole conficiendum.

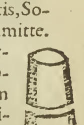
Cap. 46.

NVNC docere volo lapidem ad rubrum, eſtq́; maius ſecretum, pluſq́; temporis ac laboris exigit: ſubtilior etiam eſſe debet quam lapis ad album: Ruber meliùs ac diutiùs rectificandus: corpus enim firmũ ac cõpactum habet atque fixius. Quare longiore tempore opus eſt antequam partes eius à ſe invicem ſeparari poſſint, ad ipſum aperiendum, & ad ſubtiles ſpiritus ex eo extrahendos, aut ſaltem partem ſubtiliorem.

Itaque

Cap. 47.

ITAQVE, mi fili, rubrum lapidem accipies, ac in rubra eius aqua solues, ac præcipitabis, ac eius aquam rubram ablues aqua nubium, & siccabis ad Solem aut ignem pusillum. Tum pones in fornace reuerberatoria calcinandum per 12 aut 16 dies: caueb is autem ne lapidem fluere facias. Quare modicã illi flammam da: tum exime ac iterum in aquam solue: quo facto, in putrefactione ponito. i. in balneo calido, atq; in eo per octiduum relinquito: tum aquam illam rursum in balneo tepido destilla. Quibus factis, Solem exime, ac huiusmodi vitro immitte. Tum magnum receptaculum in 2 partes secabis per medium, in hunc modum, atque huic hoc paruum vitrum immttito chytrapodi aut tripodi vitreo impositum; ac receptaculum denuò firmiter luto adglutina: ac pone hoc vitrum in arena aut cineribus, & alembico superimposito, ac receptaculo lutato, vbi lutum siccum fuerit, fornaci imponę in arena illa vel cineribus tã altè vt cineres ad 3 digitos emineãt super paruũ vitrum, quod cũ Sole in receptaculo est, estq; fabrefactum figura tali. His ita se habentib. ignẽ sub





Lapis ruber quomodo parandus.

for-

fornace ſtrue primùm puſillum & paulatim maiorem, donec magnum receptaculum incandeat: atque hoc pacto ad ignẽ relinquas per dies 5, ac tum ſinas vt ſponte refrigeſcat: mox vbi refrixerit, exime, ac vitrum, cui Sol ineſt, in vaſe luteo pone huiuſmodi quod ignem ferat, modò vitrum adhuc integrum fuerit. Nam vitra ſæpè finduntur cùm materia ſicca fit: quare in magnis ponuntur receptaculis vt Sol in ea decidat, nec perdatur: verum ſi integrum adhuc fuerit in eo vaſe



luteo ponito in hunc modum facto, cui hoc paruum vitrum impones: ac probè lutabis ac alio vitro quod illi quadret obturabis: ſin exiguum vitrum fiſſum fuerit, ſolem in aliud quod ignem ferte poſſit immittito, ac tum in illo vaſe luteo pone, atque operi: lutabis luto quod ignem ferre poſſit, quo probè ſiccato, in fornace cal cinatoria colloca, ac primò ignem puſillum ſtrue, quem paulatim augebis, donec vas luteum candeat, ac ſinas in eo candore ad dies noctéſque 12: quo refrigerato Solem tuum rubrum inſtar ſanguinis reperies, neque adeò cãdefacies vt Sol tuus liqueſcat, ſed cãdore medico ſines candere. Tenebis pro magno ſecreto: cùm Sol eſt extra naturam propriam ipſum rubere in morem ſanguinis, vel ſanguinis draconis: ac ſi Sol adhuc integer

eſſet

esset cùm confringeres nondum incorporatus esset: tum iterum soluendus esset in eius aqua rubra, ac faciendum vt supra, id iterando donec rubeat: tumque eius color subtrahi potest in aceto destillato soluendo in hunc modum. Recipe Solem incorporatū, contere super lapide cum acri vini aceto, ac pone in magno receptaculo, superfunde acetum, donec duæ partes impleantur, ac pone in balneo, ac calefacito vt oportet, atque in eo calido balneo sine, donec acetum rubrum fiat vt sanguis: tum desuper acetū effunde in aliud vitrum mundum, atque alio aceto superfuso stare sine, &c. Hoc fac toties donec acetū non amplius coloretur, ac satis est, tum acetum è terra solis destilla, calxque alba tibi remanebit in fūdo instar niuis: verum etiamnū eius aqua sicca restat, ea nondum educta est, sed solus color: nihilominus in colore terra est, atq; eius terræ siccæ pars, atq; ignis eius cum colore permistus. i. partes eius subtiles & crassæ infra permansere. Itaque materia Solis à se inuicem non potest separari: sed subtilia à crassis separari possunt: verùm materiæ natura est in vtrisq; partibus tam crassis quàm subtilibus.

Cap. 48.

ITEM tum album illum puluerem exime ac reuerberandū pone in igni temperato, donec omnino intumeat instar spongiæ, tum

Quid prædicto puluere sit agendum.

F sine

ſine vt refrigeſcat, exime ac ſoluendum pone in aceto deſtillato, & pone in balneo, ac facilè ſoluetur: tum deſuper effunde: nam in fundo aliquas fæces reperies quæ inciderũt cùm reuerberaretur, ac ſi fortè quid Solis ineſſet pone iterùm reverberandũ etiamnùm 2 dies, atque iterum ſoluendum pone, tum facile videre poteris num quid ſoluatur nec ne, confunde ſimul omne quod ſolutũ eſt, atque acetum alembico deſtilla ac materia albiſſima & limpidiſſima tibi in fundo remanebit, & partes illæ craſſæ iam ſubtiles ſunt effectæ, ſerua in vaſe vitreo ad vſum. Tum omne acetum coloratũ ſume quod ex craſſis partibus eduxiſti, acetum deſtilla, ac remanebit tibi in fundo pulvis ruber, vt ſanguis draconis, eum puluerẽ pone ſublimandum per ſe, nihil aliud addens, totus albus ſublimabit, ac ſi quæ fæces remanẽt, poteris illas poſteà ſublimare, verùm id non erit operæprætium. Itaque exime & abijce, atque iterũ ſublima donec nihil amplius remaneat tum ſatis eſt, ſume, benè ſerua. Tum partes craſſas appende ſublimatas, tere ſuper lapide, vt in lapide albo te docui, & cùm omne fixum fuerit, tum iterum quartã partem appone ei quod ſublimaſti, ac rurſum fixandã pone: atq; hoc tandiu perſequere, donec omne à te ſublimatũ fixaris: tum mediocrem calorem adhibe, donec peruenias ad album colo-

colorem reſplendentē inſtar oculorū piſciū, aut gemmarū Orientalium, tum habes lapidem ad album. Tum verò ignem inſigniter augebis, donec viridem colorem videas, verùm non magis viridē quam croceū. Quo viſo ignem auge, donec peruenias ad colorē cinericium, vt ſi eſſet color lateritius: tum ignem auge donec ad rubrū colorem pervenias. Tum lapis perfectus eſt; ac inter quemlibet colorē hîc à nobis deſcriptū ſecundùm quem ignis eſt augendus, colores varij ſeſe oſtendent, ita vt miraberis: nam antequàm ad perfectam rubedinem peruenias, omnes colores cernes qui in rerum natura cogitari poſſunt, vt multis in locis docetur.

Cap. 49.

SCIES, mi fili, Solem etiā reſolui eo modo, quo doctum eſt in opere lapidis albi, ſed plus temporis exigit, ſæpiuſq; deduci debet, atq; identidē aqua recens iterū ſuperfundi, magis quā in opere albo. Atq; ita reſoluitur etiā Sol, vt hîc docetur, nēpè in hunc modū.

Item poſtquā tincturā ex Sole eduxeris, vt in opere oſtenſum eſt, ac lapidē albū perfeceris, tincturam omnem ſublimare poteris, vt in opere doctum eſt, ac tum 3 partes lapidis albi ponere, partemq; huius tincturæ vnam, quā Philoſophi ſulphur rubrū appellarūt, ac miſcere inter ſe, ac fixanda ponere: donec tantum pondus rubri ſulphuris vnâ fixaris,

Prædictis quo pacto vtendū.

quãtum erat tui lapidis albi prius. Tum ignem insigniter augeas in modũ supra doctũ donec ad perfectam rubedinem peruenias.

Ac noris, mi fili, hanc optimam esse operãdi rationẽ quæ in orbe reperiatur, vt lapis albus conficiatur primùm atq; ex Luna extrahatur; ac tùm sulphure rubro lapis albus inceretur, donec æquet pondus albi lapidis, quale erat antequã rubro sulphure incerari inciperet. Ac si lapis albus aut ruber aliquoties tam fusibiles nollent fieri, vt super Mercurium conijci possent: nam is lapis qui super Mercurium cõijcitur, fusibilis esse debet, vt butyrũ, alioqui Mercurius evolaret, antequã lapis solueretur. Albus verò tam fusibilis effici non potest, quicquid etiam agatur. Medicina autem quæ Mercurium in Solem aut Lunam transferet, liquescere ad modum butyri debet, albusq; tam fusibilis reddi nequit, ac ruber multò minus, longè enim maiore calore opus habet, si alioqui rubedo proferri debeat.

Cap. 50.

QVÆRAS verò iam, mi fili, quo pacto medicina acquiretur quæ Mercurium in verum Solem aut Lunã transferat: videtur enim impossibile per rationes prædictas.

Magnum secretum artis Chymicæ.

Scies, mi fili, pro magno secreto in arte, medicinã ad album aut rubrum qui initio in aceto aut aqua communi dissolutus fuit, qui

qui post suam perfectionem semper soluitur in aceto aut aqua communi aut vino: nam cùm lapis albus aut ruber est perfectus facilè 1000 subtilior est, quam erat ante perfectionem, cùm in aceto solueretur. Quo enim res nobilior est, ac naturá subtilior, eò faciliùs soluitur: nullæ enim partes crassæ in, sunt nec fæces, nec siccitas, quæ separantur per solutionem in aceto. Nam partes crassæ & fæces ac superfluæ partes siccę quæ nisi vnum sunt, eæ sunt quæ impediunt quominus ad solutionem perducatur. Ac lapis albus & ruber nihil horum in se habent: sed sunt solubiles præ omnibus quæ in rerũ natura sunt, in vtrisque .i. in feruenti siccitate, & in humiditate frigida. Nam in ijs nullæ sunt partes quæ liquefactionem impedire possint: ac in toto orbe non est natura tam perfecta quam noster lapis albus ac ruber. Quare nihil est in rerum natura quod in vtroque soluatur .i. in feruenti siccitate & frigida humiditate, vt noster lapis.

Cap. 51.

ITAQVE, mi fili, hoc pro magno secreto in arte habe, nosse lapidem nostrum in natura interiore, ac scito nullam medicinam nec ad album nec ad rubrũ parari posse ad opus tam fusibilem, vt Mercurium super ignem retinere possit, quin subuolaret, antequam medicina liquescere posset.

Prætereà ſcito quando medicinam ad album aut rubrum pararis, ita vt proiectionẽ facias in metalla dura, ac in mollia corpora, ac tum cuperes proiectionem facere in Mercurium ad artem probandam: ſume partem tuæ medicinæ ad album aut ad rubrũ quam paraſti, eam ſolues in acri aceto deſtillato, ita rectificato, vt nihil prorſus poſt ſe relinquat: eam congela denuò, ac ſolue toties identidem in aceto recenti, vt fuſibilis fiat inſtar butyri: tum ſoluere deſine, ac proijce in Mercurium, ac proiectionem ſecundùm artem facito; ſolueres toties & congelares, vt concreſceret in oleum quod amplius congelare nollet. In omnibus enim vegetabilibus, aut animalibus non eſt tam ſolubilis ſpes quam in vino eſt, ac aqua vitæ calida eſt ac ſicca, cùm nullum phlegma ampliùs adeſt. Proba: ponas enim ſal, aut ſal armoniacum, aut ſal alcali, quæ cuncta ſua natura ſoluũtur: in aqua vitæ tametſi iacerent vſque ad diem nouiſſimum non ſoluerentur, ac in deſtillatione partes craſſæ remanſeræ cum fæcibus, ac omne quod aſcendit per alembicum; quare acetum deſtillatũ eſt pars media vini quæ nobis ſeruit in arte noſtra: quẽadmodum materia media nobis ſeruit quæ eſt in materia, ac nulla alia, atque ſcias hoc eſſe maximũ in hac arte ſecretũ: partes enim mediæ aceti tantæ virtutis ſunt, vt ſit incredibile

dibile, magna sua subtilitate. Nam admodũ subtile & penetrabile efficiunt omne cui miscentur. Quare lapidẽ millies subtiliorem reddunt, quã antè fuerat & penetrabiliorem, ac partes aceti subtiles permiscẽt se cum lapide: sunt enim vnius naturæ, ac vtraq; munda sunt & subtilia, ac permiscentur inter se, vt aqua cum aqua: estq́ue medicina eius naturæ vt omne cum quo permiscetur fixum reddat, atque etiam naturæ suæ in qua est: atq; hoc pacto fixantur partes subtiles in lapide, ac efficiuntur in lapide vna natura, atq; lapidẽ tam fusibilem efficiunt, quam artifex cupit; prout lapidem sæpe soluit in aceto ac congelat, atque prout multi vel pauci spiritus in aceto remanent, fit medicina fusibilior. Quare filium meum docui, quo pacto lapidem suum tam fusibilem possit efficere, vt eo Mercurium ad Solem aut Lunam perducere possit: estq; magnum secretum paucis notum: Lectionem hanc sedulò perlego: quæ virtus aceto insit, ac quid materiâ mediâ aceti effici possit.

Cap. 51.

SCIET item, filius meus, Soli inclusam esse tam mirabilẽ naturã tincturæ, vt sit incredibile. Nam habe medicinam, aut rubrũ lapidem ex Sole factũ, qui magnam proiectionem faciat, exempli causa, ex vno in 1000, proijce super Lunam, ac omnis ea Luna

conuertetur in Solem, atque altioré ac pulchriorem habebit tincturam quam genuinus Sol ex fodinis veniens: vnde vna pars tantam tincturã dat quanta ex vno in 1000? tamen pro certo ita ſe res habet. Scito Deum nullam perfectioré creaturam creaſſe quam Solem, cumq; Sol ad ſuam altiſſimam perfectionem perducitur, tum tam perfectus eſt, vt in mundo perfectior ſubſtantia non ſit, ac pro magna perfectione quam habet, omne perfectum redditur cum quo miſcetur in vnum corpus, ac idipſum etiam extremè perfectum ac conſummatũ efficitur.

Cap. 53.

Omne quod Deus creauit habere in ſe 4 elementa.

SCiet filius meus, omne quod Deus creauit habere in ſe 4 elementa, vt in libro vegetabili benè docetur, ac quamuis materia extrinſecus alba ſit, è contrario eadẽ materia intus rubra eſt. Ac lapis ruber eam habet naturam, vt omne cui miſcetur ad ſuam naturam perducat. Quare lapis ruber albedinem Lunæ intus ponit ac rubediné foris, ac Lunã reducit ad ſuam ipſius naturam. Quemadmodũ quotidie videre eſt in omnibus terra naſcentibus, vt malis, pyris, prunis, ceraſis, floribus, ac pluribus alijs fructibus cũ pendent in arboribus, ac matura ſunt, vide quã inſignem rubrum colorem nanciſcantur, ex ſplendore ſolis recta in ipſa ſplendentis. Intuere malum quam rubeat ad alterã partem

qua

qua Sol in ipſum ſplenduit, ac quomodo Solis calor rubedinem pomi foras eduxit. Quocirca, mi fili, ne mireris, Vnam partem lapidis poſſe 1000 partes Lunæ ad ſuam naturam reducere. Atque etiam cùm Sol eſt extra naturam ſuam perductus, ita vt ſit exutus corpore, adeò vt amplius corpus fieri nequeat, tam ruber eſt quam ſanguis ater, vel vt ſanguis Draconis vel hirci exiccatus, eſtque tam plenus coloris vt ſcribi non poſſit: nam cùm eſt ſolutus ac iterum coagulatus, pondus grani triticei facilè 10 lota vini albi colore imbueret: tam abundans color Soli ineſt: Itaque ne mireris.

Ad Solem corpore exuendum.

Cap. 54.

IAM Solem in folia tenuia redige, quaſi eo inaurare velis: tum ſume ſulphuris viui partes 4, ſalis armoniaci vnã, Mercurij ſublimati etiam partem 1. Contere ſubtiliter ſuper lapide cum oleo terebinthinæ, ita vt eo pingi poſſit, ac ea pulte laminas inunge: pone in crucibulo ſtratum ſuper ſtratũ, donec crucibulum plenum ſit, ac tum in igni è carbonibus, vehementer ardenti pone, ac ſine optimè incandere, eo tẽporis ſpatio quo decies aut duodecies oratio dominica recitari poſſet, tum exime, vt frigeſcat ſine. Quo facto contunde ſubtiliter in mortario, contere

Quomodo Sol corpore exuẽdus.

tere ſuper lapide cum melle cum fauo, ac aqua gummi. Tum laua in pateris vitreis aqua communi deſtillata, ac identidem cùm aurum in fundo reſedit, effunde deſuper declinatione aut per philtrum. Hocque itera toties donec aqua munda & limpida defluat. Tum puluerem tuum exicca ad Solem aut lentum ignem, ac tum Solem in planis patelllis reverberandum pone, primò igni puſillo, poſt maiore, ita tamen ne Sol liqueſcat: retine in eo calore 21 dies, ac in fornace camerata 44 dies, aut tandiu donec in morem ſpongiæ intumeat. Tum exime, ac in aceto deſtillato pone, & ſi quid nolit reſolui, pone cum priùs benè ſiccatum eſt, reuerberãdum, vt antè dictum, ad 6 aut 8 dies, tum ſolue vt priùs in aceto, ac ſi no tum quidem omne ſolvi velit, pone iterum reuerberandum vt priùs; idque itera toties, donec omnis tuus Sol in aceto ſolvitur: et ſi quid remaneat non ſolutum in fundo aceti, tolle, nam ex interioribus eius fæcibus eſſe poteſt. Iſtud ſolvere ac congelare itera toties ſemper in aceto recenti, donec amplius congelare nolit, ac concreſcat in oleum rubrum, inſtar atri ſanguinis, tum ſatis eſt, diligenter ſerva in vaſe vitreo firmo. Sume laminam Lunæ puræ, candefacito ac extingue in eo oleo, ac fit purus Sol. Inde crucibulo Mercurium amalgamatum cum deci-

ma parte Solis, ac ita incendas vt incipiat aſcendere, tum deſtilla oleum ſuper Mercurium amalgamatum, ac ignem adde vt fluat, vt Luna aut Sol fluunt ſuper teſta, donec ſe regulus ſtatuat tam clarum quam Speculum; tum extingue, ac lætus exime, gratiaſque Deo age.

Item ſi F.M. vult hoc oleum rubrum reducere ad rubrum lapidem, ſumat Mercurium ex Luna eductum viuum, eumque ſublimet per vitriolum Romanum præparatum, & à terreſtritate ſua repurgatum, ſolvendo & congelando in aqua communi deſtillata, ita vt mundum & clarum reſideat, huius ſume 4 partes pro 1 parte Mercurij ex Luna educti, contere ſimul ſubtiliſſimè ſuper lapide cũ aceto deſtillato; ac ſimul ſublimanda colloca in vaſe vitreo, aut lapideo, alembico ſuperimpoſito, ac receptaculo ad roſtrum lutato; cumque omne ſurſum ſublimatum fuerit, exime, ac iterum contere id quod ſublimatum eſt, cum vitriolo recenti, pone denuò ſublimandum vt prius: eamque ſublimationẽ octies aut decies repete, ſemper recẽti vitriolo: aut donec Mercurius totus croceus conſpicitur: tum denuò ſolum ac per ſe ſublima, eamq; ſublimationem toties iterabis, donec nihil amplius remaneat: tum ſatis eſt ſublimatum. Sume hunc Mercuriũ, contere ſuper lapide cum oleo tuo So-

lis ad pultis admodum densæ cõsistentiam: Quare tantum Mercurij ex Luna habe, vt oleum tuum in eo imbibi possit: debet ferè tàm densum esse quàm pasta aut paulò densius; tùm vasi vitreo inde ac tripodi impone, & vniformem ac continuum calorem da 40 dies ac noctes; atque interea temporis corpus erit in modum ceræ liquescens, ac præstans rubra medicina penetrans, ad omnia metalla ad verum Solem reducenda, atque etiam altam proiectionem faciet. Et si hanc rubram medicinã in dura massa habere vis, sume crucibulũ vitreum ex forti vitro Venetico conflatum, ac ei medicinam tuam inde, impone igni, ac liquescet vt cera, tum crucibulum illud ab igni remoue, atque sine vt frigescat, in duram massam coibit ac concrescet: aut inunge fusorium sæuo, aut calcem pone eiq; infunde, exime, ac cùm proiectionem vis facere, aliquid abscinde, pulueriza, ac super metallum conijce quod vis transmutare. Nunc te, mi fili, secretum artis docui: quare gratias Deo Omnipotenti age, quòd ad eam cognitionem perueneris.

De Lapide ex vtroque lumine.

Cap. 56.

Confectio lapidis Philosoph. ex 2. bus luminibus.

ITEM nunc te docere volo conficere lapidem Philosophorũ ex duobus luminibus,

vt Philoſophi veteres atque eorum poſteri cõfecere ſuis manibus, ſine obſcuritate verborum, opificium eius ac vires, atque tranſlationem ex ſua natura in primam eſſentiã. Nulla enim res ex ſua propria natura transferri poteſt, quam Natura in ſua extrema operatione operata eſt, vt in iſtis duobus luminibus fecit. Quamuis enim hæc duo lumina in fodinis vſque ad diem iudicij iacuiſſent, ex quibus prodiere, Natura nihil amplius in ijs operata fuiſſet. Natura enim in ijs extremam ſuam virtutem operata fuerat. Ac ſi hæc 2 cõiunctim ex ſua natura in meliorem aut peiorem volumus reducere; iterum nobis retrocedẽdum eſt, atque id quod natura operata eſt, retexẽdum, atque in eandem formam reducendum, in qua erat cùm natura in eo operari inciperet, cùmque ad eam formam perductum eſt, naturam arte ſequi quantum poſſumus, debemus: atque interdum natura ipſa ſuperanda eſt: videlicet in ſeparando & rectificando, ſolvendo & coagulando, calcinatione & mundificatione, ac coniunctione, Inceratione, ac varia attenuatione, atque alijs operibus quæ Natura efficere nõ poteſt. Natura enim ad huiuſmodi opera non mouetur. Quare metalla in formam aliam ac meliorem quam natura fecit, aut poteſt, transferimus. Præterea tenebis quo pacto Lunæ ſulphur combuſtibile

Natura ſequẽda, atque etiã interdum ſuperanda eſt.

bile adimes. Luna enim corpus imperfectū eſt, frigidum, humidum, & craſſum, ac in ſe multùm humiditatis cum nigredine habet: eſtque admodum terrea & craſſa, ac muliebris ob frigiditatem ſuam. Atque ob id Luna difficiliùs quam Sol aſcendit. Itaque inprimis nigredinem ac ſulphur combuſtibile debes adimere, alioqui errabis.

Lunæ inprimis nigredo, & ſulphur combuſtibile adimendum.

Cap. 57.

Quomodo Lunę nigredo, ſulphur combuſtibile nec nō humiditas ſuperflua adimi poſſit.

SVMES itaque Lunæ quantum voles, ac ſuper teſtam purgabis ac reflabis, atque tūdes in tenues laminas inſtar calculorum. Tum ſume arſenicum ſublimatum, materiam mediam extremè præparatam, ſicuti in opere eius doctum eſt: tum contere minutim ſuper lapide cum aceto deſtillato, in pultem: ea laminas tuas Lunæ illine, ac ſicca in Sole aut ad ignem, aut in ſtupha tua ſicca; tum in crucibulo alterum ſuper altero colloca, donec crucibulū impleatur. Tum crucibulum ſolidè luto obtura, atq; in fornace calcinandum pone igni lento, vt Luna non liqueſcat 12 horas continuè, tum ſinas frigeſieri. Tum in mortario ferreo contunde, aut abrade id quod calcinatum eſt: ac ſi nondum omnino calcinatum fuerit, iterum vt prius calcinandum pone, donec Luna tua calcinata fuerit. Tum ſuper lapidem cum aqua communi deſtillata contere. Tum

Calcinandum per horas 12 igni lento, vt Luna non liqueſcat.

Luna calcinata contereuda.

ſumptis

ſumptis pateris vitreis omnem ei nigredinem ablue aqua communi deſtillata, donec in fundo paterarum vitrearum album pulverem retineas, atq; aqua tam pura defluat quam infuſa eſt: tum ſatis eſt. Atque opus infundendi atque effundendi eſt huiuſmodi. Cùm Luna contrita eſt, in 2 aut 3 pateras vitreas immitte, ac ſuper id aquam deſtillatam funde, & moue, ac eam Lunam contritam probè cum aqua permiſce: ac nobiliſſimum & grauiſſimũ eius ſubſidet: tum nigredinem atque immunditiem ſupernè effunde in magnum vas terreum plumbatum; ac tum denuò aquam mundam deſtillatam ſuper pulverem Lunæ tuæ funde, ac moue, & permiſce iterum cum aqua, ac ſine denuò ſubſidere: ac tum iterum aquam nigram & immundã ſupernè diffunde, atque adde priori in teſta terrea. Idque opificium itera tandiu donec nullam amplius nigredinem aut immunditiem puluis Lunæ tuæ de ſe mittat: Sed ipſa in fundo pateræ vitreæ reſideat, in morem niuis candida. Tum in Sole aut igni puſillo ſiccabis, ac in pyxide vitrea ſeruabis, donec ego te vlterius docebo. Tum aquam illam omnem quæ teſtæ terreæ ineſt quã à Luna tua abluiſti, evapora. Tum ſume fæces in ea remanẽtes, ac in teſta cũ plũbo colloca: cùmq; fluit, pone fæces paulatim ſuper teſtã, donec fæces omnes

Nigredo abluenda.

Quomodo fundendum & effundendum.

Omnis aqua à Luna abluta evaporanda.

in plumbo ſuper teſtam omnino imbibitæ fuerint: tum fluat in teſta, ac Luna tua in regulum remanebit. In fæcibus enim de Luna tua inerat, quam aqua proluiſti. Ita nihil Lunæ tuæ in proluendo amittis præter eius ſordes. Sciesitem te Lunam tuam tenuiſſimè limare poſſe, ac ſumere in marcam limaturæ Lunæ tuæ vnciam arſenici præparati medio ſpiritu eius mundato, atque inter 2 crucibulos cōcludes, vbi cum arſenico probè miſcueris: ac per horas 12 aut 16 continuè calcinādam pone. Quibus exactis exime, contere ſuper lapidem, atque modis omnibus, vt prius doctum eſt, ablue. Item tum pulverem ac Lunam tuam quam lavaſti, ſume, ac pone ſublimanda in olla vitrea, ad ſpiritum arſenici inde ſublimandum. Atque ollam cui Luna tua ineſt, modicè calefacies, ita vt Luna non liqueſcat; candefacito vt tantummodo rubeat, vt vix videri poſſit vtrum candeat, nec ne. Atque ita retine ad horas 24 aut 32, tum ſine frigefieri. Tum pulverem Lunæ tuæ exime, ac pone calcinandum in fornace in qua ſpiritus calcinātur ad dies 12. Ac talem calorem adhibe, vt non candeat, ſed ferè candeat. Et 12 illis diebus exactis, ſinas modicè cādere colore puniceo, vt non liqueſcat. Atque ita etiamnū habe ad ignem ad dies tres, in eodem calore. Tum ſinito vt frigeſcat. Ac Luna

Alius modus purgandi Lunam.

na tua ab ægritudinibus suis liberata est. Luna enim, sicuti reliqua metalla imperfecta duobus morbis est obnoxia: sed duo morbi non ita interiora Lunæ penetrant, vti morbi reliquorum 4 metallorum imperfectorum. Nam reliquorum metallorum imperfectorum profundissima, & interiora radicis occupauere: Sed 2 morbi Lunæ, vt sulphur combustibile, quod Lunæ adimit quominus in cæmento stare possit, nec antimoniũ transire, nec colores retineat: ac sulphur immundum, nigrum, incombustibile foris tãtummodo Lunæ adhæret, nec interiora radicis eius penetrat. Hoc pacto sulphur combustibile tolli potest, vti hîc doctum est, verùm à reliquis 4 metallis non tã facilè quàm à Luna. Alter morbus quo Luna detinetur, est frigiditas, atque intemperata humiditas, quæ itidem Lunæ foris tantummodo adhæret, non penetrat interiora radicis Lunæ. Ac proinde 2 isti morbi facilè à Luna repelli possunt, quod de reliquis fieri non potest. Primus morbus Lunæ videlicet sulphur cõbustibile calcinatione arsenici à Luna tollitur, atque ablutione, vt suprà. Scies, item arsenicum in sua crassitudine existens omnia corpora adurere & consumere, vt etiam faciunt auripigmentum & sulphur, quæ omnia 3 eiusdem naturæ sunt, vt corpora adurant & calcinent, ac destruãt, cũ quibus

Luna 2 morbis obnoxia.

Prior morbus Lunæ, sulphur combustile.

permiſcentur. Cùmque arſenicum & auripigmentum liberata atque mundata ſunt à ſua immundicie, & terreſtritate, atque à ſpiritibus crudis, atque partibus non fixis, & indè ſpiritum medium ſumis: ac eo ſpiritu ſulphur omne cõbuſtibile abigis ex metallis, cùm ea ſæpè illo calcinas, lavas, teris, mundas & liquefacis, ac denuò eo calcinas: atq; id iterans tam ſæpè & toties donec à ſuo ſulphure cõbuſtibili liberentur. Lunæ verò non niſi ſemel id fieri debet, quia foris tantum Lunæ adhæret. Ita arſenicum aut auripigmentum ſimile eſt Theriacæ: nam materia vnde confecta eſt homines veneficari ac enecari poſſunt: eſt enim venenum: cùmque venenum illud in Theriaca præparatũ eſt, omne aliud venenum ab hominibus veneficatis repellit: idem arſenicũ & auripigmentum etiam faciũt, &c. Alter Lunæ morbus eſt ſuperflua frigiditas & humiditas, quæ Lunæ foris itidem adhærent, atq; à Luna tollũtur calcinãdo in fornace in qua ſpiritus calcinãtur. Atq; hoc pacto Luna ad tẽperaturã reducitur ad lapidẽ ex ea extrahendum: verùm etiamnũ ex partibus craſſis & fixis cõſtat, ac muliebris eſt. Idcirco *Morienus* ait: *Niſi corpus imperfectum mundes, operam in noſtra arte, & magiſterio ludis.*

Alter Lunæ morbus ſuperflua frigiditas, & humiditas.

Cap. 58.

ITEM Solem in ſubtilem pulverem præparabis, vt in opere de Sole doctũ eſt, ad cum

Sol præparatus, vt ſupra doctum, mi-

dem modum. Tum ſume Solis & Lunæ ita præparatæ pondus ana, contere ac probè inter ſe miſce cum aqua communi deſtillata, donec ijs pingi poſſit. Tum in Sole ſicca, aut ad ignem puſillum. Et pone reverberanda in fornace reverberatoria in exiguis patellis planis, donec intumeſcant in morem ſpongiæ. Tum ſine frigeſieri; exime, ac ſolvenda pone in aceto deſtillato, in balneo, modis omnibus, vt in opere de Sole doctum eſt: tum acetum deſtillatum deſtilla, donec materia congelata fuerit, ac tum denuò ſolve. Iſtud ſolvere ac congelare tãdiu itera, donec nullæ amplius fæces remaneant. Tum verbum illud *Dantini* Philoſophi perficitur: *Quod in eo incluſum eſt, reclude; quod ſiccum eſt, humecta; quod humidum eſt, exicca: tum frigiditatem Lunæ quære, ac caliditatem Solis reperies: ac caliditatem Solis quære, ac frigiditatem Lunæ reperies.*

ſcendus cum Luna prædicta.

Quamdiu ſolvendum ac congelãdum.

Cap. 59.

ITEM nunc materia ad lapidem extrahendum parata eſt. Scies itaque materiam Solis ferè omnem ſimul aſcenſuram, ac rapturam ſecum ſurſum omnes partes ſubtiles Lunæ: ac Lunæ nihil aut parum aſcendit, quam partes eius ſubtiles. Maxima pars Lunæ eſt rudis, frigida, ac muliebris, ac in fundo remanet. Verùm Sol ſolus in

Materia ex qua lapis ſit eliciendus, parata eſt.

ſuis partibus ſubtilis ac virilis eſt:ac Sole reſerato, omne ſimul aſcendit ob magnam ſubtilitatem eius: ſicut Luna infrà in fundo remanet, nec vult aſcendere ob craſſitiem. Ita cōtrarium iſtis duobus corporibus ineſt, vnius corruptio, alterius nutritio eſt. Quare vtraque ſimul in opere neceſſaria, vt probè noſti. Adhæc materiam iſtam ſublimandam pone, modis omnibus vt in opere albo & rubro doctum eſt. Ac tibi ab aëre cauere debes, cùm vaſa tua aperis, cumq; ſpiritum eximis, aër enim te necaret. Quare vaſa tua vt probè frigeſcant finito, antequam effringas. Ac ſi fortè accideret, vt ſpiritus tuum lutum penetrarent in ſublimatione, aut alembicum finderetur aut rimas ageret, aut olla vitrea, caue tibi ab eo aëre, ilico enim te necaret. Nam aër eius inviſibiliter aſcendit ob magnam ſubtilitatem eius, ac quò ſubtiliorem reddis, eò ferventior ac venenoſior fit. Deus enim nec ferventiorem nec ſubtiliorem ſpiritum cōdidit inter omnes res minerales, quam ſpiritum Solis, nec ſubtiliorem nec fugaciorem ſpiritum Sole. Si Sol in ſuis partibus apertus eſſet, vt Luna eſt, aut alia metalla, aut 4 elementa quæ in Sole ſunt inter ſe eſſent contraria, Sol facilius ab igni aſcenderet, quam vllus ſpiritus mineralis. Sed elementa adeò æqualiter in Sole temperata ſunt, ac tam munda ac pura, vt

Materia iſta ſublimanda.

nec

nec iam, nec vllo vnquam tempore ſeparari poſſint. Quare cùm Sol reſeratus eſt, omne ſimul ſurſum ſubvolat, ita vt nihil quicquam relinquat, niſi fortè quid aliud ei eſſet permixtum aliarum reium metallicarum. Nam cum Sole facilè aliud corpus metallicum, aut aliqua res metallica colliquatur. Omne enim ex mineris veniens, libenter ſeſe cum Sole coniungit, cumq; illo amicum eſt. Nam Sol Rex & Dominus eſt. Quare qui ex ſolo Sole opus vult conficere, cauére debet, ne Solem vſque adeò aperiat aut reſeret, vt ſicut fermentum præparatus ſit, alioqui vnum cum altero omne ſimul aſcẽderet. Quod ſi accideret fermentum ei pulveris crudi, ſolis, ponendum eſſet, ſi alioqui lapidem perficeres: verùm id non foret ex vſu tuo, fermentum crudum ponere. Verum ſi ita tibi contingeret, vt Sol tuus omnis ſimul aſcenderet, magis ex vſu tuo eſſet lapidem album ex Luna perficere ad album, atque adeò non fuſibilem efficere, ac incerare tum ipſum cum ſpiritu Solis: ita duplex commodum ac lucrum tibi eſſet. Lapidem enim album ad virtutem Solis perducebas, ac ſpiritum tuum cum anima in virtutem propriam; qua de re in alio opere docebitur. Quæras itaque: exiſtimaueram Solem omnino fixum fuiſſe. Nam ſuper quartale manet abſque diminutione, atque etiam in cæ-

mento, ac in antimonio & in igni. Quamvis enim Sol ſemper in igni iaceret: Sol in igni non cremaretur: ac ſi Sol ſub terra vſq; ad finem mundi iaceret, minimè corrũperetur, aut putrefieret. Nullis rebus quæ in orbe ſunt, Sol corrumpi poteſt. Sol enim ſimplex eſt, atque omnes partes eius, atq; elementa ſibi invicem contraria non ſunt: atq; oleum eius ac ſal ita cũ 4 elementis cõiuncta ſunt: & Mercurius eius, ac ſulphur cum oleo ac ſale eius adeò firmiter in vnum permiſta ſunt cum 4 elementis commixtione tali, vt eiuſdem naturæ ſint: atque vtrobiq; partes æquales ſunt: ita vt Sol vna res tãtum ſit; ac vna res ſola, quæ ex nullis alijs rebus amplius eſt, nullis rebus à ſe invicẽ ſeparari poteſt. Talis eſt Sol, nam non niſi vna res eſt.

Nulla re Sol corrumpi poteſt.

Cap. 60.

ITEM adverſus odorem aut aërem lapidis cum ipſum ſublimas, duos oculos vitreos ante oculos alliga, ac latum corium ante os & nares, cui corio duplex panniculus laneus ſit inſertus, ac ſuper eum pannum laneum lata ſpongia, atque eam ante os & nares alliga: in ea reſpirare poteris: atque tibi ab aëre cave, inviſibiliter enim aſcendit. Ac lapidem toties iterùm atque iterùm ſublimabis, donec nullas amplius fæces poſt ſe relinquat, ſitque mundus, candidus inſtar nivis, ac clarus inſtar cryſtalli. Tum lapis mũdus

Lapis toties ſublimandus, donec nullas fæces poſt ſe relinquat, ac inſtar niuis ſit candidus, ac clarus inſtar cryſtalli.

dus ac purus est: ac Mercurium ac sulphur Philosophorum parasti in sua virtute & subtilitate. Omnes verò fæces simul serva quæ in sublimatione remásere. Nã iterũ reverberandæ sunt. Idq; quod remanet quod fæces appellavimus, corpus Lunæ est, quod etiãnũ in fæcibus sepultũ iacet: nõdum enim multum Lunæ ascendit, corpus & fermentũ nostri lapidis. Ita corpus è fæcibus cũ aceto destillato solve, quicquid ex eo solvi velit. Tũ cõgela, tum pone reverberandũ ad horas 24 igne lení, vt verè colore rubicundo candeat, nec ampliùs: sine frigefieri. Tũ exime, atq; iterum in aceto destillato solve. Tum denuò congela: Tum pone rursum reverberãdum ad horas 5 aut 6, vt verè cãdeat nec amplius: sine frigefieri, exime, ac denuò in aqua communi solve, rursum cõgela. Post candefacito vt verè rubeat 5 aut 6 orationũ dominicarũ spatio. Tũ rursum exime, ac denuò solve in aqua cõmuni toties destillata, vt nihil remaneat. Hoc verò solvere toties iterabis, donec nullas amplius fæces relinquas, sed aqua indè tã clara defluat, vt in ea nihil amplius videri possit, quã si in ea nihil solutũ fuisset. Tũ denuò cõgela donec penè omnis humiditas destillata fuerit: tum sinas frigefieri. Frigefactũ verò inter se magnis frustis lapillaret, longitudine ac spissitudine digitorũ, lucidis instar crystalli pellucidis, albis in morẽ nivis:

Omnes fæces quæ in sublimatione remãsere seruandæ. Iterum reverberandæ.

Corpus solvẽdum cũ aceto. Congelandum & reverberandum.

Iterum solvẽdum in aceto.

Denuò reverberandum ad horas 5 aut 6.

Rursum solvẽdum in aqua communi, & congelandum.

Iterum solvendùm in aqua communi.

Rursum congelandum.

Tum frustula evapora, donec pulvisculus fiant instar niuis candidus. Hoc verò opificium administrandum est omne in pateris vitreis, ad id paratis, super balneo bulliente stantibus, vasisque duplici panno lineo tectis, ne quid pulveris aut sordium involet. Opus enim nostrum mundum ac extremè purum esse debet. Ac tum terra pretiosa, & corpus & fermentum paratum est, ad animam & spiritum in ijs recipiendum, & magna amicitia, ac magno desiderio amplectẽdum, vt in æternũ simul maneant in magna concordia & pace; ita vt posthac nullo vnquam tempore separentur : ac in æternum magna subtilitate ac virtute regnabunt. Ac corpus animam propriam ac spiritum accipere desiderat: atque anima cum spiritu cupit descendete ac requiescere in proprio corpore. Alterum enim sine altero esse non potest. Et cùm inter se, vt decet, copulata fuerint: tam firmum amoris vinculum inter ipsa est, ita vt omnino coëant, ac alterum cũ altero permisceantur, vt eiusdem naturæ fiant, ac res vna. Estque tum res simplex sicuti cœlum invincibile: atque ita est quinta essentia ad omnes morbos sanandos in momento,

Cap. 61,

Multæ viæ sunt ad lapidẽ conficiendum.

SCIES verò deinceps pro magno secreto: multas esse vias ad lapidem conficiendũ: ve-

verùm vna via eſt difficilior, magis laborioſa, & prolixior alia: nec etiam eandem vim in proiectione habent. Lapis enim ex rudi fermento conflatus non haberet eam virtutem nec vim, quam lapis eſſet habiturus, cui corpus extremè paratum eſſet. Ita prout ſubtiliter operaris, proiectionem facies. Ac lapis ex Sole & Luna eſt educendus, ex vtriſque. Rubicundus vir adſit oportet, ac femella candida, ſi alioqui vera coniunctio ac vera & perfecta mixtio ſit futura. Calidus enim rubeus vir operari debet in frigidam candidam mulierem, ſi fructus inde naſceretur, aut perfecta temperatura fieret. Res enim quæ ex ſua propria natura per omnes partes æquè calida atq; æquè frigida eſt, aut humida aut ſicca eſt: in ea ſimplex temperatura ineſt. Sed tãtùm vna natura eſt. Rem illam nõ potes corrigere; aut exaltare ex ſuo ſimplici ſtatu in meliorem. Potes quidem rem illam mundiorem, clariorem, & ſubtiliorem efficere quam eſt, vt ſit nobilior & perfectior quam eſt. Sed res illa manet res eadem: nam partes eius ſeparare non potes. Quemadmodum ab aqua pura nihil præter aquam puram ſeparare potes. At ſi aqua ſordes aut fæces in ſe habeat, eas inde arte extrahere potes, ac mundam reddere: ac tum quidem paulò melior quam prius fuerat. Interim manet aqua, ac nihil aliud ex ea efficere

Pro ſubtilitate proiectio ſit lapidis.

Lapis ex Sole & Luna educẽdus, & quare.

cere potes. Ita ſe res habet cũ Sole & Luna, quãdo ijs per ſe operaris, eſt Sol, manet Sol, eſt Luna, & manet Luna, niſi quod ſpirituale efficis. Potes ſuo ipſius corpore ſuum ipſius ſpiritum fixare, ita vt aliquã proiectionẽ in metalla mundificata in tertio ordine faciat: ſed lapis Philoſophorũ non eſt. Simplex medicina tertij ordinis eſt, nec quicquam amplius. *Cap. 62.*

Ex quibus rebus lapis conficiendus.

LApis conficiendus ex rebus quæ ſeparari à ſe invicem poſſunt: atque ex duabus naturis conſtare debet, ex frigida & calida, graui & leui, alba & rubra, ex denſa & gracili, ex mare & femina: atque vt vna natura in aliam operetur: quod denſum gracile ſit effectũ, & gracile denſum, quod leue, graue, quod calidum, frigidũ effectum: humidum exiccatum & ſiccum humectatum: Ita vna natura in aliam operatur: & ad extremum omnia hæc in ſimplicem naturam perducta. Atq; vnumquodq; ante meliore ſtatu erat, ac meliore & altiore forma, aut in aliam eſſentiam cõverſum. Cumque tum ad extremũ omnia in vnum confluunt, in ſimplicem eſſentiam, res perfecta eſt, quemadmodũ eſt cœlum invincibile, quod ſimplex eſt. Sed ſi terra humiditate opus habeat: cœlum eam abundè largitur: ac ſi terra ſiccitate opus habeat, cœlum itidem abundè ſuppeditat. Atque ita etiam de calido & frigido ſeſe

Confert lapidẽ cum cœlo.

res habet. Nam quod in hac parte terræ deest, cœlum abundè suppeditare potest. Cœlum tamen nec calidum nec frigidum, nec humidum nec siccum. Corpus est simplex, perfectū in sua extrema perfectione, in qua in æternum manebit. Ac in ipso omnis perfectio inclusa est, & proprietates omnes: ita vt quicquid terræ, herbis, arboribus, pecudibus, animalibus, hominibus hic opus est, cœlum id omne hic abundè suppeditet, magna sua perfectione, quā Deus ei infudit, divina sua ordinatione, ac mirāda perfectione.

Cap. 63.

ITAQVE in hunc modum lapidem nosse disces extra medicinam tertij ordinis. Lapis enim noster eandem proiectionē habere debet, quam Deus cœlo invincibili infudit & concessit. Itaq; debemus etiam lapidi nostro infundere easdem proprietates, philosophica nostra medicina, eandem vt vim & proprietatem habeat, in simplici corpore existens. Cumque omnes easdem proprietates ac vim habet, tum noster lapis est; & quandiu eas non habet, lapis noster non est. Ita te docui quomodo, & vndè lapis sit parandus, & quibus proprietatibus, antequam nomen lapidis philosophorū accipiet, &c.

Lapis eandem proiectionem habere debet quam cœlum invincibile.

Cap. 64.

ITEM nunc sumes corpus, aut terrā aut fermentū, aut quocūq; nomine appellabitur, ac

Corpus aut terra aut fermentum sumendū ac ponderandum.

ac ponderabis quàm graue ſit, ac in libellum tuum referes, ac huiuſmodi vitro indes. Tum verò 8 partes fermenti accipe.i. ſi habes 8 vncias fermenti, vnciam 1 tui ſpiritus ſublimati pondera, atque etiam exiguo vitro inde, ac aquam deſtillatam ſuperfunde: atque etiam aquam deſtillatam fermento ſuperfunde. Impones verò ſingulis vitris, exiguum vitrum leuigatum quod ori quadret: ac pone vtrumque vitrum in calido balneo, ac ſtatim vtrumqne in aqua nitida ſolvetur. Quo facto, aquas ambas confunde, atque agita ac moue, ac probè inter ſe miſçe. Facilè enim inter ſe miſcentur: cupiunt enim altera alterius ingreſſum. Anima cum ſpiritu in proprium corpus ingredi cupit. Maritus propriam coniugem expetit: ac coniunx proprium maritum. Terra ſicca & frigida, aquam calidam & humidam appetit. Ita alterum alterius amplexum expetit, ac ingreſſum vſque ad fundum aç interiora radicis eorum. Ita hìç perfecta mixtio. Atq; etiam perfectior mixtio non eſt vlla quam aquæ cum aqua. Nullum hîc eſt interſtitium, continuo ſine mora alterum in alterum ingreditur. Cupiunt enim vtraque, alterum amplecti alterum ob magnam munditiem quam vtraque habent. Itaque vtraque in aquam nitidam reducito, ac permiſce aquas inter ſe, vti dictum eſt, aç tum alembicum

vitro

vitro impone, & receptaculum ad roſtrum pone in balneo: ac humiditatem balneo deſtilla ad eam ſiccitatem vt pulvereſcat. Tum exime, ac fixandum pone in fornace ſecreta, modis omnibus vt in opere albo doctum eſt: ac calorem adhibe ad eundem modum, vt in opere albo doctum eſt. Ac breui temporis ſpacio omnem materiam nigram conſpicies. Tum ſcias veram coniunctionem accidiſſe, ac ſub nigredine albedinem latere. Et ſcies, niſi nigredo ſeſe in opere oſtenderet, nullam mixtionem nec coniunctionem fore: nec vnquam alterum cum altero fixari poſſet. Ac vbi nulla nigredo ſeſe oſtendit, ibi nulla fixatio inter animam, ſpiritum & corpus accidit. Nullum enim medium eſt quod ea ſimul teneat: quod medium eſt Sal illud Sapientum, quod animam, ſpiritum & corpus continet, atque alterum in alterum vt ingrediatur, facit. Sal illud etiamnum in interiore parte corporis iacet. Spiritus enim animam è corpore non eduxit. Atque vbi ſpiritus animam è corpore non educit, ibi ſal naturæ manet in interiore parte mixturæ reconditum: eſtque ſal medium illud quod ſpiritum & corpus & animam continet. Ac ſal illud tum in interiore parte mixturæ ſepultum iacet. Quomodo igitur Sal illud ſe cum illis permiſceret, cùm ex interioribus mixturæ non educitur

Humiditas balneo deſtillanda, in eam ſiccitatem vt pulvereſcat.

Fixandum eodem modo vt in opere albo, atq; calor eodem modo adhibendus.

Medium Sal Sapientum dicitur.

tur

tur cum ſpiritu, ac ſecum ſal ſubvehit, quomodo tum ſal illud partem cum ſpiritu haberet? Sal enim hoc animam in ſe habet. Idcirco Veteres ſal illud, ſal animatum dixere: animã enim in ſe continet. Ideò mediator eſt inter corpus animam, & ſpiritum. Nam cum ipſis partem habere debet. Sua enim acrimonia ſpiritum, corpus atque animam continere debet, atq; vt alterum in alterum ingrediatur, efficere. Itaque cum ſal iſtud cum ſpiritu è corpore non educitur, ac ſal ſecum ſubvehit quod in ſe animam habet: atque ita nullam partẽ cum ſpiritu habet: nam in profundiore parte corporis remanet. Ita ſal vnà cum ſpiritu è corpore educendum eſt, in ſe animam habens: ac ſpiritus ſecum ſubvehere debet, ac fieri vnum cum eo: ſi alioqui mediator ſit futurus inter ſpiritũ & corpus. Hoc enim ſal animam in ſe habet: corpus verò abſque anima ſua viuere nequit, nec anima ſine ſpiritu eſſe. Itaque ſal vnum eſſe debet cum ſpiritu, ac ſpiritus vnum eſſe cum ſale. Quare ſal illud intermedium eſt inter ea, ſi alioqui ſimul ſint manſura. Ac *Arnoldus de villa nova* ait; *hoc Sal mirabile eſſe.* Atque hac ratione prædicta planum eſt, nullam fixationem in rerum natura poſſe fieri, quæ ad extremum perfecta permanſura ſit, vbi hoc ſal è corpore cum ſpiritu non educitur, vti priùs dictum eſt.

Cur Veteres ſal illud ſal animatum vocarint.

ITAQVE

Cap. 65.

ITAQVE omnes illi errant qui vllas amalgamationes faciũt cum Sole & Mercurio, aut cum Luna & Mercurio, ac fixandas ponunt, ac vnum cum altero fixare volunt. Nequaquã fixabunt, nec iam nec vnquã. Nam ſal illud in profundiſſimo ſolis ac Lunæ iacet: idq́; apud ſe animã Solis & Lunæ habet: nec poteſt vlla materia quæ in rerũ natura ſit ex interioribus Solis & Lunæ educi, quam ſuo ipſius ſpiritu, ac non alienis ſpiritibus. Idq́ue non poteſt in Sole & Luna nec iam, nec vllo tempore fieri. Nam Sol & Luna ita aperiri & reſerari debent, vt ſpiritum ſuum ex ſe emittant, ac ſpiritus ſal attrahet animã in ſe ferens, ex interioribus Solis ac Lunæ, ac ſecum in cœlum ſubvehet, ac vna natura cum eo fiet. Cùm igitur iam corpus mundum ac purum eſt, ac ſpiritus cum ſale in ſe animam ferente, anima itidem munda & pura exiſtente: ac tum iterum conflantur iuxta corpus ſuum proprium idq́ue mundum, vera coniunctio fit, ac nigreſcit. Ac vbi hæc materia non eſt, ibi nulla nigredo ſeſe proferet: ac vbi vera coniunctio non eſt, ibi nigredo ſeſe non oſtendit. Ita planum fit, omnes amalgamationes, omnes fixationes cynabrij, aut alia ficta inſana opera omnia falſa ac fraudulenta eſſe, quamvis ſpecioſa videantur, per rationes prius à me doctas.

> Omnes illos errare qui amalgamationes faciunt cũ Sole & Mercurio, aut cum Luna & Mercurio, ac quare

> Vbi vera coniunctio nõ eſt, ibi nigredo ſe non oſtendit.

Ita-

Itaque omnes falſas opiniones vita, ac perpende ſedulo quod te docui: vt in philoſophia illuminari poſſis: ac intelligas ſermonem quo veteres ſemper in libris ſuis vtuntur.

Cap. 66.

LAPIS noſter ex vna re educendus eſt ac non ex pluribus: nec quicquã peregrinũ ei adhiberi debet, nec minori nec maiori quantitate. Verùm animam ei extrahas, ac ſuperflua ei tollas, ac mũdes: & corpus præpares, ac ſtatim animam denuò illi infunde, & in ſæcula victurus eſt, &c.

Cap. 67.

Regimen ignis perſequendum ab vno colore in alium.

ITAQVE nigredine conſpecta, certus ſis veram coniunctionem factam eſſe: atque ignem perſequere ab vno colore in alium, qualiſcunque tandem color ſit, vt in opere albo doctum eſt. Cumque id vides, aliquid exime, ac pondera, ac ſuper lamina candente an fixum ſit, proba, & ignem ferre poſſit. Itaque exime ac calcinandum pone candore modico ad horas 24 in fornace reverberatoria, aut in fornace camerata. Tum ſinas frigefieri. Frigefactum, pondera, quantum ſit eius pondus: ac tum ſolvendum pone, modis omnibus, vt ante dictum eſt. Cumque vtraque in aquam claram ſoluta fuerint, vtramq; aquam ſimul miſce, vt priùs doctum eſt. Deſtilla humiditatem ex balneo, vt prædictum

dictum, pone denuò fixandum in fornace secreta, modis omnibus, vt suprà doctum est, &c.

Cap. 68.

SCies item pro secreto solutionem istam spiritus ac corporis non esse necessariam: sed opus multò subtilius ac fortius evadit. Dico lapidem post suam perfectionem, in vnaquaque solutione & congelatione centum in sua proiectione lucrifacere. Atque etiam certius est, vt fermentum & spiritus vtraque in aquam nitidā solvantur, quam si sicca inter se permiscerentur. Quæ enim melior ac certior mixtio quam aquæ cum aqua? vt prædictum est.

Solutione spiritus ac corporis iam dicta opus multò subtilius ac fortius evadit.

Nulla melior & certior mixtio quam aquę cum aqua.

Cap. 69.

SCies præterea cùm spiritus cum fermento fixus est, etiam opus non esse, vt tum calcines & soluas: Sed vnaquaque calcinatione & solutione te mille lucrifacturum in proiectione. Opus enim adeò subtile frequenti calcinatione cum solutione, evadit, vt sit incredibile. Ac propterea te doceo vt fermenti partes 8 atque 1 spiritus sumas, quia sæpè opus fixabis, & sæpè calcinabis, solves & congelabis: opusq; adeò subtile evadet, quam fieri potest in fundo, vt post ad altiorem proiectionem perveniat. Sumi possent 4 partes fermenti & quinta pars spiritus, ac simul permisceri. Sed tum toties calcinare

Frequenti calcinatione opus admodum subtile fit.

Fermenti 8 partes ac 1 spiritus cur sumenda.

non posses nec solvere, nec congelare. Opus enim nimis fusibile fieret. Ita vt sæpè calcinare, solvere & coagulare non posses, quia nimis facilè fusibile tibi inter manus fieret, ita vt nullam flammam ferre posset. Quare si opus altum vis efficere ac subtile, multas partes fermenti, ac paucas spiritus sumito, ita opus tuum sæpé calcinare, solvere & coagulare poteris. Ac sive multas, sive paucas partes spiritus fermento apponas, tempus æquè longum est. Nam si parum spiritus fermento apponas, opus facilius fixabitur: ac si multum spiritus fermento addideris, stabit diutius antequam fixabitur. Proinde facito modis omnibus, vti antè dictum est, in 8 partes fermenti vnam spiritus sumendo, ac solve, permisce simul, congela & fixa, calcina, ac tum solue ac misce modis omnibus, vti suprà dictum est, donec materia adeo fusibilis fiat, vt iam sese non amplius candefieri aut calcinari permittat. Tum desine, ac spiritum ei da, donec ad perfectam albedinem pervenias. Item vbi perveneris ad perfectam albedinem, procedes atque operaberis, augmentatione ignis per gradus, donec ad perfectam rubedinem pervenies, ac facies per omnia, vt te in opere de Sole docui. Tum demùm gaudeas, vbi ad perfectam rubedinem perveneris.

Item

Cap. 70.

ITEM ad lapidem tuum multiplicandum in virtute & viribus eius, ac non in magnitudine eius. Sed exaltabit se in sua nobilitate ac subtilitate: ita vt iam faciat 10000 in sua proiectione. Cùmque tum multiplicatus est, ac subtilis effectus, atque exaltatur ad magnas vires & potentiam, facilè 100000 faciet in proiectione. Ac si lapidem istum ter multiplicares ac subtilem faceres in virtute & potentia, proiectio eius infinita esset, ob magnam subtilitatem quam tum lapis esset habiturus. Imò lapidem toties multiplicare posses, ita vt nunquam ad finem proiectionis eius pervenires; ob magnam eius subtilitatem ac virtutem quam nancisceretur. Sed facilè tam sæpè ipsum multiplicares, vt nullis vitris continere posses, recederet ac abiret, adeò subtilis lapis fieret, vt cùm solvere velles, vitrum penetraret invisibiliter, ac vitrum integrum maneret: ac lapis vitrum in speciem & colorem Rubini converteret. Vitrum enim liquandũ pone lapide confecto, ac de lapide proijce tantum ponderis super vitrum, quantum sumeres si Iovem in Solem velles convertere: lapis vitrum liquefactũ convertet in colorẽ, qualis ipsius est, in speciem & colorẽ inquam pretiosi Rubini. Ac retine ita, liquefactum

Quomodo lapis fit multiplicandus.

in eo crucibulo ad ſemihoram, ita materia dureſcet, adeo vt neque iam nec vllo vnquã tempore liqueſcat: eritque eãdem duritie, eodemque colore cum pretioſo Rubino ſine maculis. Fuitque magna diſceptatio inter Veteres, dicentes: vitrum illud ita coloratũ vti dictum lapide, melius & naturalius eſſe Rubinis naturalibus: ſicuti reperis in libro de lapidibus quẽ Hermes Philoſophus compoſuit: ait enim: In quamcunque rem lapis noſter proijciatur quæ liquefieri poteſt, quæ metallum non eſt, ſitque res illa vnius naturæ, eam cõverſurus eſt in ſe, quantum fieri poteſt: ſed non eodem gradu quo ipſe eſt: ſed eo gradu qui naturæ poſſibilis ſit. Quemadmodum dominus Deus hominem ſui ſimilem condidit in ſæcula, ac in eãdem libertate, ac in pluribus alijs partibus, quæ hoc loco ſcribere nimis longum foret; materiam enim noſtram nihil attingit. Itaque dico lapidem eas res ſolas in ſui ſimiles convertere, quæ metalla non ſunt, quæque vnius ſunt naturæ. Nihil autem in rerum natura quod vnius naturæ ſit reperitur, quam cryſtallus, aut vitrum, aut lapides prætioſi. Illa enim ex rebus compoſitis non ſunt, ſed ex re vna. Nam ex vitro aut cryſtallo nihil aliud confici poteſt, quam ex vitro vitrũ, nec ex cryſtallo quam cryſtallum: ſed coloribus imbui poteſt quibuſcunque. Nam album vitrum cry-

cryſtallinum ſeſe habet inſtar elegantis tabulæ complanatæ, in qua quidhbet ſcribere poſſis: pari modo quolibet colore album vitrum cryſtallinum imbui poteſt: ac quò color nobilior, ac pulchrior ac ſubtilior eſt, eò vitrum nobilius ac præſtantius eſt. Ita etiam eſt in lapide, cum præſtantiſſimũ ſuum colorem vitro cryſtallino, aut cryſtallo infudit: ac ſui ſimile efficit, colore, pulchritudine, verùm non eodem gradu & potentia in qua lapis eſt. Nam vitrum illud nullam habet vim convertendi rem vllam, aut proiectionem faciendi. Verum eſt nobiliſſimum pulcherrimum & lucidiſſimum quod in rerum natura ſit : imò melius auro, quia natura nobiliſſima ei infuſa eſt, quæ ſub circulo cœleſti ſit. Itaque veteres in hoc conveniunt: vitrum hoc ita converſum eſſe tali gradu, vt nunquam liquari poſſit, nec igni comburi: eſtque tam nobile & præſtans ac præſtantius Rubinis Orientalibus, per rationem prædictam. Qui itaque ſumeret lapidem, ac vitrum cryſtallinum forti crucibulo inderet: cumque vitrum iam liquefactum eſſet, de lapide ſuper ipſum proijceret, donec color benè placeret. Nam lapis imbiberetur in vitro liquefacto, vt oleum in corio ſicco: cumq; iam color tibi arrideret nihil amplius injceres: ac ſineres tum vnâ cum lapide fluere, donec ſe cõſtitueret in Regulum, ac du-

rus & pellucidus fieret. Id enim vna ex operationibus, viribus ac virtutibus lapidis nostri est, quòd res omnes cũ quibus sese miscet, liquidas convertat in non liquidas. Omnes res duras, molles efficit: ac omnia corpora mollia, dura: ac quicquid cõbustibile, incombustibile. Cùmq; istam proiectionẽ non haberet, nomen lapidis accipere non meretur. Tùm solummodo medicina secundi ordinis foret, nec quicquam amplius. Lapis omnes easdem proprietates in se habere debet, quas cœlũ invincibile habet. Nam quicquid hîc in terra deest, cœlum abundè suppeditare potest: non tamen eius naturæ est cuius illud est quod nobis hîc suppeditat. Ita se res etiam habet cum lapide nostro. Omnia corpora sicca humectat, ac omnia corpora humida exiccat: omnia corpora frigida calefacit, ac omnia corpora calida frigefacit, omnia corpora immunda mundificat. Atq; etiamnùm multò plura facit, quam hîc explicare possumus. Tamen noster lapis nõ est naturæ vllius harum rerum, quarũ prius hîc mentionem fecimus: quemadmodũ cœlum invincibile facit: sed omnis potẽtia ei à Magistro arte divina impressa est, atque ignis adminiculo, ita vt potentiam & virtutem sit nactus: de quo gratiæ Deo agendæ.

Lapis omnis easdem proprietates in se habere debet quas cælum invincibile.

Cap. 71.

Quomodo tales Rubini sint conflandi.

IAM si fortè tales Rubinos cõflare velis, facito vti dictum est: cumq; frigefacti fue-

rint exime, ac disseca, atq; exacue super mola super quā lapides pretiosi exacuuntur, magnos aut parvos, prout libet, ac bellè expolias. Ac habes præstantes Rubinos sine maculis cor hominū exhilarātes, atq; hero victoriam cōciliantes, &c. Ac vim istam receperūt ex virtute lapidis in sese operāte. Ideò dico: Tam sæpè lapidē multiplicares, vt tam subtilis esset, cū denuò solveres in illa rubra aqua ardente, vt vitrū invisibiliter penetraret, ipsumq; amitteres, ac vitrū integrū maneret, sed rubrū ac pellucidū fieret in morem rubini, ac durū ac incōbustibile, vti dictū est: ac nobili tuo lapide privareris: atq; tā spiritualis fieret, vt ad extremū nullis vasis vitreis quibuslibet quāvis 10 pedes spissis, contineri posset: isq; ea penetraret ob magnā subtilitatem multiplicationis eius, ac magnā potētiā. Itaq; lapidē sume, ipsumq; in hunc modum multiplica. *Cap*. 72.

ITem cōfice aquā fortem ex vitriolo clarificato, ac à fęcib⁹ præparato, & salnitro ana. Ex his aquā fortem destilla secundū artem. Tum caput mortuū ex olla vitrea sume, ac tenuiter pulveriza: tū cōtere sup lapide: tū in aqua cōmuni destillata impone, atq; omne sal extrahi sinito: tū per philtrū deprome, vt mundū à fæcibus habeas: cōgela denuò: cūq; cōgelatū est, pulverē impalpabilē indè cōfice, eūq; pulverē ollæ vitreæ immitte: atq; ibi

aquam illam fortem denuò super pulverem funde, quam inde destillasti, ac pone iterum destillandum, ac destilla quicquid destillare vult. Tum caput mortuum iterum exime, atque in pulveré contunde, vt prius; ac modis omnibus vt suprà, facito. Hocq; opus itera tandiu, donec sal omne cũ aqua forti omnino destillaveris. Tum aquam præstantem habes rubrã lucentem de nocte, instar ignis lucidi. Tum aquam illam sumptam in balneo rectifica, identidem destillando ac denuò superinfundendo: ita vt ad extremum omne destillatum ex balneo habeas. Tum aqua tua pretiosa præparata est, in qua lapidem tuum multiplicabis & aperies. Item lapidem tuum sume, atq; in ea aqua solue, ac statim solvetur, ac in tepido balneo pone, ac alembico superimposito, ac receptaculo ad rostrum vbique probè lutato, balneum calidum tene: ac cùm aqua fortis transierit, pulverem proba candenti laminæ impositum, ac vide an subvolet, vt alijs locis doctũ est. Tùm denuo aquam illam superfunde, atque iterum firmiter luta, ac denuò destilla vt priùs, donec non amplius stillet. Tum iterum pusillũ pulveris proba, ac vide an paulo magis avolet: ac si nihilo magis avolet quam prius, rursum aquam fortem superfunde, ac alembicum superimpone, ac receptaculũ iuxta, luta vbique probè, ac rursum

Aqua præstans rubra lucens de nocte.

ſum tepido balneo deſtilla. Idque facito modis omnibus vt priùs doctum eſt. Atque hoc opificium itera tandiu, donec omne ſimul à candenti lamina ſubvolet: tum ſatis apertũ eſt, tum verò ſublimãdum pone modis omnibus vt prius. Iſtamque ſublimationem ter quatérve iterabis ſemper nullis fæcibus additis: tum ſatis eſt. Tum exiguam particulam eius quod ſurſum ſublimatũ eſt ſume, ac fixandam pone in fornace, in qua ſpiritus calcinantur, in tali vitro quale hîc appoſitum eſt: atq; exiguo vitro levigato ori impoſito: primũ puſillũ calorẽ adhibe: atq; aliquoties per gradus ignem auge, vt in opere doctum eſt.



Cumque fixum eſt, pondera quantum ſit pondus eius quod fixatum eſt: ac tum pro 3 partibus fixis, vnam ſpiritus ſume, ac rurſum fixandum pone, vt prius doctum eſt: atque ita facito donec omne quod ſublimatũ fuerat, fixum ſit. Ac facilè fixabitur. Fixum enim in omnibus ſuis partibus fuit. Ac partes aliæ quæ primæ parti adduntur, facilius quam prima fixantur: vna enim pars aliam fixat. Ac in multiplicatione nulla nigredo intervenit: nec vlli colores orbis ſeſe oſtendunt, nec albedo vlla. Nec in ſublimatione quicquam ſe præter rubedinem oſtẽdit: nec in fixatione ſeſe color alius præter proprium mani-

In multiplicatione nulli colores ſeſe oſtendunt.

manifeſtat,is eſt egregia rubedo. Lapis enim nullum colorem alium præter rubedinẽ habet. Eſt enim tantummodo vna ſubſtantia, ſimplex materia, vt eſt cœlum invincibile. Scies item quamvis ſublimaretur, non fixitate ſua privaretur, & cùm lapis confectus ac paratus eſt in extrema virtute eius, tum lapis iterum aliter ex ſua eſſentia in aliã fabricando mutari non poteſt. Nam ſi lapis ex ſua eſſentia extrahi poſſet in aliam eſſentiam aut naturam, aut ſi mutari poſſet: lapis Philoſophorum non eſſet, nec ſimplex eſſet: nec corpus glorificatũ. Non, non. Sermonẽ meũ ritè intellige. Lapis in nullã aliam naturam aut eſſentiã mutari poteſt, poſtquã perfectus eſt. Eſt enim tantũ vna res; idq; in ſuo gradu intellige.

Cap. 73.

Quæſtio eiusq; ſolutio.

NVnc quærat aliquis: an lapis nulla ratione mutari poteſt? ante fixus erat atq; ignem ferebat: ac doces me vt ipſum denuò volatilem efficiam, ita vt ſublimem. An non igitur reductus eſt ex fixa eius corporea natura, in purè ſpiritualem naturam? Rectè dicis ignem ipſum primùm tuliſſe: ac pòſt volatilem factum: vtrumque verum eſt. Idcirco ex natura ſua non eſt reductus in naturã aliam: ita eſſe debet; ac ni ita eſſet, nullam proiectionẽ faceret. Id enim quod proiectionem facit, debet eſſe ſpiritus, anima, & cor-

corpus æquè fortes ac potentes: ac si talis nō esset: sed corpus fortius esset quam spiritus, aut spiritus potentior quā corpus; tum in eo contraria natura esset:tum res vna non esset. Lapis noster est corpus,anima & spiritus,atque hæc 3 vnum sunt in simplici essentia inseparabiliter: æqualia magnitudine, viribus & potentia: vnum ab altero separatum non est:nam vna est essentia,vna natura simplex, alterum sicut alterū est. Tamen tria sunt, spiritus, anima & corpus, sunt in vnum vt intelligimus. Verba mea funditus intellige, ac lapidem nosse disce, cuiusnam naturæ esse debeat. *Cap.* 74.

SCIES item pro magno secreto lapidem nostrum neque fixum neque volatilem esse. Est simul spiritus & corpus, vtraque spiritum & corpus in sua natura habere debet, vtraque æquè valida, vt prius rationibus tibi demonstravimus.

Lapis noster neque volatilis est.

Ac quod videatur esse fixus, ignemque ferre, id fit ob soliditatem, ita vt partes lapidis tam in vnum cōpactæ sint, vt nulla res in rerū natura tam arctè in vnum cōpressa sit, quā est noster lapis. In orbe enim non est tam subtilis ac mūda res, quā noster lapis. Ac quò res aliqua subtilior ac purior, eò partes subtiles ac puræ firmius coeunt, ac cōprimuntur in vnū, ac gravioris sunt ponderis. Amant enim se invicē, adeò vt in vnum cōprimantur,

Cur videatur fixus, ignemque ferat.

ita

ita vt difficulter separari queant. Vide præstantiam eius ignem expectare: ac ignis partes eius separare nequit, quia adeò firmiter in vnum compactũ est: & tamen purus spiritus est: nam multò facilius volat postquam apertum est, quam vlli ex spiritibus: Idque ob magnam subtilitatẽ ac puritatem quam habet in sua natura. Non resistet igitur lapis noster melius & fortius igni? nam ex corpore simul & spiritu est: ac corpus tam subtile est: imò subtilius erat quam spiritus. Ac iam corpus & spiritus vnum sunt in vna essentia ac vna natura. Quantò fortius noster lapis igni resistere poterit, quam aurũ quod etiamnum est vt à natura formatum est, estque purus spiritus, ac igni resistit: debet itaque lapis decies millies fortius igni resistere, quam aurum. Cumque iam lapis noster apertus est ac reseratus aqua nostra ardenti, quæ partes eius compactas separat: atque vt attollantur atque inflentur facit in morem spongiæ. Si aurum ascendit igni pusillo facilius quam vllus spiritus ob subtilitatem quam illi natura cõcessit: quantò facilius ac velocius noster lapis ascendet ab igni exiguo calore quam aurum? Lapis enim noster extremam subtilitatem habet omnem, quam illi natura dare potest. Atque artifex ei extremam virtutem ac subtilitatem infudit, subtilitate ea quæ dari ipsi potest. Ita vt cen-

ties

ties millies ſubtilior ſit quam aurum. Itaque lapis noſter facilius aſcendere quam aurum, debet: quia multò ſubtilior eſt. Ac cùm ei partes eius denuò coniunctæ ſunt minori proportione, ita vt partes ſimul comprimantur, ita vt iterum in vnum coactæ ſint: quod fixationem appellamus: lapis denuò ignem expectabit, vt prius fecit: ac millies fortius igni, quam prius reſiſtet. Multo enim iam ſubtilior quam prius eſt. Nam quò ſæpius lapis aperitur ac ſublimatur, ac rurſum ſimul cogitur, ita vt denuò in vnum comprimatur, quod fixationem vocamus: eò firmius cohæreſcit, ita vt partes ſubtiles ob magnam ſubtilitatem tam firmiter in vnum cogantur, vt centies millies melius igni reſiſtat quam prius, &c.

Cap. 75.

Lapis non mutatur, ſed in propria eſſentia permanet, & quare.

SCIES item, cùm lapidem multiplicas ac attollis in altitudine ac viribus, in natura ſua non mutatur: non fit niger, nec quoſlibet colores de ſe mittit: ſed in propria ſua eſſentia permanet, ac in ſuâ ipſius naturâ, in quâ prius fuerat. Nam ad extremum perductus eſt, ita vt ſimplex eſſentiæ factus ſit, ac natura ſimplex. Ac natura ipſum non poteſt vlla ratione mutare, nec vlla arte quæ in orbe ſit. Verum ipſum ſubtiliorem potes reddere quã ſit: ſed in propria eſſentia ſua permanet, ac in propria natura in qua eſt, &c.

Itaque

Cap. 76.

ITAQVE lapidem tam sæpè aperire ac reserare potes, vti priùs dictum est: ac postea sublimare: ac pòst partibus exiguis denuò cõpingere, ita vt partes eius denuò in vnum cohærescant: quod nos fixationem appellamus. Fixare quidem nuncupamus: sed fixare non est: est tantummodo condensatio, ita vt omnes eius partes subtiles rursum in vnũ cogantur, arctè simul, ita vt prius fuerant, ita vt denuò ignem expectet: ita vt rursum proiectionem facere eo possimus, vt prius faciebamus. Ita lapidem tuum facilè ter quatérve multiplicare poteris, nec sæpius. Nimis enim subtilis fieret, adeò vt invisibiliter tibi elaberetur, cùm in aquam perductus esset, ob magnam subtilitatem eius, vt te suprà docui. Itaque lapidem tuum attollere potes in supremum eius gradum adeò, vt hic infra circulum Lunæ materiam tam nobilem & subtilem, quam lapis est, non sit reperire. Nam cum iam ita sublatus est, vt magis attolli non possit, nec subtilior effici: nulla materia terrestris lapidem superare potest, nec nobilitate, nec subtilitate, nec pulchritudine, nec potentia, nec viribus, nec mirificis influentijs & virtutibus quæ in eò inclusæ sunt, cùm ad supremum eius gradum est perductus, quemadmodum in proiectione demonstrabitur, &c.

Condensatio Lapidis, quæ impropriè fixatio.

Scies

Cap. 77.

SCIES deinceps veteres Philosophos lapidem suum ad eum modũ cõficere solitos, vt priùs doctum est, antequã ars aquarũ fortium esset reperta. Nam ad illud vsq; tẽpus corpora erant aperienda lentè, videlicet, calcinãdo, reverberãdo, solvendo in acri nostro aceto, ac cõgelando, donec noster lapis spiritualis esset: ac tum vlterius operabãtur, vt priùs doctũ est. Cùmq; iã lapis omnino perfectus esset, nõdum verã artem lapidẽ suum multiplicãdi habebãt in virtute propria: sed paulatim in quãtum vt ipsum ꝑ perfectione eius conarẽtur subtilẽ efficere, solvẽdo in nostro aceto acerrimo, ac cõgelando donec in clarum oleum permaneret: cùmque oleum denuò durum in massam cupiebant efficere: Solẽ præparatum sumebãt, videlicet corpore exutum ac rubrum in morem sanguinis, ac cum eò oleũ suum permiscebant semel solvẽdo & cõgelando: ac tum in fornace secretã ponebãt, calore tẽperato, donec cõverteretur in obscurã massam rubram instar sanguinis draconis, quæ iam ob solutionẽ & cõgelationem frequentẽ multò subtilior quam prius erat. Id posteri animadvertẽtes acumẽ mentis exacuerunt, ac aquam fortẽ adinvenêre, quæ viam illis multum abbreviauit. Aquam enim fortem confecêre, vt priùs dictum est, in qua vtrumq; corpus terere poterãt ac molere, vtriusq; partẽ vnã sumentes, postquam

Quomodo veteres ante inventas aquas fortes lapidem suum confecerint.

Posteri aquas fortes adinvenêre.

mundata essent; ac tum aquas miscebant, atq; ita regebant vt mixtio sine fæcibus esset pellucida & clara. Ac facilè tum lapidem suum spiritualem efficiebant: atq; tum porrò lapidem suum ad extremã perfectionem perducebant: quem tum eâdem aquâ forti prædicta probè rectificatum, subtilem efficere ac multiplicare in propria virtute vti libebat, poterant: idque modis omnibus, vt prius rectè doctum est. Ita aqua fortis magnum adminiculum est ad opus abbreviandum, & ad altiorem perfectionem lapidis perducendum.

Cap. 78.

Quomodo spiritus viri rubri in corpus mulieris candidæ infundendus.

DEINCEPS breviter te instituere cupio, quo pacto spiritum viri rubri in corpus mulieris candidæ infundere poteris. Estque nobile ac delectabile opus, aut via in arte, vt audies. Sume igitur primùm Lunam super testam aut cupellam sicce purgatam, ac probè à plumbo reflatã: solue in eius aqua alba, eam præcipita, ac sal aquæ ablue, ac reverberandam pone, vt probè intumescere possit, ac tùm in aceto rectificato solue; quicquid solui velit, omnesque solutiones in vnum congrega. Ac quicquid solui respuit, iterum reverberandum pone: & tum solve vt suprà. Atque ita persequere donec omne solutum fuerit in aceto. Tùm aceto per destillationem separato solue in aqua cõmuni recti-

rectificata omne quod solui vult: ac denuò congrega omnes solutiones in vnum: ac quicquid non solvitur, exicca, ac in aceto solve, ac si ne ibi quidem omne solui velit, iterum paululum reverberare debes, ac in aceto facile solvetur. Et vt meliùs in aqua solvi posset, non foret inutile si ita paulisper staret fermentans in aceto. Tum acetum per destillationem separa, ac solvendum in aqua communi pone: idque persequere, donec omne solutum fuerit in aquā claram. Tum id destilla: ac Lunam parumper calcinandam pone, vt spiritus aceti indè simul omnes ascendere possint. Tùm solue iterum in aqua communi, & si quid est quod solui nolit, id denuò præpara solvendo in aqua communi, ac calcinatione, donec omne in aqua communi solvatur, ita vt nullæ fæces, aut spiritus aceti apud id remaneant. Tùm aquam siccè destilla. Ac Luna tua iam mediocriter ad opus hoc parata est: aqua enim fuit. Corpus hoc album serva in pyxide vitrea, in tua stupha sicca, ita vt aridum maneat, donec eo tibi opus sit, &c.

Cap. 79.

Quid Sole agendum mundificato in cæmento regali.

ITEM sume Solem probè mundificatum in cæmento Regali, ac solve in eius aqua rubra, ac præcipitabis, bulliendo in magna quantitate aquæ communis probè rectificatæ: ac calcem probè à sale ablue aqua prædicta

dicta. Sinas ſicceſcere, ac tùm aperiendum ponas calcinationibus in fornace camerata dies 16, aut reverberatoria 12 dies, lenta flamma. Tùm pone in eius aqua rubra rectificata ſolvendum in balneo, ac ibi dies 88 ſinas putrefieri. Pòſt aquam illam deſtilla, idq́ue quod in fundo remanet, crucibulo vitreo ſuprà levigato inde: eumq́ue exiguo rotundo & plano ac æqualiter levigato, ac pone in magno receptaculo per medium



ſecto, vt hîc videre potes ſuper vitreo puſillo tripode, partem ſuperiorem amputatā denuò ſuperimpone, ac alembicum receptaculo ei addito, omnibus probè lutatis: atq; ita in fornace pone cum arena aut cineribus, tam profundè, vt materia facilè 2 aut 3 digitos latos cineribus tectà ſit. Ignem puſillum primùm adde, atque aliquoties vehementiorem, donec magnum receptaculum modicè candeat: ac in candore retine octo dies continuè. Sinas ſua ſponte frigefieri, ac paruum vitrum exime: ac ſi integrum eſt: dies octo ibi remanere ſinito: ſin ruptum eſt, alteri vitro inde quale priùs erat: atque in forti vaſe ter-

reo




reo pone in hunc modum fa-
cto, quaſi eſſent 2 crucibuli:
leviga vt in vnum quadrent.
Huic paruum illud vitrum im-
pone probè lutatum: ac cruci-
bulos itidem ſolidè luto obtu-
ra: ac cùm lutum ſiccum eſt,
omnia ſimul in fornace calcinatoria pone, ac
per gradus ignem ſtrue, donec vas illud ter-
reum candeat, ita vt Sol tuus non liqueſcat:
atq; in eo candore retine 12 dies continuè:
tùm ſpõtè ſinas frigeſieri: tum exime, ac So-
lem tuum rubrum inſtar ſanguinis reperies:
idq; indicio eſt, omnino exutũ corpore eſſe.
Ac ſi ruber nõ eſſet, ſed croceus aut interme-
dius, tum denuò ſolvẽdus eſſet in eius aqua
rubra rectificata, ac porrò facidẽũ, vt hic do-
ctum eſt: id perſequens donec ad plenũ cor-
pore ſit exutus, ac ruber inſtar ſanguinis. Tũ
in rubrâ eius aquâ forti rectificatâ pone, ad
plenè putrificandum, donec omnino ſit vo-
latilis. Tum præcipita, à ſale probè repur-
ga: Solue in aceto, & in aqua communi
rectificata congela, & calcina modicè in
fornace in qua ſpiritus calcinantur, ad ſpi-
ritum aceti inde ſeparandum, ita vt nihil
propriæ humiditatis natiuæ amittas. Pòſt
ſecundum artem ſublima, vt alibi ſatis di-
ctum eſt: ac ſublimationem denuò ite-
ra, donec nihil omnino remaneat: tum

Rubedo Solis in morem ſanguinis, quid ſignificet.

quod V. vuare ... capite ... [handwritten margin note]

spiritus probè paratus est. Atque eo incera corpus illud Lunæ, donec ad perfectam albedinem pervenias, qualis est oculorum piscium. Ac tum albedinem porrò ad rubedinem perducas, vt priùs doctum est: ac si libet multiplica vim eius aut potentiam, aut facito liquidum, vt priùs in albo, atq; etiam in rubro satis declaratum est, &c.

De proiectione lapidis.
Cap. 80.

Quomodo proiectio sit instituenda.

DEINCEPS docebo te quî & quo pacto lapide tuo vtêris ac metallis iunges ad transmutandum in Solem aut in Lunam. Scies itaque pro magno secreto, te nullam proiectionẽ in vllum metallum posse facere, quin priùs ad id præparari debeat, ad hunc modum. Si proiectionem in Iovem vis facere, liquabis ipsum in crucibulo, ac pones super ℔ Iovis vnciam puræ Lunæ, ac simul colliquabis, ac lapidem tuum album superijcies: ac tum Iupiter in veram Lunam transmutabitur, multùm aut parùm, prout lapis tuus subtilis est effectus, vt iam meliùs explicabitur. Ac si rubro tuo lapide operari vis, ipsum super Lunam proijcies, ei nihil facere debes, quam vt eam liquefacias, ac tum rubrum tuum lapidem superijcias, ac Lua tua verus fiet Sol, melior eo qui ex mineris adfertur. Ac ante omnia

Metallũ præparandum, antequam proiectio in id fieri possit.

omnia ſcies, cùm proiectionem facere vis, album tuum lapidem ſolummodò ſuper Iouem proijcias, ac in nullum aliud metallum. Iupiter enim metallum Lunæ proximũ eſt. Iupiter enim crudum & incoctum eſt corpus, ac lapis nihil aliud facere opus habet, quam Iovem percoquere, vt alibi doctum eſt. Ac alia metalla facilè etiam tranſmutaret in Lunam, ſed ſunt immundiora Ioue, ac proiectio tum tam alta non foret. Atque etiã deberet lapis diutius in igni fluere cum metallis impuris, antequã ſeſe in Regulum conſtituerent, quam Iupiter, &c.

Albus lapis tantummodo ſuper Lunam proijciatur, ac quare.

Cap. 81.

ADHÆC proiectionem tuam facies rubro lapide ſuper Lunam, id eſt metallum omnium puriſſimum ſuper quod proiectio fieri poſſit. Atq; etiam nulla proiectio fieri poteſt rubro lapide, quã ſuper Lunam. Nam ſi ipſum ſuper Saturnum aut reliqua metalla proijceres, nullam ſuper ea proiectionem faceret. Lapis enim ruber nihil præter Solem efficit. Ac ſcies à primo gradu ad tertium perveniri nõ poſſe, niſi ſecũdo præterito. Ita metalla imperfecta primum ad Lunam forent reducenda, ac tum ad Solem. Nullum enim metallum ad Solem pervenire poteſt, quin prius Luna ſit. Imò Sol priùs Luna fuit, antequam Sol factus ſit. Natura priùs inde Lunã generare debebat, antequã ad

Rubro lapide proiectio facienda ſuper Lunam, ac quare.

ad Solem perducere posset. Ita isthinc ad locum 100 miliaribus distantem perveniri nō potest, nisi iter intermedium transeas: ex vno extremo in alterum transiri non potest, nisi per medium transeas. Verum lapidem in quodlibet metallum proijce, ac Luna fit, siquidem metallum tuum vivificas, ac animá ei indis. Vt *Morienus* ait: *Metallum nostrum non est vulgare metallum, vivit, animamq́ habet*. Itaque lapidem tuum nosse disce, quid sit. Nam eo nullæ res impossibiles fieri possunt. Nam rubro lapide Sol confici nō potest, nisi prius Luna sit. Nam supra Naturam operari non possumus quoad gradum. Natura enim non potest pervenire à primo gradu ad tertium, nisi transeat per secundum, qui inter vtrumque medius est: de quo in libro Vegetabili ac animali, multis in locis docebitur, &c.

Cap. 82.

Modus proiectionis tenendus.

ADHÆC modum proijciēdi nosces. Nam si lapidem proijceres super Lunā aut Iovem tam crudum quā factus est, aut ex vase desumitur: materia lapidis ingredi metallū nollet, quamvis ei metallo animam indidisses, aut tametsi viuum corpus foret, sicuti Luna est: Lapis se cum eo permiscere nollet: quia tam subtilis, ac in vnum cōpactus est: quamvis etiam pulvis esset. Metallum enim crassum est ac liquefactum, ac si lapidem super

per id proijceres, lapis liquesceret, ac cõsisteret super metallum, ac sese super illud spargeret: ac metallũ retineret quominus fluere posset: metallum etiã defenderet ne sulphur eius combustibile subvolare posset: nec ignis metallũ illud exurere posset auxilio sulphuris eius cõbustibilis. Ita lapis metallum defenderet. Nam super id iaceret, quemadmodum oleum liquefactum super aquam fluitat. Sed lapis sese permiscere nollet cũ metallo, quemadmodum oleum se cum aqua permiscere respuit: quamlibet oleum & aqua etiam contundantur: cùm iterum quiescit, oleum denuò supernatat, atque oleum custodit quominus alienæ humiditates in eam perveniant. Atque etiam oleum aquam servat quominus vllus aër inde espirare possit, nec spiritus subtilis vllus. Omnibus enim aquis quidam spiritus subtilior inest. Nam sinas aquam retectam stare 4 aut 5 dies, aqua illa statim fœtebit, cùm spiritum suum amisit. Verùm cum oleo tecta est, quamvis aqua per annos 10 sub oleo staret, non fœteret: ita oleum aquam illam ab omnib. corruptionib. tueretur, atq; spiritum aquæ servaret, quominus avolaret. Quî fit quæras, vt oleum se cum aqua non permisceat, ac semper supernatet? Oleũ enim aqua gravius est: quomodo igitur supernatat? Quotidie enim leve semper supernatare cernimus.

Omnibus aquis quidam spiritus inest subtilior, quo amisso aquæ fœtebunt.

Quæstio eiusque solutio.

Cap. 83.

IN primis & ante omnia ſcies, oleum nullam partem cõmunem cum aqua habere, quamvis vnum corpus cum aqua fuerit: tamen nullam cum oleo partem habet. Nam quinta eſſentia quam oleum retinet in ſemine aut in re alia ex qua oleum extunditur aut deſtillatur, abijt. Nam cùm quinta eſſentia receſſit ab vlla re, in qua aqua, ignis, aër, terra, oleum ac ſal ſimul tenentur: cùm iam quinta eſſentia abijt, omnia pariter ſeparentur neceſſe eſt alia ab alijs: nec pòſt amplius ſimul coire volent, antequã glorificata ſint. Itaque oleum cum aquâ permiſceri renuit, quamvis cum aquâ vnũ corpus fuerit quintâ eſſentiâ colligatum. Ac oleum ſemper ſupernatat, tamen aqua gravius eſt. Noſtine quî fiat? Oleum multò ſubtilius eſt quam aqua, quamvis oleum multas partes craſſas habeat in ſe, atque etiam ſal armoniacum: atque partes olei firmiter in vnum cõpreſſæ ſint, ita vt ſepatari nolit. Atque aqua eſt elemẽtum ſolidum, ac valde apertum, ob craſſitudinem quæ ei ineſt: oleum verò ſubtile eſt atque igneum, ac firmiter in vnum compreſſum eſt: ac omnis ardor tendit ſurſum, atque omnis ſubtilitas tendit ſurſum: atque etiam partes firmæ ſeparari nolunt à ſe invicem, ita vt aquas ſpiſſas nolit penetrare ad

Cur oleum quamvis aquâ gravius ſit, tamen ſupernatet.

mer-

mergendum. Ita vt oleum necessariò supernatare debeat. Ita quoque se res habet cum nostro lapide, is etiam super metalla natat, vt oleum super aquam. Nam lapis nondum partem habet cum metallis, quamvis metallum fuerit: metallò gravius est: idque est quod sit subtilior, ac firmiùs in vnum compactus: ac metallum stat liquefactum, estq; valdè solidum, vt aqua: ac lapis nón est naturæ metalli, est enim iam quinta essentia: ideò se cum eo permiscere non vult, nec ingredi. Atque ita supernatat ob firmas illas partes quæ separari nolunt: ac lapis etiã ingredi non vult, atq; ita necessariò supernatare debet, ita vt in metallum ingredi nolit. Scies *Hermetem* dicere: *Lapis noster partem habere debet cum corpore & spiritu, atque cum anima, antequam proiectionem faciet.*

Cap. 84.

SCIES porrò lapidem nostrum partem habere cum corpore & anima & spiritu. Sed partes in lapide sunt tali perfectione, ac tali spirituali substantia vnitæ, ac in vnum coactæ, vt se cum nullis crassis, imperfectis, impuris partibus permiscere nolint, nisi per medium, quod medium spirituali substantiæ coiunctum esse debet, siue albus siue ruber sit. Nam nulla congregatio fieri potest in rebus vllis quæ sibi invicẽ contrariæ sint, quam

Nulla coniunctio rerum cõtrariarum fieri potest, nisi per medium.

quam per intermedium, quod res contrarias alteram in alteram ingredi facit: ac ſeſe invicem cõplecti, ac ſimul manere; qua de re multis in locis te docui. Ita etiam hîc in proiectione res habet. Lapis in metalla nigra, ſordida immunda, & imperfecta ingredi non vult, ſine medio. Nam nigra impura metalla imprimis lapidi contraria ſunt. Quomodo igitur res illæ duæ contrariæ coirent vna in alteram ſine medio? Profectò minimè nec iam nec vllo vnquam tempore. Medium adſit oportet, per quod medium, alterum alterum penetrabit. Iam quodnã erit illud medium per quod 2 illæ res diſſimiles coibunt? Medium illud corpus vivum ſit oportet & vnum cum mortuo, impuro, ac fœtenti corpore. Ac idem illud corpus viuum vnum eſſe debet in vno corpore cum lapide albo & rubro. Ac cùm iam hæc 2 mortua fœtentia metalla in ſeſe habent purum illud viuum corpus, quod vnum cum illis eſt, vt ſunt anima & corpus; ac lapis ſiue albus ſiue ruber in ea proijcitur etiam in ſe habens idem illud corpus viuum, ac tum conveniunt, quodq; ſuum in ſuam naturam trahit, ita vt ibi coniunctio fiat, atque vnum in alterum ingrediatur. Ita vt lapis ad eum modum congregatus ſecum omnem corruptionem expellat; ac perfectum viuum cor-

corpus efficit, aut melius ac perfectius quã ex fodinis veniat.

Cap. 85.

Quo pacto lapis tam albus quam ruber sit parandus ad cõiungendum cum metallis.

NVNC te docere volo quo pacto lapidem tuum siue albus siue ruber sit parabis ac probabis, ad copulandum cum metallis, & in ea ingrediendum. Sumes itaque lapidis tui rubri partem 1, atque huic mille partes puri Solis addes, idque in tenues laminas tundes: tum sume viuum sulphur, ac tere super lapide in densam pultem oleo, atque eo laminas tuas inunge, & sine siccescere: tum iterùm inunge, ac tertiò, sine identidem iterùm siccescere. Tùm viuis carbonibus impone, ac calcinari sine. Tùm contunde in pulverem, ac pulverem laua aqua communi destillata, donec aqua tua nitida à pulvere defluat. Tùm pulverem super lapide contere cum melle cum favo aut aqua gummi, ac tam tenuitur contere ac si eo pingendum esset. Tùm denuò vasis vitreis inde: ac ablue aqua communi calida destillata sine pulverem subsidere: aquam supernè diffunde: move ac sine subsidere, rursus diffunde: idque itera donec aqua illa tam clara à pulvere defluat, quã eam superfundis. Tùm pulverẽ tuum exicca super pusillum ignem aut ad solẽ. Tùm Sol tuus paratus est, &c. Tum sumes mille partes huius pul-

pulveris Solis, ac partē 1 lapidis eius, ac lapidē ſubtiliter pulveriza, ac immiſce pulveri Solis tui præparati: ac tum habe crucibulum quod multum ac vehementem ignem ferre poſſit: atq; huic crucibulo aliud crucibulum apta, ac ſuper lapide leviga, ita vt alterum alteri quadret, aut alterū alteri includatur, quaſi eſſet operculū. Tum huic pulverem tuum inde, ac crucibula alterū ſuper alterū luta firmiter, ac foris circūda forti luto ſpiſſitudine trium aut quatuor digitorum: ac ſinas lutum probè ſicceſſere. Tum crucibulum pone in furno venti, ac primùm ignem puſillum adhibe: aliquoties magis magiſque calidiorē, tandiu donec crucibulum tuum probè incandeat. Tum ignem tuum inſigniter augebis, donec certus ſis materiā tuā in crucibulo liqueſcere. Tum retine crucibulū dies tres in vno calore: ita vt materia tua liqueſcens maneat; ac pòſt ſua ſpontè frigefieri ſinas: ac effringe crucibulū tuum: ac reperis inſignem duram maſſam; eſtque frangibilis quaſi vitrum eſſet, ita vt pulverizare poſſis. Ac cùm iam proiectionē facere vis, proijce partem 1 huius maſſæ ſubtiliter pulverizatæ in mille partes metalli proximi animam habentis ac viui: ac transferet in verum Solem aut Lunam meliorem quàm ex mineris venit. Et hoc eſt opus illud trium dierum, de quo Veteres in ſuis libris meminerunt;

nerunt: estque opus magnum, corpus Solis adeo subtile reddens spatio 3 dierũ, interim quod cum lapide liquefactus stat: adeo vt Sol medicinalior fiat quã priùs fuerat: imò magis quam credi possit. Atque hoc pro magno secreto habe, &c.

Cap. 86.

ITEM nunc porrò scies lapidem hoc pacto paratum nullam proiectionem posse facere in Mercurium, propter difficilem fusionem. Nam lapide tantummodo proiectio fit ad rubrum super Lunam, & ad album super Iovem. Quare tam fusibilem efficere nihil opus est: qua de re in multiplicatione te abundè docui: quo pacto oleum ex hoc lapide conficies. Quare nihil opus est hîc de Mercurio tradere. Sed tenebis quando oleo operari vis, ac super Mercurium proijcere: sumes ℔ 1 Mercurij, semimarcam puræ Lunæ cupellatæ: atque ipsam eâ librâ Mercurij amalgama in crucibulo vitreo, impositamque crucibulo terreo: igni impone: cùmq; fumare incipit, oleum tui lapidis superijcito, quod cum corpore paratum est, vt te in multiplicatione docui, ac nunc etiam alijs modis docebo. Recipe oleum albi aut rubri lapidis: ac sume Solem ad oleum rubri lapidis. Tum in vnam partem olei, 10 partes Solis calcinati adde, ac parati, vt suprà doctum est: atque imbue hoc oleo calcem Solis, atq; in

Lapidem modo prædicto paratum nullam proiectionem in Mercurium posse facere.

in ampulla vitrea pone in tripede. Ac primum ignem puſillum adhibe: ac aliquoties magis magiſque maiorem, donec manum tuam in interiore parte fornacis vix tenere potes: atque hoc pacto ad 5 aut 6 dies ſtare ſine. Pòſt ignem auge donec lapis fornacis interioris ſtridet, quū digito madido ipſum attingis: ac in eo calore 3 dies retine: Tùm ſinas ſponte frigeſieri: exime, ac rupto vitro duram maſſam concretam reperis. Volens itaque proiectionem ſuper Mercurium facere, Mercurium crucibulo inde, vt antè dictum eſt: ac partem huius maſſæ ſume & pulveriza, ac ſuperijcito, cum Mercurius fumare incipit. Tùm ignē auge, donec fluere incipiat. Tum ſinas fluere, donec ſe in Regulum ſtatuat. Tum extingue ac frigeſieri ſine: exime, ac malleo ſuper incude tunde, ac vide an molle ſit: ſi molle eſt, Solem bonum habes. Et quandiu frangibile aut fragile eſt vt vitrum, medicina eſt. Tùm Lunam liquefactam ſuperijcito, donec molle ſub malleo maneat. Tum bonum Solem habes. Et quandiu frangibile eſt, nondum ad finem proiectionis tuæ perveniſti, ſiue rubri ſiue albi lapidis: ſiue rubri ſiue albi olei: tum porrò in alia metalla proijcere debes tandiu, donec molle maneat, ac colore egregio, atq; omne examen tranſeat: tum finem proiectionis tuæ habes, &c. Tibi dico, mi fili, lapide

con-

confectō vt te docui, in opere albo aut rubro, & in multiplicatione, proiectio eius tã infinita est, vt sit incredibile ijs qui arté fundıtus non intelligunt. Nam ægrè ad finem perveniri potest, nisi sæpè porrò proijciendo in metalla, donec mollia permaneant, ac omnes probas transeant, vt te docui.

Cap. 87.

VERBA mea quæ dicturus sum, probè intellige. Lapis albus & ruber primùm ortus est & coagulatus ex Mercurio & ex albo Sulphure: & sic coagulata venenum sunt. Lapis enim coagulatus ex puro & albo sulphure, ac ex Mercurio puro, est arsenicum albũ, purum & subtile, ac est venenũ. Nam quò venenum purius ac subtilius est, eò venenosius est. Ac rubrũ purum sulphur cùm in purum Mercurium incidit, Mercurium coagulat: idque fit flavũ resplendens arsenicum, estq; etiam purũ & subtile, imò multò subtilius arsenico albo. Ac si magno equo daretur vncia arsenici, procul dubio moreretur. Nam venenũ illud cor peteret: ac porrò omnia mẽbra pervaderet ita vt omnis caro ac quicquid in equo est veneno inficeretur: ita vt mori deberet. Ac si de hoc equo comederét canes, aut feles, aut aves, omnes simul indè morerẽtur. Ac si vncia nostri veneni tã magnũ equũ enecare potest, qui tot centũ libras appendit, ac porrò quicquid ex eo comedit.

Vnde lapis vterque primùm sit coagulatus.

Quò venenum purius ac subtilius eò venenosius.

Si poteſt igitur vnum venenum in tam parva quantitate tantam vim exerere in tantam quantitatem ponderis, ac noſter lapis ex eodem arſenico albo aut rubro conflatus eſt: atque ex rubro longo tempore Sol effectus, atque ita coxit calore ſolis, continua coctione in terra: ac venenum induxit in interiora eius, ac interiora foras produxit. Atque ex materia quæ prius venenata fuerat Natura magnam medicinam effecit. Sol enim confert cum omnibus medicamentis in omnibus morbis. Lapis noſter ex duobus iſtis metallis prædictis conflatus eſt, videlicet ex Sole & Luna, vt in opere apparet, &c.

Cap. 88.

Sol & Luna ſumenda ac retexenda ab artifice.

SVMAS igitur iſtum Solem & Lunam, atq; denuò retexe quod natura tam multos annos in ijs operata eſt. Tùm artifex iterùm retrorſum retexit donec perveniat ad eam materiam, in qua erāt cùm natura primùm in ijs operari inciperet: ac rurſum reduxit ad arſenicum: ac venenum illud denuò foras traxit ſubtilitate artis. Ita vt materia illa millies venenoſior ſit, quam priùs, antequam natura primùm in ea operari inciperet. Si iam huius materiæ drachmæ 2 magno equo darentur, continuo mori deberet, atque etiam is qui ex eo comederet. Materia enim iam adeò ſubtilis eſt, vt iam tam venenata & calida ſit, vt dici non poſſit. Ac prætereà

materia

materia ſæpè ſublimatur ac multis vicibus: ac in ſublimatione materia tam ſubtilis, ac calida fit, ac tàm venenata, vt fumus eius continuò hominem ſine mora necaret: imò ſi huius materiæ ſedi imponeretur in qua homo ſederet: atque is ei 4 aut 5 orationũ dominicarum ſpatio inſideret, materia corpus eius invaderet, vt continuo moriendum ei eſſet. Nulla enim tam fortis beſtia eſt: quamvis etiã eſſet venenatus draco: ſi fumus corpus eius ingrederetur, moriendum ei foret. Quare Veteres materiam Draconi venenato aſſimilavere, ac dixêre: *Draco ſuam ipſius caudam voravit.* Ac materiam etiam vocarunt *ſerpentem ſeipſum impregnantem*, &c. Itaque non reperitur in orbe maius nec fortius venenum, materiâ lapidis, ob magnam eius ſubtilitatem, ac magnum calorem qui in eo eſt, cùm ſublimatur.

Quare Veteres materiam draconi venenatæ aſſimelaverint ac ſerpentem vocitarint.

Cap. 89.

TVM verò artifex efficit ſua arte philoſophica ac medicina, vt venenum quod foris fuerat, in penitiore parte materiæ ſeſe collocet: ac magnam virtutem eius medicam quæ in interioribus eius latebat, foras magna arte medica produxit. Eſtq; tali temperaturâ temperata in calore, frigore, in ſiccitate & humiditate, vt ſit natura cœleſtis. Ac quantũ veneum priùs fuerat, tanta medicina iam facta eſt: interioribus eius foras

productis. Hoc pacto intelliges de magno illo equo qui necari poterat vncia lapidis, antequam natura in eo operari inciperet, quod arſenicum appellamus. Id ſi tantas vires habet, ne mireris lapidem infinitam proiectionem facere, cum ad naturam cœleſtem perducitur. Res enim extremè bona poteſt 100000 plus boni efficere: quam res extremè mala, mali poſſit efficere. Exempli cauſa: Deus extremè bonus eſt, ac Diabolus extremè malus: vter maiorem potentiam habet? Deus an diabolus? Ita etiam res habet cum noſtro lapide. Cùm venenum erat, tantam beſtiam necaſſet: ac iam bonus factus eſt, quantum igitur boni iam facturus eſt exiguo pondere? imò millies ampliùs.

Res extremè bona infinitis partibus plus boni efficere poteſt, quam res extremè mala, mali.

Cap. 90.

NVNC autē quæras, quomodo vna pars lapidis tingeret 10000 aut 100000, aut plures partes quam Luna: difficile intellectu videtur. Scies ſub omni viriditate latere nigredinem, ac ſub omni nigredine albedinē. Ac ſub omni albedine rubedo tecta eſt. Et quicquid Deus condidit perfectam habet rubedinē extrinſecus aut intrinſecus. Nam omne quod intus rubrum eſt, foris album eſt: intermedij ſunt varij colores. Ac quicquid intus album eſt, foris rubrum eſt: atq; inter albedinem & rubedinem ſunt omnis gene-

Omne à Deo conditum extrinſecus aut intrinſecus rubedinē habet.

generis colores, vt priùs dictum est. Et quò res aliqua propius ad perfectionem accedit, eò minus colorum in se habet: ac simplicior est, quò extremũ proprius attingit. Quumque supremum ac extremum finem attigit in quem Deus ordinauit, non nisi vnum colorem in se habet, nec intrinsecus nec extrinsecus: sed in se virtutem omnium colorum qui sese priùs in eo manifestabant, habet. Res enim in qua multi colores sunt, ac multi distincti varij colores: totidem diversæ complexiones & virtutes ei rei insunt. Cùmque res illa perducta est in simplicem perfectam essentiam, ad supremam eius virtutem, ad quam Deus ordinauit: omnes virtutes operantur simul in eo opere, breui tempore, miraculosè: & tamen non nisi vna simplex essentia in hac re est: ac color eius ruber intrinsecus & extrinsecus: atq; inter eius interius & exterius, hoc est, in eius medio nullum est discrimen: quemadmodũ in exteriore, est ita est in interiore, atq; in medio. Quodque suum opus simul sine mora facit in momento aut nictu oculi: nulla enim natura contraria inest, quæ sibi contraria sit: ideò simul operantur.

Cap. 91.

ITA se res habet in nostro lapide, in quodcunq; proijcitur ibi opus perfectum peragit: ac illud ipsum inuertit, interius foris

Accommodat præcedentia ad suum lapidem

ponit, atque exterius intus ponit. Ac Luna intus est bonus Sol, lucidus & ruber. Ac lapis albus in Mercurium proiectus interius eius foras trahit: estque Luna alba & clara, ac rubedinem eius intus ponit. Ita res omnis tincturam suam apud se habet siue in albo aut rubro, quamvis lapis albus & ruber nullam haberet tincturam quam de se mitteret, vt etiam mittit. Metalla tinctura lapidis opus nõ habent siue in albo siue in rubro. Omnis enim res in se habet quod sibi opus est: atque res omnis satis tincturæ in sese habet, sine vllius rei adminiculo. Ac res omnis à Deo condita propriam medicinam habet, absque vllius alienæ medicinæ additione, siue in vegetabili, animali, aut minerali, ad omnibus morbis in ipsam venientibus medendum. Ac nisi ita esset, opera Dei perfecta non essent. Nam quicquid Deus vnquam fecit, id omne sine vitio erat, ac nulla ope aliarum rerum indigebat alienarum: habet omne in se quo opus habet quãvis id funditus non intelligamus. Deus nihil frustrà egit, ne minimũ quidem folium ex terra nascens, vt in vegetabili docebitur. Quamvis in omnibus rebus perfectionem non cernamus, tamen in sese cõclusãm habent. Nam artificiosâ medicinâ ex rebus omnibus extrahere naturam eius reconditam possumus: ac secretum eius manifestum, ac

mani-

manifeſtum ſecretum efficere. Idque lapis noſter in metallis efficit. Ac ſcies lapidem album & rubrum nullam tincturam de ſe emittere in metalla in proiectione. Nam tinctura quæ in lapide eſt, ita vna eſt cum elementis ac cum viuis ſpiritibus, ita vt vnum corpus & vna ſubſtantia ſit, vt non ſeparentur. Eſt enim natura cœleſtis vt cœlum invincibile eſt, à quo Sol, Luna, Planetæ, Stellæ, ac quicquid in firmamento eſt ac ſtat, quodque ſecundum naturam ſuam, influentiam ſuam ſumit, quam in hæc inferiora oſtendit, vt quotidie præ oculis cernimus. Vi ac calore ſolis naſcuntur hîc flores variorum colorum, ac variorum odorum. Idq; omne fit calore ſolis. Quid cenſes Solem è corpore ſuo proprio infundere colores & odores in flores aut herbas? Minimè. Verum natura cœleſtis eſt, habet in ſe talem vim ac influentiam vt eliciat colores, odores, guſtus ex ſemine, ex quo herbæ aut flores naſcuntur. Quamvis Sol mille annos ſplenderet: Sol nec colorem, nec odorem, nec guſtum infunderet. Sed Deus infudit, atque id omne ſemini incluſum eſt. Sed niſi Sol irradiaret, nunquam colores, aut guſtus, aut odores, nec fructus naſcerentur, nec ex ſemine orirentur. Sol corpus cœleſte eſt, habetque in ſe influentiam, vt calore ſuo eliciat omne interius quod in ſemine eſt, atque

Vi ac calore Solis flores variorum colorũ naſci, & qua ratione id fiat.

odorem & gustum & colorem foras educit, idque ex semine, ita vt per ipsum ad suam perfectionem crescat. Atque efficit vt porrò alia semina copiosa nascantur perpetuò ad finẽ vsq; mundi: sed de corpore suo proprio non distribuit. Ita se prorsus res habet cum nostro lapide albo & rubro, non partitur in metalla tincturam suam aut corpus: sed corpus cœleste est, vt de Sole dictum est, tincturam ex metallis educit, eamque ad eius extremam perfectionem ducit, ita vt semen fiant ad lapidem ex ijs conficiendum. Sed si Deus in metallis nullam perfectionem condidisset: quamvis millies lapis in metalla proijceretur, nulla mutatio fieret. Lapis enim rei conferre quod non haberet minimè posset. Scribebam tibi in multiplicatione lapidem crystallum in similitudinem Rubini efficere; tamen Rubinus non est. Nihil aliud est quam lapis, qui cùm vitro crystalli vnus est, lucens per id, ita vt colore Rubinum referat. Ac si arte lapis separari ex vitro posset, vitrum denuò vitrum esset, vt priùs erat. Ita lapis quod non habet conferre haud potest. Verùm transfert ex malo in bonum, ex immundo in mundum quicquid sui simile est, ac non in rebus omnibus, sed propriè in metallis.

Medi-

Medicina quædam secundi ordinis vera ac perfecta.

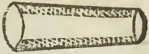
Cap. 92.

ITEM ad Venerem mundandam initio ab omni immunditie eius: sumito Veneris 20 aut 30 ℔, ac tunde in tenues laminas instar calculorum, & candefacito laminas quinquies aut sexies, atque in vrina pone, vt Venus munda & clara sit, vt nulla scobs, aut immunditiės in laminis sit: sed mundæ, rubræ ac claræ sint. Tum sicca laminas in panno lineo mundo: deinde etiamnùm melius in sole sicca aut ad ignem. Tùm arsenicum admodum album & clarum habe, id in puluerem tunde. Tùm tere super lapide cum oleo tartari tam subtiliter, quam saponem: ac eo laminas inunge Veneris, ac tum adhuc ad ignem exicca. Cùmque laminæ probè siccæ fuerint, denuò inunge, ac rursum sicca: Idque quater aut quinquies itera. Tùm habe sal cōmune quale è mari venit, .i. Sal populare, tunde subtiliter: ac tum 2 crucibulos paratos habe, ac pone stratum super fundū crucibulorum salis tui, ac ei laminas tuas impone Veneris tuæ: idque persequere donec crucibulus tuus plenus sit. Tùm crucibulū tuum luto sapientiæ cōpressè obtura: atque

atque ita porrò omnibus crucibulis facito. Tũ omnes crucibulos tuos fornaci impone ad calcinandum: ac primùm pusillũ ignem adhibe, aliquoties magis magisq; vehemẽtioré per gradus, id persequens, donec optimè incandeat. Ac tùm ita etiamnùm stare sinas ad horas 24 in candore: tum sua sponte refrigescere sinas. Tum exime, ac vasis confractis, cuprum illud aquæ bullienti immitte, ablue ac sal inde solve, atque aquam salsam superne effunde: ac identidem aquâ calidâ lava, donec cuprum tuum non amplius salis gustum referat. Tum cuprũ tuum sicca, ac in mortario contunde, cribroque cribra: tum tere super lapide tam subtiliter ac si eo pingendum esset. Tùm 2 aut 3 magnas testas habe, ac singulis partem huius pulveris inde contriti: ac aquam mundam superfunde: ac probè move, ac fine subsidere. Nobilissimum & optimum metalli subsidet: & aquã illam supernè effunde in magnam cupam aut duas: ac rursum aliam aquam recentem pulveri superfunde, ac probè move, ac sine subsidere: aquam supernè rursus effunde priori addens. Idque effundere ac denuò infundere tandiu iterabitur, donec aqua tam clara dimanet, quam superfundis. Tum pulverem tuum sicca, eumque misce cum sale alcali, & borace, & salnitro, ac tali sacco lineo immitte, qualem

hæc videtur de calce parandâ

hæc figura demonstrat: & vbi saccus plenus fuerit, ipsum consue, ac paruam ligneam pen-



nam ad extremum sacci immitte. Ac tum vbique saccum obducito bono luto, quod ignem ferre possit spissitudine 2 digitorum. Tum sinas siccescere: cùmque siccum fuerit saccum vni ferro aut duobus impone: ac crucibulum sub extremo sacci pone in quo lignea illa pennula inest. Tum ignem circum strue vehementem, ac facile liquescet, atque in crucibulum influet: ac ita retine donec omnem tuum pulverem in vnũ corpus habeas. Cùmque omne simul in vnum corpus habes, pondera quam grave sit, ac in singulas marcas, ℥ puræ Lunæ cupellatæ addes: ac simul colliquabis in magno crucibulo, ac funde in virgas: atque ita corpus tuum paratum est, ac viuificatum ad medicinam alterius ordinis super id iaciendam: secundum doctrinam Hermetis & Geberis.

Cap. 93.

Quomodo Luna paranda ad medecinam hanc 2 ordinis.

NVNC te docere volo quo pacto Lunam tuam parabis. Sume vitriolum Romanum, & salnitrum ana, atq; indè aquam fortem confice destillationibus cum alembico secundum artem, &c.

Item

Cap. 94.

Luna solvenda in aqua alba.

ITEM in aqua illa alba Lunam solue, videlicet ad Marcam Lunæ, 2 marcas aquæ fortis sumito, ac in ea Lunam tuam solue, vt fieri solet, tum cùm simul solutum est, Lunã tuam præcipita; aquam illam supernè à calce effunde, ac calcem Lunæ tuæ aqua communi munda, laua à salsedine quater aut quinquies. Tùm calcem sicca ad ignem pusillum: ac tùm calcem tuæ Lunæ ponito in 5 aut 6 patellis terreis in fornace reuerberatoria: ac Lunam tuam reverbera tali calore vt non liquescat, donec Luna tua spongiosè intumeat in morem apertæ spongiæ. Idque ad summum octiduo fiet aut citius. Tùm finas spontè frigefieri. Tùm exime, ac super lapide contere cum aceto destillato ad soluendum in balneo Mariæ. Duas partes receptaculi imple, ac tertiam vacuam sine: atq; pusilla scãdula leuigata aut vitro pusillo operi, ac ita stare finas noctem vnã calore temperato: ita vt vix manũ tuam tenere possis in aqua balnei tui: ac inter diem & noctẽ sume vitrum superius: ac paululum cõmoue, ita vt calx se permisceat cum aceto: aut habe longum bacillum, ac suprà in receptaculo immittito: ac attollito, & demittito, vt mulieres butyrum conficiunt: atque ita calcem Lunæ probè cũ aceto permisce. Atq; id facito quinquies aut sexies inter diem &

Luna soluta præcipitanda.

Salsedo Lunæ abluẽda, quater aut quinquies.

Luna reverberanda donec in morem spõgiæ intumeat.

noctem. Postremò, per diem vnum immotū stare sine, ita vt calx benè subsidere possit. Tùm acetum viride subcæruleum erit. Sinas spontè frigefieri; tum exime, atq; acetum tuum coloratum supernè effundas in aliud vitrum: ac calci denuò aliud recens acetū superfunde destillatum, vt priùs. Ponas denuò solvēdum in balneo modis omnibus, vt prius doctum est. Idq; facito tandiu donec omnis calx Lunæ tuæ soluta fuerit. Ac possunt fæces aliquæ in fundo remanere, eas nihili facito, eæ ex Luna & eius sulphure combustibili remansere, ac nigredine eius, ac pulvere cinerum in reverberatione collecto. Poteris denuò aliquantum aceti super fæces fundere: ac vide an acetum non ampliùs coloretur: ac si acetū non ampliùs coloretur, tùm abijce, tùm enim nihil prorsus valet. Tùm omne acetum coloratum congelandum pone, ac tibi vetus inpalbabilis pulvis remanebit: eum pulverem denuò solvendū pone in aqua communi in balneo: pulvis tuus solvetur in munda aqua nitida. Ac si quid in fundo remaneret quod solui nollet, ei acetum denuò superfunde, atque omne simul solvetur. Tum denuò congela, ac rursum aquam communem superfunde, ac iterum in balneo pone: omne simul in aquam claram solvetur. Nunc te Lunam tuam parare docui, ad medicinā tuā alterius ordinis

Solutio pulveris in aqua cōmuni.

Luna paratur.

per-

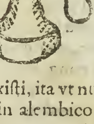
perficiendam, benè custodias in vitro mundo: ac si vis, aquam Lunæ tuæ congelandã ponere potes, donec pellicula eam tegat: tum sinas refrigescere, ac vitrum obtura, ac depone in vsum.

Cap. 95.

Præparatio spiritus ad eam medicinam.

NVnc te docebo tuum spiritum præparare ad medicinam tuam alterius ordinis conficiendam. Sumes itaque arsenicum mundum album pellucidum, in quo nullæ fibræ sulphureæ sunt: ac contunde in pulverem, ac cum sale & *alumine rupeo dicto, contere, calcinato: aluminis partes 2 salis 1. Contere cum aceto super lapide: ac munias te adversus aerem: cùmque satis est: materiam eiusmodi ollæ inde, atque os leviga super æquali lapide, tum magnũ alembicum vitreum sume, atque itidem leviga, vt alembicus ollæ quadret: vt hæc figura tibi demonstrat; ac fornaci sublimationis super impone, ignem addens primum pusillũ, ita vt humiditas in receptaculum volet. Cùmque humiditatem omnem ex materia eduxisti, ita vt nullum amplius vaporem vides in alembico: Tum paululum ignem auge: atque exiguo igni ascendet subtilior quidam spiritus, ac sylvestris spiritus dicitur.

* Vulgò, alumé de rocca.



Ignis pusillus primùm adhibendus, ita vt humiditas in receptaculum volet.

tur: eſtque tam volatilis & ſubtilis, vt vbicunq; maneat, materia nullo vnquam tempore fixari poſſit. Ac propterea in arte noſtra prorſus eſt inutilis. Cùmque vides nihil illius ſubtilis amplius aſcendere, ignem auge, ac ſublima igni mediocriter vehementi 12 horas continuè. Tum ſinas ſponte frigeſieri. Frigefactum exime, ac arſenicum ſublimatum invenies ſeorſim in olla, ac partem iacentem ſuper fæces clarè ſublimatam: tolle lentè, ac aliquid de fæcibus viuo carboni impone, ac vide an fæces fument: ſi fument amplius ineſt, tum pone denuò ſublimandas igni vehementi etiamnum 5 aut 6 horas continuè. Tùm ſinas refrigeſcere, exime ac fæces abijce: atque id quod ſublimatum eſt adde reliquis, pone denuò ſublimandum vt priùs. Ac quicquid volatilium ſpirituum aſcendit, tolle, opus corrumperent. Atque iſtam ſublimationem itera tādiu, donec omnes ſylveſtres ſpiritus è materia amiſeris. Tùm materiā ſine fæcibus additis ſublima, donec materia nihil ampliùs poſt ſe relinquat: tum ſatis ſublimatum eſt. Nam iam omnes ſubtiles ſylveſtres ſpiritus amiſiſti, qui operi ſuam fixationem adimerent. Ac prætereà craſſam terream materiam, ac omne eius ſulphur combuſtibile vnâ cum craſſa materia terrea, quæ operi ingreſſum adimerent, ita vt medicina ipſam penetrare mini-

Sublimatio toties iteranda donec è materia omnes ſylveſtres ſpiritus amiſeris. Sublimatio materiæ per ſe ſine fæcibus adiunctis.

minimè poſſet : ac materia media tibi remanſit, quæ in omnibus rebus bona eſt, & in arte noſtra vtilis, &c.

Cap. 96.

Prædicta quomodo miſcenda.

ITEM ſcies tibi ſumendas in ſingulas marcas ſpiritus eius præparati, 2 marcas Lunæ revaporatæ donec pellicula ſuperuenire incipiat. Ac tum ſume ſpiritum prædictum, ac ſuper lapide contere cum aqua illa Lunæ in denſam pultem : ac inde materiam eiuſmodi vitro puſillo: & pone ſuper fornacem in teſta cum cineribus, calorem Solis addens, donec ſiccum ac durum eſt, vt denuò pulverizari queat. Tùm denuo ſuper lapide contere, vt priùs cum aqua tuæ Lunæ vſque ad pultis craſſioris conſiſtentiam. Vitro puſillo prædicto denuò inde, atq; iterum in cineribus ſiccandum pone, vt priùs. Conteres verò & ſiccabis tādiu, donec duæ illæ marcæ aquæ Lunæ à ſpiritu imbibitæ fuerint. Tum materiam admodum ſubtiliter pulverizabis, ac vitro indes : atque os huius vitri levigatum erit : ac tum etiam exiguum vitrum rotundum tibi erit, quod ori quadret : id puſillum vitrum in fornace ſecreta pone : ac primum ignem puſillum adde, vt Sol media æſtate lucet, 8 dies continuè. Poſt ignem tuum inſigniter auge, etiamnùm 8 dies continuè. Poſteà ignem auge adhuc 8 dies cōtinuè; ita vt manū tenere nō

poſſis per foramen fornacis. Item 8 illis diebus exactis, ſinas frigeſcere; exime, ac puſillum laminæ cupriæ cādenti ſuperijcito quæ nitidè levigata ſit, ac vide an fixū ſit: an non fumet: ac ſi parum fumet, nondum omne fixum eſt: pone etiamnum dies 8 in fornace eodem calore, aut paulò maiore, tanto quantum addere potes ſine candore. Ac eo calore certò fixabitur, ac cùm probas ſuper lamina candenti, ſi fixum eſt, liqueſcet, ita vt fumum non emittat, ac diffluet per laminam, atque eam dealbabit vt Luna, ac tum ſatis eſt.

Proba fixionis.

Cap. 97.

ITEM ſi tùm medicinam tuam vis ſubtiliorem efficere, ita vt proiectio altior fiat: acetum deſtillatum admodum forte, ſume: contere prædictum pulverem ſuper lapidem cum aceto prædicto, ac in receptaculum evacua, & pone in balneo Mariæ: omne ſimul in aquam clarā reſolvetur. Tum ſuper cineres calidos congela: tum denuò ſolve vt priùs. Et in quaq; ſolutione & coagulatione medicina tua adeò ſubtilior efficitur, vt 10 lucrifaciat in proiectione, inquit Geber Philoſophus. Ac ſi medicinam iſtam tam multis vicibus ſolveres & coagulares, conſiſteret in morem olei, ac oleum tum ſtillatum ſuper Mercurium calidum factum in crucibulo, Mercurium converteret in

Quomodo eadem medicina ſubtilior effici poſſit.

pu-

puram Lunam meliorem ex mineris petita. Atque ita cum medicina hactenus perducta foret, non iam medicina secundi ordinis esset, sed tertij ordinis, ac perfecta medicina ad metalla in veram Lunam transmutanda. Ac si tu tùm ex oleo perfectum Elixir conficere velles, sumeres de medio spiritu eius aut materia quam te antè sublimare docui ex puro arsenico. Ac oleum ponderabis ac bis tantundem medij spiritus eius sumes, ac cum oleo conteres super lapide, ac huiusmodi vitro immittes, ac in fornace secreta per 10 dies pones calore absque candore. Materiam tuam exime, estq; mutata & congelata in lapidem, estque perfectum Elixir omnia metalla in veram Lunam transferens meliorem è mineris petita.

Theorica de tribus ordinibus Elixiris & lapide.

Cap. 98.

ITEM nunc te nosse docebo opificium, quid vnumquodque opus sit quod in arte adhibendum sit: quare item quodque opificium repertum sit, quodque opus primùm in ordinibus fieri debeat: ac deinceps in varijs alijs operibus quæ in Alchimia fiunt: atque etiam 3 locis vt in minerali, vegetabili, & animali, &c.

Scies

Cap. 99.

SCIES ac intelliges quodq; opus cum eo quod in opere fieri debeat, ac alijs operibus ſequentibus: opus ſecundum, tertiũ, quartũ, quintũ: donec opus ad finem pervenerit: opus illud quod in tota Alchymia geritur. Ac quicunque Alchymiſta omnia iſta non intelligit antequam operari incipiat, is nec iam, nec vllo vnquã tempore quicquam in vniuerſa arte Alchymiæ producet: quamvis ſemper operaretur. Fortè fortuna ad aliquam artem peruenire poſſet, quemadmodum cæcus paſſerem ſagitta ferit: ſed aliter ad eam artem peruenire non poſſet. Quemadmodum ſæpè ignorantibus vſu venit, qui fortè fortuna ad aliquam artem perueniebant: cumque eam iterum ponerent, ſecundò eum agere non poterant: ac operam ludebant, & in deſperationem incidebant. Nam quod primùm facerent ſæpenumero poſtremo loco faciunt: ac etiam opus relinquunt vbi foret incipiendum: ac ad talem delirationem perveniunt, vt omnino ſtulti in arte fiant.

Cap. 100.

ITAQVE ad iſtam errationem deuitandam, te docebo, quid ſit ſublimatio, & quare inuenta, ac quomodo in quoq; opere ſublimandum ſit: ac deinceps quomodo calcinandum, ac quare calcinatio fiat: ac de

destillatione, & quare adhibenda: atque ita porrò multas alias rationes, quid in quoque opere faciendum sit quod in arte fiet: Istamque lectionem iterum iterumq; perleges, ac memoriæ imprimes, ne in errorem incidas.

*Cap.*101.

Quid Veteres fecerint intellecta generatione & incremento metallorum, atque etiam eorum morbis: quare item calcinatio & sublimatio reperta.

ITEM scies, cùm Veteres scirent ac intelligerent generationem atq; incrementũ metallorum, ac morbos metallorum intelligerẽt, vnde illis morbi orirentur qui impedirẽt quominus Sol nec Luna fierent, tum perspiciebãt Veteres quibus modis illis ea vitia, & morbos demere possent, ac ad Solem & Lunam reducerent. Ac viam cõmodiorem invenire non potuerũt, quam vt corpora igni destruerent, & calcinarent. Et materiã quæ ea conservaret, reperiebant: vt non in nihilum vrendo redigerẽtur, à suo sulphure cõbustibili quod copiosè in se habẽt, nec ab vstione ignis comburerentur. Materia ea clavis erat: eius 2 aut 3 partes sumebant in vnã corporis: ac corpora dura Martis & Veneris in limaturam subtilem limabant: Saturnum verò ac Iovem in cineres mouebant: ac tum miscebant cum claue ac aceto, atque ita in vasis luteis collocabant, iisque probè lutatis in igni ad calcinandum: ac in superiore parte illius vasis lutei foramen habebant, per quod humiditas evaporare posset: cùmque omne

omne evaporatum esset, foramen illud luto claudebant: ignem per gradus augentes: ita vt modicè candere inciperet. Ac tum ignem retinebant in huiusmodi leni candore, vt clauis non liquesceret, ad horas 24. Tum sinebant spontè frigefieri: ac vase effracto eximebant: ac aquam communem bullientem superfundebant, ita vt clavis li-quesceret. Tùm clauem aqua communi abluebant. Tùm corpora calcinata sumentes super lapide inpalpabiliter conterebant, ac tum aqua cõmuni abluebant omnes sordes, ac nigredinem. Ita vt calces corporum rubrorum resplendescerent: atq; etiam alborũ vt itidem resplédescerent, ac candidè ac clarè instar nivis. Atq; hoc pacto corpora imperfecta à sua immunditie repurgarunt: ac à suo sulphure combustibili, ac nigredine, ac odore fœtido quem in mineris cõtraxerant. Atque ita metalla imperfecta mũdarunt ab immunditie. Sed cùm ea denuò in vnum corpus reducerent, non erant Sol nec Luna. Tùm rursum cogitabant quânam medicinâ aut materiâ, metalla mundificata ad Solem & Lunam possènt reducere, ac tingere ijs coloribus qui in corpora ingressum darent. Cùmque omne sal aluminis atque aliud omne, ac species pervestigassent, nihil reperiebãt quod metalla tingere vellet: nec ingredi in ea, vt ad Solé ac Lunã reducerentur.

Tùm vlterius cogitabāt, quod nihil in orbe reperirent præter ſpiritus qui in metalla ingredi vellent, ac cùm ijs ſeſe permiſcere. Ita cognoſcentes naturam ſpirituum, atque eorum morbos quos in mineris contraxerant: tam multos morbos in ſe habere quam metalla : vt multas terreas ac fœtidas fæces , ac ſulphur combuſtibile , quod metalla combureret : ac fœces terreas fætentes, quæ metalla denuò immundiora efficerent quam priùs fuerant. Atque etiam intelligebant Veteres , Spiritus in ſeſe habere quandam virulentiam, quæ tam corroſiua & venenata eſſet, ac tam volatilis, vt ſi ad metalla adducerentur , ea tam venenata ac corroſiua efficerent ac tam frangibilia , vt inſtar vitri frangerentur : atque etiam avolarent , cùm liquarentur, ac optimam partem metalli ſecum raperent , ac ſecum ſurſum veherent, ita vt metallum perderetur ac omnino corrumperetur . Cùm hæc omnia perſpicerent, cogitabant vlteriùs , quomodo & quâ ratione ſpiritibus omnes iſtos morbos prædictos demere poſſent: ac parare ſpiritus, vt in corpora ingrederentur: ac tingerent inſigni claro colore , qui in ijs & cum ijs manere poſſet in æternum : ac lenes ac molles manere poſſent : ac reducerent huiuſmodi ratione ad ſtatum Solis ac Lunæ. Omnibus verò naturis perſpectis , pro ſua ſapientia , 3

inue-

inuenerunt, quibus, spiritibus omnes istos morbos prædictos adimere possent, ac idoneos redderent ad prædicta corpora reducenda ad Solem ac Lunam. Repererunt itaque vasa idonea, ac materiam cum qua miscerent: atque id quo sursum pellerent ex materia, ac ascendere facerent suprà, maximè venenatam ac volatilem partem, vt eam primùm tollerent: deinde vt sursum pellerent partem temperatam quæ nobis in arte vsui est, quæ post venenatam illam volatilem partem ascendit. Tertiò materia cum qua spiritus permisti sunt apud se retinet crassas partes terreas ingressum prohibentes: atque sulphur album combustibile. Atque ita nullas alias rationes reperire poterant ad spiritus exonerandos & mundandos quam per sublimationem, vt in corpora ingrederentur, ac ea insigni claro ac resplendente colore tingerent.

Cap. 102.

NVNC audisti quare calcinatio corporum primùm sit inuenta, ac porrò sublimatio spirituum quare primùm reperta: ac postea verba faciemus, quomodo & qua ratione calcinandum sit in quoque opere ac sublimandum, quodque suo loco. Sed primùm de calcinatione spirituum agendum est, ac de solutione spirituum ac corporum iungenda, imbibitione, aut ince-

ratione, ac quare primum inventa fuerit, vt ſcire & intelligere poſſis radicem artis Chymicæ. Nunc ad primum noſtrum propoſitum redire volumus.

Cap. 103.

ITEM, cùm Veteres corpus & ſpiritum vtraq; mūdificaſſent, ac ab omnibus morbis liberaſſent, & munda ac pura eſſent. Tùm cogitabāt denuò quo pacto efficerēt, vt in ſeinvicem ingrederentur. Nullam itaque rationem aliam reperire poterant, niſi corpus aut ſpiritum ad aquam redigerent, atque immergerēt illud corpus ſpiritui: aut corpus ſolverent, atque imbiberent ſpiritum corpore: aut corpus & ſpiritum vtraq; ſolvere debebāt, ac aquas ambas ſimul iungere, eſtque hæc ratio optima. Atque hæc omnia funditus intelligentes, ſi ſpiritum & corpus copularent ac iungerent, non poſſe aliam rationem reperiri exceptis prædictis: tùm etiamnùm proprius reputabant cum animo, Spiritus & corpora primùm eſſe ſolvenda, & in aquam redigenda. Tùm nullam meliorem rationem tenebant, ad ſpiritus & corpora ad aquam redigenda, niſi primùm naturam clavis tenerent, ſi ad aquam reducerentur. Ita facilè intelligebant, ſi eò reducerentur vt naturam ſalis haberent: id igni fieri & calcinatione debere. Tùm vlterius

rius cogitabant, ac fornacem reperiebant quæ apta foret, in qua ſpiritus calcinare poſſent, ita vt ſpiritus ijs elabi non poſſent. Eamque Fornacem Sapientum dixêre: deinde vaſa invenere, in quibus commodè ſpiritus calcinarentur, ita vt non auolarent. Ac ſpiritus in vaſe patente calcinandi ſunt, ac igne nudo, alioqui naturam ſalis non adipiſcerentur ad ſolvendum. Si vaſe clauſo ac igne concluſo, aut calore ponerentur, ſolvi nollent, quamvis in æternum ſtarent. Tertiò huiuſmodi ignem ac calorem reperiebant qui ita regeretur, vt ſpiritus non auolarent.

Fornax Sapientum.

Calcinatio igni

Ignis regimē.

Hiſce omnibus ſimul repertis, ſpiritus in fornace collocabant, in vaſe ad eam ré apto: atque ignem ſuum ita die & nocte moderabantur, 40 dies ac noctes naturales. Tum ſinebant ſpontè frigefieri; eximebant, ac ſuper lapide conterebant ſiccum, ita vt inpalpabile foret: ac tum ſuper lapide ſpargebant, ac lapidem in cella frigida ac humida ponebant: ac ponebant lapidem paululum inclinatum: ac vitrum ſupponebant: ac ſpiritus ibi ſoluti fuêre, ac ſenſim in vitrum illud ſtillarunt in inſignem claram ac nitidam aquam, ſine additione rei alterius. Atque ita hac ratione prædicta ſpiritus ſolverunt in inſignem, claram, pellucidam ac reſplendentem aquam:

Spiritus ſolverunt Veteres in aquam claram

quam aquam in forti vaſe vitreo ſeruabant probè obturato, donec ea vſus eſſet. Et ſi quæ fæces remanſerant in ſublimatione, manebant ſuper lapidem: fæces ſolui nolebant.

Cap. 104.

NVNC de calcinatione ac ſublimatione, & ſolutione ſpirituum dictum eſt. Iam te de calcinatione ac reuerberatione corporum docturus ſum. Scies Veteres fornacem quandem reperiſſe, in qua fornace commodum eſſet corpora calcinare, aut reuerberare, vt naturam ſalis adipiſcerétur: ac ea Fornax reuerberatoria dicebatur. Prætereà vaſa reperiebant è luto cocta, quæ ad id apta forent, vt in ijs corpora calcinarentur aut reuerberarentur. Ad hæc ignem ad hoc idoneum reperêre, quo corpora calcinarentur aut reuerberarentur: huiuſmodi calorem vt corpora non liqueſcerent, nec ſimul coagularentur. Tũ corpora lota ſumebant, quæ fæcibus ſuis exonerata fuerant, ac ſulphure combuſtibili, ac vaſi illi terreo indebant, ac in fornace reuerberatoria ponebãt, vt ibi calcinarentur aut reuerberarẽtur, quò naturam ſalis adipiſcerentur. Ac ignem leni flamma accenderunt ſine liquefactione 21 dies & noctes. Tùm ſponte refrigeſcere ſinebant, atque eximebant; ac ſuper lapide cum forti aceto deſtillato conterebant impalpabiliter. Pòſt acetum deſtillatum ſumebant

Fornax reuerberatoria.

mebant, ac corpora in mundam ac claram aquam soluebant: ac fæces interiores super fundo vasis remanebant: aquam illam claram supernè effundebant in vitrum mundum. Tum Veteres cogitabant vlteriùs de corporibus coagulandis: probè enim intelligebant, sese aquam simplicem habere debere, si alioqui corpora & spiritus seinvicem complecterentur in fundo, vt simul maneant. Ac videbant acetum corporibus adesse, tum reperiebaut in sua sapientia, vt acetum inde sicco calore evaporarent. Atque ita fecêre, ac acetum indè sicco calore deduxêre, ac pulverem siccum retinebant: quem pulverem pòst subtiliter candefaciebant absque liquefactione. Tum porrò cogitabant pulverem soluere in aqua communi. Ac cernebant aceto & aquæ communi multas inesse fæces, quas vt ex aceto & aqua cōmuni educerent, vasa idonea reperiebant, in quibus acetum & aquam communem ascendere facerent, atque id quod ascenderat destillare facerent per fistulam in aliud vitrum, ac destillationem nuncuparant, ac tum primùm inventa fuit. Tum illius aquæ destillatę sumebant, ac super pulverem corporum fundebant, ac soluebatur in mundā claram aquam pellucidam: quam aquam corporū in vitro mundo seruabant. Tum habebant 2 aquas simplices simul spirituum & corporum

Destillatio

rum

rum. Tum animo reputabant quantum spiritus ponerent apud corpora. Tùm facile pro sua sapientia intelligebant se plus aquæ corporũ debere sumere quam spiritus: quia alioqui spiritus avolarent cùm ad ignem adducerentur, ac optimam partem corporis secum raperent. Itaq; partem vnam aquarum spirituũ, ac 2 aquarũ corporũ sumpsere: ac aquas simul inter se permiscuere in vase vitreo, idque cineribus calidis imposuere, ac in pulueré siccum congelarunt. Cùm pulverem cernerent, facilè pro sua sapientia intelligebant, si ad ignem adducerent ad liquandum, spiritus avolaturos ab eo corpore, ac corpus illud in fundo crucibuli relinquerẽt. Tùm vlterius cogitabant quomodò & qua ratione corpora ac spiritũ, alterũ cum altero colligare possent & congregare alterũ in altero, vt sese inuicé ita amplecti possent vsq; ad fundum eorum, vt ignis ea separare non posset. Cum naturam omnem probè perspicerent ac funditus intelligerent: tùm facilè intelligebant, si corpora & spiritus ita coniungerentur, ita vt ignis ea separare non posset: etiam satis intelligebant coniunctionem nulla re quæ in orbe sit posse fieri quam igni: Ita vt super igni leniter essent regenda, eo pacto vt igni assuefierent. Tùm consultabant de vase idoneo reperiendo, in quo spiritus cum corporibus includere possent:

Coniunctio corporum & spirituum nulla re, nisi igni fieri posse.

ſent: ac fornacem in qua vas illud ponerent. Ac vas vitreum idoneum repererunt ei rei aptum, ac ei corpus cum ſpiritibus incluſere: vaſque illud Vas fixatorium vocarunt. Tum reperiebant fornacem ad eam rem aptam, ac in ea vitrum hoc impoſuêre: eamque fornacem fixatoriam dixêre. Ac tùm ignem idoneum inuenere quo ita leniter regerent ſenſim paulò calidiùs per gradus, donec ignẽ feruentem ferre poſſent. Ac in tota arte nihil magis cauendum eſt, quam ne nimis feruens ignis adhibeatur, prius quam igni ita aſſueſiant vt ignem feruentem ferre poſſint; alioqui ſpiritus in eo ſeſe attolleret ex corpore: tum iterùm de integro incipiendum foret, &c. Atque hoc opus Fixationem dixêre, ac liquefaciebant ac puram Lunam reperiebant: ob quam rem omnes gaudio afficiebantur. Hocque opus vocarunt opus primi ordinis, quia primùm inuentũ fuerat à Veteribus ac Sapientibus, &c.

Fixatio.

Opus primi ordinis & quare.

Cap. 105.

ITEM conſultarunt ad inquirendum an non alia via reperiri poſſet, ad rationem reperiendam conficiendi rem, vt corpora cum ſpiritibus permiſcere neceſſe non eſſet, nec fixanda ponere. Longum enim opus erat antequàm ſpiritus ſublimarent, & corpora calcinarent & ſoluerent, ac tum mundificarent: ac tum corpora coniungerent,

ac ſimul fixarent: ad ea multo tempore opus erat. Cùmque iam omne fixatum eſſet, nihil præter metallum perfectum habebant, Solem aut Lunam prout opus ſuum poſuerant. Cùm autem Sapientes viderent ac intelligerent, metallum mortuum ſpiritibus, vt ratio poſtulabat, vivificari poſſe, ac perduci in eum ſtatũ, vt omnibus probis ac examinationibus reſiſtere poſſet: cogitabant vlteriùs poſſibile fore aliã viã reperire, quæ facilior eſſet, ad quam tanto tempore in arte opus non eſſet, ac vtilior. Sic igitur reputabant: Si impoſitione ſpirituũ corpora mortua vivificauimus: quid ſi ſumamus corpus viuum, ac calcinemus ipſum, ac in aquam ſimplicem redigamus, ac in ea ſpiritus ſublimatos immergamus, ac ſimul fixemus, ac proijciamus id ſuper corpus mortuum mũdificatum, ac ſimul fluere ſinamus, ac videamus quomodo ſeſe ſimul componerent, ac diſpiciamus quid inde futurum eſſet. Ac ita fecêre, ac corpus illud viuũ quod cum ſpiritibus permiſtum ac fixatum fuerat, ſumebant, ac ſimul fluere ſinebant, ac in maſſam fundebant, ac maſſam fragilem ac frangibilem reperiebant. Tum conſultabant qua ratione id fieret. Tum facilè intelligebãt, materiam ſpirituum cum vivis corporibus tam efficacem eſſe, vt corpus mortuum mundificatum ferre non poſſet. Tùm verò placebat,

Ratiocinatio Veterum.

bat, vt corpus illud mortuum denuò liquefacerent, eique etiamnùm bonam quantitatem mortui mundificati metalli adderent, vt fecere, ac rursum in massam fudere. Tùm verò adhuc frangibile invenerunt: sed non erat tam frangibile quam prius. Ac tùm facilè cernebant se plus corporis mortui mũdificati addere ac ponere debere. Ac sæpè ponendo ac denuò liquefaciendo, ad extremum molle effectum est, eratque perfectus Sol aut Luna, quare summopere gaudebãt. Tum opus hoc vocarunt alterum opus alterius ordinis. Idque ob eam causam fecêre, quod hac prædicta materia proiectioné facerent super mortua metalla quæ mundificata erant. *Cap.* 106.

Opus 2 ordinis cur dictum.

PRÆTEREA Veteres cùm cernerent quod sublimatis spiritibus fixatis cũ vivis corporibus, proiectionem facerent super corpora mundificata, cogitabant vlterius an ratio reperiri posset reducẽdi corpora mortua ad Solem aut Lunam non mũdificata. Tùm facilè videbant, si id fieret: debere medicinã fortiorem confici, si corpora mortua transferrent. Ac facilè etiam intelligebant: si corpora mortua non mundificata transferrentur in Solem aut Lunã, se corpus illud mortuum prius vivificare debere, antequã medicina super illa proijceretur. Tùm medicinam sumebant alterius ordinis quam cõfecerant:

Quo pacto Veteres corpora mortua ad Solem aut Lunã non mundificata rationem reducendi, invenerint.

cerant: qua proiectionem fecerant in metalla mundificata, de qua antè dictum eſt; ac eam ſoluebant in aceto forti deſtillato: ac rurſum acetum deduxére: ac medicinam congelarunt. Ac poſt medicinam rurſum in aqua pluuiali deſtillata ſoluerunt. Atque iterùm tertiam partem ſublimatorum ſpirituum ſumpſere, ac aquam illam ſpiritui immerſere, ſiccantes ac terentes denuò, ac rurſum ſiccantes, donec ſpiritus corpus illud omne imbibiſſet. Tùm ſimul fixanda ponebant, quæ fixatio facilè fiebat. Cùmque omne fixum erat, tùm denuò ſoluebant, vt priùs fecerant, ac rurſum ſumebant tertiam partē ſpiritus pro quantitate prædictæ medicinæ quam habebant, ac rurſum ſpiritui immerſere, vt priùs faciebant, atque iterum fixanda poſuere, vti priùs dictum eſt. Hiſq; omnibus peractis eandem medicinā etiam ſemel in aceto deſtillato ſoluerunt, ac acetum rurſum deſtillarunt, ac congelarunt. Ac tùm ſumebant cruda ac immunda corpora mortua ac liquabant, ac vitam ijs indebant: & tum medicinā ſuam ſuperijciebant, ac ſimul fluere ſinebant, ac in maſſam fundebant: & perfectū Solem & Lunam inuenére omnes probas tranſeuntē ac examina. Ac reperiebant proiectionem tam magnam & copioſam eſſe, prout fuerat in opere alterius ordinis. Quam altam proiectionem admodum

modum mirabantur, atq; ea gaudebant: ac tùm opus hoc vocitarũt opus tertij ordinis, quia tertiũ opus erat quod inuenerant. Pòst cõsultarunt, ac reperiebant in sua sapientia naturam peruestigantes: tum intelligebant altam proiectionem venire debere subtilitate medicinæ: qua intelligẽtia ac sensu quem hac de re habebant ac intelligebant, multiplicatio omnis medicinæ inuenta est. Atque ita rationem qua medicinæ subtiles efficerentur, multiplicationem vocarunt quia videbãt cùm medicina subtilis fieret, eam altam proiectionem facere. Ac quò subtiliorem faciebant, eò proiectio semper magis magisque alta cadebat. Ita rationem inuenere omnes medicinas multiplicandi, &c.

Opus 3 ordinis, & quare ita dictum.

Quomodò omnis multiplicatio medicinæ inuenta.

Cap. 107.

CVM sapientes hæc omnia prædicta probassent, ac cernerent se omnia mortua immunda corpora ad Solem ac Lunã perducere, atq; insuper altã proiectionẽ facere. Tum etiamnũ vlterius ratione inquirebant, vtrum foret possibile spiritus arte ac medicina reducere etiam ad Solem & Lunã. Qua de re consultabant, cùmq; naturam omnem medicinæ perspicerent, intelligebãt medicinã esse cõfectã ac coadunatam arte spirituũ ac corporũ, ac simul in vnũ simul fixata esse. Tùm etiam facile in sua sapientia intelligebãt, si spiritus ad Solem ac Lunã reducerẽt, debere

Ratio reducẽdi spiritus ad Solem & Lunam quomodo reperta à Veteribus.

debere etiam naturam medicinæ habere, alioqui medicina ſe cum ijs permiſcere nollet, neque cum ijs ingredi: nam ſpiritus corpora efficere non poſſent: nullam enim proportionem inter ſe habent. Medicina conſtat ex ſpiritibus & corporibus: atque hæc igni ita fixata ſunt, vt ignis ſeparare nequeat: atque alter eſt purus ſpiritus qui ab igni aſcendit. Ita facilè ex hac ratione prædicta, comprehendebant res duas. Vna erat, ſi ad id peruenirent, ſe primùm ſpiritus parare debere, vt eſſent eiuſdem naturæ cum medicina, ſi alioqui medicina cum ijs amicitiam contraheret, aut in ea ingredi vellet: ſimile enim amat ſui ſimile. Ita ſi ad artem peruenirent, principiò ac ante omnia ſpiritus debebant efficere corpora, ſi eiuſdem naturæ cum medicina forent. Deinde etiam facilè intelligebant, ſi ſpiritus corporeos ad Solem ac Lunam perducerent, ſe medicinā tam liquidam, tam ſubtilem, tamque penetrantem conficere debere, vt cùm proijcerent ſuper ſpiritus corporeos, ſtatim liqueſceret, ac penetraret, antequam ignis ita calidus fieret, vt ſpiritus à corpore non volaret; ſed medicina ſpiritum tegeret ac ſupernataret, quemadmodum oleum ſuper aquam natat: ita vt corpus à medicina capiatur antequam à corpore ſe ſubducat. Ac cùm medicina ſpiritum ac corpus penetrat, ac ea ſimul

mul fixat, vt ad Solem ac Lunam perveniant. Atque ita fecere: medicinam in aceto destillato solvebant: ac tùm denuò congelabant: ac tùm rursum solvebant in aceto destillato. Atque id solvere & congelare iterabant toties idĕdidem in aceto recēti; vt amplius congelare nollet: sed in forma densi olei consisteret. Ac spiritum Mercurij corpore induebant, ac ponebant in crucibulo super ignem, ac iaciebant aut stillabant super ipsum ex parata medicina, ac cōspergebant atque operiebant spiritum corporeū, quemadmodum oleum super aquam natat, atque eam operit. Ac tum etiamnùm fortiorē ignem adhibebant, ac flabant, ita vt medicina vnâ cum spiritu corporeo inter se inciperent circumagi ac fluere. Ac medicina corpus ac spiritum ita pervasit ac penetrauit, ita vt spiritus & corpus vnum in alterum ita compacta sint, vt ignis ea separare nequeat. Ac in massam fundebant, & perfectum Solem & Lunam reperiebant, qua de re permagnas gratias Deo agebant, ac mirum in modum gaudebant. Atque huic medicinæ nomen Elixiris indidere.

Medicina hæc nomen Elixiris accepit.

Cap. 108.

CVM verò isti Sapientes cernerent se omnia corpora ac spiritus hoc pacto perducere ad verum Solem & Lunam: tum vlteriùs etiamnùm cogitabant, an non ex re

Quo pacto Veteres quæsiuerint an non ex vna re medicinam conficerẽt

possent, quæ corpora ac spiritus omnes posset transmutare in Solem aut Lunã.

vna medicinâ conficere possent, quæ corpora ac spiritus omnes simul posset transferre in Solem, aut in Lunam. Itaque sedulò naturæ studuere: quid Deus naturæ infuderit, ac quomodò natura operetur in omnibus rebus inferioribus : ac cuius generis quæque res sit, ac vndè quodque genus primum ortum ceperit, vtrum ex materia simplici aut composita. Ac rebus omnibus probè perspectis, comperiebant ac intelligebãt omnia primùm originem duxisse ex aqua simplici, quæ aqua erat quædam essentia Mercurij, ac Deus terram suam in ea aqua collocabat: quæ terra in se naturam sulphuris habebat: quæ terra sulphurea aquam illam coagulabat : quæ 2 simul manere non possent, nisi per quoddam medium, quod ea contineret inter se, ita vt alterum ab altero non separaretur, quandiu mediũ illud apud ea maneret. Est verò sal quoddam, quod Sal Deus ijs infudit, ad illa duo copulanda. Ac Veteres Sal illud, Sal Sapientum vocavere. Adhæc Dominus Deus his tribus, vt aquæ, & terræ inclusit etiamnùm duo alia, vt aërem & ignem. Ac Deus hæc 4 cum sale quod medium est, etiamnùm ex suo mandato ornavit, adhuc 3 nimis subtilibus spiritibus, qui 3 spiritus mixturam prædictam simul continent: ac mixtura à se invicem separari nequit, nec corrumpi, nec interire,

Omnia originem duxêre ex aqua simplici.

Sal Sapiẽtum.

In omni mixto 4 elemẽta cõueniunt ad mixtionem: quorum 2 sunt inclusa, vt ignis & aër, & 2 includentia, vt terra & aqua.

quan-

quandiu isti 3 spiritus adsunt. Sed cùm isti 3 spiritus mixturam deserunt, tùm omnia pariter alia ab alijs separantur: atque istos 3 spiritus Sapientes essentiam coniunctam nuncupauere. Atque ita facilè assequebantur primum illud principium istam compositam mixturam fuisse, ex qua omne quod hic infrà in Orbe est, originem suam duxit: siue sint homines, pecudes, aues, pisces, arbores, herbæ: ac deinceps quicquid sensile aut sensus expers est. Sed ista mixtura in rebus omnibus æqualiter distributa non est, &c. Atque etiamnùm Deus hisce mixturis suo mandato infudit virtutem seminatoriam, ad porrò producendum quodque sui simile, prout natura harum mixturarum componitur. Atque etiamnùm Deus aliam virtutem infudit per influentiam cœli ac stellarum, & planetarum, per infusionem suarum influẽtiarum quas addunt ex mandato diuino: essentiam, statum & declinationem, donec iterum separentur, ac denuò ad suam primã naturam perveniant, ex qua primùm composita sunt, provt res ea fuerit. Vna res crescit diu, antequam ad suum statum perveniat: alia breui tempore adolescit antequam ad suum statum perveniat. Alia multo tempore in suo statu permanet: alia non permanet diu in suo statu, &c.

Essentia coniuncta quid Veteribus.

Virtus seminatoria à Deo mixtis infusa.

Item alia virtus per influẽtiam cœli, stellarum & planetarum.

Cap. 109.

Sicuti res omnis initum habuit, ita etiam medium habet ac finem.

ATQVE etiam probè intelligebãt quemadmodum res omnis initium habet, ita quoque eam medium habere debere, cuius hoc loco mentionem fecimus: ac poſt illud medium finem ſequuturum. Ita intelligebant omnibus rebus divinâ providentiá creatis nullum vitium ineſſe poſſe: omnia perfecta eſſe debere. Probè itaq; intelligebant cùm omnia ad ſuam primam eſſentiam redijſſent, ad quam Deus condidit, quod tùm inſtaurabit: ac omnes res creatas in ſuam extremam virtutem perducet: ita vt poſteà in rem illam creatam nulla mutatio cadere poſſit: ac in æternum in ſua eſſentia permanebit. Probè etiam intelligebant quod Deus eaſdem res creatas mutabit abſque alterius rei extraneæ additione. Sed eadem illa res creata mutabitur in ſuam perfectionem ac virtutem ſupremam. Ita facilè ex eo intelligebant, vnamquamque rem creatam medicinam ſuam propriam in ſe habere, per rationem prius demonſtratam. Ita liquidò conſtat nihil peregrinum adhibere ei opus eſſe, quod ad ſupremam ſuam Potentiam perducere velimus: ſed tantummodò rem ſumendam eſſe, ad rem perfectam efficiendam; ſiue in minerali, vegetabili, aut animali. Cùm Veteres iſti Sapiẽtes omnes haſce rationes prædictas, ac plures alias quas

com-

cõmemorare nimis longum foret, probè intelligerẽt ac funditus, facilè sentiebant, idq; certò, se acumine ingenij facilè rem reperturos ex qua rem producerent qua spiritus & corpora in verum Solem ac Lunã transferrent. Tum cõsilium inibant ex qua materia rem illam perfectam extrahere possent, quæ virtute transferẽdi corpora, & spiritus in Solem, & Lunam prædita esset. Tùm pro sua sapientia facilè intelligebant, si Solẽ ac Lunam haberent, res ea debebat esse de eorum natura ac genere. Vnumquodque enim sui simile gignit. Equus equum producit, avis avem, &c. Ita reperiebant in sua sapientia: Deum ex omnibus his inferioribus nihil auro perfectius cõdidisse: Ignis enim ipsum destruere non potest, nec quicquam in orbe: ac in suo statu permanebit vsque ad diem novissimum absq; declinatione: quod nulli rei in orbe fiet, non enim diu in suo statu perseverabit, quin rursum declinet ac ad suam primam materiam redeat, qua de re antè doctum est, nisi aurum solum. Atq; per hoc planum fit ratione ante demõstrata, aurum esse rem perfectissimam quam Deus creavit, ac condidit. Ita conveniebat inter ipsos vt sumerent Solem, vt ex eo cõficerent id quod eam potẽtiã haberet spiritus & corpora in Solem ac Lunã transferẽdi. Ac quia Deus nihil solitarium creavit, sed duo creavit

Vnumquodq; sui simile gignit.

Deus ex omnibus inferioribus nihil auro perfectius cõdidit.

Convenisse inter Veteres vt sumerent Solẽ, vt ex eo conficerent rem illã quæ potentiã

habere spiritus & corpora in solem ac Lunam transferendi; sed vt naturã generationemque eius sequerentur, Solem & Lunam sumpsêre.

uit vt masculũ & fæmellam, in hominibus & pecudibus, in avibus & piscibus, & in sensibilibus atque insensibilibus, in herbis, in plantis, &c. DEVS singulorum duo creauit, vt masculum & fœminam. Et vt opus ad suam extremam virtutem perducerent, sumpserunt Lunam tanquã fœmellam Solis, ac vtraque ceperunt vt lapidem suum ex ijs educerent: quamvis ipsum ex singulis per se facilè extrahere possent. Sed quia naturam generationemque naturæ sequi vellent, quantum poterant: vtraque maturâ deliberatione sumpsére, quia Sol tam perfectus, tam purus, tamque subtilis erat, vt metuerent ne clàm avolaret cùm ipsum in opere haberent: & Lunam cuius partes nonnihil crassæ & terreæ sunt, ita vt multum terræ habeat, ac quia sese invicem amant ac amica sunt, vt maritus & vxor, ac quia alter calidus, altera frigida est, vt sese invicem temperarent in subtilitate & crassitudine, in volubilitate ac terrestritate: ac vt alterum contineret alterum, vtraque sumpsére simul æquali proportione, vt alterũ temperaret alterum, vt antè traditum est. Cùm vtraq; hoc pacto sumpsissent, consultabant quibusnam operibus hæc duo tãquam marem ac fœminam inter se copularent. Tùm facilè intelligebant ea esse 2 dura corpora, in quæ natura suam extremam virtutem adhi-

adhibuisset, atque opus extremum, vt amplius in ea operari non posset. Natura enim non vlterius in his duobus mouetur. Nam hæc duo Sol & Luna, in ijs natura ita operata est, vt in nulla re creata in orbe, ita sit operata, nec vnquam operabitur, vt in his duobus corporibus fecit, in Sole & in Luna. Hæc enim duo corpora in statu permanebunt, vt natura ea tradidit in sanitate, vsque ad diem nouissimum: donec DEVS omnia in supremam virtutem perducet, & potentiam, ad eum finem ad quem omnia creata & facta sunt. Et quicquid Deus creauit in mundo, exceptis his duobus corporibus, omne simul mutabitur, postquam adoleuerit, ac in statu constiterit, quodque secundum naturam, aliud brevius aliud lõgius; tum ad extremum declinabit & abolebitur, ac redibit ad suam primam naturã, ex qua DEVS id primùm produci voluit. Atq; hæc duo corpora in sanitatis statu permanebũt, & sine retrorsum eundo, ac quicquam declinando, ad diem vsque nouissimum. Quare nihil in orbe hominibus præstantius est. Natura enim hominũ ea est, vt semper optimum quodque amet, estq; hoc donum quod Deus animæ nostræ infudit; estque vna supremarum virtutum animæ nostræ, quòd semper optimum quodque diligemus ac amabimus. Atque ita nihil

Homo naturã optimũ quodque amat.

in orbe præſtantius eſt quod in ſtatu permanebit, quam hæc 2 corpora. Facilè etiam intelligebant quamvis natura in ijs ita operata fuerat, vt in ſtatu ſanitatis permanerent vſque ad diem noviſſimum: Deum naturæ talem virtutem non infudiſſe, vt natura tale opus operata fuerit in his 2 corporibus, vt deſtrui non poſſent. Ita vt facilè ad ſuam primam eſſentiam reduci poſſint. Itaque natura ijs eam virtutem non dedit vt deſtrui non poſſent. Sed ſine arte Sapientum hæc 2 corpora ſua ſponte non retrocederent, nec in primam ſuam naturam declinarent ante diem noviſſimum, cùm Deus omnia perficiet. Quemadmodum Deus Adamum immortalem condidit: ſed Adamum non cõdiderat talem, quin facilè mori poſſet.

Cap. 110.

Ad hæc corpora tranſmutanda partim naturam eſſe ſequendam, partim tranſmutationem Dei noviſſimã ſpeculandam perſpexère Veteres.

ITA Veteres Sapientes facilè intelligebant ſe hæc duo corpora arte poſſe deſtruere, ac ad ſuam primam naturam reducere, in aquam ſimplicem. Ac facilè itidem intelligebant, ſi hæc 2 corpora perducerent, ex propria natura in meliorem naturam, aut in aliam: in primis & ante omnia eſſe tollẽdum quicquid natura in ijs operata eſt, ac reducendum in eum ſtatum in quo erat cùm natura primùm in eo operari inciperet.

Tum

Tùm facilè intelligebant ſe debere retexere quicquid natura fecerat, ac operata fuerat. Tùm conſultabant, ſi ad id peruenirent, ſe naturam ſequi debere. Ac natura omnia produxit, ac creſcere fecit, ac pòſt illud incrementum, in ſtatu ſanitatis cõtinuit, aliud breuius aliud longius, provt quodque erat, vt ante doctum eſt. Ac poſt ſtatum ſanitatis cœpit declinare, donec ad ſuam primã materiam perueniret, vt prius dictum eſt. Ac ſi ad id peruenirent etiam in hoc naturam ſequi debebant, ac retrocedere gradatim, donec hæc 2 ad ſuam materiam primam perduxiſſent, id erat, in ſimplicem aquam: ac tandiu naturam ſequi debebant. Ac ſi tùm hæc 2 corpora perducere in ſupremã virtutem ad quam Deus ea coniunxit, vellent: tùm naturæ imitationem deſerere debebãt, ac ſpeculari tranſmutationem Dei nouiſſimam, atque opera poſt hoc ſeculum, quomodo omnia mutabit ac perficiet, ac opera naturæ ſinet. Ita facilè præuidebant ac in ſua ſapientia intelligebant, ſibi hoc pacto naturam eſſe ſequendam, ac declinandam donec ad primam materiam perueniſſent. i. in aquam ſimplicem, vti priùs dictum eſt: ac tum naturã eſſe deſerendam, vt antè dictum eſt. Tùm conſultabant, quomodo primùm operari deberent in hæc 2 corpora, ac facilè intelligebant, omnia opera operata operi-

Omnia opera operata contrarijs deſtruenda.

bus

bus contrarijs esse destruenda, ac omnia dura, mollia efficienda, ac omnia sicca humida, & contrà, ac omnia leuia, grauia, ac omnia grauia, leuia, atque omnia calida, frigida, ac omnia amara, dulcia, & contra: atque ita deinceps, &c. Quare Aristoteles ait: Ex leui fac graue, & ex graui leue: fac ex aëre terrã, & ex terra aërem, ex igne aquam, & ex aqua ignem, dulce amarum, & amarum dulce efficito, ac omnes artes habes. Itaque intelligebant isti Sapientes, se hæc 2 dura corpora, mollia efficere debere, Natura enim dura fecerat, si opus naturæ dissoluerent. Idque ita debere fieri opere eo quod destruere appellauere, &c. Eo peracto, facilè intelligebãt naturam corpora ea arida finxisse, ac humiditatẽ eorum intrinsecus clausisse: ac tã firmiter conclusisse, vt ignis inter eius partes peruenire non posset, ita vt ignis in ea vi operari non posset. Ac si hæc 2 dissoluerent, debebant siccitatem humidam efficere, ac in aquam soluere. Ac si aperirent solida eorum corpora quæ natura clauserat, id debere fieri per opus quod putrefactio dicitur. Cùmq; hæc opera ad eum modum intelligerent, ita fecêre. Ac post etiamnùm duobus operibus intenti fuere, quorum alterum solutio dicitur, quod per destillationem fiebat. Alterum opus dicebatur coagulatio. Hæc 2 iterabant tam sæpè ac frequenter

Aristoteles.

Solutio.

Coagulatio.

ter ope materiæ vegetabilis, donec hæc duo corpora ad primam ſuam materiam perduxiſſent, in qua erant cùm Natura primùm in iis operari inciperet.i. in aquam ſimplicem. Cùm hæc 2 corpora hactenus perduxiſſent, viam naturæ ſequi omisêre: ac tum aliam viam perſpexêre. Probè intellexerunt Deum ex aqua terram feciſſe, ita vt aqua & terra vtraque vnum fierent, ac ex aqua terram fecére. Facilè etiam intelligebant, Deum ſpiritum è corpore educere, ac ſpiritum igni purgare: ac ſpiritu per ignem purgato, ſpiritus aſcendit in cœlum, ac corpus deſtruitur, ac etiam mundificatur in materiam claram ac ſubtilem, atque idipſum, iſtamque viam ita ſequuti ſunt, idq́; duobus operibus perfecere. Opus quo ſpiritum è corpore educebant, ac mundabant ſpiritum, opus illud ſublimatio dicebatur. Reliqua 2 opera quibus corpus purgabant, horum alterum vocabant Reuerberationem aut Calcinationem, ac alterum Solutionem. Ac cùm vtraq́; mundaſſent ab omnibus peccatis eorum igni & aqua, tum opera Dei perſpiciebant, quomodo animā denuò die nouiſſimo infundet ſuo corpori proprio glorificato: ac tùm nullā mutationē fore, tam fixum Deus corpus cum ſpiritu faciet: ita vt poſt illam fixationem nunquam à ſe inuicem ſeparari poſſint, ac ſimul manebunt in ſecula.

Sublimatio.

Reuerberatio ſiue calcinatio.

Solutio.

Cum

Cum iſta probè intelligerent funditus, etiam facilè intelligebant, ſi ad perfectionem lapidis ſui peruenirent, vt ipſum etiam ad talem glorificationem ac æternitatem perducere poſſent, ac perfectionem, ſe Dei opera futura facere debere, ſi lapidem ſuum ad talem perfectionẽ perducerent. Atque etiã facilè intellexêre, ſi lapidem ad talem perfectionem perducerent, vt eodem gradu ſtaret quo res omnes pòſt diem nouiſſimũ, ſe proiectionem eo nõ poſſe facere. Nam tùm ad finem perueniſſet, ad quem Deus ipſum condidiſſet. Nam poſt illud tempus nulla erit generatio, nec vlla virtus ſeminaria. Tùm cõſultabant vt ei virtutem ſeminariam imprimerent. Ac partem vnam vtriuſque corporis ſumebant Solis ac Lunæ, cuiuſq; tantundem ſubtile effectum, ac vnâ cum corpore glorificato cõglutinarunt, quod mundificatum erat: eamq; compoſitionem Fermentum dixêre. Tùm porrò Dei opera futura proſequebantur, ac ſpiritum corpori illi infudêre debita proportione; atque habent ita omnes ſimul ſpiritum apud ſe ac in proprio corpore. Idq; duobus operibus fecêre, quorum alterum Inceratio, alterum Fixatio dicebatur. Ac lapidem perfecêre, & ad virtutem extremam perduxere.

Poſt hoc ſeculum nulla erit generatio, nec virtus ſeminaria.

NVNC

Cap. III.

NVNC te modum ſublimationis docere volo, quomodò & quâ ratione, vnuſquiſque ſpiritus ſublimari debet, & quare, ac per quid quodque ſublimandũ eſt. Nam in 3 ordinibus omnibus ſublimari debet; atque etiam in Elixire, atque etiam in lapide. Atque ob id neceſſe eſt, veram naturam ſublimationis noſſe. Nam ſublimatio fit multifariam. Nam ſublimatio eſt inſtituenda ſecundum opus in quo ſpiritus ſublimatus adhibendus eſt, ſiue ad 3 ordines, aut Elixir, aut in alia omnia opera, quæ multa ſunt, atque ad rubrum ac album, ac potiſſimùm in lapide. Atque ob id neceſſe èſt intelligere ſublimationem, quia ſublimationes toties mutandæ ſunt. Nam ſecundum quodque opus quod facere velimus, ſublimationes alijs, atque alijs modis ſunt mutandæ. Ideò neceſſe eſt tibi de ſublimatione ſcribam ob rationem iam dictam, &c.

Sublimationis cognitionem neceſſariam eſſe, & quare.

Cap. 112.

SCIES principio ſublimationem arſenici & auripigmenti, quorum alterum ad rubrum, alterum ad album. Eſt etiam rubrum arſenicum aut croceum. Sed ſimul vnum genus eſt auripigmenti aut arſenici. Arſenicum enim naturam auripigmenti habet. Ita natura eadem ſunt, ſed non colore: nam alterum ad album, alterum ad rubrum ſeruit.

Sublimatio Arſenici & Auripigmenti.

seruit. Atque hi 2 spiritus nimis subtilem spiritum in se habent: ac spiritus solertia separandus est; nam si huius spiritus subtilis quicquam vsquam apud 2 lapides maneret: spiritus operi suam fixationem adimeret: ita vt opus nunquam fixari posset. Atque etiam apud se habent sulphur combustibile, quod opus omne simul combureret ac destrueret, cùm ad ignem adduceretur.

Cap. 113.

Crassæ fæces & sicca terrestritas lapidi adimenda, & quomodo.

AD HÆC 2 isti lapides etiamnùm materiam habent quæ itidem ijs adimenda est: ea enim etiam opus corrumperet: ea est crassæ eius fæces atque terrestritas. Nam si quid horum in his lapidibus remaneret, aut fæces aut sicca terrestritas, impediret quominus medicina ingredi posset. Quare opus est ad hæc omnia adimenda, vt hi 2 lapides misceantur cum fixa fæce quæ attrahat, quæque etiam spiritus non fiat. Quare debet esse fixa? quia res fixa rem volatilem ægrè à se dimittit, quando cùm ea permista est: quia fæx fixa apud se retinere potest spiritum medium, qui nobis in opere est necessarius, donec subtilis spiritus abierit; antequam spiritus medius à fæcibus sese separet. Quare fæx fixa etiam attrahens aut stiptica esse debet, quia spiritum non nimis

mis altè aſcendere in vaſe ſinet: ſed altiſſimè latam manum ſupra fæces, aut vt maneat ſuper fæces, &c. Ac quare fixa fæx nihil de ſe mittere debet, quia cum ſpiritu medio [illegible] non ſubuehet, ſed purus & mundus futurus eſt. Ac vt nihil extraneum in opus adducat. Nam in opere nihil extraneum eſſe poteſt. Prætereà fæx frigida & ſicca naturâ eſſe debet, per quam duo iſti lapides erunt ſublimandi. Quare frigida? ad calorem quem ſulphur combuſtibile in ſe habet ita cohibendum, ne in ſublimatione ſpiritum deſtruat, ac à ſpiritu ſe ſeparet. Quare ſicca? Vt fæx ſua ſiccitate, calorem ſulphuris combuſtibilis ita temperet, ac apud ſe retineat, ita vt cum ſpiritu medio nõ ſeparet ſe, nec aſcẽdat ex fæce. Ad hæc opus eſt alto & oblongo vaſe in quo hi duo lapides ſublimentur. Quare alto vaſe? Vt ſubtilis ſpiritus volatilis qui calorem nullũ ferre poteſt, aſcẽdere in ſuperiorem partem illius vaſis longi poſſit, vt frigus ibi reperiat: vt ibi manere poſſit, ad eò melius ſe à ſpiritu medio ſeparandum. Debes etiam duos iſtos lapides admodum puſillo igni ſublimare. Quare igni puſillo? Vt ſubtilis ſpiritus volatilis primùm ex fæcibus volare poſſit vſque in ſuperiorem partem vaſis: antequam ſpiritus medius ex fæcibus exire incipiat.

NVNC

Cap. 114.

Subtilis spiritus eximêdus, antequam ignem in sublimatione augeas, & quare.

NVNC scies antequam ignem in sublimatione augeas, te alembicum demere debere, ac subtilem spiritum eximere. Idque ob hanc causam, ne cùm vehementem ignem adhibes, spiritus subtilis iterùm decidat: aut cùm omne sublimatum fuerit, ac tùm subtilis spiritus volatilis rursum super fæces decidat, nec super spiritum medium, ac ne iterum inter se permisceantur. Spiritu verò ex alembico sumpto, alembicũ denuò superimpone: ac tùm ignem adde, vt spiritus medius ex fæcibus exire possit. Cùmque iam è fæcibus sublimatum fuerit, exime, ac rursum cum fæcibus tuis permisce, ac fac modis omnibus, vt priùs doctũ est. Istamque sublimationem itera tandiu ac toties, donec nihil amplius de subtili spiritu ascendat. Tùm spiritũ medium per se sublimandum pones, vt videas, an nihil spiritus volatilis sit adiunctum. Ac si quid sit adiunctũ, id identidẽ eximes, ac etiam circumspicies nunquid de sulphure combustibili ac fæcibus remaneat, &c. Ac sublimationem iterabis tandiu, donec reperis nihil amplius ascendere de subtili spiritu volatili, ac nihil relinquat in fundo vasis. Tùm certus es, te spiritum medium mundum ac purum habere, estque paratus vt in opere colloces.

Ad

Ad Mercurium ſublimandum.

Cap. 115.

SVMES Mercurium ac probè mundabis, cum ſale & aceto benè conterens in mortario ligneo, piſtillo ligneo. Ac vbi diu contriueris cum ſale & aceto, Salem à Mercurio ablue aquâ mundâ bulliente, donec aqua pura defluat. Tùm Mercurium ſicca panno lineo mundo. Ac tum denuò ſal mundum recens atque acetum recens adde, & rurſum in mortario ligneo contere 4 aut 5 horas continuè. Tùm denuò aqua munda bulliente ablue, vt priùs. Ac tùm iterùm recens acetum & ſal adhibe, ac contere ad illud vſque tempus, donec Mercurius nullam nigredinem, nec ſordes de ſe mittat, ac Mercurius mundus ac clarus maneat inſtar ſpeculi: tùm ad ſublimandum paratus eſt. Ac tùm ſume in vnam libram Mercurij ſalis communis ℔ 2 ſemel in aqua frigida ſoluti, ac denuò in balneo congelati ad ſpiritus ſuos retinendos. Ac tum in 2 illas libras ſalis prædictas 2 ℥ ſalis armoniaci ſumito toties ſublimati, vt nihil poſt ſe relinquat, ac probè inter ſal contere: ac tum Mercurium inter ea tere ſiccum ſuper lapide, ita vt Mercurius non videatur. Tùm ſimul ſublimanda pone in vaſe apto, alembico ſuperimpoſito, ac receptaculo ad roſtrũ lutato. Ac initio ignem

Modus ſublimandi Mercurij.

Ignis primùm pusillus adhibendus ad horas 24.

pusillum adde ad horas 24. Deinde adhuc fortiorem adhibe horas 24. Pòst adde ad horas 24 ignem tam vehementem, vt certus sis omne simul esse sublimatum. Tùm sinas refrigescere. Tùm sublimatum ex alembico sume, ac denuò cum sale communi recenti contere, præparato, vt priùs dictũ est, ac denuò sublimandum pone, modis omnibus, vt priùs doctum est. Atque istam sublimationem itera toties semper cum sale recenti præparato, donec Mercurius tam clarus sursum sublimatus fuerit, quam crystallum pellucidum. Tùm satis sublimatum est. Item tùm eundem Mercurium iam sublimatum sumes, ac siccum super lapide conteres in puluerem subtilem. Tùm Mercurium communem pone in vitro lato aut vase lapideo in fornace in qua spiritus calcinantur. Atque ad 6 hebdomadas calorem adhibe tam vehementem, ita vt manum tenere non possis ad interiorem concauitatem fornacis. Ac 6 illis hebdomadis elapsis sponte refrigescere sine: exime, ac sacco inde, eumque in cella humida suspende: ac ei vas vitreum suppone, ac prædictus Mercurius omnis soluetur in aquam claram pellucidam. Item hæc aqua Mercurij omnia metalla soluit, adque extremam perfectionem perducit hoc pacto. Item in ea solue corpus quodcunq;, fæces metallorum statim subsidunt

Sublimatio Mercurij toties iteranda, donec Mercurius tam clarus sursum sublimatus fuerit quam crystallum pellucidum.

dunt. Nam hæc aqua Mercurij, nihil nisi sui simile soluit, & quicquid naturæ eius non est fundum petere sinit. Ac tùm clarum sensim effundere potes, aut philtrare, ac fæces tollere, ac aquã clarã ollæ vitreæ indere, ac alembico superimposito ac receptaculo rostro addito, humiditatem destillare: ac tùm ignem tuum augere, ac tùm Mercurium sursum in alembicum sublimare, atque ita Mercurium tuum denuò habes, verùm aliquanto factum leuiorem. Ac tùm metallum ex olla exime & in corpus reducito, habesque metallũ tuum clarum, purum & mundum extremè, siue Venus, Saturnus, Iupiter aut Luna sit, &c. Estque hoc tam magnum secretum quam sit in arte vniuersa. Tùm Mercurium ex alembico denuò sume, ac rursum super lapide siccum contere, & iterum in sacco pende, ac denuò soluetur in aquam claram pellucidam. Atque habens tuum Mercurium, cum hac aqua potes omnia metalla simul conglutinare quodcunque sit: ac item omnia metallorum quæ fracta sunt, frusta denuò coniungere, ita vt videri non possit vbi fracta sint: ac eo loco tam fortia sunt quam alibi. Atque etiam plures virtutes reconditas quas hæc aqua in se habet, quas ob certas causas non scribo. Sed magnum secretum in natura est,

Hæc aqua Mercurij nihil nisi sui simile soluit.

Magnum secretum.

Lapis tantummodo ex Sole.

Cap. 116.

Lapis ex solo Sole omnes alios superat.

NVNC tibi describere volo lapidem qui ex solo Sole conficitur: qui lapis omnes lapides superat, qui manibus hominũ confici possunt. Ac tenebis loco secreti, Solem suã naturã esse speciem metalli in quo nullæ partes insunt. Simplex est & purum, tamen vnius generis fæx inest, eaq; in eo abscõdita est. Et quamvis Sol est corpus simplex absq; discretis partibus, tamẽ arte ei color detrahi potest, tam ruber quã albus, sed sine arte id fieri non potest. Quamvis vnam materiam esse assero, tamẽ Sol diuidi potest in 2 partes quæ sibi inuicem contrariæ esse videntur. Sol species est quæ virtute naturę effecta est. Nã Natura in eo ita operata est, ita vt Natura in eo extremas suas vires ostenderit. Imò natura ita in Sole operata est, vt in toto orbe nihil Sole præstantius sit. Sol enim mundus ac purus est, ac Natura tam prope naturam simplicem ipsum perduxit, quam potuit. Ita vt in toto orbe nihil tã prope ad simplex accedat, quam Sol. Nam Sol igne destrui non potest, nec in terra computrescere nec sordescere, nec in aëre corrumpi.

Sol quamvis vna materia sit, tamen in 2 partes diuidi potest, quę sibi contrariæ videntur.

Sol nec igne destrui, nec in terra computrescere, nec in aëre corrumpi potest.

Cap. 117.

SCIES in toto Orbe nihil quod Natura operata est, fixum esse. Sed arte Sol fixus effici

Natura nihil fixum nec simplex producit.

effici poteſt, ac alia plura. Sed naturæ à Deo non eſt conceſſum, vt quid fixum produceret, aut naturam ſimplicem. Fixum enim æternum eſt, id neque iam neque vllo vnquam tempore mutari poteſt in melius aut peius: ſed in æternum permanere debet in ea natura in qua eſt. Cœlum fixum eſt, id in æternum in ſua fixa ſimplici eſſentia permanebit, in qua eſt. Ac poſt diem nouiſſimum Deus omnia quæ condidit fixa efficiet, atque ita in æternum ſicuti ſunt, permanebunt. Itaque Natura nullam rem fixam operatur: retexi quidem poteſt quod natura operata eſt arte, vt in hoc libro docebitur. Scies naturam in Sole ita operatam, vt non poſſit vna pars eius ſurſum ſublimari, ac altera infrà relinqui. Nam in Sole nulla terra eſt. Ea terra quæ in Sole eſt, ita coniuncta eſt cum reliquis 3 elementis, ita vt vnum elementum alterum ſit, omnia munda ſunt, in ijs nulla corruptio, nec contrarietas quæ partes diſiungat. Terra tam ſubtilis eſt, quā ignis, aut aër ſint: ac inter ea nulla eſt corruptio, quæ partes eius diſiungat. Itaque aut ſimul aſcendere aut ſimul infrà manere debent. Quare Sol omnis ſimul aſcendit, aut omnis ſimul infrà in fundo fixus manet. Ita Solem arte totum aſcendere facere poſſumus, aut arte fixare, vt totus in æternum infra maneat, vt nunquam effici poſſit vt aſcendat, ſed

Sol aut omnis ſimul aſcendit, aut omnis ſimul in fundo fixus manet.

in æternum fixus maneat. Ex Sole 4 elementa separare non possis, quemadmodum ex reliquis rebus omnibus separantur: quia inter elementa nulla contrarietas est, quæ partes eius disiungat, vt suprà ostensum est, &c.

Cap. 118.

Modus parandi lapidem ex solo Sole.

NVNC cum verum lapidem philosophorum, qui nobilissimus ac summus lapis est conficere vis: scies tu qui verum lapidẽ ex solo Sole vis parare, qui verus lapis sit: quod sumes puri Solis marcas 2, ac tũdes in tenues laminas, ac frusta secabis magna aut parua prout libet, ac pones in cæmento Regali, ac adde aliquantum sulphuris ac salis armoniaci, ac cæmentabis 24 horas continuè. Exime, ac liquefacito, ac rursùm tunde in laminas tenues, vt priùs faciebas, ac pone denuò cæmentandum, vt prædictum est: liquefacito iterum, ac denuò in tenues laminas tunde, ac rursum cæmentandum pone, modis omnibus, vt antè dictum est. Idque minimùm ter aut quater itera, donec certò scias Solem tuum mundum ac purum esse. Tùm conficito aquam fortem ex salnitro, vitriolo, sale armoniaco. Salnitrum quantitate reliqua duo æquabit .i. salnitri 2 partes sumes, & vitrioli ac salis armoniaci ana, singulorum partem vnam. Atque ex his aquam fortem confice quemadmo-

admodum secundum artem confici solet. Aut potest aqua illa confici ex vitriolo & salnitro solis, ac pòst in ea Sal armoniacum dissolui. Tùm solue 2 illas marcas Solis in ea aqua forti, quemadmodum Sol solui solet. Simulatque solutus est, aquam communem superfunde ter quatérve destillatam: ac super ignem pone, ac ad semihoram bulliat. Tùm sponte sinas refrigescere, ac per 2 dies stare sinas, ac Sol tuus fundum petet. Effunde aquam desuper sensim, ac rursùm aliam aquam superfunde, ac pone denuò vt bulliat, vt antè dictum est, idque ter aut quater itera, donec certus sis, tuum Solis puluerem probè ablutum à spiritibus aquæ fortis. Tùm puluerem tui Solis sicca ad ignem pusillum, aut ad Solem, aut super cineribus calidis. Tùm pulverem tuum in duabus partibus appende, æquali pondere.

Cap. 119.

NVNC scies duo opera tibi peragenda sibi invicem contraria futura: vnam partem pulveris spiritualem efficies ac volatilem: alteram verò partem illius pulveris corpoream ac fixam efficies: atque vtramque partem pulveris subtilẽ efficies quamque in suo gradu, ita vt nihil subtilius effici possit. Debes vtriusque partis pulueris

Opera 2 sibi invicem contraria agenda.

interius foràs producere, antequam ſubtilis fiet. Interius eius foràs producendum, vt lapis indè effici poſſit. Nam in eius parte interiore eſt ſpecies quædam fæcis craſſæ, eaque educi nequit, niſi interius foràs producatur. Ac tùm lapis ſubtilis effici poteſt, &c.

Cap. 120.

Puluerem primùm ſpiritualem efficiendũ, ex quomodo.

ITEM opus illud quo puluis ſpiritualis eſt efficiendus, primum erit opus quod aggrediemur. Aperiendum quod natura clauſit, ac omne retexendum, quod natura fecit aut operata eſt; ac puluis conficiendus eſt eo ſtatu, in quo erat, cùm natura in eo operari inciperet. Tùm primùm puluis aut materia parata eſt ad lapidem conficiendum.

Cap. 121.

Altera parte pulueris quæ corporea ac fixa erit efficienda, quid agendum.

IN altera parte pulueris quæ corporea aut fixa erit efficienda, primum opus eſt perficere, vbi natura reliquit. Itaque hoc opus rectum eſt, alterum verò contrarium. Nam in illo opere omne ſimul retexendum, quod Natura operata eſt; & in hoc opere incipiendum, vbi Natura reliquit. Quod Natura efficere non poterat, id porrò arte perficiendum eſt. Natura enim non mouetur vlterius ad operandum, quam donec rem perduxerit in eum ſtatum, ad quem Deus ſecundum voluntatem ſuam ordinauit, &c. Atq; ita illud nobis incipiendum eſt vbi natura reliquit, ac adducendum ad perfectionen

atque

atque ſupremam virtutem. Hoc eſt, eius exterius introò perducemus, ac interius foris collocabimus, ac tùm exterioribus ac interioribus fæcibus exuemus, & ſubtile ac fixũ efficiemus, ita paratum eſt ad lapidem ex eo conficiendum. Itaque hæc 2 opera ſibi inuicem contraria ſunt, idq́ue eſſe debet, ſi alioqui lapis Philoſophorum producetur. Ratio enim hæc eſt: Sol omnis ſimul aſcendit; aut omnis ſimul infrà fixus manet. Sol nullam terram relinquit, vt te ſuprà docui. Itaq́ue hæc 2 contraria opera tibi in lapide facienda ſunt: alteram partem ſpiritualem ac volatilem, alteram verò corpoream ac fixam efficere debes, ſi alioqui lapidem ſis producturus. Ac quicunque alias vias quærit, errabit, ac mentem Sapientũ non capit. Scies Solem non poſſe ſeparari niſi in duo, .i. in albedinem & rubedinem. Cùm Sol eſt in ſua craſſitudine, rubedinem ei arte demere potes, ita vt Sol omninò candidus ſit futurus. Cùmq́ue Soli interius foràs inverſum eſt, albedinem ei detrahere potes, ita vt omninò ruber ſit manſurus. Nam Sol tincturâ ac colore extrinſecus ruber, intrinſecus verò albus eſt. Nam Sol interiùs Luna eſt, ac Luna interiùs Sol. Sed Luna ægra, & infirma ac imperfecta. Ideò lapis ex Luna haud facilè confici poteſt, qui perfectus ſit futurus. De quo nihil hîc ſcribendum eſt, nam id

Sol interius Luna eſt, ac Luna interius Sol.

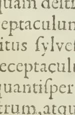
nos

nos à propoſito abduceret. In hoc enim o-pere tantummodo de Sole, ac non de Luna ſermo eſt, &c.

Cap. 122.

Opus quomodo auſpicandum.

ITEM nunc te docere volo, quomodo & quâ ratione opus auſpicaberis. Ac principiò aquam fortem conficies ex ſale armoniaco, & ſal nitro ana, ac ſal nitrum in pulverem ſiccum ſiccabis. Tùm probè ſal armòniacum inter pulverem ſalnitri miſce, ita vt benè inter ſe permiſta ſint, ac incorporata alterum in altero. Tùm deſtillanda pone, nec receptaculum ſtrictè ad roſtrum luta, antequam deſtillare incipiat. Nam ſi initio receptaculum ad roſtrum alembici lutas, ſpiritus ſylveſtres ventoſi inſunt materiæ qui receptaculum diſrumperent. Sed cùm aliquantiſper deſtillauit, luta intrepidè ad roſtrum, atque aquam ſecundùm artem deſtilla. Item fac facilè quartarium Colonienſem aquæ cum dimidio: nam multa aqua tibi opus erit. Aquâ cófectâ vitrum in hunc modum conſtructum ſume, ac ei



vnam partem pulveris tui Solis inde: alteram verò partem ſerva donec te doceam quid ea ſis facturus. Ac Solem tuum ſolve, & in balneo pone, alembico vitro ſuperimpoſito: nec balneum magis accendas, quam vt manum

tuam

tuam in eo ferre possis, ac receptaculum rostro admodum solidè adglutina. Et suprà in alembico erit pusillum foramen, ei infundibulum vitreũ impone, per quod denuò alia aqua fortis infundi possit, cùm opus est. Ac balneum in eo calore retine, quo dictum est antè, die nocteque, cumque vides aquam tuam fortem ad tàm parvam pervenisse quãtitatem, sicut erat cùm solveres in ea Solem: ita sinas sensim destillare diem ac noctem ex balneo. Cumque iterum spissescit, rursum aquam fortem materiæ superfunde, modis omnibus, vt antè dictum. Id ter itera, semper aquam fortem recentem superfundens. Tertiò verò liberè siccum destilla. Tùm sine corpus illud refrigescere, ac receptaculum à rostro tolle, ac cerâ solidè obtura. Alembicum ab olla aufer. Ac tùm sume drachmam aut scrupulum ex olla, materiæ, ac ollæ vitreæ inde, ac aquã communem destillatam superfunde, ac super fornacem colloca in testa cum cineribus, & aqua illa ad semihoram bulliat. Tùm sinas spontè refrigescere: ac stare sinas diem vnam ac noctem, ac pulvis in fundo vasis subsidet. Aquam effundas sensim supernè, ac aquam reliquam super igni tepido evaporabis, ita vt pulvisculus tuus siccus fiat. Cùm verò siccus fuerit, exime, ac laminam argenteam candefacito, ac paululum tui

tui puluisculi laminæ candenti superijcito: ac sedulo vide an pulvis non fumet: ac si fumare videris, caue tibi à fumo: fumus enim te enecare posset. Tàm subtilis est fumus Solis cum apertus & spiritualis est. Ac si ita fumet, vt omne simul ascendat à lamina candenti, Sol tuus satis apertus est, ac spiritualis ad sublimandum. Si verò non fumet, aut parùm, ita vt paululum maneat super lamina candente, Sol nondum satis apertus est, nec satis spiritualis ad sublimandum. Debes iterum alembicum ollæ superimponere, ac receptaculum ad rostrum lutare, ac rursum aquam fortem superfunde, modis omnibus, vt antè dictũ est; ac denuò destilla, ac iterùm proba super lamina argentea candente: cùmque omne simul ascendit, satis apertum est & spirituale ad sublimandum. Tùm ollam illam vitream sume cum materia ex olla in magno vitro, ac aquã communem ter quatérve destillatam superfunde, vt aquæ illius nihil remaneat, ac pone super fornace in testa cum cineribus cribratis per horam vnam. Tùm sinas sponte refrigescere, ac per duos dies, ac 2 noctes quiescere sine, ac puluis in fundo subsidet. Tùm aquam supernè effunde sensim per inclinationem aut per philtrum. Tùm denuò aquam communem recentem destillatam pulueri superfunde, moue, ac probè cum a-

Proba Solis.

qua

qua permisce, ac sine denuò super fornace bulliat, vt priùs. Sinas denuò sponte refrigescere, ac rursum subsidere, vt antè dictũ: effunde iterum sensim, aut philtra, vt priùs dictum. Ac rursum aliam aquam recentem prædictam superfunde, ac bulliat, ac facito modis omnibus, vt suprà dictum est. Atque superfundere, bullire, ac effundere debes, ac denuò quater aut quinquies iterare semper aqua communi recenti destillata, donec certus sis, puluerem à spiritibus aquæ fortis probè repurgatum esse. Tùm puluerem in patera vitrea munda exicca super cineribus tepidis, aut in Sole, ac sicca tam aridum, vt puluerescat. Tùm puluis tuus paratus est ad sublimandum, estque apertus & spiritualis effectus. Atque est in tali statu, quali erat cùm Natura in eo operari inciperet: sed non in eodem gradu. Nam quamvis haberemus materiam ex fodinis, cùm Natura primùm in ea operari inciperet, ex ea lapidem producere non possemus. Quamvis materia eo statu sit, quo erat cùm Natura in ea operari inciperet, non est eodem gradu in quo materia tùm erat. Quamvis materia iam aperta sit ac spiritualis effecta: est meliore gradu, quam tùm erat, cùm Natura primùm in ea opus suum inciperet. Nam materia fuit corpus perfectũ quod percoctum ac perfectũ erat vsq; ad extremã eius perfectionem;

ita

ita vt natura nullam vim haberet amplius in ea operãdi. Ac tametsi nos iam denuo resolvimus ac spirituale effecimus quod Natura clauserat: ac natura ita clauserat vt omni igni resisteret, adeò omnibus probis & examinationibus resisteret quæ de eo fieri possent. Et quamvis iã resolutũ sit, habet tamẽ in se omnem perfectionẽ ac potentiã, quam habebat antequã resolutum esset, ac spirituale effectum. Nihil enim amisit, sed plus viriũ acquisivit, quãvis sit spirituale. Ac nisi perfectũ corpus fuisset, in quo nullus esset defectus: quomodo lapidẽ ex eo educere possemus, qui eam potentiã habeat, vt omnia corpora mortua viuificet? ac immunda corpora munda & pura efficiat? ac omnia dura corpora, mollia; ac omnia mollia corpora dura? Fieri nullo modo posset, vt tam efficax lapis produceretur, qui tantam virtutem ac potentiam haberet, vt antè dictum est, ac effectus & eductus esset ex corpore aut alia materia in qua vllus esset defectus. Impossibile est rem bonam ac perfectam educere ex re quæ ipsa mala ac imperfecta sit, quamvis multi homines putent lapidem extrahere ex rebus quæ ipsæ immũdæ & imperfectæ sunt. Quare omnes stulti errant qui operantur in metallis imperfectis, in quibus vllus defectus, aut in vllis materijs alijs: ex ijs extrahere volunt quod in ijs nõ est. Ita intellige, lapidem ex nullis rebus extrahi posse, aut pro-

Impossibile est rem bonã ac perfectam educere ex re quæ ipsa mala ac imperfecta sit.

ducere, præterquã ex omniũ perfectissimo corpore aut materia quã Deus in orbe vnquã condidit, aut esse siuit. Imò materia aut corpus vndè lapis Philosophorũ producitur tã perfectũ & omnib. numeris absolutũ, vt eadem materia aut corpus sui simile in Orbe non habeat, inter omnia quæ Deus in orbe esse voluit. Imò tã perfectũ ac numeris omnibus absolutũ esse debet, vt eadem materia aut corpus nulla re mundi quæ vnquã fuit, aut est, aut futura est, destrui possit, aut aboleri. Sed quò materia magis destrui putatur, eò nobilior, potentior, ac subtilior fit. Nec aqua, nec ignis, nec terra, nec aër, nec sulphur, nec antimonium, nec marchasitæ: nec vlla res quæ in orbe sit, quæ omnia quæ in rerũ natura sunt, destruunt & abolent, nihil in illud corpus aut materiam quicquã possunt: sed quò magis cum eo permiscẽtur, eò corpus aut materia nobilior ac fortior evadit: ac eò ad rem simplicem proprius accedit. Nam sexangulus est simplici propior quam octangulus, ac quadrangulus propior quam sexãgulus, &c. Igni hoc corpus omnino simplex efficeretur, aut alijs fortibus materijs, quæ omnia alia destruũt, ex materiã istã facilè simplicẽ ac perfectã efficerẽt. Hoc enim corpus aut materia est simplici ꝑpior, quam vlla alia materia in rerũ natura. Queãdmodum monangulus rotundo ꝑpior est quam

Marchasita, Plinio Pyrites lapis ærarius.

id

id quod 10 aut 12 angulos habet: Ita corpus Solis ſimplici proprius eſt, quam vlla res in rerum natura. Non enim plures quam 2 angulos habet. i. Sol non poteſt diuidi in multas partes, quemadmodum omnes reliquæ materiæ poſſunt, aut corpora. Sol in plures partes quam in duas diuidi non poteſt,. i. in rubedinem & albedinem, vt antè doctum eſt. Ac ſi res eò perducta eſſet vt Sol in 2 partes diuidi non poſſet, Sol omninò ſimplex eſſet: ita lapis ex eo extrahi minimè poſſet. Ideò neceſſe eſt, vt Sol in duas partes ſecari poſſit, ad lapidem ex eo extrahendum. Ita pro certo ſcies, ex nulla re alia in rerum natura lapidem Philoſophorum produci poſſe, qui magnam illam potentiam ſit habiturus omnia metalla in Solem & Lunam transferendi, quam qui ex Sole confectus eſt ſolo, abſque vllius alterius additione aut commixtione, quicquid etiam ſit. Nam quicquid in Orbe eſt, à Sole alienum eſt. Deus enim nihil in toto orbe eſſe ſiuit quod Soli ſimile ſit, aut quod partem cum Sole habeat, aut quod de genere Solis ſit. Quamvis multi ſtolidi dicant eſſe quaſdam ſpecies minerales, aut genera minerarum quæ de natura ſolis ſint. Mentiuntur, Solem non nouêre. In toto Orbe nihil eſt quod partem cum Sole habeat, ſiue in fodinis, aut extra fodinas. Omnino peregrinum eſt, ac nullam

nullam partem cum Sole habet. Itaq; benè tibi caue vt cum Sole, quando lapidem conficis, omnes res quibus lapidem resolvis ac claudis ab eo separes, vt certus sis nihil peregrinum apud lapidem manere: alioqui errabis ac operam ludes, &c.

Cap. 123.

ITAQVE quæras: an igitur ex Luna lapis vllus produci non potest? Maximè: ex Luna quidem lapis produci potest; atq; ita etiā ex omnibus rebus creatis in Mūdo, ex ijs lapis quidē produci potest arte, sed lapis Philosophorum nō erit, qui omnia metalla imperfecta in verum Solem ac Lunam transferat, nec qui proiectionem illam infinitā facturus sit, quæ ob infinitatē ꝓiectionis scribi non potest. Longo tempore ac ingenti labore medicina quidē ꝓduceretur ex Luna aut Elixir, quod proiectionem faceret super Venerem probè mundificatā calcinationibus & ablutionibus, ac liquefactionibus: sed nūquam ex Luna medicina, aut Elixir, aut in ordine quid simile producetur, quod proiectionem faciat in metalla cruda, imperfecta, ad extremum adulterinum & fraudulētum erit, aut fiet. Sed Venus ita parari potest, vt transferatur in veram Lunam medicinā quæ ex Luna confecta est. Ac si ex Lunâ medicinam sis producturus, inprimis &

Ex Luna lapidem Philosophorum educi non posse.

antè omnia Lunæ omnes ægritudines demere debes. Luna enim ſicuti reliqua metalla omnia, duobus morbis eſt obnoxia, eos tollere debes, ac omnem eius nigredinem. Ac antequam eò pervenias, facilè dimidium tui ponderis amittis. Hoc facto porrò ipſum percoquere debes. Noſti Lunam eſſe crudum, frigidum & humidum corpus non percoctum in mineris: ac ſi ab artifice percoquetur, id eget longo tempore, ac multo ſumptu. Cumque iam Lunæ omnes morbi adempti ſunt, ac deinde percocta eſt, tum primùm Luna parata eſt, ad medicinam ex ea conficiendam, aut Elixir, aut ad convertendam in lapidem. Atque hîc tanti ſumptus faciendi eſſent, in diminutione Lunæ, ac tãtum laboris ac temporis impendendum. Cumq; iam omnino perfectum eſſet ac probũ, ac artifex opus illud ritè paraſſet, ac proiectionem, ac omnium ſubduceret rationẽ, ſumptus, temporis ac laboris, parum lucri reperiret. Ita liquet per rationẽ prædictam, ex nulla re in rerum natura Lapidem Philoſophorum produci poſſe, quã ex Sole: eiuſque rei ſedulò ratio eſt habenda.

Cap. 124.

Regreſſus ad opus.

ITEM nunc denuò ad opus reverti volumus. Sumes ollam vitream 5 aut 6 quartarios continentem, in modum ſequentem factam: ac ex vitro denſo confici ſine, vt cõcuſ-



cussum ferre possit. Ac sine fornacem ad eam construi, ita vt nō sit latior, quam vt testa in ea stet ritè omnibus partibus fornacis inclusa, ita vt ad latus inter fornacem & testam nullus calor possit transire, sed vt nusquam calor venire possit quam tantummodo infernè; vt eò melius ascendere possit spiritus in sublimatione Solis. Tùm testam cineribus cribratis imple, ac pone vitrum in testa in cineribus altitudine lati digiti, vt vitrum à latere quam fieri possit parum caloris recipiat. Ac tum materiam tuam aut pulverem tuum ei inde: ac tū magnum ac latum alembicū superimpone, ac solidè luto operi: ita vt certus sis nullos spiritus lutum penetrare posse. Sunt enim adeò subtiles spiritus, vt tibi scribi non posset. Nā si spiritus penetrarent, tuque aërem reciperes, moriendum tibi esset. Ac luta ingens receptaculum ad rostrum alembici: ac lutū illud vbiq; probè sinas siccescere. Tùm ignem fornaci subijce, primùm ignem admodū pusillum: ac aliquoties per gradus ignem auge, donec materia tua sursū sublimare incipiat: quod igni pusillo fiet. Cumque materiam ascendere vides, sedulò adverte, vt ignem eodem statu retineas, vt admodum leniter sublimet: quod facilè fiet. Nā materia sublimatur ac ascendit igni admodum pusillo.

Fornax quo modo struēda.

Cùmque iam non æqualiter sublimat, quod oculis facilè ipse cernes: ignem paululum augere poteris, provt res postulat. Cùmque non ampliùs sursum sublimat, ignem tuum ita adauge, vt fundus vitri candeat: ac si ne tùm quidem quicquam ampliùs ascendere videas, sinas refrigescere, ac deme, ac ex alembico exime: ac materia tua ascendit tam candida quam nix, ac lucida in morem vitri, atq; interius tuæ materiæ iam foràs productum est, idque est albedo eius: idq; quod foris fuerat iam intrò perductũ est: infrà in olla vitrea invenies paululum pulveris cinericij, qui in interioribus partibus latuit, estq; nihil aliud quam fæx, estq; tam pusillum vt ponderari non possit: id verò tolle, nihil valet, nihil est præter fæcem: ritè perquisitum fuit, sed nihil præter fæcem in eo repertũ fuit. Tùm denuò id quod sublimatum est, ollæ inde, ac fac iterùm vt priùs, modis omnibus vt antè fecisti, ad sursum sublimandum, &c.

Cumque denuò sursum sublimatum est, rursum exime ex alembico, ac si quid infrà in fundo reperis ollæ vitreæ, aufer: sed existimo te nihil amplius reperturum. Pone iterum sublimandum modis omnibus, vt suprà. Istam sublimationem itera toties, donec materia tua tam clara & pellucida est quam crystallus; Ac albedo eius omnem albedinem in Orbe superat. Tùm satis subli-

ma-

matum est. Ac quò sæpius sursum sublimas, eò facilius igni pusillo ascendit, ac eò materia spiritualior ac subtilior fit: ac quò spiritualius ac subtilius efficis, eò proiectio eius pòst maior est futura. Nam in sublimatione ac post in destillatione, sæpè sursum sublimando, ac post sæpè destillando: eo ipsi multiplicationem addis. In quaque enim sublimatione centum in proiectione lucrifacis. Quare potes lapidem tuum tam subtilem reddere sæpè destillando, ita vt vitro continere nõ possis, id penetraret quamvis pedis mensuram spissum esset. In lapide nulla est multiplicatio alia, quam vt frequẽter sublimando subtilem efficias: ac post sæpè destilles: ad lapidem subtilem efficiendum frequẽter sursum sublimando, ac post sæpè destillando ad lapidem subtilem efficiendum. Nulla multiplicatio alia reperitur, quam eo pacto multiplicare & subtile efficere. Et qui alias vias quærit, aut aliter putat, is artem non intelligit. Porrò cùm materiam hoc pacto sursum sublimasti, eam calcinandam ponere debes, in hunc modum sequentem.

Quę sit multiplicatio in lapide.

Cap. 125.

SVMES materiam sublimatam, ac eam impalpabiliter pulverisabis super marmore. Tùm pateram vitream habe fundo plano, ex vitro bono quod ignem ferre possit:

Modus materiam iam dictam calcinandi.

ſit: ei tuam materiam inde, ac latè ponas ſuper fundo vitri, ac obline penna aut pede leporino: ac pone pateram cum lapidis materia, in fornace ſecreta, in qua ſpiritus calcinantur: ac operculum interius quod teſtæ quadrat ſuperimpone: ac luto bono firmiter obtura, quod ab igni non ſcindatur nec rumpatur, ac benè ſicceſcere ſine. Tùm alterum illud operculũ ſuper hoc impone quod fornaci quadrat, ac id ipſum etiam firmiter luta, ac ſine ſicceſcere. Cùmque ſiccum fuerit, impone operculũ illud quod oræ fornacis quadrat, quod reliqua omnia opercula operiat: idq; etiam firmiter luta, ac ſine ſicceſcere. Cumq; ſatis ſiccum eſt: ignem fornaci ſubijce, primùm ignẽ tepidũ ad 6 horas continuè: quibus exactis ignẽ tuũ auge adhuc ad horas 6; quibus exactis ignẽ tuũ etiãnùm auge ad horas 6; quibus finitis ignẽ tuũ tam fortiter auge, vt manũ tuam ingeras per foramen illud quadratũ quod in fornace eſt ad latus, atq; extremũ digiti madefacias, ac tãgas vas in fornace pẽdens ſi ſtrideat ac ſonet: perinde ac ſi lapis admodũ ferveat, ac ſuper ipſum ſpurũ iacias, iſq; ſtrideret; ita hoc vas ſtridere debet quod in fornace pendet: cùm humor inſpergitur; in tali calore diẽ ac noctem retineri debet. Bacillum verò tenuem tibi parabis, ac ad extremũ eius panniculum lineum alligabis ſextuplũ aut ſeptuplum, & ipſum

ipſum firmiter circum cõſues, ac extremum in aqua tinges ac humectabis, ac lapidẽ ex foramine quadrato tolles quod in medio fornacis eſt, ac per id bacillũ illud ingeres vſq; ad vas extremitate humida: ac ſedulò attendes an vas ſtrideat, ac ſi emittat ſtridorem, cùm bacillũ vas attingit: tum ſat rectè eſt: ac ſi non ſtrideat clarè aut fortiter, perinde ac ſi frigidam ſuper lapidem ſtilles: ignem ita adauge, donec ad eum modũ ſtrideat. Atq; ita die nocteq; retinere debes in eo calore. Ac ſæpè inter diem ac noctẽ bacillo illo humido probare poteris, per foramen illud in medio fornacis, num ignis tuus commodè calidus ſit: ſed vbi probaris, lapidẽ denuò foramini quadrato quòd eſt in medio fornacis, ſemper ingere. Ac in tali calore id retinere debes 40 dies ac noctes continuè: quibus exactis, ſpontè 3 aut 4 dies refrigeſcere ſine. Tùm exime, ac materiam lapidis probè calcinatam reperis, ac præparatam ad ſolvendum in aquam claram, in aëre frigido ac humido. Ac per calidam ſiccitatem lapis tuus denuò congelabit. Ac neceſſe eſt, vt materia lapidis eam naturã in calcinatione acquirat. Nam materia lapidis cõverti nõ poſſet in aquã ſimplicẽ, niſi eam naturã haberet vt in aëre frigido & humido ſolveretur, ac in calida ſiccitate congelaretur: materia lapidis eò reduci nõ poſſet, vt poſt deſtillaretur.

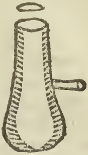
Ac materia lapidis destillari debet, si alioqui subtilis efficietur. Ac nisi subtilis esset, nullam proiectionem faceret. Ita materia lapidis sæpius mutanda est ex vna natura in aliam, ita vt in frigida humiditate solvatur, ac in calida siccitate congeletur. Ita arte ex vnâ naturâ in aliam ducendus est, donec materia tam sæpè ac toties ex vna natura in aliam sit perducta, vt ei omnia sint adhibita, quæ in eius regimine sunt adhibenda. Ac denique perducetur ad tam perfectam naturam, ita vt post nullo vnquam tempore deduci possit ex perfecta illa natura in peiorem aut meliorem. Sed in æternum in perfecta natura permanebit, &c.

Cap. 126.

Matéria calcinata in aqua communi destillata soluenda, aut super mensam spargenda, &c.

NVNC materiam lapidis calcinatam sume, ac in aqua communi destillata solve: aut si materiam spargeres super mensam vitream, aut marmor: ac in cella frigida ac humida poneres, ac vitrum sub lapide poneres: ac lapidem paululùm inclinares, ita vt solutum in vas stillare posset: materia lapidis 8 aut 10 diebus facilè in aquam claram solveretur, ita vt nihil remaneret. Sed hic modus non est probandus, ob pulverem ac alias sordes surgentes in eo, atque etiam ex aëre provenientes: atque etiam humiditas quæ ex cella in materiam lapidis attrahitur,

hitur, quæ vt ſoluatur, efficit, ea itidem munda non eſt, &c. Itaq; ad materiam lapidis puram ac mundam ſeruādam, materiam lapidis receptaculo indes in hunc modum fabricato, atque os receptaculi leuiga ſuper lapide, ac etiam vitrū pusillum ſuper leuiga quod ori receptaculi quadret, quod firmiter ſuper os receptaculi lutare poſsis, cum tibi lubebit.



Ac materia lapidis in vitro exiſtente, aquam communem habe toties iterum iterumque deſtillatam, vt nihil remaneat poſt deſtillationem: ac interdum paululum illius aquæ ſuper materiam lapidis funde, ac perpuſillo aquæ ſoluetur ob ſubtilitatē. Subtilis enim materia multò facilius ſoluitur ac minore quantitate humiditatis, quam craſſa ac grauis materia, quæ craſſa & immunda eſt. Ac cum materia ſoluta eſt, materiam lapidis in aquam ſimplicem redegiſti, ac talis eſſe debet, ſi alioqui lapis ad perfectionem peruenire poſſit, & ad ſupremam virtutem, ac ſine vlla peregrina corroſiuitate addita. Ac iam materiam lapidis ad eſſentiam illam perduxiſti. Item materiâ tua lapidis hoc modo ſolutâ in aquam communem ſimplicem, ſume receptaculum cum materia reſoluta, ac fornaci ſuperimpone, in teſta cum cineribus,

bus,ac vitrum illud pusillum firmiter super os receptaculi luta, ac ignem fornaci subijce, ac aquam illam communem rursum destilla, donec materia tua iterum sicca sit: ac tùm receptaculum à fornace remoue, ac in balneo pone, ac vitrum pusillum ab ore remoue: ac tum acetum forte ex vino confectum habe, multis vicibus destillatum, saltem vt nihil remaneat. Tùm tantum aceti illius destillati super materiam lapidis funde, vt materia lapidis verè soluatur. Cùmque omne solutum fuerit, pusillum illud vitrum denuò super os vitri luta, ac rursum acetum destilla calore tepido. Cùmque iterum siccum fuerit, denuò aliud acetum recens materiæ lapidis superfunde, donec iterum in aquam claram soluatur. Luto iterũ obtura, iterumq; destilla, donec siccum sit. Id verò superfundere, ac materiam lapidis identidem soluere, ac tùm denuò destillare, facito tam frequẽter, donec materia lapidis amplius cõgelare nolit, sed cõsistat in morẽ insignis olei albi: albedo enim eius foris, ac rubedo in interioribus eius est, &c. Ita materia lapidis sæpè ac multis vicibus mutari debet, nunc terra, nunc spiritus, nunc calx, nunc aqua, nunc oleum esse debet: ac sæpè ex vna natura in aliã transferenda est. Nam nisi initio resoluta & aperta fuisset, quomodo eam sublimare potuisses: ac nisi calcinasses,

ſes, quomodo in aquam ſimplicem ſoluere? Ac niſi iam materiam lapidis in oleum conuertiſſes, quomodo deſtillare ac ſubtilẽ efficere poſſes? vt potentiam acquireret omnia metalla in Solem ac Lunam transferendi? Quare materia toties cõverti ex vna natura in aliam debet, ad omnia facienda quæ in regimine eius ſunt, ad eam ad perfectionem perducendam. Quare Sapientes lapidi multa nomina indidêre; poſtquam materiam lapidis reſoluiſſent ac ſpiritualem effeciſſent, dixêre materiam eſſe rem vilem. Cùmq; ipſam ſublimaſſent, Serpentem vocarunt ac beſtiam venenatam. Cùmque eandem calcinaſſent, dixêre eſſe ſal, & huiuſcemodi. Et cum ſoluiſſent vocarunt aquam, ac in omnibus locis reperiri dixêre. Cùmque ad oleum perduxiſſent, materiam rem viſcoſam dixêre, ac paſſim vænalem. Cùm verò congelaſſent terram nuncuparunt, ac eam tam pauperes quam diuites habere dixêre. Cùmque ei albedinem exuiſſent, lac virginum, ac album quid dixêre. Ac cùm rubedinem eius ſurſum ſublimaſſent, ignem dixêre, ac rubrum quid. Atque hoc pacto provt materia lapidis conuerſa erat in peculiarem naturam, nomen illi indidêre, donec ad finem perductus eſſet.

Materia res vilis.

Serpens ac venenata beſtia.

Aqua.

Res viſcoſa ac paſſim vænalis.

Terra.

Lac virginum, ac album quid

Ignis, ac rubrũ quid.

Mate-

Cap. 127.

Quid materia fit agendũ cùm iam congelari abnuit, ac consistit in morem clari albi olei.

MATERIA igitur lapidis ita se habente, ac iam ampliùs congelari abnuente, ac consistente in morem clari albi olei: vitrum tuum è balneo sume, ac super fornacem pone in testa cum cineribus: ac luta receptaculum ad rostrum vitri admodum strictè, atque vitrum pusillum super os vitri luta. Ac receptaculum quod ad rostrum vitri est, etiam rostrum in ventre habebit: quemadmodum vitrum cui materia lapidis inest, habet: ac rostrum receptaculi ad eius extremum probè obtura, ne quis aër per id espiret. Non iam amplius alembicis destillare poteris, verũ omnes destillationes quæ iam fiunt, per magna receptacula rostra in ventre habentia fieri debent, ne vltrò citroque sæpius sit transfundẽdum. Sed cum ex vno vitro in aliud deductum est, vitrum illud ex cineribus sumetur, ac vitrum illud ponetur in eo in quod deductum est, super fornace in testa cum cineribus, ac luta rotundum illud vitrum super os: atque alterum illud vitrum rostro appone: ac extremum rostri luto obtura, ac luta firmiter iuxta rostrũ quod adiunctum est vitro, super fornace stanti. Omnino in huiusmodi receptaculis vitreis destillandum est, quibus rostrum in ventre additum est, vt tantummodo ex vno vitro in aliud depromere opus sit, ita materiam sæ-

pius transfundere non est necesse. Ac cùm lutum probè siccum est, ignem fornaci subijce, primùm pusillum, ac paulatim ignem tuum auge paululum per gradus: ac videbis ascendere spiritum candidissimũ, ac transibit, ac in receptaculum destillabit. Quo viso ignem in eo calore retine, donec nõ amplius destillare videas. Tùm etiamnùm ignem insigniter auge, ac sedulo circumspice an nulli albi spiritus ascendant, ac cùm nõ ampliùs per rostrum vitri stillat, sponte sinas refrigescere, & receptaculo dempto id solide obtura: habesque ibi spiritum album ab oleo rubro separatum: ac materiam diuisam in 2 partes. Nunc quamque partem per se destillabis ad subtilem efficiendam. Nam multis vicibus destillando, vtramq; partem lapidis, partem albam ac rubram tàm subtilem reddes, vt proiectio eius infinita sit futura. Nam hæc destillatio vtriusque partis lapidis, multiplicatio eius est. Lapide enim perfecto nulla in eo multiplicatio. Nam lapide ad summam eius virtutem perducto, nulla mutatio in eo est. Postquam lapis perfectus est, manere in eo statu debet nunc, & in secula. Pòst perfectionem nec in melius nec in peius mutari potest, sed in æternum Rex permanebit. Quare si quis verum lapidem Philosophorum parauit, nulla pòst sequitur multiplicatio, vbicunque post perfectio-

Vbicunq; post perfectionem

Sequitur multiplicatio, lapis Philosophicus non est.

fectionem multiplicatio ſequitur, lapis Philoſophorū non eſt, nec verus lapis eſt: Medicina eſſe poteſt, aut alius, cuiuſmodi multi ſunt quibus proiectio fit; verū lapis Philoſophorum non eſt, de quo hic nobis ſermo eſt. Cùm prædictus lapis perfectus eſt ac paratus, in æternū in eo ſtatu permanere debet. Ita nunc deſtillatione multiplicationē eius facere debes, ſæpe multiſque vicibus vltrò citroq; deſtillando quodq; per ſe. Spiritum album per ſe, ac oleum rubrū per ſe, quodque ſuper fornace peculiari, ac tum ſubtile efficere ac tam ſpirituale, vt proiectio eius ſine fine ſit futura: eaq; lapidis multiplicatio erit. Quare mentem meam funditus intellige.

Cap. 128.

Quid vtrâque parte lapidis agendum.

NVNC ambas partes lapidis deſtillabis quamq; ſuper fornace peculiari. Ambas ſimul in opere pones. Pars candida, igni puſillo facilè aſcendit. Sed pars rubra ignem vehementem habere opus habet, ſi aſcendet ac deſtillabit: verum vbi ter quatérve deſtillatum fuerit, paulatim facilius deſtillabit calore puſillo. Nam quò ſæpius deſtillata fuerit, eò ſpiritualior ac ſubtilior fit, ita vt ad extremum deſtillet igni puſillo. Ac tibi cauere debes. Cùm igni puſillo deſtillat, materia admodum tenuis & ſubtilis erit, ac tùm materiam tàm frequenter vltro citroq; deſtillabis,

labis, vt materia ſpiſſeſceret, ac iterum in deſtillando tarda fieret. Ac ſi tùm adhuc eam deſtillare perſeuerares vltrò citroq;, materia tua tàm alba quàm rubra, iterùm ſpiſſeſceret: ac ad extremum rurſum indureſceret, ac ſi tùm ignem fortem adhiberes, tua materia liqueſceret, antequàm volaret: ac liqueſcens volaret, ac maxima eius pars vitrũ penetraret præ magna eius ſubtilitate: ac itã maximã partẽ materiæ tuæ amitteres. Quare circumſpectus eſto in vtrâque materiâ lapidis, tam in vnâ quã in alterâ: nam in vtrâq; contingeret materiâ. Quare cùm vides materiam tuam igni puſillo deſtillare, ac materiam tua admodũ tenuem ac ſubtilem eſſe: ac poſteà cernis materiã tuam aliquãtò denſiorem fieri: ac ignem aliquanto vehementiorem debere facere: deſine. Materia tua tam ſubtilis eſt, quam eam efficere potes. Nam ſi porrò deſtillare pergeres pòſt etiamnum octies aut decies, partem tuæ materiæ amitteres, vt priùs dictum eſt. Remoue ab igni ac quamque vitro peculiari inde, ac obtura ſtrictè, ac ſepone donec ego te doceam quid eâ ſis facturus. Nunc partem vnam pulueris Solis tui paraſti ac ſpiritualem effeciſti, ad lapidem ex eo efficiẽdum. Nunc alteram partẽ ſumes pulueris tui Solis quam tibi ſeruare iubebam, quum alteram cum altera ponderaſſes, &c.

ITEM

Cap. 129.

Quid agendû alterâ illâ parte solis corporeâ ac fixâ efficiendâ.

ITEM nunc alteram illam partem sumes pulueris tui Solis, quam tibi servare iubebam, quam corpoream efficeres ac fixam: eamq; sume ac reuerberandam in fornace reuerberatoria pone: ac ibi retine die noctéque semper flammam circumvolanté materiam, vt flamma ac candor non extinguatur, donec puluis tuus intumeat, vt spongia. Tùm ignem sua sponte refrigescere sine. Tùm exime, ac cõtere materiam super marmore cum aceto ex vino destillato, ac probè rectificato in balneo: ac vbi impalpabiliter contrita fuerit, magno receptaculo vitreo inde, ac in calido balneo pone: ac bonam partem aceti ex vino destillati superfunde: ac moue, ac contritam materiam lapidis probè cum aceto permisce: ac benè vitrum inter manus tuas agita 3 quatérve: ac materiam benè cum aceto permisce: ac identidẽ in balneo calido repone. Ac materia lapidis sensim soluetur. Denique post quatuor aut quinq; dies, sine balneũ spontè refrigescere, ac benè in fundo vasis subsidere sine. Tùm vitrum mundum habe, ac ei sensim desuper infunde de materia quod solutum fuerit, ac firmiter operi. Tùm denuò materiæ tuæ lapidis acetum recens superfunde, ac moue, & materiam probè cum aceto permisce: ac denuò pone in balneo calido, ac fac modis omni-

omnibus, vt suprà. Ac rursum effunde sensim quod solutũ, priori addens. Ac illud infundere ac effundere iterabitur, donec materia simul omnis soluta est, ita vt nihil remaneat. Tùm id quod solutum est simul omne sume, ac pone super fornace in testá cũ cineribus, ac igni tepido coagula tam siccũ, vt pulverescat. Tùm materiam ex olla vitrea sume, ac rursum reverberandam pone, donec materia intumescat, idque octiduo aut minori temporis spatio fiet. Tùm sponte refrigescere sine; exime, ac materiam super lapide marmoreo cõtere, cum bono aceto destillato: ac denuò materiam solvendam pone in balneo tepido cum aceto destillato, modis omnibus, vt priùs faciebas. Cumque iam omne simul solutum fuerit, cõgela denuò vt priùs; pone iterum reverberandum, vt antè, donec materia lapidis iterùm intumescat, idq; triduo aut quatriduo ad summũ fiet. Ac ne tam vehementem ignẽ aut flammam adhibe, vt materiá tua liquescat. Cumque inflatum est, sine denuò frigefieri, exime, ac rursùm super lapide cũ aceto destillato contere: pone denuò solvendum, vt priùs, ac statim solvetur: congela iterùm, ac rursum reverberandum pone, donec infletur; sine frigefieri, ac exime, ac super lapide cum aqua communi destillata contere: ac solvendum pone in aqua communi destil-

lata. Ac materia lapidis facilè ſolvetur in clara aqua communi. Et tùm materiã lapidis redegiſti in aquam ſimplicem, abſque vlla corroſivitate addita: ac ſolvitur in humiditate frigida: & congelat in calida ſiccitate: atque ita materia lapidis eſſe debet. Cùm materia lapidis in aquam communem ſolvitur, tùm exterius intus poſitum eſt, & interius foris. i. rubedo eius nunc intus eſt, ac albedo foris eſt. Cumq; materia hoc pacto in aquam ſimplicem ſoluta eſt, pone in olla vitrea in fornace, in teſta cum cineribus congelandam, donec humiditas abierit, ita vt pellicula ſuper eam venire incipiat. Tùm ſine frigeſieri, ac à fornace depone: aut vitrũ ſuper fornacem diem vnum ac noctem ſine: aut pręſtaret vt in cella frigida poneres, lapillabit quaſi ſalnitrum, alumen, aut mel arũdinis eſſet, album ac clarum, in morem nivis, pellucidum ac durum. Sume id quod in lapillos excrevit, ac rurſum ſuper fornacem pone, ac iterùm humiditatem evapôra, donec iterum pellicula ſuperveniat. Tùm iterum in cella pone, ac rursùm lapillare ſine, ac ſume quod lapillatũ eſt, idq; itera donec omnis materia tua lapidis omnis ſimul lapillata fuerit. Tùm ſume ſimul omne quod lapillatum fuerit: ac omne ſimul pateræ inde, ac cineribus calidis impone ſuper fornace: ac continuo rursùm aqua fiet, ſimulatq; calere incipit, ac iterum evapôra in pulverem

ſiccum, ac pulverem albũ habes. Pone pulverẽ in fornace reverberatoria, ac ignẽ adde vt pulvis verè ruber fiat, vt candeat orationis vnius, aut duarũ, aut triũ ad ſummũ ſpatio. Sine ſponte frigefieri, tùm exime, ac ſicca in olla vitrea, ac aquã cõmunem ſuperfunde, ac facilè ſolvetur etiamſi in balneo non ponas: ſinas tantũmodo diem vnũ ac noctem ſtare, ac in aquam claram ſolvetur: ſinas quieſcere puſillã fæcẽ ponet, eaq; fæx eius interior eſt, eam materia de ſe nõ mittit, antequã interius eius foràs inverſum eſt. Fæcẽ aufer, prorſus invtilis eſt: ſatis enim pbatum eſt, nihil præter fæcem eſſe. Tolle etiã quicquid infra in quaq; ſolutione reperis, nihil enim itidem præter fæces eſt. Tam arctè cavere non potes in opere, inter candefaciendum, in fornace reverberatoria, ac in ſolvendo & congelando, quin ſemper pulvis incidat: ac vbi tùm ſolutum fuerit per philtrum deſtilla, ac rurſum aquã recentem deſtillatam ſuper fæces funde, ac fæces probè cum aqua permiſce, ac ſine denuò ſubſidere: rurſum deſtilla per philtrum: iterùm aquã recentem ſuperfunde; moue ac ſine ſubſidere, deſtilla per philtrũ, ac fæces ablue. Nam ſemper aliquid de materia lapidis apud fæces manet, ac nequid de materia amittas, fæces toties aqua communi deſtillata laua; donec certus ſis nihil de materia Lapidis in fæcibus ſupereſſe.

Aquas verò omnes quibus fæces lauisti cõfunde, ac cõgela cum eo quod primum è fæcibus deducebas. Et cùm congelatum est, denuò vt cãdefiat, pone in fornace reverberatoria, vti dictum est priùs, 3 aut 4 orationum dominicarum spatio. Tùm sinas spontè refrigescere; exime, ac solve iterum, vt priùs: sine residere, destilla per philtrum: Laua fæces, vt priùs. Id verò solvere, ac congelare, ac iterùm candefacere itera quoties libet. Nam istud solvere ac denuo congelare, materiam lapidis tam subtilem efficit, ita vt ad extremum vitrum tuum penetraret, si ad 3 aut 4 dies solutam stare sineres in vitro, ac in quaque solutione lucrifacis. Ita 16 aut 17 solvere potes, ac tùm denuò congelare, ac tùm iterùm candefacere: ac sæpius facere author tibi non fuerim. Timẽdum enim esset, ne materia lapidis præ subtilitate ollam tuam vitream penetraret in congelatione. Hoc facto, sume pulverem, ac in pyxide vitrea serva. Paratus enim est ad spiritus cum eo permiscendos ac vniendos.

Puluis paratus ad spiritus cũ eo permiscendos, & vniendos.

Cap. 130.

NVNC te vtramq́ue materiam præparare docui ad lapidem conficiendum, vnam partem spiritualem ac subtilem: alteram corporeã ac fixam: quia Sol nullã terrã relinquit, vt antè in opere doctum est: quiq; aliter operatur, ac alias vias quærit ad verum lapi-

lapidem Philoſophorum conficiendum, errabit ac fruſtrà ſudabit: nec intelligit ſemetipſe nec mentem Philoſophorum. Ex Sole multiplex medicina confici poteſt qua proiectio fit, in qua multum vtilitatis, ac lucri ſit: Verum lapidem cõficere, magnum illud opus Philoſophorum, hoc modo inſtitui debet, ac non aliter. Ex Sole quidem oleum confici poſſet ita præparato corporaliter ac fixo, ac tum calcinandus poni ad dies 40 in fornace in qua ſpiritus calcinãtur: ac ſi tùm eximeretur ac in aceto deſtillato ſolveretur, ac denuò cõgelaretur; idq; toties iteraretur, donec materia cõſiſteret in oleum candidũ ac ſplendens: Ac ſi tum lamina Veneris candefieret, ac de oleo illo ei inſpergeretur oleũ ſepararet, ac penetraret per eam, quemadmodum oleum corium ſiccum penetrat: ac laminam Veneris omninò Lunam fixam efficeret, quam longè ſeſe oleum ſparſiſſet. Ac ſi oleum ſuper Mercuriũ ſtillaretur calefactum, in Lunam fixam ipſum conuerteret: ac ſimiliter Iouem, Saturnum, &c. cum ſuper ea ſtillaretur cum liquefacta ſtarent. Ac ſi oleum inderetur vitreo vaſi ad eam rem cocto, ita vt ex vitro forti conflatum eſſet, ac poneretur in digeſtione, in calore ſicco temperato: ſi oleum illud tandiu in eo haberetur: tandem in oleum rubrum converteretur, interius eius denique foràs educeretur,

atq; exterius intrò longa digestione: ac tùm omnia metalla in verum Solem transferret, vt priùs in Lunam fixam transferebat. Sed Lapis non esset, oleum fixum Solis foret, & medicina quædam ac Elixir. Verum ad lapidem conficiendum, Sol in 2 partes dividendus est, ac vna pars spiritualis ac subtilis est efficienda, ac altera corporea & fixa, ac subtilis vti antè dictum est; ac tum duo illa cõtraria coniungenda, vt doceberis. Quamvis nunc sibi invicem contraria sint, tamen ex re vnâ & ex vna materiâ confecta sunt: ac nunc rursum in rem vnam coibunt, ac vna materia fient: ac deinceps vna materia in æternum permanebunt: ita vt neque iam, neque vllo vnquam tempore separentur: ac sint res absolutissima & perfectissima quæ vnquam in terris fuit, aut vllo tempore futura est. Ac perpende, ac probè opus circũspice: in hunc modum fieri debet ad lapidem conficiendum, nec in alium modũ. Potest quidem lapis cõfici, quo proiectio fieri potest, sed lapis Philosophorum non est, de quo Philosophi loquuntur, &c. Nunc denuò ad opus redire volumus, vt duas istas materias contrarias rursùm coniungamus, & rursùm in corpus perfectum reducamus, quod priùs non fuerant, quamvis antè vna materia, ac vnum corpus esset, tamen perfectum non erat. Nam si corpus perfectum

fuis-

fuiſſet, non potuiſſet corpus illud in 2 naturas redigi, vt ſuprà doctum eſt. Ita priùs perfectum corpus non erat, nec materia: ei enim ineſt albedo & rubedo, quæ à ſe invicẽ arte ſeparari poſſunt. Sed iam poſt coniunctionem iſtam quam nunc docebimus, fiet omninò vna materia, unus color, & vnum corpus: ita vt nunquam in vllas partes à ſe invicem ſeparari poſſit. Tum dici poteſt: Eſt materia vna, color vnus; eſt res corpuſq; tale, vt in hoc mundo inferiori ei ſimile non ſit reperire. Eſt enim omnino rotundum inſtar circuli, nec angulos nec extremitates habet: eſt prorſus rotundum, ac ſimplex, vt cœlum invincibile. Poteſt calentem refrigerare; frigẽtem calefacere; humidum ſiccare; ſiccum humectare: tamen in ſe nec calidũ, nec frigidũ, nec humidum, nec ſiccũ eſt. Nihilominus cuiq; rei ſuppeditat quo illi opus eſt, hoc fit, quia pfectũ eſt ac ſimplex: tamẽ 4 elementa perfectè inſunt, ſed ſibi invicem contraria nõ ſunt: vnũ corpus ſunt, vna materia, vnus color, vnũ corpus ſimplex, quod in partes ſeparari nequit. Idcircò cœlũ omnia neceſſaria ſuppeditãdi potẽtiã habet. Pari modo ſe res habet cũ noſtro lapide cùm perfectus eſt, & ad vnũ corpus, ac ad vnũ colorem, & ad vnã materiã perductus eſt, etiã calidũ refrigerabit, &c. ac immũdũ mundabit, ac cuiq; quo opus habet, ſuppeditare valet.

Confert lapidẽ cum cœlo.

Itaque nunc 2 iſtas res contrarias coniungamus, vt virtutem prædictam habeant.

Cap. 131.

NVNC corpus tuum præparatum accipe, ac lapidi valdè mũdo ac claro impone: ac tùm ſume vitrum in quo alba tua materia lapidis ineſt, aut tuum lac virginis, vt nominare placet, ac idipſum imbibe conterendo ſuper lapide in corpore ſuo proprio. Tùm ipſum vitro inde: ac vas admodum ſolidè luto obtura, ac ſine lutum probè ſicceſcere, ac fornaci fixatoriæ impone, ac ignẽ admodum tepidum adde, vt Sol in Martio ſplendet, ac die nocteq; in hoc calore retine, donec materiam tuam nigreſcere videas inſtar picis, etiamnùm magis. Tùm ignem tuum exiguum gradum auge, ac non multum: ita vt paulò calidior eſſe quam antè percipiatur. Ac retine ignem in eo calore, donec videbis alium colorem qui ſubruſè cinericius eſt, quaſi eſſent cineres. Tùm ignem tuum etiamnùm paululum auge, ac non nimium, ita vt Sol in Aprili ſplendet, atq; ignem in eo calore retine donec ſubviridem colorem cernes, qualis eſt color plumæ pſittaci. Tùm adhuc ignem paululum auge, donec videbis colorẽ, qualis cauda Pauonis, quæ centum colores habet. Tum ignem tuum auge eo calore, qualis eſt Solis in Iunio, nec maiore. Et ignem iſtum non augebis, donec

per-

perfectam albedinem videris, ac lapidem album perfectum esse. Ac colores quos cernes quasi essent cauda Pavonis sese sæpè ex vno colore in alium mutabunt, donec omnes colores sese ostenderint qui in orbe cogitari possint. Imò multo plures. Nam ibi sese ostendunt omnes colores quos Deus in natura dedit, plures quam mens hominis imaginari potest. Ac colores omnes simul interibunt, ac ad extremum pervenient omnes simul ad insignem quendam clarum colorem album. Priusquam verò clarus splendens color veniet, multam insignem albedinem conspicies: ita vt tibi videatur: hæc est vera albedo. Sed vera albedo non erit. Priusquam vera albedo veniat, videbis in circuitu ad margines vitri, in materia lapidis quasi essent gemmæ Orientales vitro insignes, tanquam oculi piscium. Cùm id vides, sis certus in paucis diebus perfectam albedinem sese manifestaturam: cumque materiam instar nivis albam esse vides; ac splendorem habere vt gemmæ Orientales quæ aqua valdè insignes sunt, vt materia quæ in vitro est: gaude: Lapis enim albus est perfectus. Sinas sua sponte refrigescere; sume vitrum ac confringe, ac proba paululum super Mercurio præparato, mutabit ipsum in Lunam fixam. Ac tùm album lapidem sume, ac rursum super marmore pone: ac tum rubrum

Omnes colores hic se ostendunt quos Deus in natura dedit.

rubrum illud oleum ſume, quod tibi ſervare iubebam, poſtquam ſubtile deſtillãdo effeceras: ac imbibe terendo in lapide albo. Ac vbi ritè conglutinatum fuerit, tùm vitro inde tali, quale in quo lapidem album perfeciſti: ac vitrũ illud in fornace pone. Quare Sapientes dicunt: *Vnum eſt vas, vna fornax tam ad album quam ad rubrum, &c.* Ac ignem adde eundem, quo lapidem albũ percoxiſti, donec videbis materiam colorem cinericium adipiſci. Tùm ignem tuum auge paululum tantùm gradulum vnum, donec cernes colorem heluum, perinde ac ſi eſſet coagulum quo alutarij coria ſua præparant. Tum ignem tuũ etiamnùm gradulum 1. auge, ac illud regimen ignis ſerva, donec colorem cernes perinde ac ſi eſſet contritus later inter rubrum & ruffum. Tùm ignem tuum auge etiamnùm exiguum gradulum, donec rurſum videas colorem cinericium; quaſi glauci cineres forent. Ideò Sapientes aiunt: *Ne contemne cineres in fundo iacentes.* Ac tùm ignem tuum auge etiamnùm exiguum gradulum. Color verò cinericius eſt poſtremus colorum omnium reliquorum ſeſe oſtendens. Ac iam ignem tuum non amplius augebis, priuſquã lapis perfectus ſit. Primus color quem poſt hunc colorem cinericium cernes, erit rubidus color, quaſi eſſet Roſa; ac paulatim color

lor interdum altior fiet, ac paulatim magis magisq; rubebit: adeò vt materia tam rubra ac tã alti coloris sit evasura, vt nunquã talis rubedo vllis oculis humanis conspecta fuerit. Tùm cum Philosophis exulta, Lapis perfectus est. *Cap.* 132.

Lapis perfectus.

ITEM pulchra cœlesti rubedine conspecta, vt priùs dictum est, sinas spontè frigesieri, ac exime, atq; admodum circumspectè serva: atque huius drachmam 1 sume, ac tum 20 drachmas auri puri ter quatérve cæmentati, ita vt admodum purum sit. Tùm sume 20 illas drachmas auri, ac pone liquandas in crucibulo. Cumq; liquefactũ est, drachmam illam pulveris tui lapidis superijce: ac pulvis ille continuò se permiscebit cum auro illo, ac vnum corpus fiet: sine refrigescere, ac exime. Tùm optimũ crucibulum terreum habe, qui benè ignem ferre possit: ac tum habe crucibulum vitreum, qui terreo quadret, qui ex vitro ita sit confectus vt ignem ac flammam ferre possit, ita vt nec liquefiat nec rumpatur in igni. Tum crucibulum vitreũ crucibulo terreo impone. Ac tũ speciem furni venti habe, ac ei vtrumq; crucibulũ impone, ac ei crucibulo aurũ inde, in quod drachmã illã pulveris proiecisti tui lapidis. Ac liquefacito, atq; ita liquefactũ retine 3 dies ac noctes cõtinuè, vt omne in vnâ stet liquefactione. Sine refrigescere, ac exime.

Quid agendũ cœlesti rubedine cõspecta.

Tum

Tùm ſume auri puri mille partes, ac in crucibulo liquefacito, ita vt fluat. Tum huius materiæ accipe partem 1, quæ per 3 dies in furno venti ſtetit, ac proijce ſuper illud argẽtum quod fluit, ac vnâ cum eo fluere ſine 3 aut 4 orationum dominicarum ſpatio. Tùm ſine refrigeſcere, ac aurum purum ſuperans omnes probas habes, melius eo quod ex fodinis eſt.

Cap. 133.

QVÆRI poſſet: quî fit vt pars 1 illius coloris mille partes in aurum ſit cõverſura? Scies, argentum interius aurum eſt, ſicuti aurum interius argentum eſt. Ac lapis noſter cùm perfectus eſt, omnibus metallis interius foris ponit, ac exteriùs intus: ac omnia metalla in ſupremùm eorum gradum perducit: ita vt in nullum aut altiorem gradum pervenire queant; niſi ex ijs lapis Philoſophorum conficeretur. Ita fit vt vna pars eius mille partes argenti trãsferat in Solem, quamvis vna pars eius nullam tincturam aut colorem haberet: Si nullam aliam potẽtiam in ſua natura haberet quam tantummodo argento interius foris ponendi, ac exterius intus, argentum illud in ſuum aurum converteretur, ac tinctura eius permaneret. Cumque metallo interius eius foris poſitum eſt, ac exteriùs intrò converſum eſt, abſolutum ac perfectum eſt.

Argentum interius aurum, ſicuti aurum interius argentum eſt.

Nunc

Cap. 134.

NVNC iterum loqui volumus de istis mille partibus argenti. In hunc modũ conuersis vna parte firmati lapidis, argẽtum fortè frangibile erit ac fragile: ac si frangibile reperis, vna pars illa lapidis nimis est efficax, amplius argenti postulat. Itaq; istas mille partes denuò liqua, ac plus argenti adde, tantum vt malleabile, ac molle sit. Fortè vna illa pars facilè bis aut ter mille partes argenti in aurum purum cõvertet. Cumque molle est, vna pars illa opus suum peregit; Id experientia te facilè docebit, vt priùs dictum.

Cap. 135.

NVNC cùm illas bis aut ter mille partes habes, satis auri ad lapidem tuum totum fermẽtandum habes. Ac scies, cùm lapis tuus perfectus est, vt hoc loco docuimus, nullam proiectionem eo facere potes, nisi priùs auro fermentes, vt te docui. Nam nisi lapidem fermentares, nullam proiectionem faceret. Virtutem enim generationis iam non ampliùs habet: eá iam finem habente. Nam lapis ad summum gradum eius est perductus, ita vt lapis nullo vnquã tempore, ne quidem post diem novissimum ad altiorem statum aut gradum pervenire possit. Ita liquet rem perfectam nullam generationem in se habere.

Res perfecta nullam generationem in se habet.

Itaque

Itaque conſtat lapidem noſtrũ nullum metallum tranſlaturum ex ſua natura in aliam naturam, niſi virtus ei inſit per quam potentiam eam haberet. Ita neceſſe eſt, ſi lapis potentiam ſit habiturus, omnia mortua immunda metalla viuificandi, ac liberaturus ab omni immunditie, ac ſui ſimilia in vnam partem facturus, vt lapis fermentetur corpore omnium puriſſimo, quod in toto orbe ſit, ac cum eo conglutinetur, ita vt corpus illud ſit lapis, ac lapis corpus illud: ita vt in ſecula in vnum, ac ſimul, & in vnâ ſubſtantiâ ſint permanſura, ac nunquam ſeparentur.

Cap. 136.

De coniunctione quam Philoſophi fermẽtationem, ac opus 3 dierum dixere.

ITEM coniunctionem Philoſophi fermentare dixere, atque hoc eſt opus illud 3 dierum. Ac iſtud fermentare ſtolidi non intelligunt: ac putant fermentum corporis crudi adducendum ad opus lapidis, cum lapis in opere ſtat. Sunt capita inſana, verba Philoſophorum non intelligunt, ſed verba Philoſophorum ad ſuam ſtultam opinionem pertrahunt: vt quod corpora imperfecta, ac crudum Mercurium ſimul ponunt, ac cum in eo inſano ſunt opere, aliquid corporis perfecti addunt, atq; id fermentum vocant. Nam lapidi fermẽtum addi non poteſt, donec omnis ſimul perfectus ſit: ac tùm additur eo modo, quo hic doctum eſt, atque etiamnùm

amnùm docebitur. Ac loquuntur etiam de lapide multiplicando vbi perfectus fuerit, id dictum est de fermentando. Lapidem fermentare volunt in opere stantem: ac lapis non potest fermẽtari nisi cum perfectus est. Ac lapis multiplicandus est, cùm est in opere, sublimationibus ac destillationibus, ac lapidem subtilem efficiendo. Atque ita manifestò intelligere potes, omnem opinionem eorum falsam esse, ac fraudulentam.

Cap. 137.

CVM 2000 auri habes aut eo amplius confecta, satis habes quo totum tuum lapidem fermentes. Tùm lapidem tuum pondera, ac vigesies tantum auri tui sume, quantum lapis ponderarit: ac cape crucibulum fortem, ac in eo aurum tuum pone, & sine liquefieri. Tùm ignem ei tam calidum subijce, vt fluat: tùm sensim ac cunctanter puluerẽ lapidis tui superijcito, donec omnẽ pulverem lapidis aurũ illud imbiberit. Tùm sinas etiãnùm 5 aut 6 orationũ dominicarũ spatio fluere. Tùm effunde, ac sine frigefieri. Tùm pulueriza, sinet se puluerizari in morẽ vitri, tã fragile est. Tùm magnũ crucibulum habe qui igni ferendo sit. Tùm habe admodum fortẽ crucibulum vitreũ ex vitro duro cõflatum, quod à calore ignis liquefieri nequeat. Ac crucibulus vitreus quadrabit crucibulo terreo: ac pusillũ cineris cribrati inter

vtrum-

trumque crucibulum sparge: ita vt crucibulus vitreus firmiter in crucibulo terreo stet. Tùm crucibulum firmiter operi, & in furno venti pone, ignem subijciens talem, vt lapis cum auro liquefactus stet, ac liquefactum retine per dies 3 ac noctes. Tùm sines sua sponte frigefieri. Tùm exime: lapis tuus fermentatus est & paratus ad proiectionem eo faciendam. Ac cùm proiectionem facies, sumes eius paululum, ac in puluerem contundes, ac super argẽtum proijcies, vt suprà doctum est. Author tibi sum vt super argentum semper proiectionem facias: nam id metallum est proximum: ac super id lapis tuus altiorem proiectionem est facturus, quam super metallum imperfectum. Aut proijce super Iouem, super ipsum lapis tuus altiorem proiectionem faciet quam super Mercurium: ac super Venerem lapis tuus maiorem proiectionem est facturus, quam super Saturnum, ac super Saturnũ altiorem quam super Martem. Ac si super Mercurium proijcis ei lapis tuus, non adhærescet: nam Mercurius avolaret antequam lapis liquescat: lapis leniter esset calefaciendus. Sed tua nihil refert, quamvis proiectionem super Mercurium non facias. Metalla imperfecta satis multa sunt ad proiectionem faciendam, &c.

Lapis fermentatus & paratus ad proiectionem faciendam.

Nunc

NVNC te materiam noſſe docui, ac quo pacto lapidem ex eo conficias. Ac iam quæſo mētem meam probè intellige. Nam omne ſimul mutabitur quod Deus creavit, ſolo auro excepto, hoc nō computreſcet. Ita nulla res eſt in orbe quæ ſit eius generis: ac ob id nō eſt quicquàm pretioſius in orbe quam Sol: atque ob id Reges ſuper pectus geſtant. Ita te veram artem docui, gratia Deo.

Libri primi finis.

Operum Mineralium M. Ioannis Isaaci Hollandi, siue de *Lapide Philosophico*, Liber Secvndvs.

Cap. I.

In hac præfatione docetur à quo opere sibi quisq; cauebit. Multũ erroris esse in Alchymia, potissimũ in opere vegetabili, ac multo magis in animali.

SCiet filius meus in hac arte multũ esse erroris, in opere vegetabili potissimùm, atque etiam magis in opere animali. Ratio hæc est.

Cap. II.

IN vegetabili multum destillandum, solvendum, congelandum, & rectificãdum: ac spiritus accuratè asservandi ne in aërem evolent: ac variæ aquæ fortes parandæ, multique spiritus humidi fixandi: ac opus est multo regimine atque cura, ne spiritus tui vitrum tuum fixatorium disrumpant, copiosiore aut vehemẽtiore igni adhibito, antequã ferè fixentur: tùm enim sese attollunt, ac vitro fixatorio conclusi tenentur, ac per elevationem vitrum disrumpunt, ac tum omne quod inerat, pditur. Itaq; sedulò advigilandum est, magnum enim periculum in hoc situm, quod norunt illi qui fecére; estque multum laboris & temporis impendendum in vinis rectificãdis, quemadmodum

dum etiam in aquis fortibus parandis, ac ſpiritibus probè aſſeruandis, ne euaneſcant.

Cap. 3.

TVM etiam in digeſtione & putrefactione magno acumine opus eſt, atque ignium mira regimina adhibenda. Itaque ſemper vigilare opus eſt, ac magnâ cura cauendum, vt illi norunt qui idipſum quotidie experiuntur, &c. Prætereà magna curâ adhibenda eſt ad corpora & terram calcinanda & reuerberãda, ne in vitrum vrendo redigantur, ac nimis ſicca efficiantur: quare magna ignis ratio habẽda eſt, atq; magna cautio adhibenda. Adhæc terræ clarificandæ ſunt, ac aquæ deſtillandæ, ac prætereà omnia opera ad hoc neceſſaria efficienda. Prætereà in cõiunctione ſi vel nimium vnius aut parum alterius adhibes, aut humiditatem tuam initio malè aſſeruaſti, medicinæ tuæ ingreſſum non habent, ac timẽdum eſt ne opus tuum corrumpatur. Itaque multa cura, onus, tempus, ingenſque ſumptus eſt adhibendus; ac putãtes nos omnibus rebus probè perfunctos, ſi nobis vitrum rumpitur, aut quid prædictorum, ac nos ad finem peruenientes volumus proiectionem facere, ac nihil proficimus, neſcimus quid nobis deſit, ac quî id accidat, atq; id fit vitio noſtri opificij. Quare, mi fili, ne hoc opus vegetabile aggrediaris, ſuadeo, ob rem enim quamlibet exiguã opus perditur. Prætereà nunquam aggrediaris opus

 face-

facere in animali ob ſeparationem elementorum; eſt enim etiamnùm multò maiùs onus, & cura ob ſeparationem & rectificationem, quæ in ea fieri debent, ac multam incertitudinem, cui ea eſt obnoxia: eſtque tempus adeò longum, vt finis operis ignoretur: ac ſi initio tuæ humiditatis naturalis aliquid amittis, opus tuum in compoſitione nimis aridum evadit, ac ſi amittis vllos ſpiritus per aërem in deſtillando, vitio vaſorum aut lutamentorum, altas proiectiones ſimul amittis: ſiquid ignis amittis, tua medicina altè non colorat, ac ingreſſum amittit: ſique nimium aëris habet, in aërem evolat, & ſi nimium aquæ, ſpiritus ſubmerguntur, ita vt fixari nequeant, àc ſi nimium terræ habet, nimis ſicca eſt, ac nullam liquefactionem, neque ingreſſum habet. Itaq; ſeparatio elementorum nimis eſt periculoſa: nimis enim facilè fit, vt quid alicuius elementi deperdatur, tum opera, tempus, impenſa, ac ſimul omne perijt. Itaque ſi me audies, ſeparationem elemētorum devitabis, ſiue in Mercurio operis mineralis, aut vegetabilis, aut in lapide quem nobis DEVS gratis donat, vbicunque de eâ re fit ſermo, ac dicitur elementa eſſe ſeparanda, vita omnia ea opera ob incertitudinem. Nimis enim facilè fit, vt quid ex humiditate eius deperdatur, in initio, in medio, aut in fine, ac cùm quid humiditatis eius amiſ-

Separatio elementorum devitanda.

amissum est, opus omne periit & corruptum est. In compositione enim opus coniungi nequit, atque ingressus ei est ademptus, ac omnino deperditus. Fuêre tamen artifices nō pauci qui omnia hæc opera fecére, ad naturā pervestigandam, verùm opus magnum prius perfecére, &c. Nam qui opus magnum perfecit, sumptus nihil curat.

Fuêre item nonnulli qui mirificis amalgamationibus, ac fixationibus, multiplicationibus, atque multis alijs mirandis operibus fuere occupati: ac habebantur ea admodum bona per mensem, aũt 7 aut 8 hebdomadas, aut etiam 10. atque interdum adeò longa sunt, vt ad finem pertingere nequeant, ob vitia quæ in opus incidunt. Nam in initio, medio, aut fine, genuinam humiditatem non servant, ita vt nimis siccum fiat: aut nimis calidè aut nimis diu ad ignem coquunt, vt ingressum amittat ac solutionem. Ita nihil proficiunt, verùm opera, impensa, ac tempus illis perit.

Ita, mi fili, istas amalgamationes, aut multiplicationes ac fixationes devîta, quamlibet enim speciosæ & probæ esse videantur, tales sunt, vt ad finem perveniri non possit, atque etiam incertum est ob ablutionem & mundificationē, quæ fieri debet: nulla enim fixio fieri potest, quin spiritus purgentur ab omni sua immunditie, atque fæcibus careant:

alioqui nulla mixtio aut fixatio fieri poteſt: ſique in mundificatione aut ablutione quid tuæ humiditatis amittis, omne tuum opus corrumpitur. Itaque, mi fili, tibi ſuadeo, devita omnia opera mũdificationis, & ablutionis, aut in quæ ſeparationes elementorum ingrediuntur, aut deſtillationes, aut calcinationes, aut ſolutiones, & coagulationes, aut opera peregrina, in quæ cura & regimina ignis incidunt, ob cũcta pericula quibus ea obnoxia eſſe poſſunt, quæ partim hîc omnia recenſuimus, exercentibus ea quotidiè probè nota. Quocirca, mi fili, ne nimium properes aliqua horum operum facere aut incipere: nam ſexcenta præterea vitia incidunt, quæ hîc non cõmemoramus. Quare adhæreas arti magnæ, aut magno Elixiri, vt maiores tui fecêre, quo facto omnem naturã perveſtigare poteris, ſin aliter feceris, conſilium meum non ſequêre. Ante omnia in opere magno labora, in eo enim nulla cura, nec deſtillatio, nec congelatio, nec mundificatio, nec opera peregrina, nec res peregrinæ, nec immũdæ, fæces habẽtes; nec calcinas, nihil enim opus: non ſeparas elementa, munda quippe ſunt: nulla re opus habet: vnum eſt genus, res vna, & vas vnum, fornax vna, ac vnum opus ad album, ac rubrum, ac nullum periculum in opus poteſt incidere. Vnde Veteres dicunt, opus non eſt, niſi opus muliebre, ac ludus puerilis, ignari percipere nequeunt,

Cõmendatio operis magni ob facilitatẽ, ſecuritatẽ, ac ſimplicitatem.

quia

quia opus tam eſt ſimplex. Opus enim magnū ſemetipſum ſolvit, ſemetipſum ſublimat, ſemetipſum fixat, ſemetipſum liquidum in modum ceræ efficit, ſemetipſum perficit, &c.

Ecce, mi fili, nunc omnia tibi vitia patefeci quæ in omnia illa opera varia poſſunt incidere, quæ ſingula non recenſui. Quare ſapias, ne in deſperationem incidas, ob vitia quæ tibi in prædictis operibus obvenire poſſint. Verbis apertis te allocutus ſum nullis parabolis vſus. Si tibi verba facerem de Selbach, Kalkabria, Manneſſi, ac de quadam re rubra, ac de cæruleo Muerach, Illabar, & Cafaria, & huiuſmodi, haud facilè caperes, ſed tibi viam aperui, atque omne obſtaculum removi, nequid erres. Quare magno operi adhære, in eo nullus error, nec cura, nec labor, nec vigilia, nec corrumpi poteſt, niſi data opera velis corrumpere: neque ad id vllum peregrinum inſtrumentum, aut vitrum vſurpare opus habes; vnum vas, nec amplius, vna fornax eſt, nec amplius; vnū genus materiæ, nec amplius. Quare Geber Philoſophus ait: Noſter lapis eſt vnum genus, res vna, vndè ignari artem capere nequeunt, nec adipiſci, ac rebus noſtris ſpecies, aut materiæ peregrinæ nō permiſcētur: ac illi aſſumunt res peregrinas quæ eius naturæ non ſunt, atq; eas volunt eius naturæ efficere, quod ipſis impoſſibile eſt: tumque in ijs fixandis elaborant: ac cùm ea fixa habent, tàm profecerunt

runt quàm priùs, tum enim nihil nisi terra est, quæ humiditatem suam amisit, nec potest liquefieri, ac nullum ingressum habet, tumque opus deserunt, genus eius ignorantes. Nam si genus eius nossent, ac patrem matremq; eius, sorores ac fratres, ipsumque cum matre, sorore & fratre in lecto collocarent, componentes brachia brachijs, atq; oribus ora, eodem momento morerentur. Acsi nossent atque intelligerent hæc, in hac arte voti compotes fierent, ac omne opus eorum feliciter cederet. Atque hæc, mi fili, verbis apertis tibi nota feci, ac proinde nulla opera peregrina incipias, antequam magnum illud opus absolveris, tùm quicquid libet, incipe; tum enim nullus sumptus obesse poterit, nec tempus, in omnibus enim compos voti factus es, &c.

Cap. 4.

SCIES item, mi fili, nos cõmemorasse multa vitia operi accidentia : ac multa millia plura sunt quam recensuimus, &c.

Regula quædã simplex, de qua omnes Sapientes mirè loquuntur.

Scies verò, mi fili, ac intelliges esse regulam quandam simplicem de qua omnes Sapientes admodum mirè loquuntur, cuius tam multa diuersa ponunt nomina, atque ijs omnibus magnum illud opus denotant. Illi capere possunt qui nôrunt, quique omnes eorum parabolas & ænigmata intelligunt. Ac proinde filius meus, de istis operibus

bus intelliget ac tenebit; omnibus rebus à Deo conditis veram artem inesse. Vnde Veteres aiunt, *artem esse in rebus omnibus*, & verè. Id verò aliter intelliges. Item, *omnis res determinata habet suam perfectam medicinam in sese, sed imparatam, siq; eam parare noris, medicinam quærere aut petere nihil opus habes, cuique in suum vsum:* id alium habet sensum. Homini nullus morbus accidere potest, quin habeat perfectam medicinam apud se, ad seipsum certò sanandum, si parare possit, atque à seipso sumere potest ac parare sine diminutione sui, aut detrimento corporis. Quod eodem modo de omnibus animantibus, auibus, omnibus plantis, ac cunctis quæ DEVS creavit, intelligendum est. Idque ita se habet: verum imperiti opera Veterum non capiunt, atque ex omnibus rebus medicinam in metalla facere putant. Ita pilos, oua, sanguinem, cochleas & similia sumunt, atque ex ijs medicinam se parare posse putant ad imperfecta metalla in perfecta reducenda: ac cùm iam egregiè desudarunt, nihil profecerunt, in errore permanentes.

Omnibus rebus à Deo conditis ars vera inest.

Varia dicta Veterũ cum explicatione.

Sciet autem filius meus, quod homo hominem, equus equum, vulpes vulpem gignat; ex pisce fit piscis, ita simile sui simile gignit. Rationi omni atq; adeò naturæ repugnaret, quòd ex vllis speciebus peregrinis, cruore, pilis, ovis, aut cochleis, metallum posset fieri: nihil enim

Simile gignit sui simile.

tale

tale ineſt: quantò minus ex huiuſmodi rebus medicina confici poteſt, quæ metalla imperfecta reduceret in Solem aut Lunam: profectò rationi omnino repugnat, atque etiam impoſſibile eſt: ac demiror aliquem ad tales errores peruenire poſſe. Si vim naturæ caperent, profectò in tales errores minimè inciderent. Itaq;, mi fili, ſcies ac noſces cuius generis res ſit, aut quid ei inſit, priuſquam pares, ita non errabis.

Omne oleum metallorũ, ſicuti etiam Sal eorum eſt Elixir.

Sciet filius meus omne oleum metallorum eſſe Elixir, atque itidem omne ſal, ac ſi omne oleum metallorum eſt Elixir, planum fit omnia metalla perfecta propriam medicinam in ſe habere: Quantò melius igitur eſt oleum Solis & Lunæ quæ vtraque ſunt perfecta, &c.

Cap. 5.

Ex omnibus metallis perfecta medicina cõfici poteſt abſq; elementorum ſeparatione.

NORIT filius meus ex omnibus metallis perfectam medicinam confici poſſe, quæ reliqua omnia metalla in Solem & Lunam transferre poſſit, abſque ſeparatione elementorum, aut deſtillationibus, ſolutione, ſublimatione, aut fixatione; ſeipſum ſoluit, ſeipſum purgat, ſeipſum coagulat, ſeipſum deſtillat & ſublimat, ſeipſum fixat & perficit, ſeipſum incerat, ſeipſum liquidum efficit, &c.

Præterea ex omnibus metallis ôleum conficere potes, abſq; elementorum ſeparatione, atque ita ex omnibus ſal potes conficere ſine ſeparatione elementorum: ac res prædictæ varijs modis fiunt, atque ita ad opus magnum

per-

pertinent. Adhæc potes ex Sole & Luna perfectam medicinam facere absque elementorũ separatione, ac sine labore vllo, aut metu, sine periculo: præterea perfectam medicinam facere potes ex duobus lapidibus gratis nobis à Deo donatis, absque elementorum separatione, atque etiam absque magno apparatu, &c.

Intelliget itaque filius meus omnia prædicta pertinere ad magnum opus sine multo apparatu, ac magno sumptu, atque absque additione vllarum rerum peregrinarũ: egent quidem longo tempore, sed tuta sunt. Adhæc, mi fili, cùm magnum illud opus vis adornare, ipsum ipsiusque genera omnia nosse debes, ac potissimùm patrem, matrem, sororem ac fratrem, atque nudum constituere in claro & puro corpore instar crystalli, ac ipsum mundare ab omnibus peccatis, atque ita facito patri, matri, sorori ac fratri: tùm in lecto cum patre, matre, sorore atque fratre collocabis, componens brachijs brachia, atque oribus ora, in conclaui, tùm eodem momento morietur: tùm mortua illa corpora aqua limpida paradisi perfunde, atque vni probè hac aqua, atque hæc aqua ascendet ad cœlum intra circulum Lunæ, atque in rorem conuertetur, ac rursum guttatim decidet ex consilio artificis, atque terram humectabit, ita vt flores varij coloris enascãtur, qua virtute florum resurget filius generis cum rubro diademate, eritque Impe-

Imperator in omnes tribus terræ, ac suam dominationem in æternum non amittet, omnesque eius hostes pacem cum eo inibunt, &c.

Cap. 6.

Nunc sermonē instituit de magnis operibus Veterum.

NVNC, mi fili, de magnis operibus quæ Maiores nostri fecere nobis sermo erit. Scies autem, mi fili, ipsos in arte laborasse varijs modis, atque ita ad vnum eundemque finē peruenêre; verùm lapis eorum non æquè magnam proiectionem fecit: hic altam, ille longam, provt opera acutè fecere, aut alti coloris. Nonnulli diu desudârunt, antequam lapidem produxêre: alij acumine ingenij tempus abbreuiârunt, vt iam quotidie fit, multo sudore ac labore. At nostri maiores alij tres annos, alij quatuor laborauêre antequam lapidem produxêrunt. Illis enim temporibus aqua fortis erat incognita, ac non nisi aceto destillato vtebantur. Nunc eorum posteri aquas fortes adinuenêre, quod opus multùm abbreviavit. Ac tenebis, mi fili, opus facilè abbreuiari posse; prima præparatione materia subtilis efficiatur, ita vt species probè vniantur, vt natura sola eam concoquere opus non habeat; atq; humidum cum sicco adeò subtiliter commisceatur, vt sit vnum quid, vt anima corpori ac spiritui ita vniatur, vt sint vnum quid. Quamobrem Hermes Philosophus noster ait: *In initio operum tuorum ne sis lentus in omnibus*

Opus facilè abbreviari posse ac quo pacto.

probè mundificandis, ac clarificandis, ac subtiliter conglutinandis, vt postea gaudeas. Geber, Dantynus & Morienus etiam dicunt: *Aquam probè cum terra coniunge, ac humidum cum sicco, vt pòst videas maris nigredinem* .i. atrum colorem eius, quem in eius putrefactione conspicies, quæ fiet 29 dierum spatio ad ignem pusillum, quod perfectum signum probæ coniunctionis est.

Perfectum signũ probæ coniunctionis.

Ita, mi fili, initio sedulus esto, vt omnes tuas materias ritè ac diligenter præpares: ijs enim in igni collocatis, omni labore perfunctus es, ac tantummodo ignem regere opus habes.

Scies item, mi fili, me commemoraturum posthac varia opificia quæ omnia simul perfecta sunt. Principio laborárunt nostri Maiores circa amalgamationes Solis ac Lunæ, quod est opus perfectissimum, quamvis longum sit: verùm tutissimum est, & minima in eo cura. Istas etiam amalgamationes varijs modis posuêre, & tamen omnes ad vnum certum finem peruenêrunt, sed non ad æquè magnam altitudinem proiectionis. Alij etiam acumine ingenij opus multùm abbreuiárunt, vt posthac in opere docturi sumus.

De amalgamationibus Solis ac Lunæ Veterum.

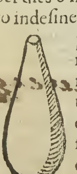
Cap. 7.

SCIES, mi fili, nonnullos fuisse qui lothones 3 Lunæ sumpsêre, & 1 Solis, atque Lunam super testam purgârũt ac reflârunt de Saturno in

in crucibulo, tumque ſubtiliter limârunt in naturam ſubtilem: Solem cæmentarunt in cæmento Regali, ac tùm etiam limârunt: quo facto Mercurij lothones octo ſumpſere, ac ſimul in mortario ferreo amalgamârunt piſtillo chalybato: præterea conterebant per diem integrum, ac veſperi vaſi terreo aut lapideo immittebant, aut vitreo, in hunc modum facto,



ac in teſta cum arena ſuper fornace collocabant: ignem lentum addebant, ita vt digitum tuum arenæ immiſſum tenere poſſis, ac vas patere ſinebatur ad humorẽ extrahendum, mane materiam reperis duram: tùm iterum mortario ferreo immitte, ac adde rurſum 4 lothones Mercurij aut ſaltem tãtum donec materia iterùm molleſcat, idque opificium perſequere donec materia tua per duplicem pannum lineum tranſmitti poſſit, tùmq; materiam tuam per 8 dies & noctes in teſta cum arena repone, ac ſingulis diebus eam tere per dies 6 in mortario ferreo, piſtillo chalybato indeſinenter, vt aquam cum ſpiritu ſaltem



probè coniungas, vt corpus ritè vniatur ſpiritui: ac 8 diebus exactis materiam in huiuſmodi vitrum euacua, acue os vitri ſuper lapide cum rotũdo operculo vitreo, quod ſuper os vitri pones, Saturni pondere ſuperimpoſito, colloca in tripode,

pode, atque eiusmodi ignem adde, vt manum tuam tenere queas inter parietes Fornacis & conclaue. Retine in eo calore ad 6 hebdomadas dies noctesque: pòst ignem auge paululum, ita vt tantummodò plumblum liquefactum servari possit, ita vt non concrescat, & verè solutum maneat: atque ita liquefactum retine, in eo calore. Estque hæc putrefactio eius, ac intereà perfectam eius nigredinē conspicies, quâ conspectâ, gaude: nam sub eâ nigredine albedo latet, ac certum indicium est, materiam initio ritè coniunctam, ac vnitam fuisse. Scies autem quoque triduo exacto tibi operculum à fornace tollendum, ac vidēdum, an ad margines vitri vllæ margaritæ ascenderint; quo viso, vitrum quaties, donec illæ decidant, ac si decidere nolint, operculum deme, atque pluma circumcirca à vitro absterge, donec decidant super materiam in fundo, tùm verò denuò vitrum obturabis, pondus superimpones, fornacē rursum operies: idque quoque triduo aut quadriduo iterabis. Præstat autem vt tam pusillum ignem addas, vt sursum non sublimet, quamvis tempus lōgius sit, tuâ nihil refert, certum incerto præfer. Nam magno calore opus tuum perdere potes, verùm igni pusillo nunquam. Ac caue ne tantum ignem ei adhibeas, vt rubrum colorem pro albo acquiras.

Ignis pusillus adhibendus.

Noris, mi fili, vnum colorem sese in alium mu-

Cum varii colores se-

mutare: sunt multi ac varij colores, quorum ratio non est habenda: tres verò sunt colores qui sese in opere debent ostendere, primus niger, alter albus, postremus ruber, ac inter quemque colorem, colores varij sese ostendunt, imò plures quã cogitari possint, eorum verò colorum nullam rationem habe; sunt spiritus volatiles nondum fixi, atque hi sunt venenosi: quandiu varios illos colores vides, caue tibi ab eorum aëre, etenim te necaret. Duo colores illi qui primi sese ostendunt igni pusillo suscitantur, eundum ignem paulatim augendo.

Ꝙ ostendãt, 3 tantum ratio est habenda, nigri, albi & rubri.

Tenebis, mi fili, in hac arte nihil esse periculi quam in igni regendo: verùm si certus esse cupis, ignem pusillum adhibe, ita errare non poteris, quamvis tempore aliquanto longiore sit opus.

Ignis pusillus adhibendus.

Itaque dico tibi & doceo, mi fili, ne ignem adeò augeas, vt rubrum colorem pro albo acquiras. Nam rubedo ea esset materia tua quę in vitro esset, ac fieret quasi esset later puluerizatus redactus in massulas instar tritici, ac pars instar exigui pulveris lateritij, cũ parvis gemmis viuis Mercurij, ac vbique vitro adhæresceret ita vt in eo subsideret, ac ingressum in vitrum daret, atq; tum opus tuum penitus esset corruptum, ac aliud tibi ponendum esset: verùm id tibi non accidet nisi igni vehementiore. Sed color ruber perfectus non apparet velut

lut contritus later, verùm vt illustris obscurior purpureus, atque is videtur potius color cœlestis, is verò accidit magno regimine ignis, vt infrà, Deo volente, docebitur. Sed de hoc colore tibi mentionem facio, vt nosse, & scire possis; vtrum rectè, an secus facias, ac ne in errores incidas.

Cap. 8.

NVNC ad opus nostrum redire volumus. Si exiguo igni rursus ascendat ad margines aut operculum vitri, id aliquoties vide, siquid est, decidere facias vt suprà: retine hoc pacto per diem vnum ac noctem, donec materia tua omnino pulvis fiat, ac colorem habebit inter cinericium ac nigrum, instar terræ quæ humiditatem suam amisit, vt si cespites teras, ac in patella ad ignem exicces, hi apparent colore inter cinericium & nigrum: ac antequam ad eum colorem pervenias, multos ac varios colores in opere conspicies, ac post colores plures res mirandas cernes: nam ex materia tua nascentur varij arbusta figmenti: Imò omnes pictores aut aurifabri ea exprimere non possent. Et singulis gradibus cùm materia fortior fit ac maturior, toties mutatio accidit. Antequam ad cinericium pulverem pervenias, materia tua omnino subcrocea fiet, instar ligni aut cinerũ cespitum crocei coloris. Atq; id omne fiet ad ignem pusillum.

Regressus ad opus.

Cap. 9.

ET cùm iſtum cinericium nigrum puluerem vides, gaude: nam ſub ea nigredine albedo concluſa eſt: tùm ita relinquas in eo regimine ignis diuturno tempore, donec paulò pallidior aut albior fiat, ac ſi albior fit, idem regimen ignis ſerua, ſi in eodē ſtatu permaneat, ac nihil proficias, ignem augebis paululū, donec videas materiam paulò candidiorem fieri: cumq; aliquid proficis, tùm hoc pacto ſinas in eodē regimine ignis, ac ſi ne tùm quidē quicquam proficis, ignem paulò magis augebis, & cùm vides materiam magis magiſq; albeſcere, ſinas hoc pacto in eo regimine ignis, ac vide ne ignem tuum nimis augeas. Ac mi fili, hanc regulam ignem ſtruendi ſerva, id perſequens paulatim augendo, ac ſaltem vſq; adeò donec materia candida fuerit, imò nive candidior: tùm exulta, mi fili, certuſque ſis ſub ea albedine perfectam rubedinē latere, ac ſub ea albedine, inquit Morienus, eſt abſcondita, vt Chriſtus in ſepulchro iacebat, ac fiet reſurrectio, ac poſt reſurrectionē fit corpus glorificatum, quod corpus vivet in ſecula, ei itq; rubro diademate coronatū, ac erit Rex in omne genus ſuum, omnes hoſtes pacem cum eo inibunt, Rexque in æternum permanebit.

Regula ignis ſtruendi tradita retinenda.

Conſpecta albedine, gaudendū.

Cap. 10.

SCiet item filius meus hìc materiā illā intelligendā quam hìc in vitro habes, ea iā terra

est quæ humiditatem suam amisit, ac nondum quicquā boni efficiet. Tenebit filius meus in hac arte multos esse errores. Multi sunt qui lapidē Philosophorū conficere aggrediuntur, ac bono moderamine ignis pducunt ad istum gradū, ac lapidi fixando dant operam ad albū ac rubrum, atq; cùm materia hactenus est perducta, proiectionē ea facere putant. Tùm verò ipsum in Mercuriū crudum aut in metalla imperfecta proijciētes, nullū reperiunt pfectum, ac in desperationē incidunt, artem impossibilē esse dictitantes, atq; ita est, ars enim ipsis impossibilis est: terrā enim quæ humiditatē amisit, habent. Quemadmodū Geber ait: Spiritus qui multa fixatione ac sublimatione humiditatem amisêre, nihil boni efficiunt quamdiu terra sunt, aut tā sicci: atq; talis est hæc: ignari verò istud capere nequeunt: cùm lapidē perfecêre. i. lapidem ritè conglutinárunt, atq; lapis colorē debitū inducre cepit, tùm ipsum subtilem efficiendū, ac denuò humidū efficiendū, si alioqui ingressum sit daturus, aut proiectionē facturus. Sed opera Sapientū non intelligunt. Intelligunt quidem lapidem Philosophorū effici, vt prædictum est, ipsumq; ita efficiunt, sed ignorant preparandum esse, opusq; deserunt, vbi inciperent, ac in errore permanent.

Errores varij.

Cap. 11.

SCies, mi fili, me manifestaturū tibi maximū huius artis secretū, quod nunquā palā fuit.

Quare te adiuro, mi fili, per filium Dei viventis; ne secretum hoc palàm facias nisi proprio filio, si tibi videatur timorem Dei habere, ne tua & mea anima ob id condemnentur, ob periculum quod inde exoriri posset.

Maximum totius artis arcanum.

Nunc, mi fili, oculos aperi, ac vide, aures aperi ac audi maximũ arcanum quod in rerum natura est. Filius meus dilectus tenebit, ex omni lapide Philosophorum quomodo & quo pacto fiat & componatur, videlicet in magnis operibus de quibus hîc nobis sermo est, duos illos lapides confici posse ad album & rubrum in vno vase, atque vnâ fornace: tibi dico, intellige probè quid dicam. Quamvis Lunam ac Mercurium ponas in hunc modum absq; additione auri, vtrumque lapidem ex eo conficies ad album, atque ad rubrum. Quæras itaq; quare in opere Sol & Luna simul ponuntur. Id fit quia Sol fixus est, ac vt opus hoc pacto brevius esset. Nam antequam Luna fixa fiat in opere, lapis ad album est effectus. Luna enim fixa nõ est, & antequam fixa fiat, diuturnam coctionem accedere necesse est: ac Luna fixa esse debet antequam Mercurium possit fixare: ac propterea Sol & Luna in opere simul esse debent. Potes etiam vtrumque Lapidem efficere ex Sole & Mercurio solo, atque id facilius fieret quam ex Sole & Luna simul iunctis. Quia Sol fixus est, ob id Mercurium faciliùs fixat. Quæras autem, si Luna sola ponatur

Quare sol & Luna simul in opere ponantur cũ ex Luna & Mercurio vterque lapis confi possit.

tur cum Mercurio, quomodo inde provenire posset Lapis ad rubrum ? Rite rem intelligas, quod Luna sit intrinsecus rubra, quamvis extrinsecus alba sit. Nam sub omnibus rebus albis, in quibus 4 eleméta insunt, rubedo intus tecta est sub albedine extrinsecus. Luna enim frigida & volatilis est vt Mercurius, ex Mercurio enim & sulphure simul coagulata est, estque adhuc cruda & non fixa. Quare foris alba, intus rubra est. Itaque cùm Luna est in opere cum Mercurio solo coquitur & fixatur regimine ignis, cùmq; ipsa fixa facta est, Mercurium apud se fixat in opere, ac fit lapis Philosophorum, atque augmentatione ignis, ac longa coctione, lapis albus in rubrum cõvertitur, tinctura eius foris stat ac albedo intus. Probè intellige, fili dilecte, quod dixi, & etiãnùm dicturus sum; id enim omne necessarium, estque omnium operum secretum.

Cap. 12.

FVERI nonnulli ignari qui cùm Lapidem cõfecissent ad album & ad rubrum, ac tùm videbant non habere ingressum, nec fluere, ex quo facilè videbant ingressum illi deesse; Lapidem itaque solvebant, ac denuo congelabant vicies aut tricies, ita ipsum fusibilem efficere putantes, & ingressum habiturum, verùm nihil proficiebant, & quamvis solvissent & cógelassent multò diutius, nihil iuvare poterat.

Fuêre nonnulli alij qui oleum ex antimonio extrahebant, quo oleo lapidem ſuum imbuerunt ſuper marmore, ſiccabant denuò in vitrea patella, id iterando, donec lapis fuſibilis fieret ad modum ceræ, ac ingreſſum daret. Tùm in Mercurium proijciebant, atque exiſtimabant Mercurium candefacere, cumque Mercurius ferueſceret euolabat in aërem, ac oleum antimonij ſtatim ſequebatur: pulvis autem lapidis remanebat ſiccus, vti antè fuerat quam oleum imbiberat. Cauſa eſt, quia oleum antimonij non erat fixum, ac quamvis lapidem fuſibilem effecerat, cum lapide fixum non fuerat, ac cum lapide fixari non poteſt. Ratio hæc eſt: Si lapis ita imbutus ponatur in vitro ad ignem lentum, oleum vnà cum lapide in nihilum per vitrum penetraret: ſin ignem vehementem adderes, oleum euolaret in aërem præ feruore. Ita ipſum cum lapide fixari non poteſt: atque hoc pacto ignorantes in errore permansére.

Cap. 13.

Quomodo lapis fuſibilis ſit efficiendus.

IAM filium meum dilectum docebo lapidem noſtrum fuſibilem efficere, ac ingreſſum dare, quod hactenus nunquam fuit manifeſtatum. Quare hoc ſecretum quæſo ſerua, ſi Deum, animam tuam, & meam amas.

Nunc ſcito, mi fili, lapis tuus nunc albus eſt factus bono moderamine ignis, vt ſuprà doctum eſt: ſi iam lapidem album vis ſeruare, licet

licet: sique vis tempus expectare donec rubescat, itidem licet. Si ad rubrum vis perducere, in fornace ipsum sinere debes, ac ignem tuum insigniter augere longo tempore, vt per 15 aut 16 dies: vide num velit mutari in colorem croceum: sed si vides etiamnùm album manere, ignem insigniter auge, ac si proficis, atq; croceus fit instar masticis, ignem tuum non augebis, sinas hoc pacto 8 aut 9 dies, aut eò amplius: tùm vide an adhuc magis croceus fit effectus: sin minus, ignem admodum auge: si tum instar croci inueneris, ignem non augebis, sines verò in eo moderamine adhuc 8 aut 10 dies, tùm inspice, ac si ne tùm quidem quid profeceris, eodem moderamine vtere etiamnùm 8 aut 10 dies. Atque ita moderamen hoc ignis persequere, donec ad perfectam rubedinem peruenias, qualis est auri in igne candentis, aut sanguinis, quorum color potius cœlestis quam artificialis videtur. Ac lapis ad ignem vehementem coquendus est, alioqui tinctura eius & sulphur absconditum prodire, & apparere nequeunt: verùm antequam perfectam rubedinem induat lapis, vsq; ad candorem feruêre debet ad tempus facilè per 90 dies. Ac nunc facilè intelliget filius, si lapis iste fusibilis esset, quomodo tinctura & rubedo eius foràs produci posset, nam cùm ad candorem vsque feruet, lapis soluetur ac vitrum penetraret, ac fornacem.

Nam ad extremum facilè per 3 dies in vitro candens ſtare debet. Ac per has rationes animadvertere potes lapidem prius debere fieri, antequam fuſibilis efficiatur. Ignorantes capere nequeunt præ mẽtis debilitate,vim enim naturæ minimè intelligũt.Ita,mi fili,lapis ſiue albus ſiue ruber ſit, priùs conficiendus eſt,antequam fuſibilem & ſubtilem poſſis efficere.

Lapispriùs conficiendus antequã fuſibilis ac ſubtilis efficiatur.

Vtroque tuo lapide tam albo quam rubro confecto & parato,vt à me edoctus es, ac rationibus demonſtratum, ita vt tua ipſius mente capere facilè poſſis,ita eſſe debere:nunc te docere volo, quo pacto vtrumq; lapidem parabis ac fuſibilem atque ſubtilem reddes, ad altas proiectiones faciendas.

Cap. 14.

Pergit docere quomodo lapis fuſibilis & ſubtilis fit efficiendus.

NVNC auſculta,care fili, maximum arcanum quod in hac arte eſt, quod nunquã literis proditum eſt, quam à me Solo tuâ cauſâ. Lapidem tuum perfundes clarâ & purâ aquâ paradiſi, atque ipſum aquæ vnies, ac in carcere collocabis, ac concludes, atq; ea aqua ſubvolabit in cœlum intra circulum Lunæ, ac in rorẽ convertetur, ac rurſum guttatim decidet ex conſilio & doctrina artificis, atque humectabit terram,ſiue lapidem,vt flores omnium colorum producat, per quos flores lapis tuus reſurget à mortuis in vitam, omneſque hoſtes eius pacem cum eo inibunt, ac tempeſtas

pestas quæ ante fuerat tùm præterierit, quæ terræmotus erat, ac caligo maris, atque eclipsis Solis ac Lunæ, quæ omnia tum deuicit, ac deinceps Rex in omnem tribum suam permanebit, dominationem in æternum non amittet, sed semper Rex gloriæ manebit, &c.

Cap. 15.

LAPIDEM tuum, mi fili, siue albus siue ruber sit, ex vase sumes, ac mortario lapideo indes, ac bonam quantitatem Mercurij mundi superfundes, quē te pòst mundare docebo, ac ligneo pistillo sumpto, conteres ipsum per diem integrum continuè. Tùm vitro denuò indes, ac in fornace Philosophorum collocabis, aut in tripode, ignem addens talem, quo plumbum liquidum seruari possit, vt non congelet, liquefactione æquali: sed vitrum pusillum super os vitri in quo lapis est, lutabis: retinebis in eo calore, donec Mercurius omnino sit mortuus, quod facilè 40, aut 50 dierum spatio fiet: lapis enim attrahit omnes spiritus ad suam naturam: simile attrahit sui simile, ac simile simili gaudet. Cumq; omnino mortuus fuerit, ignem paululum minues donec materia tua albescat: ac si lapis albus fuerit, exime ac lamina cādefacta, ei pondus grani imponas: vide an lapis tuus fluere velit, ac ingressum det. Id sciri hoc pacto potest: cum lapidem laminæ æris candenti imponis, atq; is tum laminam candentem penetrat velut oleum

Simile attrahit sui simile, ac simile gaudet simili.

Probas

um corium ſiccum, atque lamina ærea omnino alba ſit inſtar argenti vbi lapis iacuit, ſi id præſtat, paratus eſt: ſin minus iterùm aqua paradiſi perfunde modis omnibus, vt ſuprà: Ignem moderare vt priùs: ac ſi pondus tui lapidis fuerit marca vna, 4 marcas aquæ Paradiſi adde: idque quoties aquam paradiſi ſuperfundis. Hoc opus itera, donec lapis ex animi tui ſententia ſolutus fuerit: ac ſi ruber ſit, in eodem calore ſtare ſine, in quo cùm aqua paradiſi ſtabat, hoc eſt, tali quo liquefactus deinceps retineri poſſit ſine candore, donec lapis tuus ruber fiat: ſed eget longiori tempore, quam albus, ac rubrum modis omnibus, vt album, probabis.

Scies, mi fili, ſi lapidem parare vis, vt in Mercurium proiectionem facias, ipſum tam fuſibilem quam ceram efficiendum, idq; magnâ curâ fieri debet, quia lapis per vitrum penetrare poſſet. Sed conſulo tibi, mi fili, lapidem tuum tam fuſibilem efficias, vt ferè candere incipiat, antequam fundi velit: idque lapidi albo fac: tùm proiectionem facito ſuper Iouem. Lapidem verò rubrum non potes fuſibiliorem facere, quam abſque flando candefieri poſſit. Nam cùm aqua Paradiſi vnâ cum eo mortua & fixata fuerit, ſtare debet in eo calore in fornace vſque ad candorem facilè per 50 dies, antequam aqua Paradiſi rubedinem eius foràs queat producere; cumque rubedo

eius

eius iam foris fuerit, ignis ille augendus est, vt lapis modicè candeat, vt tantummodò appareat candere, nec amplius: atque ita sinas stare per dies 3, tum vt refrigescat finito, ac Deo gratias age, lapis enim tuus perfectus est.

Cap. 16.

QVARE, mi fili, modus tibi retinendus est in lapide fusibili efficiendo: nam si lapidem album nimis fusibilem efficeres, vitrum penetraret: ac lapis ruber minùs etiamnùm fusibilis esse debet, alioqui rubram tincturam aquæ Paradisi foris acquirere non potes, vti doctum est.

Scies, fili dilecte, aquâ clarâ Paradisi omnes res quæ in orbe sunt, fusibiles effici posse, cùm per eas sublimatur, donec illis adhæreat. *Maximum arcanum & secretũ.*

Noris, mi fili, Incerationem. i. rem duram quæ liquescere non potest, Liquefacere, ac ingressum vt habeat efficere, primùm inventam fuisse apud Veteres. Postquam enim diu, multumque laboraverant, ac lapidem album & rubrum parauerant ac perfecerant, proiectionem eo facere volentes, nihil proficiebant: lapis enim solvi nolebat, pulvisque ac terra remanebat. Tùm facilè animadvertere poterãt, ei nihil præter Incerationem deesse, quia ingressum non habebat. Tum Incerationem in multis rebus quæsiuere, omnibusque rebus pervestigatis, in nulla re alia reperêre Incerationem, quã in Sulphure, Arsenico & Mercurio. *Inceratio. Inceratio primùm inventa à Veteribus, & quomodo.*

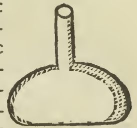
Scies

Cap. 17.

SCIES, mi fili, in omnibus rebus quæ ſunt in rerum natura exceptis ſpiritibus mineralibus, ac metallis, avolare oleum à terra. Sed in ſpiritibus mineralibus ac metallis oleum ſe non ſeiungit: manent apud terrã ſuam in igne. Ac ſi ab igni ſubvolent, terra cum oleo vnâ volat. Oleum eorum à terra ſeparari non poteſt, vt ab alijs rebus. Ac tùm facile ſciebant, ſi naturam ſequi vellent, ſe tale oleum habere debere, vndè metalla oleum ſuum ſumebant, ſi ſpiritus quos ſublimando ſiccos & terreos effecerant, vt minimè liquefieri poſſent: ſi eos iterum fuſibiles efficerent, ſibi eiuſmodi oleo opus eſſe, quo eos incerarent ac fuſibiles denuò efficerent, ita incerationem inuenêre in ſulphure, Arſenico, & decies magis in Mercurio. Ita ipſi artem Incerationis inuenêre, quâ lapidem ſuum fuſibilem effecêre ex animi ſententia, cùmque artem Incerationis haberent, quicquid libebat faciebant, omne enim quod volebant fuſibile efficiebant: per res calidas ſpiritus ſublimabant, eoſque validos ac venenatos efficiebant: ita vt tam feruentes, & ſubtiles redderentur, vt mirandum eſſet: cumque eos ſatis ſubtiles effeciſſent ſublimatione, ac ſatis feruentes rebus corroſiuis, atque ſatis tincturæ impreſſiſſent, incerabant Mercurio probè purgato. i. perfundebant certa quantitate Mercurij probè mundificati, in tripode collo-

cabant

cabant ac ſinebant aſcendere, & deſcendere, donec Mercurius apud ipſos permaneret: atq; ita ſpiritus liquidos, vti libebat, efficiebant. Sumebant etiam interdum, ac Solem & Lunam caleinabant in calcem ſubtilem, ac Mercurio mundificato eam calcem perfundebant, atque in tripode collocabant in eiuſmodi vitro, ac identidem invertebant; atque hoc pacto ſublimare ſinebāt, donec Mercurius apud eos permaneret, ac calces illas fuſibiles effecêre adeò, vt illis



proiectionem facerent: atq; etiam omnia metalla imperfecta calcinârunt, calceſque ſoluêrunt in acri aceto deſtillato, donec tàm nitida quàm cryſtallus redderentur, atque ita calces illas à ſua immunditie repurgârunt, ac lapides illos cryſtallinos in pulverem ſubtilem redegêre, atque Mercurio perfudêre, ac in tripode collocârunt, vti doctum de Sole & Luna, atq; ex eo medicinam confecêre. Dico tibi, mi fili, tota ars conſiſtit in Inceratione, aut liquefactione. Quare hanc lectionē ſedulò perlege, mira enim continet. Ex omnibus metallis medicinam facere potes, vti ſuprà dictum, breui tempore, ſine ſumptu ac labore, idque hac inceratione, &c.

Tota ars poſita in Inceratione ac liquefactione.

Fuêre præterea non nulli qui 3 partes Lunæ ac vnam Solis ſumpſere, atque eas purgârunt,

vt initio operis doctũ fuit, ac ſimul inter ſe ſol-
uerunt, ac tùm minutim limârunt, atq; morta-
rio indidêre, in ſubtilem puluerem redigẽtes,
adeò vt per pannum lineum cribrauerint; ac
poſtea ſuper marmore contriuêre cum melle
aut gummi arabico, atq; ita contriuerunt vt
omnino intangibiles eſſent. Aut ſumebant ſal
præparatũ ac melli ac aquæ gummi permiſce-
bant, intangibiliter terentes. Tùm aquâ com-
muni deſtillatâ ſumptâ, materiam contritam
ollæ vitreæ indebant, bonam quantitatem a-
quæ ſuperfundentes, atque in cineribus illis
cribratis poſuêre; atque vas illud cum mate-
ria bullire fecerunt per horam aut amplius:
tùm refrigeſcere ſinebant: & ſal ac mel lique-
ſcebant in eâ aquâ: Sol verò ac Luna in fundo
remanebant. Tùm aquam illam supernè ef-
fundebant, ac rursùm aqua communi recenti
ſuperfuſa bullire ſinebant, vt ſuprà, idq; itera-
bant tandiu donec aqua omnis pura rursùm
defluebat, vt ſuperfuſa erat. Tùm eum pulue-
rem ſumptum puſillo igni exiccabant. Tùm
Mercurium quinquies aut ſexies per pellẽ le-
porinã preſſum ſumebant; eoq; loto ſale & a-
ceto, donec ſal nitidũ & album remanebat: a-
qua cõmuni munda, abluebant prorſus omne
ſal & acetum, pòſt pannis lineis mundis exic-
cabant: ollæ vitreæ immittebãt, alembico ſu-
perimpoſito, cineribus impoſuere, ac recepta-
culo lutato, ignem ſtruxere, perinde ac ſiquis
aquam

Mercurio quomodo aqua nubium adiungatur.

aquam rosarum destillare velit, atq; hoc pacto stare sinebãt per dies 12 aut 15, ad humiditatem superfluã ei detrahendam, quam in se habet, quã opus corrumperetur: Atq; hoc pacto omnis Mercurius præparandus, quo vtendum in opere sit, atq; talis ignis ei adhibendus est, ne omnis sursùm sublimet. Tametsi verò parũ sursùm sublimet, ita vt exiguæ gemmulæ stillent per alembicum, nihil refert. Si autem ipsum sursùm sublimares, ita vt aliquid mortuũ esset, iterum viuificandus foret in aqua bulliente, tùm verò iterùm humiditatem aquosam assumeret, quæ omne illud opus corrumperet.

Cap. 19.

SCIES, mi fili, omnẽ Mercurium viuentem habere in se aquã nubiũ, id ipse videre poteris: nam in receptaculũ decidet magna pars aquæ cõmunis mũdæ: ea autẽ vacuari debet, si alioqui apud corpus Solis & Lunæ moretur, & pulvis ac fixus fieret: ac si humiditatẽ apud se retineret, nunquã moreretur, nunquã pulvis nec fixus fieret quãlibet diu ita haberetur. Superflua ei humiditas detrahẽda est destillatione, sine sublimatione, vt demõstratũ est; sinesq; in igni donec videas in alẽbicũ nullũ amplius rorẽ ascendere. Pòst retine etiamnùm in eodẽ calore ad 10 aut 12 dies sine sublimatione: quo factò sinas refrigescere, serua in pyxide lignea, loco sicco & calido, ne quã humiditatẽ ab aëre frigido & humido ad se trahat; ac si patere

Omnis Mercurius vivem aquam nubium in se

ſineres, ab aëre ad ſe attraheret aliquam humiditatem, atque ita & labor & tempus perijſſent, &c.

Cap. 20.

SCIES, mi fili, hoc pacto omnem Mercurium parandum eſſe, ex quo amalgamationes facere velimus, ſi alioqui Mercurius in opere mori & fixari vellet: idq; plurimos fallit qui voti compotes non fiunt; & hoc facit ſuperflua humiditas, quam in ſe habet, ac neſcientes quid ſibi deſit, in errore permanent.

Item nunc tenebis, mi fili, iam Solem, Lunam, & Mercurium parata eſſe ad opus hoc conglutinandum.

Item nôris, mi fili, quod pulueres tuos Solis & Lunæ ponderabis: ac ſumes tantundẽ ponderis Mercurij tui præparati, .i. tantum ſpiritus quãtum corporis; alioqui ſi non ſatis corporis eſſet, eò diutius in igni ſtare deberet, antequam ſpiritus commori vellet cum corpore, atque puluis fieret: ſed cum pondus eſt æquale, ſpiritus facilè apud corpus moritur, &c.

Quærat verò filius meus, cum iam ſpiritus ille mortuus eſt apud corpus, & apud ipſum fixatus, & ad perfectum colorem eſt perductus ſiue album, ſiue rubrum, ac perfunditur magna quantitate Mercurij ad incerandum ac fuſibilem efficiendum, & ſubtilem, ad opus perficiendum: interdum funduntur 10 aut 12 partes ſpiritus ſuper vnam partem lapidis, aut pulue-

pulueris fixati, ad album: ac super puluerem ad rubrũ, funduntur interdum 20, aut 24, imò 30 partes spiritus, super vnam partem pulueris ad rubrum fixati. Cùm enim lapis ad album perfunditur 12 partibus, ruber opus habet, aut puluis facilè 30 partibus, antequam velit fusibilis fieri. Ratio hæc est: lapis albus est crudus & humidus, frigidus, & albus, tantùm dimidiâ parte aquæ paradisi opus habet, aut spiritus ad ipsum incerandũ, & fusibilem efficiendum: non enim diu coctus est in igni, vt ruber lapis aut pulvis, neque tam siccus est. Ruber naturâ calidus est, & siccus, interius eius foris stat. i. calor eius, & siccitas, ac eius albedo intus est. i. eius frigiditas: ac antequam fusibilis effici possit, facilè 30 partes aquæ paradisi super vnam partem rubri pulueris aut lapidis debent effundi.

Nunc autem quærat filius meus, si super vtrumque lapidem tantum aquæ paradisi fundi debet, antequam fusibilis fiat ac subtilis, immenso tempore in igni stare debet, antequã omnis spiritus mori possit apud puluerem, ac fixus fieri.

Cap. 21.

SCIET filius meus ac intelliget, primam additionem spiritus & corporis esse vtramque crudam. Ea ratio est vna, cur diu stare debeat, antequam sese invicem amplectantur radicaliter. Altera ratio est hæc, quod prima

Duę rationes cur diu in igni retineri debeat.

S addi-

additio tàm pusillo, & lento igni persequenda est, vt nihil aut perparum ascendat in vasibus; ita diu stare debet antequam mori possit, ac puluis fieri: cumque lapis aut puluis, albus aut ruber est effectus, fixus est, quamvis nõ sit fusibilis, estque medicina radicaliter, etiamsi nondum ingressum habeat. Ac Hermes ita ait: Cùm Mercurius solutus est, soluit facilè omnia reliqua metalla, aut spiritus; cùmq; est congelatus, porrò congelat: ac fixatus, porrò fixat. Ita quamvis super ipsum multum aquæ paradisi sit infusum, 30 partes super 1 Mercurij, is est coagulatus, quare aquam paradisi facilè coagulat, ac fixat facilè, vt prædictum. Est & alia ratio, ex parte medicinalis est, si lapis fluere nequit .i. quòd aquam paradisi facilè in suam naturam pertrahat. Est item alia ratio: cùm aqua Paradisi fusa est super pulverem, ac super fornace ponitur, multò maior calor ei additur, quam initio operis daretur: nam initium operis sublimare non debet: atque huic aquæ Paradisi talis calor adhibetur, vt sursùm sublimet, ac guttatim rursùm decidat in pulverem. Cùmque mori incipit, ac simul pulvis fit, ignem augebis, vt per eum sublimet: ac vitrum iterùm iterùmq; invertes: cùmque sursum sublimatum est, inferior pars vitri in superiore parte ponitur; atque ita fixus ille pulvis decidit super partem spiritus sublimatam: idque opus toties repetitur, donec

vnum

vnum cum altero in fundo remaneat: ac tùm ignis paulò vehementior struitur, donec perueniat ad suum colorem album, siue rubrum, provt cupis. Ita per rationes prædictas, nō debet tandiu stare in opere, quemadmodum in principio. Quare non amplius de spiritu quam de corpore sumpsêre. Quorsum verò hæc omnia? Vt te, mi fili, ad veram intelligentiam operis deducā, vt nôris, mi fili, inter bonum & malum discernere, vt nôris quid agas, ne in errorem, aut desperationem incidas. Quare, mi fili, sedulus hanc, & similes lectiones sępiùs relege, ac memorię imprimere conare, ad omnes errores vitandos, qui in opus incidere possent: antequam operi manus applices.

Cap. 22.

NVNc iterū ad opus accedamus. Pulverem tuū Solis ac Lunæ sumes, ac ponderabis; ac tantum Mercurij pręparati quantū, tui pulueris pondera, atq; mortarium ferreum calefacito, ac pistillum, sed non adeò vt Mercurius euolet in aërem. Inde pulverem tuum præparatū mortario, ac pulverem tuum, ac vnciæ $\frac{1}{73}$ partē salis armoniaci, aut 4 partē lothonis pulveriza sal armoniacū antequā mortario indas. Tùm conteras illo pistillo calido in mortario. Amalgama Mercuriū & pulverē in amalgama. Sal armoniacū efficit vt pulveres & Mercurius sese invicem cōplectātur radicaliter. Contere verò per diem integrum indesinenter; iuuate

Redinu ad opus.

 invi-

+ mercurius volatile

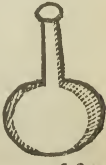
inuicem, defeſſo ſuccedat alius; contere ſaltem 12 horas continuè, nares verò os, & aures obtura, ne odor tibi noceat, qui inuiſibiliter poſſet aſcendere. Ac 12 horis elapſis, materiam tuam eiuſmodi exiguo vitro inde, alio cooperto, pondus ſuperimpone, colloca tùm in fornace ſecretâ, ac facito vti priùs doctum, eodē moderamine ignis, donec opus omninò perfectum fuerit. Primum ignis moderamen opera perficere docet, quæ amalgamationibus efficiuntur, vnum & idem eſt ignis moderamen: prima autem conſtructio fit varijs modis, omnibus ad vnum finem venientibus, ac breuitatem temporis quærentibus.



Fuêre item nonnulli, qui lapidem nobis à Deo Optimo Maximo gratis donatum ſumpſêre, eumq; nonies aut decies ſoluêre, ac à fæcibus purgârunt, ac rurſum cōgelârunt, atque in ſubtilem puluerem album redegére, ac in pyxide ſeruârunt: tùm lapis paratus erat. Tùm Mercurium probè ablutum ac præparatum, vt ſuprà doctum fuit, ſublimabant per vitriolum .i. Mercurij ſublimati ſumebant ℔ 1, ac vitrioli crudi 4 ℔, ac ſimul miſcebant, ac per id eum ſublimabant, contercbant denuò cum fæcibus, atque iterum ſublimabant: iterum conterebant ſuper fæcibus, denuò ſublimabant; quo facto fæces abijciebant. Tùm verò

verò iterùm ſublimabant per recentis vitrioli ℔ 2, identidem fæces abijcientes, ac ſublimatum ſolum in pyxide ſeruabant. Tùm 3 lothones Lunæ & 1 Solis ſumebant, ac ſimul liquefaciebant, ac ea minutim limauère: limaturam in pulverem tundendo redegère in mortario ferreo, atque pulverem lauèrunt, vt in opere præcedente doctum eſt, aquâ deſtillatâ. Pòſt ea ſuper marmore contriuère cum ſale communi præparato, & aqua gummi, ac in intangibilem puluerem tundendo redegêre, ac aquâ communi deſtillatâ lauèrunt, donec aqua munda & clara indè deflueret: tùm ad ignem tepidum ſiccatum per ſe in pyxide aſſeruârunt.

Item tùm ſumpsère 8 partes, aut lothones pulueris lapidis gratis nobis à Deo donati, 4 lothones aut partes pulueris Solis ac Lunæ, ea efficiunt 12 partes: ac tùm partes totidẽ Mercurij ſumebant, quantum erat pondus 2 reliquarum.i.ſumebãt 12 lothones Mercurij ſublimati, aut 12 partes, eæ efficiunt ſimul 24 lothones aut partes, eaque tria ſimul probè terendo miſcuère cum aceto deſtillato, ac intãgibilia effecere: ac poſtea materiã contritã ſiccârunt in vaſe vitreo ſuper cinerib⁹ tepidis, vt puluereſceret. His factis puluerẽ vaſi vitreo rotundo in hunc modũ

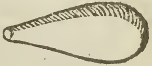


 facto

facto immittebant, vas ad ſummum vſq; implentes: Tùm ipſum ſumebant, ſuſpendebant intùs in tripode, aut in fornace ſecretâ, in conclaui, clauſoq; oſtio ibidem pendêre ſinebant 89 dies, eiuſmodi ignem ſubijcientes, vt manum commodè ibidem tenere poſſent ad ſemihoram inter parietes fornacis, & conclaue in quo annulus pendebat, atque ignem in eodem calore retinebant lampade facta cum ellychnio ex reſina, ac cum oleo deſtillato, quod lampadem non denigrat, ac parum fumi excitat: atque interea temporis materia in rem vnam coquitur. Diebus verò 89 exactis, vitrum rumpebant, materiamque eximebant: laminam ferream aut æream candefaciebant, ei materiam imponebant, fornaci immittebant, in qua aurifabri encauſto pingunt, videbant an pulvis non fumaret: aut pulveris drachmas 2 ponderabant, exiguo crucibulo immittebant, candefaciebant in igni ad ſemihoram: cùmque refrixerat iterum ponderabant: ſiquid in pondere amiſiſſent, puluis nondum fixus erat: tùm denuò vitro vt priùs immittebant, atque iterum in fornace ſuſpendebant, ita ignem augentes, vt vix eo temporis ſpatio quo Aue Maria recitari poſſet, manum retinere poſſent inter parietes fornacis, vt ſuprà: ita hoc moderamine ignis adhuc ad 30 aut 40 dies vtebantur: quibus finitis vitrum ſumptum confringebant, inſpicientes num

mate-

materia fixa eſſet: ſed ferè, ac ſine dubio fixa erat, ac rubra vt ſanguis, ſed nõ fuſibilis. Tùm eam materiam ſumebant, ac probè cum aquę paradiſi ℔ 2 probè mundificatæ miſcebant, cui humiditas ſuperflua exiccata fuerat, vt in opere ſuprà doctum eſt, ac omne ſimul mortario ferreo indebant probè mundo, conterebant 12 dies validè ac cõtinuè vt materia benè cum ea aqua paradiſi commiſta eſſet: tum in vitrũ indebãt eiuſmodi, & forti lutamento claudebant, ac ſuper fornace collocabant, ſinentes aſcendere & deſcendere, donec omne in pulverem redigeretur.



Tùm igni aucto ſurſum ſublimabant, ac vas ſurſum deorſum invertebant: hocque opificium iterabant, donec omne ſimul fixum maneret in fundo vaſis: tùm ſtare ſinebant, donec color albus ſeſe patefaceret, eodem ignis moderamine, cumque omne album evaſiſſet, erat omne Elixir ad album: ac ſi ad rubrum habere vellent, ſtare ſinebant, ignem augentes: nam moderamine ignis ad album, tinctura rubra foràs ſeſe prodere non valet. Quare vnum cum altero in cerebro habere debes, ſi quid in arte proficeres. Quare lectiones tuas ſæpius perlegere ne pigeat ſedula mente: cùmque rubedo foràs eſſet perducta, perfectum erat Elixir, lapis ad rubrum ad omnia metalla imperfecta in

verum Solem redigenda, qui præſtantior èo qui ex mineris, omnes probas tranſiens.

Cap. 23.

SCIET filius meus opus quod deinceps docebitur, loqui de magnis operibus, quo pacto Philoſophi locuti ſunt verbis tectis, ad dilucidè intelligendum ſine vlla verborum obſcuritate.

Cap. 24.

Primum Veterum verbum reductio.

PRIMVM eſt Reductio corporis; id eſt quod Lunam dixère, hoc imperfectum illud corpus vocant, quia Luna fixa non eſt: ac Solem vocant Fermentum, quia fixus eſt, ac primum verbum Philoſophorum eſt Reductio, hoc eſt, quòd corpus illud imperfectum amalgamant cum Mercurio vivente, ac in ſuam priſtinam eſſentiam perducunt, ea eſt ſolutio Veterum.

2 Solutio.

Solutio eorum nō eſt fuſio aquæ nubium, ſed eſt aqua ſicca. i. Mercurius, eſtque artis fundamentum, de qua Raſis ait: Niſi corpora ſolvas, operā ludis. De quibus ſolutionibus Geber verba facit in libris qui turba Philoſophorū inſcribuntur. Hæc via breviſſima in arte eſt reductio, ſi corpora clarificentur, atque in aquam reſplendentem redigātur, quæ eſt aqua illa ex qua primùm originē duxère, quæ aqua in ſe ſpiritum, animam, & corpus complectitur, eſtque quæ nos reſplēdeſcere facit, inquit Geber. Cumque in Mercurium convertiſſent, ita vt per pannū exprimere poſſent, ſe elemen-

tum

tum Aquæ habere dicebāt: ac Philoſophi dixêre ex ea craſſitie aquæ terram formari, atque tùm ſeſe alterum elementum habere dictitabant, Aquam nimirum & Terram.

3 Mundificatio.

Tertium Veterum verbum eſt Mundificatio, qua de Morienus ait: Hæc terra cum aqua putrefit, ac tùm continuò ſeipſa mundificat: cùmque munda eſt, ex ea omnis medicina Dei auxiliò conficitur: de qua Philoſophi tractant in turba dicentes: Siccum cum humido coniunge. Siccum eſt Terra, humidū Aqua: Ecce nunc aquam & terram mundificata habes.

4 Evaporatio.

Quartum verbum eſt, Evaporatio aquæ, ea fit cùm aqua Paradiſi aſcendit in cœlū, ac guttatim in terram decidit: ac tùm dicunt ſublimationem, aut aſcenſum & deſcenſum; ita fit aqua illa terra quæ prius in terra piſtrata fuerat, eumq; aſcenſum aëra appellavêre. Ita Aquam, Aerem & Terram habes; id q; eſt quod Philoſophi dicunt: Cùm album eſt effectum, aqua Paradiſi perfunde, ac ſtatim ſublimationem coniunge, donec ex eo prodeat ſpiritus, qui apud Hermetem auis dicitur: ac de hac re Morienus inquit: Ad extremum remanebit tibi aqua calcinata, arena aut cineres. Atq; Hermes, Geber, ac Morienus aiunt: Ne contemne cineres quos infimo ſtatu reperis, cineres ſunt reſplendentes, in ijs pretioſum adamanta reperies. Deinde dicitur: Fermentum ei continuo adde, id eſt, cùm imperfectū illud ad pulverem

verem album reduxére, ita vt aquam Paradisi
vquâ superfundas, in quo Sol amalgamatus fuerit:
cùmq; tùm pulverem perfundunt dicunt Fermētum, eadem aquâ Philosophorum: tum dixere: nunc illi animã adiũge: Qua de re Rasis: Deinde lapidi nostro animã coniungimus. Nã quemadmodũ in homine corpus hominis nõ vivit sine anima: ita nec noster lapis sine anima, quãlibet purùm imperfectũ corpus fuerit: Fermentũ enim ipsum ad suam naturã ducit. Quare fermentũ addunt: i. Solem amalgamatum cum aqua paradisi: idq; est quod Morienus ait: Nisi impfectum mundifices ac dealbes in pulverẽ, at tum animam ei indas, ac cum eo commisceas, nihil in arte nostra effecisti. Ideò Philosophus Dantynus ait: Animę cõgregationem cũ corpore mundificato & spiritu facito: tùm spiritus eius additur, atq; gaude cum ijs: nam naturam suam cõmutarunt, ac res crassæ subtiles sunt effectæ. Hoc est quod Alanus Philosophus ait in libro turbarum: Spiritus cum corporibus non coniũguntur, donec perfectè ab omnibus inquinamentis nudi sint. In hora verò commixtionis res mirę apparent, omnes colores orbis, quam multi cogitari queunt: atq; omnes tandẽ ad vnum colorem perveniunt qui ruber est, quem Ignem vocitarũt, tumq; imperfectũ illud corpus coloratur colore firmo cũ fermento, quod est anima, & spiritus cum anima coniungitur & ligatur cum

cum corpore, ac ſimul cum eo convertitur in colorem fermenti, ac vnum fiunt, ita vt ignis omni ſua vi ac vehementia ea ſeparare non queat. Ex his verbis prædictis conſtat, Philoſophos verum dixiſſe. Dicunt enim: Lapis noſter conſtat ex 4 elementis: Item, Lapis noſter eſt ex corpore, anima, ac Spiritu; ac verè: Corpus illud imperfectum corpori mortuo aſſimilauêre; quia Luna debilis ac minimè fixa eſt: ac ſpiritum aquam nominauere, ac verum dicunt. Nam ſpiritus ille eſt profectò aqua reſplendens ac fluens: ac fermentum animam appellauere, ac verum dixere: nam vitam dat corpori illi imperfectò, quam prius non habebat, atque in aliam formam reducit: ac verum eſt quicquid verbis obſcuris dixêre. Quidam etiam Philoſophi dicunt: Niſi corpora corporibus exuas, atque etiam ſpiritus, nihil in arte noſtra effeciſti. Ex corpore illo primùm aquam conficimus, cùm eſt amalgamatum, ac tùm corpus illud corpore exuitur: ac poſt continua decoctione corpus illud exiccatur, ac moritur cum ſpiritu, ac tùm Spiritus corpus fit.

Dictū veterum, naturam ſequere.

Veteres inquiunt: naturam ſequere, atque id quod ipſa querit, invenies: ac verum dicunt. Nam in noſtris operibus primùm ex ſiccis humida, ex humidis ſicca, ex craſſis ſubtilia, atque ex ſubtilibus craſſa conficimus, ex corporibus ſpiritus, atque ex ſpiritibus corpora con-

constituimus,ac superius, vt sit inferius efficimus,ac inferius superiori æquamus. Ita materias vnam in aliam conuertimus,vti prius doctum est. Ita ex rationibus prædictis liquet, Veteres in omnibus verum dixisse, quamvis obscuri sint: id factũ est, ne ignorantes qui de numero filiorum non sunt nos intelligerẽt, ac vt notitia horum ipsis incognita permaneret.

Deinceps sciet filius meus, Veteres multa capita posuisse, vt ignorantes existimarent artem nostram magnâ cum difficultate exerceri: atque in vnoquoque capite multa ac varia opera posuere,multisq; nominibus,qualia sunt, Reductio,Solutio,Lotio, Sublimatio, Destillatio,Coagulatio,Inceratio, Calcinatio, Fixatio, atque ita deinceps,vt suprà commemoratum est. Ac nunc filio meo aperiam quomodo Veteres ac Sapientes ea nomina in opere adinvenêre.

Cap. 25.

Quomodo opus sit instituendũ ad imitationem Veterum.

ITEM si opus vis facere ad eundem modum quo Maiores nostri fecere,sumito Mercurium è fodinis,vbi argentum aut aurum effoditur, sed nullum sume qui arte efficitur, eum per pellem leporinam exprimes, ac si quid in pelle leporina reliquum sit,inspice num quod corpus metalli,hoc inde exiguo crucibulo cũ parte boracis pulverizatæ: pone in igni, flato vt soluatur, cumque liquefactum fuerit, vide quodnam corpus metalli sit, ac si alicuius imperfecti

perfecti metalli esse repereris, Mercurius ille ad opus nostrū prorsus est inutilis: sin Solem ac Lunā repereris, probus est: tùm sumito illius Mercurij quantum vis, vasi vitreo inde, ac per alembicum superfluam eius humiditatem detrahe, quæ opus tuum corrumperet, ac impediret quominus Mercurius in puluerē mo- ri posset. Nam si superflua ei humiditas non detraheretur, quamvis ea materia in igni consisteret vsq; ad diem Iudicij in puluerem minimè redigeretur: In causa est humiditas quā Mercurius in se habet: vides enim in eo humiditatis per destillationem magnam partem, vt antè doctum est: Sed cùm Mercurius omni suâ humiditate superfluâ exutus est; tùm corpus illud imperfectum sume .i. Lunam cupellatam quæ postea reflata est de plumbo in crucibulo: ac Lunam istam Veteres corpus imperfectum vocant, quia Luna debilis est, alba, cruda, ac non fixa: hanc autem Lunam amalgamauerunt cum magnâ quantitate Mercurij: ac semper 3 partes Lunæ ac Solis 1 sumpsere, quem Solem fermentum appellarunt. Nonnulli Solem ac Lunam simul amalgamauerunt, vt opus præcedens docet, ac quidam per se amalgamauère, ac fermentum siue Solē amalgamatum miscuère inter aquam Paradisi, ac tùm super vtrumque puluerem fudère, ac miscuère, vt docebitur. Ac postquam Lunā amalgamauerant vitro indebant, vti in opere priùs

Superflua humiditas Mercurio detrahēda.



prius doctum fuit, huiusmodi inquam vitro, atque in tripode collocavêre, vt suprà; ac eodem moderamine ignis: ac deinceps Solé etiam amalgamauerunt, ac etiam in fornace posuêre in vitro vti Lunam, ac regimine ignis vsi sunt, vt suprà, atque aqua paradisi, atque aqua eiusdem Mercurij, humiditate ei detracta, vt sæpè dictum est; atq; etiam eiusmodi vitro indidere quale hîc suprà positum est, atque etiam in tripode collocarunt iuxta reliqua 3 vitra, donec ad opus accederetur ad incerandum, idq; faciebant vt aqua Paradisi eo facilius inceraret ac moreretur apud opus illud: nam aqua illa fit inter fixum & non fixum; nam tandiu decoctionem in igni habuerat quam ipsum opus, quamuis non fuerat mortua, aut pulvis facta.

Scias, mi fili, quamvis aqua Paradisi, id est, tuus Mercurius per 10 annos in fornace haberetur, non simul tamen in pulvere moreretur, semper aliquid vivum pmaneret, ac cùm illud moveretur, simul omnis viuus fieret. Quare Mercurius de seipso ait: Quum corporis mei pars instar lentis vivit, nõ iam magis mortuus sum quam vnquam fui: idq; fit quia cum eo aut in eo nullũ corpus cõmistum est, aut pater, aut mater, aut soror aut frater, aut aliquis ex proximis propinquis, aut ex tribu

eius

eius cum eo aut in eo cõmisti sunt, Sed composita brachia brachijs, atque oribus ora vbi fuerint, eodem mométo moritur. Id hoc modo intelliget filius meus: vt cum eo misceantur vlla ex metallis, aut spiritus qui ex metallis orti sunt, aut noster lapis albus, aut ruber; eaq; omnia sunt de genere eius, aut propinquis, ac sunt etiam naturæ eius: ac proinde cum ijs sese coniungit, ac statim cũ ijs commoritur: Sed cùm solus est, ne 10 quidem annorum spatio moritur, quamlibet ei temperatum ignem subdas.

Mercurius nunquam solus moritur.

Mi fili, hæc omnia sæpius relege, ita naturam in omnibus intelligere poteris. Sed de his satis: ad opus nostrum revertimur.

Omnia tria stant in tripode, nimirùm Sol in vitro per se, opus cum Luna in alio vitro, ac aqua paradisi in tertio vitro: atque omnia 3 simul stabant in tripode in conclavi obsignato, ita firmiter, vt nihil expirare posset, ac igni pusillo regebantur, vt manus teneri posset sine adustionis periculo inter parietes & conclaue, &c. id est, vt calor & sensus manus vnum sint. Nam calor ita regendus est, vt manum per semihoram tenere possis sine adustione: ac si calor ac sensus manus idem essent, omnia bene sese habebant. Tùm Veteres ac Sapientes consultabant, quo nomine peculiari quodque signum quod in opere conspiciebant, insignirent, vt ignorantes qui huius artis non

non sunt, artem celarent; vtque illi existimarent artem magná cum difficultate exerceri, operi varia nomina imposuêre, vt etiamnùm docebitur. Multa opificia posuere quæ etiam infrà, vt Solutionem, Reductionem, Sublimationem, Destillationé, Congelationem, Euaporationem, Incerationem, Calcinationem, ac multa plura ac varia opificia, vt ignorantes in errorem inducerent. Sed omnes sunt nothi, hæreditatem Sapientum non possidebunt: ac prædicta omnia opificia fiunt in vitro clauso, in quo opus in fornace stat, vt docebitur, ac suprà satis doctum est: rudes verò id capere nequeunt præ debilitate mẽtis: putant vnumquodque opus esse peculiare, ac vnumquodq; vasis peculiaribus ac instrumentis fieri, ac peculiaribus fornacibus, ac moderamine ignis peculiari, atque ita errant, artem difficulter exerceri putantes: capere nequeunt omnia simul fieri in vno vase clauso, ac in vnâ fornace, ac vno regimine ignis, vt docebitur. Initio cernebant Veteres materiam in vitro positam in superiori parte vellus nigrum aut pellem nancisci, tùm id Nigrificationem maris vocabant. Nam aqua illa suprà omnino nigra erat, ac quia Sol ac Luna inerant, dicebant esse Eclipsin Solis atque Lunæ, ac Nigrificationem maris: ac ignorantes minimè id intellexêre.

Nigrificatio maris.

Eclipsis Solis ac Lunæ.

Deinde

Cap. 26.

DEINDE cernebant aquam illam .i. Mercurium sursum volare in superiorem partem vitri ex materiâ illâ, aut corporibus Solis ac Lunæ, ac dicebant, ventum in ventre portauit; quia Mercurius ex materia aut corpore ac Luna volabat per aërem præ calore ac feruore, dicebant: Ventum in ventre portauit. Ideò quidam Philosophus ait: Aërem illi offeres, in cuius ventre portabitur per productionem filij qui illi pater est; tum dabitur illi bibendum, id est, cùm rursum decidit in fundũ aut materiam, tùm dabitur illi bibendum de humiditate terræ, quæ eius nutrix est. Atque hac de re loquitur Hermes Philosorũ Parens: Id quod suprà est videtur mihi esse vt illud quod infrà est; & quod infrà est, vt illud quod suprà est. Ac Danthynus ait: Qui miraculum vult facere rei cuius lapis noster pater, & terra nutrix est, ac Luna mater, ventum in ventre portat, ac nutrix eius in terra est. Ac Danthynus præterea ait: Cùm è terra ascendit sursum in cœlum, ac rursum decidit in terrã, tum robur assumet ex eo quod suprà & infrà est: ac verum dicit: Cùm suprà gemmare incipit, tùm incipiunt gemmæ rursum decidere humi, ac moritur in pulverem: cùmque tale est, aquâ clarâ paradisi perfundendum est, ac offerenda ei Luna eius mater, donec ea aqua cum pulvere permista est: ac tùm offerto ei Solem .i. ignẽ

tandiu, donec perficiatur id quod præstantius est, quam res ulla Orbis, idque ignorantes non capiunt, &c. Cùmq; propius rem inspicerent, materiam magis adhuc ascēdere ac descendere cernebant, in vitro: tùm ei nomen sublimationis indidere, erat enim vera sublimatio. Idcirco Geber ait in turba Philosophorum: cùm opus aut lapis aggregatus fuerit, continuò illi sublimationem adde: ac ignorantes non intelligebant sublimationem fieri in vasis clausis, ac errarunt: videbant etiā cùm guttæ rursùm deciderent, adhuc aquam permanere, tùm existimabant destillationem nominādam, eratq; perfecta destillatio. Ideo Morienus ait in turba: Post sublimationē ei destillationem adhibe: ne hoc quidem ignorantes intellexêre. Videbant denique materiam spissescere, ac in terram converti, ac crassam terram remanere, ad extremum super aquam cōsistere: idque fiebat quia Mercurius ascendebat ac descendebat, terram aut corpus exuebat: ac cùm Mercurius deorsum guttaret, nolebat sese iterum permiscere cū corpore, ac corpus illud super Mercurium fluebat; infrà enim iacebat, quia gravior quā corpus illud erat: atq; ita videbant Veteres, omne ad extremum in superiore parte fluere super aquam, isq; erat Mercurius, super ipsum terra consistebat aut fluebat: ac magis magisq; spissescebat, ac nigrescebat. Denique videbant terram denuò incipere subsidere in

Sublimatio.

Destillatio

aqua vſq; ad fundũ vaſis, quæ terra nigra erat, tùm placebat vocare corruptionem, ac fœtidũ menſtruale. De qua re Morienus in libello ſuo ait: Noſter lapis reperitur ex fœtido corrupto menſtruali, ex eo lapis noſter in maſſam redigitur. Nec hoc ignorantes intellexêre, ac lapidem in ſtabulis, in cloacis, in ſtercore, ac fimo quæſiuere, ac falſi ſunt. Deinde cernebant Veteres iſti, hanc terram fœtidam continua coctione ac bono regimine tẽperari ac lenti ignis ſub aqua illa fœtorem amittere, ac colorẽ mutari: tum Philoſophi id ipſam Ablutionem dixêre. De hac Origines Philoſophus ait: Fac Ablutionem, mundifica ac purga hoc corpus aquâ, ita cõglutinatio fieri poteſt, inter corpus, animam, & ſpiritum: ac Philoſophorũ mens nõ fuit, corpora lauãda ac purganda aquâ nubium: atq; idcirco ignorantes corpora calcinârunt ſale, ac eas calces ſuper lapide cõtriuêre, atq; perfudere atq; abluêre aqua munda, idque tandiu fecêre, donec aqua pura & clara deflueret: ac tum nihilo magis quàm prius profecerant, tempus, impenſa, atque labor illis perierat, in errore permanentibus. Hermes ac Geber prætereà aiunt: Scito artẽ noſtrã nihil aliud eſſe quàm extractionem aquæ è terra, atque aquam illam rurſum ſuper terrã ſpargere, donec putrificetur ac mundificetur, atq; abluatur cũ terrã: ac ne hoc quidem ignorantes intelligebant: neſciebant id omne fieri in vitro

Corruptio.

Ablutio.

clauſo in noſtrâ fornace: non ſunt de numero filiorum noſtrorum.

Adhæc cernebant Philoſophi longo tempore, ac continuâ decoctione, eodem regimine ignis terram creſcere ac craſſeſcere, ac aquã decreſcere ac minui ob temperatam decoctionem: tùm pariter dicebãt: Hæc eſt perfecta inceratio, eaq; erat appellatio propria. Ideò Dãthynus Philoſophus ait: Sudor ei detrahẽdus, eoque poſtea potandus eſt.

Inceratio.

Hermes ait: Terra aquâ imbuetur. Et Morienus: Sitienti potum da, donec ſudore ſuo ſit nutritus, ac in æternum amplius non ſitiet. Id etiã rudes non intellexêre: id fieri in vaſe clauſo noſtrâ in fornace neſcientes. Diuturnâ decoctione ac diuturno calore temperato omnem aquam exiccari cernebant, ac omnem ſimul converti in terram, quæ terra adhuc poſt opus noſtrum operabitur, vt Geber ait: Cùm terra, noſtra eſt facta, noſtra ars magna ex parte cõſummata eſt. Tùm videbant terram iſtam in ſolidam ſubſtantiam ſeſe conſtituere, ac firmam conſiſtere, nec iam amplius aſcendere: tùm ferè dicebant: Hæc eſt perfecta Congelatio, & ea propria appellatio eius erat. Ignorantes ea verba minimè intellexêre, neſciebant, vt ſuprà.

Cõgelatio.

Hermes inquit: Lapidem noſtrum ſolve, ac tùm magnâ aſtutiâ congela ac in terram redige, pòſt album effice, ac deinde viuum & denique

nique rubrum: tùm opus in arte noſtra abſolveris. Philoſophus Danthynus ait: Scias artem noſtram nihil aliud eſſe, quàm perfectè ſolvere, ac perfectè denuò congelare, abſq; diminutione ſubſtantiæ, abſque additione aut detractione, atque artem omnem habes, libros claude, ac nihil amplius quære. Ideo Morienus inquit: opus noſtrũ nihil eſt aliud, quam opus mulierum, ac luſus puerilis: ac ignorantes neſciunt, quo ſenſu hæc verba recondita accipient. Tum cernebant Veteres diuturniori decoctione, ac calore temperato, iſtam terram ſolidam paulatim magis magiſque albeſcere: ac tandẽ tàm perfectè album ac reſplendẽtem fieri, vt candor eius omnẽ cãdorem Orbis ſuperaret. Tùm inter ipſos, pariter conveniebat, vt iſtam dealbationem Calcinationem appellarent, & eſt vera Calcinatio Veterum, eſtque hoc verum eius nomen. Idcircò Hermes & Morienus inquiunt: Ne contemne cineres inferiore loco conſiſtentes: nam in ijs eſt præſtantiſſimus adamas: Et ex cineribus iſtis (inquit Geber) naſcetur ſplendida virgo, ea in vtero fructus concipiet, ac tùm filium vitæ productura eſt. Id fiet, mi fili, cùm fermentum miſcebitur cum hac terrâ albâ, tùm recipit terra aut corpus illud imperfectum, fermentum, ac tum Virgo vtero concipit, & ea eſt in his Veterum mens. Tùm dicunt Philoſophi: Nutri filium aut puerum illum lacte proprio, do-

Calcinatio

nec adoleuerit, hoc eſt, cùm iſta terra quæ in hunc modum alba eſt, ac cum ferméto miſta, perfundetur aqua clara & nitida paradiſi, & ea aqua in hac albâ & ſicca materiâ inceratur; mens eorum eſt, quod puer iſte nutriatur lacte proprio: ac verè eſt lac eius. Ignorantes nó capiunt. Præterea cùm materia ad eum modum alba eſſet ac fixa, tùm ex fornace eximebant, ac vitrum cui Sol inerat amalgamavêrunt, id etiam ex fornace ſumebant, ac ſimul in mortario lapideo cótrivêre piſtillo lapideo, donec Sol amalgamatus probè permiſtus erat cum albo lapide aut pulvere: ac tùm ei fermétum adhibuêre. De quo Morienus loquitur: Cóiunctionem facito, ac animam ei inde, ita vt in æternum ab anima non ſeparetur. Facito nuptias, inquit Geber, ac ſponſam cũ ſuo ſponſo in lecto colloca, ac lectum eius rore cœleſti irrorabis, atque ſponſa filium concipiet, is Rex erit in omnes tribus eius, omneſque hoſtes eius pacem cum eo inibunt, ac rubro diademate coronabitur, Rexque æternitatis permanebit, ac nunquam dominationem amittet. Ignorãtes hæc verba obſcura minimè capiunt.

Tùm materiam ſumptam denuo vaſi indebant, ac tùm aquâ Paradiſi acceptâ, perfundebant eam materiã, facilè 10 partibus 1 materiæ, idque erat, quod Geber dicebat: Lectum rore cœleſti irrora: Sponſa concipiet filium. Ea mens erat. Ac vitrum ſigillo concludebant,

ac rursum in fornace collocabant, paulò vehementius ignem augentes, donec aqua paradisi sursùm sublimatet, ac guttatim rursùm decideret in materiam: idque erat, quod filius virginis resplendẽtis nutriretur lacte proprio, donec adolevisset.

Fili mi, scies ac intelliges, si lapidem ad rubrum conficere vis, terram albam ac rubram perducere debes cum fermento eius, augmentatione ignis, donec crocea fiat: cumq; omnino crocea fuerit in modũ croci sicci, tùm elementũ aëris foràs versum est: tùm verò ignis insigniter augendus, vt elemẽtum ignis foràs prodeat. Nam eo regimine ignis quo aër foràs sese proferebat instar croci, eo nec potest, nec valet ignis eius, ac rubra tinctura sese simul proferre. Ita ignis insigniter augendus est, donec rubra eius tinctura foris prostet: cumque materia tua rubra fuerit, eam tùm aquâ paradisi perfũde, donec lapis tuus omnem aquam paradisi imbiberit, ac omnis vnus pulvis fiat: eum pulverem tùm regito moderamine ignis, vt rursus instar nivis fiat candidus: tùm ignem auge, vt suprà doctum est, donec pulvis perfectè croceus fuerit: tùm ignem auge donec perfectè rubeat, ac opus tuum consummatum erit.

Cap. 27.

AC iã vidisti in opere omnia 4 elemẽta sigillatim, primùm vidisti aquã & terrã quę prius in

Quatuor elementa in opere sigillatim.

in manifesto erant, atq; ignem & aërem quæ intus erant: ea enim in intellectu erant, quæ iã oculis manifesta vidisti: tùm videlicet cùm perfectum croceũ colorem cerneres: ac nunc rubram eius tincturam vides, atq; ignem, quæ iam palam prostant. Idcircò Veteres dixêre, cùm dicerent, Lapis noster ex 4 elementis est conflatus, tamen vnum esse, & ex vno, ac verum dixere: planum fit ex rationibus superioribus.

Cap. 28.

NVNC scies deinceps fili mi, tibi ita faciendum esse, vt hîc te docui, si lapidẽ ad rubrum habere cupis, sin tãtummodo ad album habere vis, aquam paradisi illi adhibe, vbi ipsum cum fermento miscueris, vt supra; ac sinas ascendere ac descendere, donec cum lapide albo fixus in fundo subsidat: ac tùm idem regimẽ ignis persequere, donec puluis denuò fiat perfectè candidus: ac tùm lapidem ad album habes, ad metalla imperfecta in puram Lunam reducenda.

Cap. 29.

SCIES præterea, mi fili, hæc omnia genera opificiorum esse pariter valdè bona, atque eorum proiectio tam alta est, vt sit mirandum. Id ipse comperies: cùm enim medicinam tuam proijcis super aliquod metallũ, aut super Mercurium, quandiu medicina vires habet, metallum in quod medicinã tuam proiecisti, frãgibile

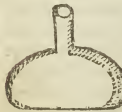
gibile ac fragile eſt, inſtar vitri quod pulveri-
zari poteſt: ac tùm deinceps eundem pulve-
rem in alia metalla imperfecta conijce, erit e-
tiamnùm medicina; idq; tandiu facito quàm
metallum frangibile ac fragile eſt: at cùm eſt
malleabile medicina finem virium habet: tùm
metallũ illud Sol aut Luna eſt, prout medici-
na fuerat. Ita, mi fili, facilè id videbis, experi-
entia facilè te docebit.

Cap. 30.

NVNC filium meum inſtituere cupio, quo-
modo lapidem iſtum ſit multiplicaturus,
ita vt niſi ſemel de vita vnum tãtummodo o-
pus facere opus habeat de integro: atque vbi
ſemel confectum fuerit, facilè onus navis eo
confici poſſet: imò centum vaſa impleri. Sciet
filius meus, ſibi ſumendas 10 aut 12 ℔ Mercu-
rij, eas ſublimabit per vitriolum Romanum,
tres partes vitrioli in 1 partem Mercurij, atque
identidem ſublimati per vitriolum recens: id-
que poteris ſexies aut ſepties facere: tum Mer-
curius paratus eſt, ſerva. Tùm ſumito Solis
puri in cęmento Regali cęmentati marcam 1.
quo facto, Solem in crucibulo liquefacito, at-
que vnciã medicinæ tuæ ſuperijcito, ſiue alba,
ſiue rubra fuerit; ac id omne medicina erit.
Tùm ſinas ſimul fluere eo tẽporis ſpatio, quo
bis oratio dominica recitari poſſet: in maſſam
effunde: tùm ſumito aurum illud, ac tunden-
do in ſubtilem pulverem redige: ac contere
hunc

De multiplicatione lapidis.

hunc pulverē etiamnùm ſubtilius ſuper marmore cum aqua vitæ rectificata: idque ob hanc cauſam. Pulvis enim iſte facilè ſicceſcit ad ignem puſillum: nam aqua illa vitæ ſubvolat, ſimulatque calorem ſenſerit: tum ſumito Solem illum contritum aut medicinam, ac tantundem ponderis tui Mercurij ſublimati, quantum eſt Solis, ac probè inter ſe miſce, ſiccè ſuper lapide, tùm etiamnùm vtraque ſimul contere cum bonâ aquâ vitæ rectificatâ, ac tum in Sole exicca, aut in balneo ad ignem puſillum, donec nullus amplius humor inſit: tum vitro eiuſmodi inde, ac



12 partes Mercurij ſuperfunde præparati, ac humiditate exuti, vt doctum eſt, ſuper vnam huius pulveris: tum vitrum probè obturatum, inter manus tuas moue, invertēdo identidem per horā, vt Mercurius omnis gemmulis ſit pmiſtus cū eo pulvere: tum in tripode colloca, atq; ignē adde, vti docui, dandū eſſe, cùm aqua paradiſi ſuperfuſa fuit: atq; hoc pacto ſtare ſine 90 dies cōtinuè: eſtq; omne hoc medicina, tam bona imò melior quā prima medicina erat. Siq; tum plus etiamnùm medicinę vis facere, magnū vitrum ſume eiuſdem compoſitionis cū primo, in quo multiplicabas, ac medicinam tuam pondera: ſi eius pondus fuerint 10 marcę, 100 marcas ſume Mercurij pręparati

parati ac humiditate exuti, ac cũ medicinâ magno illi vitro inde, probè inter ſe permiſce, vt ſuprà te docebam, inter manus tuas agitando, colloca in tripode 90 dies eodem moderamine ignis, vt prius: fitq; omne medicina tam bona quam prima erat. Siq; amplius facere vis, fornaxq; tua ſatis ampla foret, ac vas tam amplũ haberes: ſume medicinã, vitro inde, ſuperfunde Mercurij præparati marcas 1000, fac vt ſuprà: fitq; omne ſimul medicina, tam bona quã prima fuerat. Ita medicinam tuam multiplicare potes quantum vis, brevi tempore.

Cap. 31. Lapis Nouies Imbibendus.

SCIET filius meus, fuiſſe qui ſumerẽt 9 partes aquę paradiſi à ſuperfluâ humiditate rectificatæ, vt prius doctum eſt, ac 9 phialas ſumebant, ac in ſingulis partem immiſere, eaſque ſupra lutarunt, ac poſuerunt in tripode, in conclavi, ac ibi reliquere, donec lapis omnino paratus eſſet, donec aquâ paradiſi perfunderetur: ac tùm ſumebant phialam 1 cum parte vnâ, ac ſuper lapidem fundebant, probè inter ſe ſimul miſcebant, ponebant in tripode. Reliquas phialas 8 in fornace ſinebãt, donec vna pars cũ lapide fixa erat, ac tùm dabant ei partem aliã, faciẽtes vt priùs; atq; ita porrò tertiam ac quartã, donec lapis 9 partes omnes imbibiſſet, atq; illę cũ eo fixę eſſent. Et ea mihi optima ratio videtur, ac melior quã ſi omne ſimul infũderetur, atq; opus abbreviat, ac celerrimè fit: non

Lapis Nouies Imbibendus. Lapide Vitro Imbibitur 9 vicibus qui omne conficit.

non enim aggravatur ac si nouem partes omnes in vnam reciperet ac simul, tempusque abbreviat: sed paulò maioris laboris est, itendidem vas ex fornace sumere, ac aperire & rursum claudere: sed optima ratio est in opere. Ac de his 9 partibus super vnam partem lapidis fundendis, vt te priùs docui, Veteres ita dixere, cum filios suos docuerunt verba ipsorum intelligentes, ita inquiunt: 9 partes roris Maialis sumentur, vnaquâque parte in phialâ conclusâ, ac retentâ in febri aut æstu: donec mũdus infimus albus ac siccus fit: tum asperge mundũm infimum parte roris Maij, ac tum alia parte, donec mundus fluat instar olei.

Verba Veterum de 9 illis partibus super vnam partem lapidis fundendis.

Ita mi fili, intellige Veteres varijs modis Lapidem suum confecisse, ac in fine omnia proba erant, &c. Sciet filius meus, Veteres operatos esse, vt prius doctum est, estque optima ratio: Sed posteri multas alias rationes adinvenêre ad artem abbreviãdam, vt aquâ forti varijs modis efficiédâ, vt in opere minerali multis in locis narratur, atque etiam in animali, ac multò magis in vegetabili, in quo mira habentur de aquis mirandis, quæ miraculosæ videntur, propter miracula quæ aquis fiunt, vt in vegetabili docetur. Atque etiam separationem elementorum invenêre varijs modis, vt etiam multis in locis docetur. Idque omne magnâ subtilitate geritur, ac magnâ curâ: hęcque omnia ad tempus breviandum quæsivere, & ad

Posteros multas alias rationes adinvenisse ad artẽ abbreuiandam.

& ad naturam inveſtigandam: ac in his operibus ſunt permagnæ curæ propter multa opificia quæ in ijs fiunt, & ingentes ſumptus, atq; incertitudinem.

Cap. 32.

ITAQVE tibi ſuadeo, mi fili, ab huiuſmodi operibus te libera, in quæ ſeparatio elementorum incidit, aut variæ rationes aquarũ fortium, vt in præfatione magni operis ritè docui: Non fit ſine periculo, quamvis aliquis artis ſit peritus: ſed hæc opera præcipua ſerua quæ prius edoctus es, & etiamnùm doceberis; in ijs nulla elementorum ſeparatio, &c.

Suprà docuimus, quo pacto Maiores noſtri operati ſunt amalgamationibus, & omnes ad vnum finem pervenêrunt: eſtque tam bonum & certum vt melius eſſe non poſſit. Ac infrà docebimus quomodo vulgari aquâ forti lapis confici poſſit, atque oleum ex metallis, quod etiam ſine magno labore fiet, ac ſine ſeparatione elementorũ, atq; etiam vt ad opera vera & perfecta perveniatur: eſtque bonum ac certum.

Cap. 33.

SCIET filius meus, quare ſeparentur elementa, nimitum vt quid imperfectum perfectum reddatur, & ad omnem immunditiem rectificando extrahendam, & ad munditiem reducendam: & ad corpora ac ſpiritum ab omni immunditie repurgãda, quo facto, eadem rurſus coniungenda ſunt.

Nunc

Nunc sciet filius meus, igné purgare res omnes illi adhibitas, quamlibet immúdæ sint: estne hoc verũ? Etiã. Ignis omnes purgat. Opera enim quę supra docuimus inspice: cùm lapidé nostrum primùm ad igné afferimus, primũ signum est pfecta nigredo, eam oculis cernimus, omné videlicet materiam instar picis nigrã fieri. Quo pacto hoc fit? Ignis corruptioné ac sordes sursum cogit, atq; ex materiã expellit, leni ac moderato calore: non fit vi aut vehementiâ ignis, omne leni ac tepido calore geritur: ac proptereà corruptio aut fæces quæ in materia sunt moderatè suprà fluũt: donec omne nigrũ fit. Ideo Morie. ait: Vide igné ita modereris, ne albediné loco nigredinis acquiras, alioqui totũ opus tuum corruptum esset, albedine ꝓ nigredine veniente. Hęc itaq; ratio certa esse debet, vt hoc pacto modicè, corruptę, ac sordidæ fæces sursum fluant ex materia sine vehementiâ ignis, ea perfecta purgatio esse debet. Vide deinceps in operibus nostris, post perfectam nigredinem diuturnâ coctione caloris continui, concoquit calor sensim corruptionem ac fæces sordidas, ac in alio colore materiam reponit, ac mox in alio, atque ita deinceps ex vno in alium, donec omne simul adeò candidum fiat vt nix: atque id fit sensim, ita vt elementa non lædantur: Sed hoc pacto sensim rectificãtur à sua immunditie, ac illæsa ac inviolata permanent: suntq́ne nihilominus ritè ac perfectè

fectè per ignē rectificata ac separata, quod imperfectè fieri non potest. Ita liquet hanc esse optimam in opere rationem. Aliud item inquit Morienus: Caue ne rubedinem pro albedine acquiras. Nam si tam feruentem ei ignem adhibeas, vt rubedinem loco albedinis acquiras, omne opus corruptum est: ac lapis noster in operibus comburi nō potest. Ita etiam per rationem prędictam liquet, primam rationē esse optimam. Nam in elementorum separatione, interdum ignis vehemens adhibetur, cùm videlicet elementa ignis sunt destillanda, materia candere debet, ac cùm fæces ex terra exurentur.i.cum terra calcinabitur in fornace reverberatoriá, terra candere debet, atq; vri, antequam terra alba fieri velit: atque ita sæpè bonum cum malo cōburitur, ac fit pars vitri, atque vnum cum altero perditur. Primum itaque optimum est, ob magnam incertitudinē: fæces enim sensim concoqui debent. Dicit enim Geber: Draco suam ipsius caudam comedet, ac suo ipsius veneno nutrietur. Et Danthynus: Niger coruus sua oua fouebit, donec pulli præ senio albi fiant.

Cap. 34.

Sciet preterea filius meus, naturā omniū quę sub cœlo sunt, ex rectā naturā quam à suo Creatore habent, expetere, seipsa rectificare, ac exonerare suis fæcibus quæ ijs copiosè insunt. Nam in se natura perfecta est sine vitio:

ac in principio perfecta erat, atque in fine perfecta fiet divinâ potentiâ, non solùm natura humana: verùmetiam quicquid ex 4 elementis cōflatum est, ac conditum, ac quicquid sensile & sensus expers est, nullo excepto, in principio ac in fine omne perfectum est, atque numeris omnibus absolutū. Ita omne quod sub cœlo est, à fæcibus suis exonerari expetit.

Omne initio perfectū fuisse, atq; in fine etiam perfectū fore.

Quærat verò filius meus, quid sunt fæces? Feces sunt humor à Deo ordinatus, ex quo quicquid sub cursu cœlesti est, pascitur, atque is res in sua essentia retinet. Inest rebus omnibus perfectus elementaris calor naturalis, aut ignis; atq; inest etiam calor imperfectus nō naturalis, ac ignis, estque ignis consumptibilis ac combustibilis: suntque hæc 2 simul permista: ac quandiu ignis ille imperfectus nō plura mala accidentia acquirit, rem in sua essentia servat, ac necessario rei inest, vt res in essentiâ suâ permaneat. Verùm cùm ignis ille imperfectus vlla mala accidentia iuxta se acquirit, quæ etiam calida sunt & imperfecta, atq; occultè inter se permiscentur, ita inter se inflammātur, vt rem cui insunt, comburant, destruant atque enecent, siue sint homines, pecudes, herbæ, arbores, ac quicquid sub cursu cœlesti continetur. Ita etiam 2 genera aquarū sunt in omnibus ex 4 elementis cōflatis, aqua naturalis, atque aqua elementaris dicitur, ac ea est perfecta, bona atque æterna: estque etiamnùm

Quid sint fæces.

Duplex ignis inest rebus omnibus, alter naturalis, alter non naturalis.

Duplex itē in omnibus reb⁹ aqua, videlicet, aqua naturalis & aqua nubiū.

omnium alia aqua, aqua nubium, estq; imperfecta, ac mixta cum aqua elementari: estque aqua hæc rei necessaria ad nutrimentum atque humorem acquirendum: ac rem facilè in sua essentia retinebit, quandiu nulla amplius aqua nubium ei accedit; verùm cum amplius illi accedit, vnâ commiscentur ac humefaciunt ac submergunt rem illam, adeò vt tota destruatur, ita vt moriatur. Atque id quod de igni & aquâ dictum est, etiam de aëre, ac terrâ intelligendum. Ac nisi fæces istæ in elemētis essent, res omnes forent perfectæ, spirituales, ac subtiles, ad quod Deus primùm ordinauit, neque mors esset, vt in opere vegetabili rectè docetur. Si plura de fæcibus ac morbis elementorū requiris, caput 16 operis Vegetabilis quære, ibi perfectè de his doceberis.

Idē de aëre ac terra intelligendum.

Nunc quærat filius meus, cum res ad eum modum destructa est, vbi tū illa perfectio manet quæ rei inest? Hac de re multa in opere vegetabili cap. 29. habes. Id quære, ibi perfectè doceberis, ac item, quo pacto simile attrahat sui simile: sed hac de re pauca subijciam. Scies, cùm res quælibet mortua fuerit, siue sit sensilis, siue sensus expers, siue homo, pecus, animal, aut herbæ, aut arbores, quicquid ex 4 elementis conditum est, vbi destructum fuerit, tùm spiritus vitæ ab eo separatur, ac ad sui simile redit, ex quo primùm originem sumpsit, vt in opere Vegetabili, &c. Atque etiam ele-

In destructione simile redit ad sui simile.

menta ad sui simile redeunt, vndè primùm orta sunt. Flammam ignis aut carbones vide: flamma sursum fertur ac calor, idem etiam facit fumus, in quo fumo spiritus aëris latet, atque recedit ad sui simile: vt faciunt etiam reliqua elementa omnia, vt in opere vegetabili.

Fęces consumi ab aere ac calore Solis, quod probatur exemplis.

Nunc autem quærat filius meus, vbi nam manent fæces quæ sunt in elemẽtis, postquam omnia ad sui simile rediere? Eas aër consumit, ac naturalis Solis calor progressu temporis: Exemplum: Pone tempore æstiuo peluim vitream cum aqua ad Solem: calor Solis aquam illam omnem exiccabit, ac in fundo remanebit nigra limosa ac fætens materia: sinas eandem pelvim continuè in Sole, ac caue ne vllus ventus inuolet: progressu temporis nigra illa ac limosa aqua tam alba fiet quã nix, ac omnis fætor abierit, ac gratè alba erit: Idq; calor Solis operatur, ac Natura. Aut carpito siue amputato pelvim plenam herbarũ viridium, colloca ad Solem: herbæ putrefient, fœtebunt ac marcescent: atque omne elementum ad sui simile abit, vt supra dictum est, ac fœtida illa nigra terra in pelui remanebit: ac progressu temporis aër atque calor Solis terram nigram fœtẽtem calcinabit tàm albam, quàm nix est: atque hoc pacto Natura operatur. Hominem maleficum intuere rotæ impositum, aut de patibulo suspensum; aër, ac calor solis omnes illas sordes consumunt ac fœtorem, ita vt nihil præ-

præter cineres albos remaneat: ac diuturnitate temporis ossa dura plena pinguedinis, ac medullæ ita cõsumuntur ab aere, ac calore Solis, vt ossa tàm munda ac candida fiant, quàm nix: Imò etiamnùm longiori tẽporis spatio adeo ab aëre & calore Solis subtilia efficiuntur; vt ossa fiant tãquã pulvis subtilis, qui inter digitos insensilis est. Atque id Natura operatur, vt præ oculis quotidie cernimus, ac vbi remanet fœtida materia, nisi quod consumitur ac in nihilum redigitur, ac elementum terræ ita mundificatur ac candidum instar nivis efficitur, subtile adeò, vt sit intangibile. Id ipsum Natura operatur per se, ac rectificat elementa per se, vt priùs doctum est.

Ita planũ fit nullâ separatione elementorum in nostro lapide opus esse, nec vllâ lotione aut mundificatione in Mercurium, tantummodò vt probetur num bonus sit, vt per leporinum, aut aliud molle corium transmittatur.

Cap. 36.

QVARE autẽ filio meo hęc dixi? nisi vt sciat nõ esse necesse elemẽta separare in opere nostro, nec rectificare, per rationes præcedẽtes. Fæces exiccantur in nihilum. Atque etiam rectificatio fieri non potest vi ignis, vt demonstratum est, ob destructionem elementorum: nam effugiunt artificem ab igni, aut ex vasis, aut in transfundendo ita vt aliquod elementum amittat; ac tùm coniungere volens,

nimium vnius vel parum alterius habet: aut praua humiditas aquea irrepsit, quæ opus omnino corrumpit. Ita, mi fili, omnem separationem elementorum tanquam non necessariam fuge.

Omnis separatio elementorũ tanquam non necessaria fugiẽda.

De Oleo Metallorum.

Cap. 37.

DEINCEPS hîc norit filius meus, ex omnibus metallis oleum elici posse, absque elementorũ separatione, sine vllâ ablutione, aut mundificatione: sed aquis fortibus fieri debet, ac fermentum ei adhibendum est, qui oleum ex corporibus imperfectis vult conficere. Sed author tibi non fuerim, vt ex vllis corporibus imperfectis oleum conficias, præterquam ex Saturno & Ioue, vno ad rubrum, altero ad album. Multi sunt ac varij modi olei conficiendi, suntque reperti brevitatis temporis gratiâ: quia tempus operum magnorũ expectare non poterant, vt citò lucro potirentur: sed plus periculi est in hoc opere, quam in magno, atque etiam plura opificia. Nam hîc aquæ fortes destillandæ, atque hic multùm sublimandum, ac multa & varia opificia exercenda. Ita hoc oleum conficiendum labore, curâ, ac sumptu.

Ex omnibus metallis oleum elici potest absque elementorũ separatione.

Cap. 38.

AC fuêre nonnulli qui aquam fortem confecere ex salnitro & alumine, ac in ea solve runt

runt partem vnam Lunæ purę reflatæ à Saturno,ac præcipitarunt,& calces abluerunt aqua communi destillata,easque exiccarunt in Sole,vel super cineribus calidis:ac tùm calces indiderunt vitro,aquam vitę superfundentes rectificatam, ita videlicet rectificatam , vt pannus lineus in ea humectatus atque accensus non comburatur.

Proba aquæ vitæ rectificatæ.

Cap. 39.

ID verò hoc pacto fieri debet, Duo vitra accipe,atque inde cuique marcam 1 aut $\frac{1}{2}$ Lunæ puræ; infunde in vitrum aquæ vitæ prædictæ, ac destilla super alterum vitrum cui altera pars Lunæ inest ex balneo : tùm denuò ex balneo ex altero vitro super Lunam : atq; hoc vicissim destilla,donec Luna omnis soluta fuerit. Ac tam multas ℥ calcium Lunę quàm habes,tàm multas ℔ aquæ vitæ rectificatę superfundes:cumque omne solutum fuerit , destilla aquam illam vitæ ex balneo igni tepido , vt vix manum in balneo tenere possis, ac destilla sensim donec pelliculam supervenire vides, tùm desine ac refrigescere sine, atque in cella frigida repone, donec infrà in fundo subsidat in lapides crystallinos. Tùm è cella sume, lapillos exime, atque exiguæ cucurbitæ immitte,probè suprà operi,repone super cineres,aut in tripode, donec lapilli isti in oleum convertantur,vt ampliùs non congelentur. Estq; hoc oleum Elixir, ad proiectionē faciendam ad album.

Elixir.

Cap. 40.

FVêre item alij, qui sumpsêre Lunę marcā 1, eam cū Mercurio amalgamauere, ita vt eā Lunam amalgamatam per pannūm lineū cōpresserint. Tūm illud amalgama ad 6 hebdomadas in calore temperato posuere. post solverunt in aquā forti ex salnitro & alumine confectā: eamq; aquam fortem sensim ex balneo eduxêre, donec materia in vitro sicca fieret: ac tùm aliam aquā fortē recentē superfudêre, ac rursûm tepido balneo eduxêre, donec materia sicca fieret. Atq; hoc opificium persecuti sunt, donec materia ampliùs siccescere nollet: sed cōsisteret instar olei. Hoc facto ex balneo sumptām super fornace collocabant in testa cū cineribus cribratis, aut in tripode ponebant, ignem subdentes, perinde ac si Saturnū liquentē retinere velis, vt non concrescat: donec oleum fixum fieret. Id verò hoc modo probatur: Exprime guttā super candentē laminam Veneris, si imbibitur ac non fumat, sed penetrat laminam, vt oleum corium siccūm, ac diffunditur per, & trans laminā, ac quam lōgè diffunditur, si Venus est mutata in puram Lunam, oleum illud fixum est, ac perfectum Elixir: sin minus, repone super, fornace in eodem calore donec id faciat: ac tùm est perfectum Elixir super Venere & Ioue, & super Mercurio transferendo in veram Lunam meliorem quam ex fodinis venit, omnes probas transeuntem.

Oleū metallorum.

Proba olei

Elixir.

Fuêre

Cap. 41.

FVêre item nonnulli qui sumpsêre vitrioli Roma. ℔. 1 ß, arsenici sublimati ad albũ, ac Mercurij itidẽ ad album sublimati, vt in opere minerali docetur, singulorum ℔. 1. calciũ Iouis lib. 1, salnitri tantum quantum omnia reliqua; simul omnia contunde, tùm simul contere cum aceto destillato super lapide tàm subtiliter, vt pictor penicillo ijs pingere possit: tùm ad Solem siccabis, aut super cineres. Hoc facto materiam omnẽ in 3 partes æquales divide: ex vnâ parte aquã fortẽ confice, vt ea cõfici solet: alteram partem ollę vitreæ immitte, aquam illam fortẽ superfunde: aquam fortem confice vti fieri convenit. Tùm partem 3 ollæ vitreę immittito, ac omnem aquam fortẽ quæ ex duabus destillationibus venit, superfunde: aquam fortem destilla, vt prius. Tùm illa 3 capita mortua pulverizabis, aquam illam fortem superfunde in magnum vitrum, alembico firmiter superlutato, ac tam compressè, vt nihil expirare queat; pone in fornace in testa cum cineribus, receptaculo probè iuxtà lutato. Sinas hoc pacto per 8 dies ac noctes, antequam ignem substruas, vt probè incorporetur in terra eius aut fæcibus. Tùm substrue, atque adhibe ad horas 24 ignem tepidum, tùm per horas 24. paulo vehementiorem, & per horas 24 etiamnũ vehementiorẽ, ita vt materia post illas horas 24 sensim candere incipiat:

Oleum ad album ex aqua forti & ex calcibus Iouis.

Capita mortua.

atque ipſam eo modico candore cādentem retine ad horas 24. Quibus exactis, ignem ſubijce vt candeat, perinde ac ſi ferrum velles cōvolvere, atque ita retine in eo candore 3 horas continuè; vtrùm verò vitrum tuum findatur aut liqueſcat, nihil refert: tùm ſine refrigeſcere, ab igni remoue, receptaculumque tuum probè operi: aquam habes Sole præſtantiorē: Illud verò caput mortuum, aut fæces quæ remanſere pulveriza; pulverem illum ſuper lapide conterens cum aceto deſtillato tàm ſubtiliter, ac ſi eo eſſet pingendum, contritum lapideo cantharo inde, ac magnam quantitatem aceti deſtillati ſuperfunde: pone 8 dies ac noctes in balneo, atque moue ſingulis diebus cochleari ligneo, tùm ſinas ſubſidere, ac clarum ſupernè effunde in alium cantharum lapideum mundum. Acetum deſtilla, ac in fundo remanabit tibi inſigne ſal albūm: tunde rurſus in puluerem, ac pulverem cantharo inde, acetum deſtillatum denuò infunde, in fervente balneo pone, vt ſuprà, & hoc opus itera, donec terra tua nullas amplius fæces poſt ſe relinquat, ac ſal tuum tàm mundum, ac nitidū eſt, quam nix; tum ſal tuū aquæ tuæ fortis paratum eſt: ſerva ſingula ad vſum. Tùm ſume calcis Iouis ℔ 1, calcis Lunæ ℔ ß, vt alibi te docui. Mercurij ad album ſublimati marcam 1. Arſenici etiam ad album ſublimati marcam 1, ac ſalis præparati, aut terræ tuę aquæ fortis, con-

commiſce omnia ſimul,ac ſubtiliſſimè contere, donec ſint intangibilia : tum ſume materiā contritam in phialis vitreis, ac in ſtupham tuam ſiccam ferto, calore quo Sol media æſtate lucet:cumq; materia tua ſicca eſt;iterum contere, eum pulverem magnæ cucurbitæ vitreæ immitte,alembico ſuperimpoſito ſuprà in nodo foramen habenti : ac pone vitrum in aqua profunda, ac ſuperfunde materiæ omnem tuam aquam fortem infundibulo vitreo;tum operi ac luta foramē alembici admodum compreſſè, receptaculumq; luto probè adglutina: ac tàm calidum fac balneum,ita vt tātummodo digitus retineri poſſit in arena, atq; ita ſenſim aquam tuæ materiæ deſtilla: cumque non amplius ſtillat, ſinas refrigeſcere, deſtillatum rurſum materiæ ſuperfunde,atque iterum deſtilla, vt ſuprà. Hoc tandiu facito, donec ampliùs nolit aſcendere:tùm balneum bulliat,eo calore etiamnùm aliquid aſcendet, ac deſtillato rurſum infuſo,donec etiam amplius aſcendere nolit; repone vitrum in teſta cum cineribus; ſuper fornace aut in tripode, ſuprà luto probè operi;ſine hoc pacto ad 6 hebdomadas, calore adhibito, vt vix orationis dominicæ ſpatio, inter parietes fornacis ac cubiculi manus retinere poſſis. Sex illis hebdomadis exactis, exime, ac guttam pone ſuper munda lamina Veneris candente : ſi eam penetrat, vt oleum corium ſiccum, ac tingit albo colore, & non

Proba elixiris.

non fumat, est verum Elixir: si verò id non facit, pone rursum in tripode, vt suprà, donec absque fumo ingrediatur. Atque ita habes oleum perfectum, omnia metalla in veram Lunam transferens, omnes probas transeuntem, estque proiectio eius vnius in 1000. Est enim oleum efficax, mira enim eius effecta vidi, itaque ne vilipenderis.

Oleū metallorum.

Medicina.

Cap. 42.

FVêre nōnulli qui sumpsêre vitrioli Romani lib. 2, cineris Saturni aut cerussæ, lib. ß, Mercurij sublimati ad rubrum etiam lib. ß. cinnabaris lib. ß. viridis æris marcam 1, Salnitri optimi, quantum hæc omnia simul. Atq; ex his aquam fortem conficiebant, modis omnibus, vt in opere superiore ad album parato, doctum est. Hac aquâ forti ad hunc modum paratâ ac confectâ, elice sal ex terra, aut capite mortuo, etiam eodem modo, vt in opere superiore, tùm aquam fortem in vsum serva. Tùm Mercurij lib. 1 sublimabant per vitrioli Romani lib. 3, ac rursùm super fæces conterebant, ac sublimabant iterùm per fæces: tùm fæcibus abiectis, rursùm recens vitriolum sumebant, vt suprà. Id tertiò iterabant, ita nonies sublimatum erat, ac tùm Mercurius ad opus paratus erat. Tùm sumebant calcis Saturni

Oleum ad rubrum ex aqua forti & ex calcibus Saturni.

Calx Saturni quid?

ni lib. I. hoc est, cerussæ cum aceto destillato rectificato, aut cerussæ in Sole calcinatæ, perinde est, ac sumebāt marcam 1 puri Solis calcinati: hæc omnia inter se probè miscentes: ac tum simul super lapide duro conterebant cum aceto destillato, adeò vt intangibilia fierent: inter hæc sal prædictum conterebant, eductum ac rectificatum ex capite mortuo, ex prędicta aqua forti educta; siccabant in Sole. Ac nihilo minus aut magis in hoc opere ad rubrum faciebant, quam in opere ad album. Sed ad rubrū opus labore longiore in igni, ac calore vehementiore, quam ad album. Ac cùm oleum fixandum in fornace ponis, ignis paulò vehementior struendus est, quàm in opere ad album, alioqui eadem ratio, idem opificium, estq; proba vtrum fixum sit, eadem, habesque perfectum Elixir ad rubrum, & est magnū secretum: nulla enim hîc mundificatio aut ablutio, fæces omnes consumuntur, ac in ęternū oleum manere debet paulò tenuius melle. Oleum hoc ad lapidem reduci nō potest, vt multa quæ aquâ vitę confecta sunt, ea ad lapidem reduci possunt, sed hoc minimè: in hoc enim nimis multa corrosiua sunt.

Oleum ad rubrum ex aqua forti & ex amalgamatione Saturni.

Cap. 43.

FVêre item qui sumpsêre vitrioli, salnitri, ana lib. 2. ex his aquam fortem confecêre, tùm

tum caput mortuũ pulverizabant, rursum ollæ vitreæ immittebant, aquam illam fortẽ superfudebant, id quod denuò indè destillabant servantes. Tùm sumebant Saturni ♄ 1. subtiliter dolati, amalgamabant cum 2 lib. Mercurij à sua aquositate præparati, ac solvebant istã amalgamationem in hac aquâ forti prædictâ, ac omnino liquefactam posuere super fornacem, in testa cum cineribus cribratis, aquam fortem per alembicum exiguo igni deducẽtes, vt materia sicca fieret: tùm rursum aquam fortem superfundebant, ac rursùm in ea solvebant: tùm in balneo collocabant in arenâ, aquam denuò balneo tepido deducẽtes, donec materia sicca fieret: quo facto rursùm aquam fortem superfundebant, iterùm deducentes, vt materia non amplius congelaret, sed consisteret in oleum rubrum. Tùm Solis puri marcam 1 sumebant, solvebant in aqua forti, ac super oleum fundebant, ac vitrum probè inter manus mouebant, atque agitabant, vt oleum permiscerent: tùm denuò in arena collocabant super fornace, aquam fortem in tepido balneo deducentes. Tùm receptaculum demebant, ac operiebant, ac lutabant probè, vitrumque ponebãt in fornacl, in tripode, aut in cineribus, ac per diem & noctem calorem addebant talem, ita vt Saturnus retineri posset liquefactus absque concretione, atque ita sinebant donec oleum fixum esset. Ita facili modo oleum confecère

Oleum rubrum.

Oleũ metallorum.

fecère, ac brevi tempore vnam partē in 80 partes, estque melius Sole naturali.

Cap. 44.

SCIET item filius meus pro secreto, aquam fortem ad rubrum, videlicet vitrioli Romani lib. 3, cinnabaris, viridis æris, cerussæ. ana ℔ ß, croci ** ferri, lapidis Emathitis ℥ quatuor, salnitri tantum quantus est cumulus totus, pulveriza, ac probè inter se permisce, diuide cumulum in 3 partes, atque ex vnâ parte fac aquam fortem, quam super pulverem alterius partis fundes: destilla iterùm aquam fortem, eam super tertium pulverem funde, ac aquam illam fortem superdestillato, quo facto omnia tria capita mortua pulveriza.

Aqua fortis ad rubrum.

** alius codex, croci Martis.

Item aquam salis armoniaci sume, quam infrà te docebo conficere, quâ tam subtiliter prædictum pulverem contere, vt eo pictor pingere queat: tùm siccandum in tua stupha sicca pone, siccescere sine in patinis vitreis: siccatum contere siccè super lapide, ac ollæ vitreæ indito, atque aquam fortem superfundito, destilla primùm igni lento 24 horas, tùm auge adhuc horas 24, tùm etiamnùm augeas, donec candere incipiat: 24 horis elapsis, retine in eodem candore etiamnùm ad horas 6, pòst sinas refrigescere; ab igni remoueas; receptaculum probè obturans. Tùm caput mortuum pulveriza, ac contere super lapide cum aceto destillato, ac educito sal, aut elementum terræ

Cap 47

ex

ex fæcibus, vt alio loco bene doctum est, ac serua. Item tùm sal ollæ vitreæ indito, aquam tuam fortē superfunde, alembico ac receptaculo probè operto, vitrum in arenâ pone in cacabo cùm aqua: destillato quicquid destillari vult balneo tepido: cùm amplius non destillat, sinas balneum bullire diem ac noctē, siue stillet, siue non: tùm sinas refrigescere, remoueas ab igni, ponas in cineribus: adhibe primùm ignē pusillum ad horas 12, tùm ignem adhuc auge horas 12. Pòst sinas modicè candere, atq; ita ad 6 horas finito: deinde refrigescat, remoue ab igni, ac probè operi: ac sumptis fæcibus, aut sale, contere ea minutim cum aceto destillato, inde amphoræ lapideæ, ac bonâ parte aceti destillati superfusâ, pone in balneo, ita faciens, vt suprà doctū est, vide an adhuc fæces habeat, ac sal clarū facito: ollę vitreæ rùrsum inde; iterùm aquā superfunde, facito modis omnibus, vt suprà, ter quaterve, atq; omnis materia tua, aut terra cum aqua forti destillabit: tùm ab igni remoue, probè obtura, ac benè serua: aquā enim pretiosam habes præ omnibus aquis de quibus vnquam audiui. Ac mihi crede bona fide, de hac aquâ mira vidi, atq; etiā ipse mirā feci. Hanc aquam ad rubrum lapidem crystallinum reduxi, qui noctu lumen emitteret, vt frequentes conuiuę conuiuium eo peragerent. Serua benè ad vsum, ac pro secretissimâ aquâ omnium quas habes, habeto.

Item

Cap. 45.

ITEM nunc ſume Mercurium à ſua aquoſitate præparatū, vt alijs locis doctū eſt, & vitrioli ana ℔ 2, & per id ſublima, contere rurſùm ſuper fęces, iterùm ſublima. Tùm id denuò bis ſublima per recens vitriolum. Hoc itera ter quaterve, quò ſæpius eò meliùs: tùm Mercurius tuus præparatus eſt. Tùm ſumito marcam 1 puri Solis deducti, & in partes minutas inciſi, ac immiſſi in aquá forti in vitro: pone in pelui cum arena, ac peluī cā ſuper cacabo poſitā cum aquā, ac balneo verè calido facto, ſtatim Sol tuus ſoluetur. Huic aquæ de tuo Mercurio ſublimato prædicto inde, atq; etiam ſtatim ſoluetur. Tùm ſolue etiamnum marcā 1 Mercurij ſublimati, tùm adhuc marcam 1 eiuſdem Mercurij ſublimati. Tùm 4 marcę ſimul in ea ſolutę ſunt. Hoc facto, aquā per alembicū detrahe in balneo, ac identidē denuò ſuperfunde, donec iam non ampliùs deſtillet in balneo: tùm refrigeſcere ſinito, ac pone in cineribus: ſinas per eos deſtillare, ac rurſum ſuperfunde. Id itera, quandiu deſtillare velit, ac mira inter deſtillandum videbis in alembico. Omnes colores orbis cernes, nam ſpiritus corpus ſecum ſurſum trahunt per alembicum, ac colores conſpiciuntur in ſpiritibus illis, ac pòſt corpus apud ſe ſpiritum retinet: ac tùm colores illi in corpore teguntur, vt in opere vegetabili ritè doceris, in quo de coloribus agitur:

Mercurij ſublimatio ad rubrum

Colores

Coniunctio ſpiritū ac corporis

ſi de

ſi de his verũ ſenſum ſcire cupis, cap. 93 quære, ibi de coloribus plenè docetur. Cùm non amplius ſtillat, ſinas refrigeſcere, ac alembico ablato vitrum tuum probè obtura; pone in tripode diem ac noctem, calorem ſubdens talem, vt manum tuam tenere poſſis, dimidio temporis ſpatio quo Aue Maria recitari poſſet, inter parietes & cõclaue, in quo vitrum tuum ſtat: atque intereà temporis materia tua fixa erit: ac cùm eſt frigida, dura eſt; cumque tàm calida ſit vt cera liqueſceret, liqueſcet in oleũ. Iſque eſt verus lapis compoſitus, nulla tamen res extranea adhibita eſt, quæ non ſit de genere eius.

Lapis cõpoſitus.

Cap. 46.

Proiectio.

SCIET filius meus, Lapidem iſtum facere proiectionẽ minimùm 1 in 1000, aut amplius, atque ipſe confeci, atque ipſemet perfeci: eſtque lapis admodum inſignis viſu; lucet enim noctu, ita vt cãdelis non ſit opus: verùm alıud lumen adiunctum eſſe non poteſt: ac propterea nobilis eſt lapis ac medicina: habe pro magno ſecreto.

Sequitur præparatio Salis armoniaci.

Cap. 47.

RECIPE Sal armoniacum, ſublima ipſum per vitriolum Romanũ, lib. 1 Salis armoniaci in 2 lib. vitrioli: tùm contere denuò ſuper fæces, iterùm ſublima, tùm fæces abijce: tùm

tùm ſublima rurſum 2 lib. vitrioli recentis, fac vt ſuprà, ac itera novies. Iſtud ſal armoniacum pulveriza; pulverem vitro inde; ſuperfū de acetum deſtillatum, vt tantummodo ſolvatur, nec amplius, quam vt ſal armoniacum ſolūmodo aqua fiat, tam crocea quam Sol, quia ſal armoniacum per vitriolum erat ſublimatum, atque id tincturam producebat. Eſtque hæc ea aqua ſalis armoniaci, qua caput mortuum conteretur, cuius cōfectionem ſuprà pollicitus ſum, me docturu m. Cap. 44

Vulgares Regales ex aqua forti. Cap. 48.

ITEM ſumito vitrioli lib. 3. Salis communis lib. 1, ſalnitri lib. 4, ſicca ſimul vt pulvereſcant, ac ſpiritus ſuos tamen contineant: & ſi vas tuum ſatis amplum eſt, omnia ſimul igni admoue: ac ſi non eſt ſatis capax, ſume dimidium; atque tibi aquam fortem bis facito ad modum ſequentem: primùm igni puſillo, ac paulatim intēſiore, donec materia modicè cādeat: ac in eo candore retine ad horas 45, donec omnes ſpiritus deſtillarint, vt alibi doctum eſt. Eam aquam fortem funde ſuper lib. 2 ſalis communis pręparati, ac ſiccati, vt pulvereſcat, ac deſtilla cum cineribus primùm igni puſillo, ac paulatim intenſiore aquam tuam forté deſtilla, atque ad extremum vas tuum ruptum reperies. Eam aquam rurſum funde ſuper 2 lib. ſalis communis præparati vt pulvereſcat:

destilla per balneum probè lutatum, destillatò primùm calido balneo, pòst bulliente, cumq; non amplius destillat, sine etiamnùm 3 dies & noctes in feruenti balneo: nam etiã tunc spiritus invisibiles destillabunt, tùm ab igni remoue, obtura, ac sal illud infrà ex olla sumito: ac eam nitidam ac siccam facito, atque calidam aquam fortem immittito in eandem, alembico probè superlutato, tùm per balneum primùm per calidũ, ac pòst per fervens destillato, donec omne destillarit. Tum sinas adhuc per diem ac noctem in ferventi balneo, donec omnes spiritus destillarint: purga iterum ollam, aquam rursum inde, destilla vt suprà: hoc itera donec nullas amplius fæces habeat, aut remaneant in olla vitrea: tum aqua tua fortis rectificata est, ac præparata ad opera tua.

Aqua fortis rectificanda.

Atque hoc pacto omnes tuas aquas fortes quibus vti in arte vis rectifica, quamvis id sigillatim non semper doceatur, ita opus tuum immundũ non fit, hæc vna ratio: altera ratio est, cùm aqua fortis non est rectificata in balneo, non potest omnes spiritus metallorum in se attrahere, fæces enim aquarum fortium impediunt, ac corrumpunt, atque immũdum reddunt. In hac aqua forti solve Mercurij ex mineris ac non ex metallis lib. 1 aut 2. Tum sumito vitrioli clarificati, ne fæces amplius relinquat, sicca vt pulverescat igni pusillo vt spiritus retineat: ac super hunc pulverem, solutum

Duę rationes cur aquæ fortes sint rectificandæ.

ſutum illum Mercurium ſimul confunde in amplam ollam vitream, ac moue ſpathula lignea, vt probè inter ſe miſceantur, luta amplum alembicum ac magnum receptaculum, deſtilla per cineres primùm igni admodum puſillo, ac paulatim maiore, donec aqua fortis deſtillarit, ac videas Mercurium album in alembico ſublimãdum. Tùm adhuc paulo magis ignem tuum auge, retine in ſublimando identidem ignem augens , donec omne ſurſum ſublimatum fuerit: denique ollam tuam infrà ad horam candere ſinas, tùm ſenſim refrigeſcere.i. ignem tuum ſpontè interire ſinito, atq; alembico dempto ac receptaculo probè obturato, Mercurium ſublimatum ex alẽbico ſumito. Eum Mercurium ſublimatum, iterum in aqua forti ſolve, tàm facilè ſolvetur quàm priùs. Tùm rurſum ollæ indito vitriolum recens clarificatum, pulveriza ac ſicca vt pulvereſcat, ita tamẽ vt ſpiritus ſuos retineat, ac prædicto ſoluto Mercurio ſuperinfuſo p obè agitato & miſto, ac pulveri immerſo ac rurſum deſtillato, & ſublimato, vt ſuprà. Ac iſtas deſtillationes ac ſublimationes quater itera, ſingulis vicibus vitriolo Romano recenti . Tùm Mercurio ad eum modũ ſublimato, ac ollę vitreæ nitidę inmiſſo, alẽbico vnâ cũ receptaculo ſuperimpoſito, ac ſublimato cũ cineribus de more. Eas ſublimationes itera, donec nullas fęces amplius in fũdo relinquat: tũ purè paratus

Quando Mercurius purè paratus ſit.

eſt ad opus noſtrũ, ſerva in pyxide vitrea clauſa, ad vſum.

Lunæ cæmentatio.

Sumito Lunam admodum ſiccè in teſta purgatam, ac pòſt reflatam de Saturno in crucibulum bis terve, donec crucibuli non amplius inficiantur: eam Lunam redige in laminas ſpiſſitudine coronati aurei, ſeca in fruſta quadrata: tum habe crucibulum cæmentarium quadratum ex terra forti quæ facilè ignem ferat: pone primùm ſal commune præparatum in fundo ſpiſſitudine dorſi cultri, tùm ſtratum laminarum Lunæ, tùm iterum ſal, &c. atque alterum ſuper altero colloca, donec crucibulus plenus ſit. Luta probè ex eadem materia forti operculum, ſinas ſiccari probè: tùm igni imponito primùm puſillo ac paulatim vehementiori, donec crucibulus tuus ſenſim candeat, ita tamen ne ſal aut Luna liqueſcat. In eo candore retine ad horas 24, tum refrigeſcere ſinas, ac crucibulum confringas, ac in teſta imponito cum aqua munda, ac ſal omne ſimul ſolvetur ſuper cineres, ac laminæ lunæ ſubſident: aquam ſenſim effundas, laminas exime, ſicca: ſunt enim fragiles vt vitrum, ac nigræ. Eas pulveriza in mortario ferreo, ac nõ in æreo; cribra, ac ſi quid ſupereſt quod nõ eſt calcinatum, pone denuò calcinandum, vt ſuprà, donec omne ſe ſinat in pulverem redigi. Tùm pulverem cum aqua communi aut melle cum fauo intangibiliter contere: eum pulverem

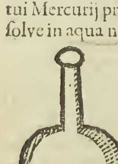
verem contritum pateris vitreis, pelvibus, aut ollis indito, atque aqua munda calida infuſa, agita ac probè miſce; ſine ſubſidere; effunde calidè ſenſim ſupernè, infunde rurſum aquam calidam mundam, agita, ſine ſubſidere, ſenſim ſupernè clarè eounde: aut aquam mundam frigidam ſuperfunde, ac ſinas calefieri ſuper cineres, fac vt ſuprà: confundito omnes aquas ſimul, idq; tandiu facito, donec aqua tam nitida defluat, quam infuſa eſt, ac Luna munda alba & clara eſt inſtar nivis: tum fæces omnis aquæ effuſæ ſinito ſubſidere, effundito aquam ſenſim ſupernè, fæces exicca, ac in crucibulo ſolvito ſuper fornace cum parte ſalis alcali: ac ſi quid tuæ Lunæ transfuderis, denuò reperis, tantò minus amittis, &c. Puram Lunam lotam ſicca igni puſillo in patera vitrea, tùm eũ pulverem ſolve borace, & puſillo ſalis alcali in crucibulo ſuper fornace; ac funde iuxta Virgã; tum denuò in laminas, vt ſuprà, redige, in fruſta quadrata ſeca, cæmenta aut calcina, vt ſuprà; Laua ac munda vt priùs ex ſale: id opus perſequere, donec Luna tua clara, alba, ac pulchra ex ſale prodeat: cùmq; nulla amplius nigredo ſequitur, ac Luna clara ac munda eſt, Luna ab omnibus fæcibus liberata eſt, ac nigredine, ita vt non amplius ærugine obducatur, vt Sol, ac clara erit, ac pondere gravis, & ſono ſurda, ac in aqua forti ſolui nolet, in qua Luna ſolvitur, ac colores retinebit. Atque ad

opus nostrum præparata est, serua in pyxide vitrea ad vsum.

Cæmentum Solis.
Cap. 49.

Sol quomodo cæmétandus.

SVME Solem purum instar coronati tenuem, cementa in cemento Regali ad horas 24, idque ter semper in cæmento recenti, aut toties donec in pódere tuo nihil amittis. Tùm Sol tuus præparatus est ad opus nostrum perficiendum. Nunc sume ac solve tui Solis præparati lothones 3, Lunæ lothones 9, rectifica vt solvendum in aqua clara. Tùm 8 lothones tui Mercurij præparati etiam in vitro seorsim solve in aqua nitida. Has 3 aquas confunde in



eiusmodi vitro quale hîc depictum est, ac probè inter se agita: tùm vitro leuigato ori imposito, pone in balneo tepido, donec probè coierint. i. cùm probè inter se permista fuerint, turbantur & immũda fiunt: nam Sol, Luna, ac



Mercurius nolunt sese tam facilè inter se permiscere in aqua pura, quare in balneo tepido ponenda sunt, donec mista ac in aqua pura soluta fuerint, ita vt nullas fæces in fundo relinquant: cùmque ita soluta fuerint, alembicum

cùm vitro tuo impone, ac subtrahe balneo tepido aquam fortem, donec materia tua sicca est: tùm sinas refrigescere; pone in cineribus: leni calore quali Sol medio Martio lucet, atque ita retine, donec materia tua tam alba est quam nix: tumque ignem auge eo calore quo Sol media æstate lucet, retine in eo calore, donec materia lutea fit, vt mastix: tùm ignem auge, donec materia fit crocea instar croci: tùm adeò augebis, vt materia tua rubra fiat instar rubricæ, atque iterum, donec rubra fiat instar minij. Pòst insigniter auge, donec materia tua puniceum colorem induat aspectu cæruleum: tùm materiam ad horam aut amplius candere facias, sine refrigescere; exime, ac Sol tuus fixus est. Tùm sumito tantum tui Mercurij præparati, quantum est pondus materiæ vniversæ; liquefacito in aqua tua forti rectificata: eum Mercurium solutum infunde in vitrum tuum, ac materiæ tuæ adde, agita, ac probè inter se misce; pone in balneo roris, ac operi vitro rotundo levigato super os, ac super id pondus Saturni, ad vitrum sæpè aperiendum, si quid fortè Mercurij ascenderet ad margines, vt id rursum penna deorsum abstergas. Sinas hoc pacto in balneo ad horas 24: tùm alembico superimposito, destilla ex balneo Mariæ omnem tuam aquam fortem. Tùm rursum fornaci impone in testa cum cineribus; ignem, vt priùs, adhibens.

Calor quis adhibẽdus

Materia enim tua quæ prius rubra erat, denuò subnigrè cana fiet, ac penè alba, deinde crocea, ac pòst rubra, proinde ignem vt supra adde. Sed facilè fiet: cùmque materiam tuam colore sanguineo rubere vides, tum ferream aut æream laminam candefacias, huic granũ istius pulveris impone, ac si in modum ceræ liquescat, nec fumet, ac penetret laminã illam candentem, vt oleum corium siccum, medicina tua perfecta est. Sin id non facit, iterum aqua clara paradisi perfundẽda est: tum Mercurij tui præparati inde, quantum materia tua appendebat, antequam Mercurium adderes: ac in tua aqua præparata solve: tum vitro super medicinam inde, ac pone in balneo, vt suprà: facito modis omnibus vt suprà: id faciendum tibi, donec materia tua tam sit fusibilis, quam cera, ac fixa. Tum gratias Deo age. Habes enim medicinã omnia metalla in verum Solem transferentem, atque altitudinem projectionis facilè te experientia docebit. Estque medicina, quandiu metallum frangibile est.

Proba.

Multiplicatio.

Cap. 50.

ITem ad medicinam tuam multiplicandam, vnam partem ex vitro sume, eâ lucrum fac, atque alteram in eo fine, eâ facito modis omnibus, perinde ac si de integro ponere velles, scilicet: Recipe 9 lothones Lunæ, 8 lothones Mercurij, ac 3 lothones Solis; quæ 3 ad opus no-

noſtrum parata ſunt, vt ſuprà, liquefacito in aqua forti rectificata, ſingula ſeorſim: tùm omnia 3 ſimul confundito, ac in balneo ponito, donec clara ſint abſque fæcibus in fundo: tum infunde in vitrum in quo dimidia pars tuæ medicinæ ineſt, ac probè inter ſe permiſce: tum aquam fortem deſtilla in balneo Mariæ, ac ſuper fornace ponito in teſta cũ cineribus, ignẽ addens vt ſuprà, donec materia tua omnis rubra fiat, quod ſpatio 6 hebdomadũ fit, tùm rurſum aqua paradiſi vt ſuprà, perfunde, ac ſpatio 3 hebdomadum omne ſimul medicina eſt. Ac tum denuò partem dimidiam eximere potes, altera in vitro relicta, atque vt ſuprà, multiplicare. *Cap. 51.*

Aqua paradiſi.

NVNC verò dilectus meus audiuit partem vnam magni operis, primùm circa amalgamationes: atque item paululum de alijs, ac de oleis quomodo ea ex metallis ſint conficienda. Deinceps te docebo ex omnibus metallis ſal conficere, quod ſal eſt Elixir perfectum, æquè ac oleum. Sed proiectio eius nõ eſt tam alta. Verùm ſal ex metallis extrahere non eſt res, quæ magnum laborem requirat: cito fit, brevi tempore. Ac tum filium meum docebo, conficere lapidem, quem pro maximo meo ſecreto habeo.

Tranſitio.

De sale metallorum

Cap. 52.

SCIES dilecte, ex omnibus metallis ſal elici poſſe, ac omne ſal metalli eſt Elixir: ac tenebis

Ex omnibus metallis ſal elici poteſt: ac id omne eſt Elixir.

Quatuor sunt elemẽta quorum 2 extrema sunt ac fixa Ignis & terra 2 media ac Volatilia, aqua & aer.

tenebis in sale metalli, elementum terræ latere ac elementum ignis. Scies ac intelliges esse 4 eleméta, vt ignem, aërem, aquam & terram. Ac ignis & terra sunt vtraque extrema elemēta, aqua & aër media sunt elementa: duo illa extrema sunt fixa, videlicet, Ignis & Terra: duo media sunt volaulia, scilicet, Aqua & Aër.

Cap. 53.

In metallis oleum aut ignis à terra separari non potest

NVNC scies in omnibus rebus quæ sunt combustibiles, Ignem aut oleum earum à Terra separari posse: preterquam in metallis, in ijs oleum aut ignis separari à terra non potest: fixa simul in igne manent. Quare omne sal metalli est Elixir, & liquari potest. Tenebis sale ad Elixir perducto, proiectionem exiguam esse, tùm idem illud Elixir salis in oleum converti potest, ac tum interius eius forâs inuersum est, ac exterius intrò. Priùs faciebat sal proiectionem vnius in 100, ac Lunam efficiebat. Eo verò in oleum converso, ac interiore forâs, ac exteriore intrò inverso 1000 in proiectione facit. Ac cùm priùs Lunam efficeret, existens sal, iam in oleum redactum Solem efficit. Ita, mi fili, vbi sal hoc metallorum ad Elixir perduxeris, vt nunc te docturus sum: opus persequere, vt ipsum ad oleum perduces. Id verò facilè fit, vt te sub finem huius operis sum docturus. Scies verò pro magno secreto,

Sale metallorum ad Elixir perducto, opus persequendum, ipsumque ad oleum perducendum.

to, non esse certiorem aut breviorem viam ac rationem, quam operari in sale metallorum. Nam in id nullum vitium incidere potest. Nulli enim hic spiritus, qui ascẽdere valeant, ac non facilè per ignem negligitur. atque hîc nihil fixatur, materia fixa est. Ita dilecte, omne secretum consistit in sale, & oleo metallorum. Ac ob eam causam solebant Veteres Philosophi adiurare alij alios, ne duo hæc abdita arcana cuiquam manifestarent, præterquam filijs suis, quos ad eam rem aptos cernerent; vtq; etiam eo pacto scriberent, vt nullus mortalium intelligeret, nisi soli filij scientiæ. Itaq; mi fili, omnes libros Veterum perlege, omnesque Philosophorum libros: nusquam reperies solidam ac veram rationem de sale, nec de oleo metallorum, quam tibi in opere possis proponere. Scribunt quidem omne sal ac oleum metalli certò esse Elixir: dicunt etiam in eo cõvenire omnes turbas Philosophorum, quod omne sal ac oleum metallorum sit perfectum Elixir. Scribũt item ex metallis sal facilè educi posse, per reverberationem metallorum. Item, sal ex fæcibus suis esse extrahendum, & ad lapidem crystallinum perducendum. Sed posteà nullam amplius rationẽ operis addunt. Scribunt vlteriùs tam obscurè ac tectè, vt nemo veram mentem eorum capere possit, nisi qui nôrunt. Hoc pacto ars salis ac olei metallorũ secreta permansit supra omnes artes alias. Ac

Omne secretum cõsistit in sale & oleo metallorum.

In Libris Philosophorũ nusquã reperitur solida ac vera ratio de sale & oleo metallorum.

Ac tibi, mi fili, bona fide dico, istam artem salis ac olei nunquam ante hac palam fuisse, ante Parentis mei tempora, ac tibi iam euidenter scribo. Quare per Deum viuentem te adiuro, vt istam artem secretam nulli reueles, nisi vbi certò scias eam secretam mansuram: ob magnum malum quod indè oriri posset: ac quod nobilis ars in peccatis consumeretur, ac non in gloriam Dei, ac ad opem ferendam pauperibus, ac in inopiæ solatium, ac omnium hominum, ad liberandos captivos innocentes, & ad confirmationem fidei Christianæ. Ita probè circumspice, cuicunque Deus hanc artem largitur, is eam habiturus, nec quisquã alius. Nam provt propositum alicuius bonum aut malum fuerit, ita eam nancisci potest, ac Deus ei est daturus: ac miraculosè eam consequetur. Dictum intelligenti sat est.

Dictũ intelligenti sat est.

Cap. 54.

Sol & Luna in aqua forti soluẽda, ac soluta præcipitanda. Ea calx aqua cõmuni destillata lauanda Mercurius ex ea sublimandus, calx seruãda.

SVMES Solem aut Lunam, ac solues in aquâ forti, quemadmodum soluere conuenit: ac soluta præcipitare facito, eam calcem laua aqua communi destillata, ac sicca in sole. Tùm calx parata est ad opus tuum, vt ponas in fornace calcinatoria ad resolvendam & aperiendam, vt post Mercurium ex ea sublimes: calcem serua. Scies autem, quamvis tibi scribam de Sole & Luna, potes etiam extrahere ex Saturno, & ex Venere, ac etiã Iove, & ex Marte, æque ac ex Sole & Luna. Sed Sol ac Luna proxi-

proxima sunt & perfectissima, ac altiorẽ projectionem faciunt, atque etiam optima sunt, ac facile ad Elixir, sal, & oleum perducuntur. Item sumes calcem illam, quam tibi servare iubebam, ac immittes pateræ vitreæ lato ac plano fundo, donec ad duos digitos calx emineat, nec amplius, nec spissius: atque hoc pacto in fornace calcinatoria pones in qua spiritus calcinantur aut Athanare, aut in tripode, ac tantum ei calorem adhibebis, vt si plumbum retinere velis liquefactum vt non concrescat, 21 dies continuè, ita vt ignem non tollas aut ipsum refrigeres: ad corpus Lunæ probè operiendum ac resolvendum: ad Mercurium pòst indè extrahendũ. Ac scies quodcunq; metallum operari voles, ita faciendum esse, siue Sol fuerit, Luna, aut vllum aliud metallum. Sed vbi quodlibet prædictorum metallorum stat 21 dies: Solem 6 ponere debes hebdomadas. Sol enim solidum ac compactum corpus habet, quod Luna nõ habet, nec reliqua metalla. Quare Sol tantò diutius in fornace reverberatoriâ est relinquendus.

Sol solidũ ac cõpactũ corpus habet.

Cap. 55.

ITEM vbi iam calx alicuius metalli aperta fuerit, ollam vitream lato fundo sumito, ac ei calcem tuam immitte, ac pone æquali spissitudine, ac alembicum suprà luta, amplo capite, atque ita pone super fornace sublimatoriâ in cineribus cribratis, ac receptaculum luto

Calce alicuius metalli aperta ea in cineribus cribratis ponenda super fornace sublimatoria in olla vitrea latũ fundũ habente. Ignis pusillus primùm struendus.

to affige: ac primùm ignem pusillum substrue, deinde gradatim ipsum auge, donec olla cui calx inest, candere incipiat. Ipsâ verò iam candente, retine ollam hoc pacto candentem eodem statu ad dies 8 aut 10. Ac quicquid agas, ne nimium calcem tuam cãdefacias, ne liquescat. Ac 8 aut 10 illis diebus exactis, respice ad ollam vitream, an nullus amplius Mercurius ex ea ascendat. Ac si nihil amplius ascendat, sine refrigescere, ac deme alembicum, ac tùm Mercurium tuum sursum sublimatum habebis in formam niuis candidę. Hunc exime, & probè serva.

Videndum ne nimiũ calx candefiat.

Materia frigeracta, eximendus Mercurius

Cap. 56.

ITEM sal tuum aut terram reperies in fundo ollę tuę vitreæ redactam in pulverem colore inter cinericium & album, ac intumuit in morem spongiæ, adeò apertũ est Mercurio ei detracto. Id verò omne dictum de omnibus metallis, vt Luna, Saturno, Venere, &c. Sed calx Solis facilè 16, aut 20. dies stare debet. Ac Solem fortiùs potes candefacere, quam reliqua metalla: Sol enim non tam facilè quam reliqua metalla liquescit. Atque etiam flãma vehementior Soli est adhibenda, quia Sol solidius ac magis compactum habet corpus, præ Luna aut alio quovis metallo, alioqui idem opificium est.

Sal aut terra reperitur in fũdo ollæ vitreę redacta in pulverem.

Cap. 57.

ITem sal ex ollâ vitreâ eximes, ac amphoræ lapideæ indes, ac ei bonum acetum ex vino de-

Sal prædictum ex olla eximen-

destillatum superfundes, atq; eam amphoram in balneo pone, bulliat dies noctesq; 4, ac move amphorã quater aut sexies singulis diebus spathula lignea. Ac semper amphoram denuò tegito tegula aut scãdula leuigata quæ ori amphoræ quadret. Quatuor illis diebus exactis sine refrigescere, ac fæces in fundo subsidere: ac diffunde in aliam amphorã aut vas, ac obtura, & serua. Tùm denuò aliud acetum infunde, vt priùs, ac rursùm amphoram pone in balneo ad horas 24: ignem subde: ac moue vt priùs. Tùm sine frigefieri, ac fæces subsidere: diffunde sensim sine agitatione in aliud acetũ quod primùm effundebas, ac operi. Ac si fęces nihil valere videantur ampliùs, ac nullum sal ampliùs inesse: aufer, nihil est præter cineres.

dũ, eiq; acetum superinfundendum in amphorã lapideam evacuatũ.

Cap. 58.

ITem nunc sume acetum tuum defusum, in quo iam sal tuum solutũ est, luta alembicũ super amphorã, ac pone eã in balneo, receptaculo ei addito. Ac indè acetũ destilla, ita remanet sal tuũ in amphora mundũ, clarũ ac candidum: post funde super illud sal cãdidum quod inest amphorę, aquam cõmunẽ mundã destillatam, ac in balneo bulliẽte pone ad horas 24, ac sal tuum in aquã claram solvetur: tùm sinas refrigescere. Ac si quę fęces insunt, subsident: clarum superne diffunde in vas mundũ: ac aliquantum etiamnùm aquæ communis destillatæ: funde super fæces, si fortè quid salis in eo

Aceto destillato, remanet sal in amphora mundũ, clarum, ac candidum

re-

remansisset: pone in balneo ad horas 3, vt bulliat, sine refrigescere, ac rursùm cōfunde cum primò, vti priùs faciebas, ac fæces abijce.

Cap. 59.

Aqua destillanda, vti priùs acetum.

Solutio & congelatio toties iteranda, atq; item diffusio, donec nullæ amplius fæces remaneant

ITEM sume amphoram cui nunc sal tuum inest, ac alembicum probè lutatum superimpone, receptaculo ei luto addito: ac aquam tuam destilla, quemadmodum priùs aceto fecisti. Tùm reperis album, ac lucidum sal multo mundius & lucidius quam priùs habebas. Idque opus facito, ac itera toties, solvendo & congelando, & diffundendo, donec nullæ amplius fæces remaneant. Tùm sal tuum paratū est, ad proiectionem faciendam super Mercurium. Ac sal extrahere ex Sole, Luna, aut alio metallo, idem opificium est. Scies autem metalla imperfecta qualia sunt Venus, & Mars, cum ex ijs sal extrahere volumus, admodum minutim limari, ac ponuntur reverberanda in fornace reverberatoriá ad dies 6, mediocri calore, aut candore. Atque ita eodem modo sal extrahitur, vt priùs doctum est ex Luna, & ex reliquis.

Cap. 60.

Quomodo Sal ex Saturno aut Iove educendum.

ITEM cum Sal ex Saturno aut Ioue habere vis, solvere ea debes in aquâ forti, ac calcem à sua salsedine abluere, vti doctus es: ac ita pones in fornace reverberatoria, vti antè dictum est. Item cum sal ex Saturno, aut Iove habere cupis, ac cum eo Mercurium eius probè sinere volare,

volare, pone in fornace reverberatoriâ in patellâ terreâ plano fundo, donec ad digitum vnum emineat, sed non ampliùs. Nam in morem spongiæ admodum intumescit. Ac calcinare debes ad dies ac noctes 12, temperato calore & candore, ne vitrum fiant: quemadmodùm alijs in locis satis docetur. Tùm id refrigescere sinito; ac sal eius indè educito, vt suprà satis doceris. Estque hoc sal tam probum, tamq; altam proiectionem facit super Mercurium, quam sal Solis. Item si Iovi, & Saturno Mercurium seruare vis, præparare debes sublimationibus, vt de Sole & Luna dicitur: idem modus, idem opificium est. Nisi quod Iovem & Saturnum dies viginti in fornace calcinatoriâ, aut in athanare aperiendum ponere non debes. Nam Mercurius eorum est etiamnùm crudus, ac non fixus vnâ cum corporibus, idcirco facilè à terrâ suâ, aut corpore sese separat. Scies autem primam rationem optimam esse, ad Mercurium indè sublimandum. Tùm quodque elementum virtutem suam retinet. Ac si sal cupis extrahere ex Venere aut Marte, ea subtiliter limare debes, ac limaturam ponere in patellis terreis, spissitudine vnius digiti, eamque in fornace reverberatoriâ positam vres ad dies 35, ac Martem 95 dies. Item hęc duo tandiu reverberanda sunt, quòd tam impura sint. Nam continuò vitrum fierent, eam ob causam lentè candefieri debent,

Quomodo sal ex Venere aut Marte extrahendũ.

ac proinde diu ac lentè vri, antequã Mercurium suum à se dimittant,&c. Vbi verò in hunc modum vsseris,vt ante doceris: tùm habes Sal Veneris & Martis: verùm id denuò reverberandum ponere debes,ad dies 3,in fornace reverberatoriâ: tùm denuò acetum destillatum superinfunde,vt priùs fecisti. Cùmq; sal tuum ita paratum est, facito proiectioné super Mercurium. Nam omne sal metallorum proiectionem super Mercurium facit, ac super aliud nihil, quia parũ aut nihil spiritus apud se habent. Item sumes Mercurium in crucibulo ac calefacies donec incipiat candere, ac superinijcies sal tuum metalli præparatum,salis vnam partem in partes centum Mercurij: ac ignem tuum vehementem facito: ita vt materia tua fluat,vt Luna super testam aut cupellam: ac sinas eo pacto donec se in Regulũ statuat, tùm extingue vt decet. Tùm habes puram Lunam. Ac omne sal metalli siue rubrum,siue album, Lunam puram efficit. Verũ metalla perfecta altiorem proiectionem faciunt, quam imperfecta: id te ipsa proiectio facilè docebit. Cùmque inversum fuerit interius foràs, ac exteriùs intrò,tùm omne oleũ est: ac tùm omne simul proiectionem facit ad rubrum,vbi priùs faciebat Lunã, efficit iam Solem purum in omnibus probis, ac examinibus. Ac si priùs proiectionem faciebat in 100,nùnc facit proiectionem in 1000. Ac priùs proiectionem faciebat

Metalla perfecta altioré faciunt proiectionem quam imperfecta.

in

In Mercurium, sed iam non facit proiectionem in Mercurium, sed tantùmmodò in metalla: quemadmodum infrà docebimus, cùm de proiectionibus quæ oleo fient, nobis sermo erit.

De oleo metallorum

Cap. 61.

Modus conficiendi oleũ ex metallis.

ITEM nunc te docere volo oleum ex metallis conficere, ac interius foris ponere. Estq; vnum ex nostris maximis secretis. Tùm enim solem efficiet, vbi priùs tantùmmodò Lunam efficiebat, in proiectione. Ac si priùs in proiectione centum faciebat, cum est oleum facilè 1000 in proiectione faciet.

Cap. 62.

Sumendũ docet vitriolũ Romanum, ac soluendũ in aqua communi, ac deinde cõponendum congelandum, donec pellicula superveniat.

SVMES magnam quantitatem vitrioli Romani, 10 aut 12 libras plus minus, quantum voles: ac solues vitriolum in aqua communi. Cumque omne solutum fuerit, sine fæces subsidere. Tùm omne clarum supernè diffunde à fæcibus: atque id congelandum pone in vase lapideo, aut alia cucurbitâ aut amphorâ, in arenâ, aut cineribus ad congelandum tuum vitriolum super quodam balneo Mariæ, donec pellicula superveniat: tùm sine refrigerari, ac stare triduum, ac vitriolum lapillabit in insignes lucidos lapillos crystallinos, claros pellucidos, colore viridi. Ac color viridis optimus hac in parte est.

Pòst vitriolũ frigefactum lapillabit in insignes lapillos crystallinos virides.

 Lapil-

hic per vitriolum illige tinctura vitrioli a vitriolo extractam ope mercurii fixi [illegible]
[illegible] volati [illegible]

Cap. 63.

Lapilli illi eximendi, eorumque humiditas evaporãda Denuò alij lapilli excrescent: prioribus adiungendi, & aqua rursùm, vt priùs evaporanda.

LApillos illos virides exime, ac pone in pusillis pateris vitreis, ac serva, etiamnùm humiditas in ijs remansit in testa: ea evaporabitur, donec denuò vellus superveniat: ac sines rursùm refrigescere ad dies 3: ac tùm denuò alij lapilli lapillabunt, vt priùs: eos rursùm exime, ac pone denuò in paterâ ad priores: ac rursùm aquam evapóra, vt priùs. Ac facito, vt priùs, donec omnes simul habeas in mundo vitro, aut paterâ. Ac pone in mundo balneo siccandos; ac balneum accendas eo calore, qualis est Solis mediâ ęstate. Ac lapilli tui in album pulverem convertentur: quem pulverem solues in aqua communi destillata, vti priùs dictum est: finito fæces subsidere, ac clarè supernè diffundas in testam mundam, vt priùs. Ac pone denuò congelandos, vt suprà, donec pellicula quędam superveniat, vt priùs. Ac sinas refrigescere triduum, ac denuò lapilli excrescent, vt priùs, qui dimidio etiamnùm mundiores, ac lucidiores erunt, quàm primi, ac dimidio pulchrior color viridis, ita vt nunquam pulchrior color viridis visus sit. Idcircò Geber & Hermes inquiunt: viriditatem tuam probè serva: nam si eam amittis, operã ludis. Humidum denuò evapora, donec pelliculã operiatur: & facito iterùm modis omnibus, vt priùs fecisti. Ac vbi rursùm omnes lapillos cõgregaueris, iterùm in balneo illo sicco pone sicut

Iterum lapilli excrescent dimidio mundiores ac lucidiores, quã primi, ac colore viridi pulchriore.

Humidum rursùm evaporandũ, donec pellicula operiatur.

ficut prius, donec mundus pulvis candidus fiant. Tùm folue iterùm in aqua communi deftillata, vt fuprà: tùm fine fubfidere, ac a fæcibus diffunde: ac facito modis omnibus, vt fuprà fecifti. Id toties facito, donec nullas amplius relictas fæces vides. Item vbi albũ tuum pulverem hoc pocto laveris, ac operatus fueris: certus fis vitriolum tuum ritè præparatum effe. Tùm pulverẽ tuum album à vitriolo profectum ferva, donec eo vfus fuerit. Quæras item dilecte, poftquã vitriolum folveras, quare ipfum evaporare non finebas, ita vt lapillare non fineres, id verò multum temporis exigit, antequam ad album pulverem reducas.

Vitriolum ritè præparatum.

Cap. 64.

NVNC fcies vitriolum in fefe habere quendam fpiritum fubtiliffimum, quemadmodum in opere vegetabili abundè docetur, vbi agitur de fubtili fpiritu, qui eft in parte exteriore omnium herbarum; ea eft viriditas omnium earum rerum, quibus foris viriditas ineft. Nam ea eft flos earum, virtus & quinta effentia. Ac fi viriditatem eam amifitis: dico tibi verè, quintam effentiam amififti. Ac omnis opera quam impendis ei rei, quæ viriditatem amifit, fruftra impẽditur. Animam enim eius, vitam, ac quintam effentiam amififti. Corpus eft mortuum, fiue fint herbæ, folia, fpecies, radices, ac quicquid viriditaté foris habet. Quare vide, vt eã fedulò cuftodias. Viriditas enim

Viriditas omnium quibus foris ea ineft, eft eorum flos, virtus & quinta effentia, qua amiffa, quinta effentia amiffa eft.

adeò subtilis est, invisibiliter eam amittis, quẽadmodum in vegetabili manifestè demonstratur; vbi dicitur, quo pacto viriditas ex omnibus herbis, folijs ac radicibus, ac rebus omnibus suam viriditatem habentibus foràs educetur. Qua educta, & viriditate eà in insignem rubedinem conversâ, qualis vnquam visa fuit: vide in opere vegetabili, ac facilè doceberis, quid sit ea viriditas. Itaq;, mi fili, viriditas vitriolo conservanda est. Nā si ipsum initio congelares, partē viriditatis ei adimeres, ita vt croceum fieret: nam viriditas est quinta essentia eius, quā ex vitriolo quęrimus. Dilecte ita sensim fieri debet lapillādo. Ac cùm iam fæcibus exutum est, ac in stupha sicca pulverizatū, viriditas albedine tecta est: sed cum iterùm humiditatē acquireret, viriditas eius denuò foràs prodiret. Idcircò exterius eius intus, ac interius foris ponendū est, ad retinendā animā eius, spiritum, vitam ac quintam essentiā: idq magnum mysteriū in arte nostra est. Aç cùm vitriolū hoc pacto paratum est, rubrum est, instar rosæ rubræ, aut Rubini: Tùmq; in se 4 elementa perfectè habet. Estq; tùm lapis is quem Deus nobis est largitus.

Viriditas vitriolo cō seruāda est

Magnum mysterium

Cap. 65.

IAm sumes, mi fili, album pulverem vitrioli quem tibi servare iubebam, eumq̀ue indes ollæ vitreæ oblongo collo: ac collum sigillo Hermetis munias, ita nullus aër espirare aut ingredi

Sumēdum album pulverē vitrioli, & quid eo agendū docet.

gredi valet: ac tùm in teſtâ cum cineribus cribratis pone ſuper fornace: ac ignem ſubijce: & ſub fornace lampadem ardentem pone: calorem addens, qualis eſt Solis medio Martio. Atque hoc pacto retine, donec vides materiã tuam flaueſcere: ac ita retine in eodem calore donec perfectè ruffa fuerit. Cumque hoc pacto inſigni colore ruffo fuerit, ignem paululum auge. i. adhuc vnam lampadem ſuppone: atq; hoc pacto retine ad octo aut decem dies, ac tùm vide, an materia tua non incipiat rubere: ſi rubere incipiat, ignẽ tuum auge, ſine hoc pacto in eo calore etiamnùm ad dies 8 aut 10. Si verò in rubedine nihil proficis, ignẽ tuũ adhuc vnâ lampade auge: ac ſi tùm in rubedine tuã proficis, hoc pacto relinque tandiu, donec nõ amplius proficis in rubedine. Item cùm vides te octo aut 10 diebus nihil amplius in rubedine proficere, ignẽ ſingulis vicibus lãpade vnâ auge: atq; ita proſequere gradatim ſemper accenſa lampade vnâ, donec materia tua tam altè rubra fuerit, quã roſa aut Rubinus. Iã vbi tùm altè rubra fuerit, vti dictũ eſt: ſinas etiamnùm hoc pacto ad dies 8, aut 10 in eodẽ calore: ac vide an color nõ mutetur. Ac ſi nõ amplius in rubedine mutetur, materia inverſa eſt, ac interius foràs verſum eſt. Ac iam viriditatẽ nõ amittes: quippè iã in rubedinẽ converſa eſt, ac iã in intimis partibus eius locata eſt: nec iam, nec vllo vnquã tempore foràs produci poteſt.

Ignis ſubſtruendus qui ſecundum colores lampadibus erit augendus.

Cur fixa esse non possit materia.

Materia ista in æternum rubra permanebit, & nõ fixa. Nam si fixa esset omnino esset corrupta: nam in aqua soluenda & congelanda est, ac destillanda per alembicum.

Cap. 66.

SCIES autem me nunquam maius secretum tibi manifestasse quã hoc, per Deum iuro, hoc arcanum nunquam ab vllis Philosophis memoriæ proditum, quàm à me solo. Ac tibi affirmo, non esse maius secretum in arte quàm hoc. Quare te omnesque qui hoc intelligent, adiuro, vt nunquam palàm faciant, nisi vbi decet, per Deum viventem. Est enim secretum secretorum. Hac enim ipsa ratione omnia metalla in oleum reduci possunt, vbi in aquá forti soluta fuerint: ac calx præcipitata, ac lota, vt audiuisti, ac de vitriolo satis doctus es.

Secretum secretorum.

Cap. 67.

OMNIA metalla rubra fient in morem sanguinis, etiam Iupiter, ac Luna: nam omnibus metallis interius rubrum est, vnum magis rubrum alio. Cùm igitur ad rubediné perducta fuerint, tùm soluenda tibi sunt, ac denuò congelanda, donec ab omnibus fæcibus munda sint, & tamen elementa sua simul contineant perfectè. Nam cùm eò perducta sunt, nihil præter fæces remanet. Nam Terra subtilis ac liquida effecta, ea itidẽ soluitur cũ eam subtilem effecisti soluendo & congelando, vt nullæ fæces ampliùs remaneant. Ita destillare

Metalla ad rubediné perducta soluenda sunt ac denuò cõgelanda, donec ab omnibus fęcibus munda sint.

ſtillare per alembicū potes in oleum rubrū. Quemadmodū hic de vitriolo doceberis, ita etiā de omnibus metallis faciendū erit, atque etiam Mercurio. Vbi ſolutus fuerit in aqua forti ac præcipitatus, ac ſalſedine abluta, ſiccatus, ac tum vitro inditus, vti dictū eſt de vitriolo: atq; ita porrò factum, vt priùs doctum eſt de vitriolo.. Aut poteris Mercurium ſublimare, ac ſublimationem illam vitro indere. Ita etiam Mercuriū illum in aqua ſoluere potes, ac à fæcibus mūdare, retinere ipſi ſimul 4 eius elementa, ac pòſt deſtillare in rubrum oleum. Quid cenſes? nonne hoc magnū ſecretum eſt? Nunquam ſimile auditum fuit, nec audietur: iſto pacto interius eius foràs producere, ac exterius intrò, ac mundare ab omnibus fæcibus, abſq; elementorum ſeparatione: ac quod ampliùs eſt deſtillare in rubrum oleum, vt infrà docebimus. Ac quod hîc de metallo dictum eſt, id etiam de antimonio facere potes. Aures aperi, & auſculta, ac mentem aperi, nunquā auditū eſt, vt tale opus tam exiguo labore factum fuerit. Nunc ad opus noſtrum revertamur.

Omnibus metallis atque etiā Mercurio idem poſſe fieri quod vitriolo.

Idem antimonio fieri poteſt

Cap. 68.

VBi videris materiā tuam eodem ſtatu permanere, exime ex teſta cum cineribus, ac vitrū tuum aperi, materiamq; tuam in aliud vitrum forte evacua, aut in amphoram, lapideam, ac bonam quantitatem aceti deſtillati

Redit ad opus.

ſuper

ſuperfunde, ac pone in balneo, bulliat, ac moue ſpathulâ ligneâ ter quatérve ſingulis diebus: ac identidé denuò operi: atq; hoc pacto retine ad dies noctesq; 4, tùm ſinas frigefieri: ac ſupernè clarũ effundito de more. Ac rurſum acetum deſtillatũ infunde, modis omnibus, vt dictũ eſt de vitriolo ſuprà, trib⁹ vicibus. Tùm fæces abijce. Item alembicum amphoræ impone: ac acetum deſtilla, donec materia omnino ſicca fiat: ita in fundo amphoræ vitriolũ remanebit tibi multo mũdius, quàm priùs erat: ſuperfunde denuò acetum recens, ac facito vt priùs factum eſt. Idque tandiu itera, donec nullę amplius fæces in ſolutione remanẽt. Tùm congela in ſiccum puluerem, ac habe vitrum bonum, ac ſpiſſum; ei puluerem tuum inde: ac alembicum magno capite ſuperimpone: ac deſtilla vt primùm acquiras croceos ſpiritus, tùm oleum rubrum: tùm albos ſpiritus: tùm ſine frigefieri, vt antè ſatis doctum fuit. Item receptaculum deme, ac quod ei ineſt, eſt verò oleum illud benedictũ, ſerua, donec eo vſus erit, ad ſal tuum. Alembicũ deme, ac in olla reperies materiã inſtar niuis candidã, ac inſtar cryſtalli lucidã. Eſtq; ea terra vitrioli ſine fæcibus, ac rectificata. Hanc pulverizare potes, ac ſinere imbibere oleum rubrũ in ſuo corpore. Hoc ampullæ vitreæ inde, ac ſuſpende in tripode ad dies 40, calore temperato, ac coagulabit in lapidem Philoſophorum omnia metal-

Solutio hæc toties iteranda donec nullæ amplius fęces in ſolutione remanent. Tùm vitriolum congelandum in ſiccum pulverem.

metalla in verum Solem transferente. Sed hic id ipſum eo efficere nō volumus, ſed cupimus oleo vti ad opus noſtrum de ſale ac oleo metallorum. *Cap.* 69.

SCIES cùm ſal metallorum ad oleum vis perducere eo modo vt de vitriolo, elementum terræ metallorum vnà cum oleo deſtillabit, rubrum inſtar ſanguinis. Id verò terra vitrioli non facit: oleum ſeſe à terra ſeparat. Tametſi Deus talem benedictionem conceſſit, vt ex eo ſolo lapis Philoſophorum confici poſſit abſq; additione, transferens omnia metalla in verùm Solem. Sed oleum eius cum terrâ priùs fixandū eſt, vt priùs. Id verò ita non fit de metallis. Terra vnâ deſtillat per alembicum igne. Ac totum corpus in oleum conuertitur, transferens omnia metalla in verum Solem. In eo omnes turbæ Philoſophorum conueniunt. Idque fit, vt hic docetur de vitriolo, & eodem modo.

Cap. 70.

CONFICITVR etiam oleum ex Mercurio, & ex antimonio: ac terra eorū vnà tranſit, ac totum corpus fit oleum, ac manet oleum in ſecula, ac iſto oleo mira efficere poſſis, quæ hîc recenſere nimis longū foret. Noſti item quid de antimonio ſcribatur, ac de oleo eius. Sciet tamen filius meus, oleum Mercurij multò eſſe præſtantius in omnibus operibus in quibus oleum antimonij ſeruit. Hoc ſecretum eſt.

Conficitur etiam oleū ex Mercurio & Antimonio.

Cap. 71.

Ex sale oleum conficere docet.

ITem nunc denuò ad opus nostrũ redire volumus: ex prędicto sale, quod conficere docuimus, ac proiectionem faciebat ad album, faciamus oleum quod proiectionem faciat ad rubrum. Ac quæ prius faciebãt 100 iam 1000 faciunt ope olei vitrioli, ac Mercurij sui qui ex ijs sublimatus est, quem tibi in pyxide vitrea servare iubebam. Sume istum Mercurium ac solue in aquã forti vitrioli & salnitri ana, cũq; solutus fuerit, id quod solutum est, inde ollæ vitreæ ac alembicum superimpone: & pone in cineribus cribratis. Ac primùm ignem pusillum subde, & ei aquam fortem destillando subtrahe: tùmq; Mercurius sursum sublimabit in alembicum: cumq; amplius sublimare respuit, aufer: sume Mercurium ex alembico, ac inde vitro longo gutture, sicuti vitriolo faciebas: ac pone in testa cum cineribus cribratis. Lampadẽ tuam sub ea accende. Atque ita relinque, donec perfectè rubeat, sicuti de vitriolo doctum est: Solue, congela: cumque mundus fuerit, destilla in oleum rubrum, vt de vitriolo dictum est, sed Mercurius totus in oleũ destillat, ita vt nullam terram relinquat.

Cap. 72.

MErcurio & alijs metallis nihil aliud adhibetur, vt oleũ ex ijs conficiatur, quã id quod tibi dixi. Cumque oleũ ex Mercurio deduxisti: Sal tuũ quod Elixir est amplæ ollæ vitreæ

treæ inde ac ſuper fornace pone igni puſillo ſubdito, vt ſal tuũ aut Elixir liqueſcat. Id verò facile fiet: nã ſal iſtud liqueſcit, vt cera ſuper ignẽ. Cumq; liquefactũ fuerit, oleũ illud Mercurij ſuperfūnde, ſenſim ſtillando guttatim, ac ſtatim ſimul coibunt: quemadmodum die nouiſſimo anima ac corpus congregabuntur: ab omnibus enim maculis pura ac mũda ſunt. Nunc animam, ſpiritum & corpus ſimul cõiunxiſti, quæ nullo vnquam tempore ſeparabuntur: ibi corpus proprium ſpiritum ſuſcipit: ac momento temporis fixantur.

Nunc anima, ſpiritus ac corpus ſimul coniuncta, quæ nullo vnquam tempore ſeparabuntur.

Cap. 73.

NVnc vitrũ tuũ ſuper fornace relinques ad dies 16, calore puſillo, vt ſi ceram retinere velles liquefactã, vt non cõcreſceret. Atque hoc ſpatio 16 dierum omnis materia in oleum conuertetur, in morem mellis cum favo rubrum inſtar purpurei cruoris: ac in æternum ita manebit. Exulta dilecte, habes ſecretũ ſecretorum totius mundi. Nam oleum hoc iam 1000 in proiectione facit. Ac ſcies: cùm proiectionem voles facere, eam facies ſuper aliquod corpus, ac non ſuper Mercurium. Nam oleum hoc corpus ex Mercurio facere minimè poſſet. Multæ ſunt rationes, breuitatis cauſa hoc loco omiſſę. Satis in opere proiectionis recitatur ac docetur. Sumenda tibi eſt lamina Martis, Veneris, aut Lunæ, eam cãdefacito, ac ſuper ipſam oleum illud deſtilla.

Secretum ſecretorũ.

la, ac impones carbonibus calidis: ac oleum imbibetur, ac penetrabit laminam, vt aqua spongiam: ac diffundet se ac penetrabit per eam, ac convertet in optimum Solem omnia examina, ac probas transeuntem quaslibet. Sed in Iouem & Saturnum proiectionem non facito: nam medicina priùs corpora, vt corpora non essent efficeret, ac ad suam naturam perduceret, quam corpus indè efficeret. Quá de re non est hic dicendi locus, satis id alibi docetur. Quid tibi de hoc magno secreto videtur? Nunquam huius simile in Orbe repertum fuit.

In Iouē & Saturnum proiectionem non esse faciendam, ac quare.

Cap. 74.

Anacephalæosis.

ITem audisti quomodo, & quibus rationibus metalla solues, & quomodo ea denuò facies præcipitari in calcē, ac quopacto calci aquam fortem ablues, ac exiccabis, ac sublimanda pones, ad Mercurium eorum indè detrahendū, ac tùm sal illud quomodo solues in aceto destillato, ac sal rectificabis à fæcibus, ac perduces ad Elixir. Prætereà audisti quî, & qua ratione vitriolum clarificabis, ac à suis fæcibus rectificabis, soluendo, ac denuò sensim diffundendo, ac congelando, donec ab omnibus fæcibus mundum sit. Audisti insuper, quo pacto igni admoueatur in vase clauso calcinandum, simul retinendo quatuor eius elementa: ac doceri quomodo viriditas eius quæ foris stabat, intus, ac rubedo quæ intus, foràs

sit ponenda. Ac deinde quomodo denuò soluatur in aceto destillato, vt fæces ab eo remoueantur quas in albedine interiore habebat: & quas initio à se dimittere nolebat, quandiu interius eius foràs non esset inversum. Scies res omnes habere duplices fæces, à quibus separādæ sunt, ac rectificandæ, videlicet primùm in sua crassitie cum adhuc crudę sunt. Quemadmodū primùm soluebatur & denuò congelabatur cum viride esset: tùm dicebam: viriditatē eius probè serua, aut frustrà sudas, idque est quod ei fæces detrahuntur quæ in eius exteriore sunt, eæ tùm illi detrahuntur, vt suprà. Ac cùm iā exterius intrò, ac interius foràs inversum est: tùm res iterum soluenda est, & cōgelanda, donec amplius fęces nō relinquat. Atq; hoc pacto acquiruntur aliæ eius fæces ab ea, quę prius cùm in interioribus latebāt, acquiri non poterant.

Cap. 75.

NVNC verò quæras. Quî fit vt natura interior fęces suas nolit dimittere, cùm tota materia aqua sit? Sciet filius meus ac intelliget: quamvis omnino aqua sit, frigiditas eius foris est, ea verò ita cogit & cōcludit calorē, vt calor qui intus est, ita sit cōclusus, vt nihil de suis fęcibus à se dimittat, antequā ipse foris stet. Ac tùm solutus semetipse aperit, ac fæces dimittit: tùm enim à frigiditate non constringitur. Ac è contrario, vbi calor alicuius rei foris stat,

Quæstio, cum solutione.

ibi

ibi frigiditas ita intus retinetur ac cõcluditur, vt se aperire nolit, ac fæces apud se retineat. Imò tametsi aliquis calor ac humiditas esset in calore interiore: calor exterior foràs expelleret: quemadmodũ quotidie cernere possumus in destillationibus ex balneo, atque etiam ex igne: nam ibi ascendit aqua, aer & ignis, ac frigida sicca terra in fundo remanet, ac ibi concluditur ob calorem qui foris vasi accedit.

Cap. 76.

Bis rectificandum ei qui verè Elixir aut quintã essentiam sit facturus.

ITa bis rectificandum ei, qui verè Elixir, aut quintam essentiam sit facturus, in quacunque materia id fuerit, siue in speciebus, herbis, radicibus, saccharo, melle, & id genus alijs. Ac iuro tibi per Deum, nunquam huiusmodi secretum manifestatum esse, quàm à me solo. Ac etiam nunquã descriptum, quam mea solius manu. Preterea audisti quomodo, & quâ ratione vitriolum positum fuit destillandum, ac ex eo oleum eductũ instar sanguinis rubens: ac terra in fundo vasis permanebat. Ac quomodo oleum illud in terra sua imbibebatur, ac ponebatur in tripode, in ovo vitreo aut ampulla 40 dies, ac in lapidem Philosophorum mutabatur. Iubebam tibi insuper servare oleum vitrioli: ac Mercurium sublimatum in aqua forti soluere, ac præcipitare, ac aquã fortem ei abluere, ac siccare, ac vitro indere, ac super fornace ponere, donec ruber esset, ac interius eius foris. Ac deinceps facere vt cum vitrio-

vitriolo, ac oleum ex eo extrahere, ac rurſum corpus eius eo imbuere: ac totum illud corpus ad oleum reducere, vt proiectionem faceret. Dixi inſuper omnia metalla in oleum reduci poſſe eodem modo, abſq; elementorum ſeparatione, ſicuti res ſeſe habet.

Cap. 77.

NVNC tibi dico, ſcrutare omnia verba mea quę te in hoc opere de ſale & oleo docui. Peropus tibi ritè intelligere. Nonne te etiã docui quo pacto omnia metalla per alembicum trahes, ita vt omnino deſtillent in oleum, vt nihil relinquant, aut quicquã remaneat. Id verò ſolũ facit fortis ſpiritus aceti: ac efficit vt perfectè ſint ſeparata & rectificata à fæcibus ſuis intus & foris, vt te docui, ac vt interius foris ſtet, ac exterius intus. Ac tum adeò reſoluta ac ſubtilia ſunt, ita vt elementa à ſe invicem non ſint ſeparãda. Quamvis omnia media quæreres quæ in orbe reperiri poſſunt ad hæc elemẽta ſeparanda, non poſſes efficere, ob eorũ ſubtilitatem, munditiẽ, ac reſolutionem. Cumque tùm apud ſe habent ſubtile acetum penetrans, omne ſimul per alembicum cum aceto tranſibit. Si verò igni admoveres, ac nullus ſpiritus aceti adeſſet, ſtatim ſimul fixarẽt: ac quia acetum copioſè in eorum mundo, aperto, ſubtili corpore eſt, deſtillant in oleum, & ſpiritus aceti apud ipſum fixant.

Cap. 78.

Spiritus aceti præ omnibus quę in mũdo sunt, subtilis est.

SCIES spiritũ aceti præ omnibus rebus quæ in mundo sunt, subtilem esse. Imò millies subtilior est quam quinta essentia aquæ vitæ: nullis vasis contineri posset: sed facilè dimidia ex parte fixus est: ideò facilè fixat rem ad quã adhibetur. Quemadmodum in vegetabili demonstratur, vbi de vino eiusque natura sermo est, ibi satis docebere, quid acetum sit, eiusque spiritus, quomodo omnia vt solvantur, & ascẽdant, efficiat.

Cap. 79.

Multiplicatio nobilis olei Philosophorum.

NVNC videre volumus, quo pacto nobile hoc Philosophorum oleum multiplicare poterimus. Sume nobile hoc oleum Philosophorum, ac amplæ ollæ vitreæ inde, cuiusmodi suprà figurata habetur. Ac super vnam partem 100 partes funde illius olei quod ex vitriôlo eduxisti, quod te suprà conficere docui: ac ollam operculo vitreo operi leuigato, vt quadret: ac luta, & super fornacem in cineribus cribratis pone: ac ignem sub ea accende lampade, eo calore, vt si ceram liquefactam servares, vt non concresceret. Ac in eo calore retine ad 6 hebdomadas. Atq; interea temporis oleum vitrioli vnà cum nobili oleo Philosophorum fixatũ erit. Ac tam bonam & altam proiectionem faciet quam oleum priùs. Itaq; dilecte istam lectionẽ sæpius perlege, ac memoriæ manda. Nam tibi inprimis necessariumest, ac fundamentum cui tota ars innititur, est.

Lectio hęc sępius perlegẽda, ac memoriæ imprimenda.

Sed

Cap. 80.

SED si vulgare oleum ex metallis velis educere, vt de vitriolo doctum est, metallum tuum in aqua forti solues, ac facies præcipitari, ac salsedinem ei aqua communi ablue, eoque siccato, in vitro oblongo gutture, immisso, ac congelato, ac posito super fornace in cineribus cribratis: ignem subijce talé qualem vitriolo, donec metallum omnino rubeat, ac donec interius eius foris sit. Tùm solue in aceto destillato, vt vitriolum, ac congela donec nullæ fæces amplius remaneant. Tùm destillandum pone: ac metallum omninò destillabit in rubrum oleum, estque oleum perfectum Philosophorũ. Verùm proiectio eius non tam alta est, quam olei, quod priùs sal fuit. Atque omne oleum metalli oleo vitrioli multiplicabis, vt antè doctum est. Ac admodum facile oleum conficitur ad eundem modum ex Saturno, eiusque proiectio admodum alta est. Age gratias Deo, operare, ac pauperum memento, Dei dona in tuam salutem moderare.

Quomodo vulgare oleum ex metallis educendum

Oleũ perfectum philosophorum.

Modus purificandi ac separandi materiam à facibus.

Cap. 81.

SCIES dilecte 3 esse vias ac rationes mundificandi aut separãdi rem aliquam à suis fæ-

3 rationes sunt mũdificãdi aut

separandi ré aliquam á suis fæcibus.

Omnia quæ in terra defodiuntur in terrá conuertuntur.

cibus. Prima ratio de qua dictum est, iuxta naturam vel per naturam. Natura enim repellit à se quicquid imperfectum est. Quemadmodum quotidie cernimus in omnib⁹ quæ in terra defodiuntur, omnia simul in terram convertuntur, quæ est ipsorum mediũ. Ac intuêre quicquid quotidie aëri expositum est, siue sit ferrũ, chalybs, plumbum, cuprum, lignũ aut lapis: ac omne quod die nocteq; aëri expositum est, perit, ac conteritur, & cõsumitur diuturno tẽpore. Propugnacula, arces quamlibet fortes, pereunt diuturnitate temporis, ac in terrã medium earum gradum calcinantur.

Cap. 82.

Quare omnia côuertantur in terram, ac non in aërem, aquã aut ignem, egregia explicatio.

Elementũ aliud aliꝰ impurius est, terra autẽ omnium immnudissimum.

QVæras autem: qui fit vt omnia convertantur in terram, ac nõ in aërem, aquam aut ignem? Scies: quicquid hîc infrà sub circulo lunari existit, id ex quatuor elementis compositum est. Ac 4 elementa omnia immunda, ac fæcibus plena sunt. Vnum elemẽtum alio impurius est, vt in Vegetabili opere docetur. Ac terra immũdissimum est, ac maximè siccum elementum, plurimas fæces habens. Ita omnia primùm in terram convertenda sunt, antequam in aërem, aquam, aut ignem converti possint. Id ita esse debet, quod Natura operatur sine artis adminiculo. Natura enim non mouetur vlterius quàm ad operãdum de gradu in gradum. Ac ideò Natura diu operatur. Pervenire enim a principio ad finem non potes,

tes, niſi prius ſpatium intermedium tranſeas: neq; etiam iter 100 miliarium potes abſolvere, quin prius iter intermedium tranſeas. Ad quartum gradum pervenire nō potes niſi primo, ſecundo, & tertio præteritis. Ac qui hoc non intelligit, ei vt operetur in noſtrâ arte author non fuerim. Ita, mi fili, ex ratione prædictâ liquet, omnia quę curſu naturæ purgantur in terram converti: nam cùm quid in terram convertitur, tum apertum & reſolutum eſt, vt quodque elementum ſui ſimile ad ſe trahat, quemadmodum in opere vegetabili ſatis demonſtratur. Ac vt rem ex primo gradu in alterum perducam: vt in aliam naturam converta tur neceſſe eſt: ac in aliam naturam cōverti nō poteſt, quin prius terra fiat: ob fæces quas in ſe habet. Aſpice plumbum, quicquid moveatur ad ignem in olla, prius in cineres aut terram converti debet, quā figulus eo vitrificare poſſit. Plumbum enim vitrum fieri non poteſt, antequam in aliam naturam transferatur: nec in aliam naturam converti poteſt, quin prius terra fiat, ob fæces, quas in ſe habet. Nec potes ex plumbo argentum conficere vi, quin priùs vitrum ſit: ſicuti multis in locis ritè docetur: quamvis aliâ quidem ratione ad argētum perduci poſſit, ſenſim ei fæces adimēdo, quemadmodum ſuo loco docetur. Nam plumbum in exterioribus argentum eſt: ita plumbo nihil aliud deeſt vt ad argentum perducatur, quā vt

ei fæces detrahantur, sulphur eius terrestre, ac tùm argentum est. Quemadmodum Natura quotidie convertit, sicuti videre est. Intuêre arces veteres quæ olim plumbo tectæ fuere, ac super quibus ad 'annos quingentos aut sexcentos iacuit, ita vt omne plumbum illud in terram cővertatur, aut in cerussam, sicut quotidie etiamnùm in veteribus tectis plumbeis reperitur, quod ramentis desilit: ac si diutius iacere posset, Natura tandem in argẽtum percoqueret, ac mundaret. Quemadmodum egomet vidi, cùm huiusmodi vetus tectũ plumbo tectum quod facilè per bis aut ter mille annos iacuerat, demeretur, tectũ illud plumbeum in micas à se invicẽ frãgi, perinde ac si fuisset calcinatum. Cùmq; diffringeretur micabat quasi limatura argenti in eo fuisset, ac album erat sicuti cerussam esse cővenit: sed apparebat quasi cerussa illa argento conspersa fuisset: ac plumbũ illud in testis ponebatur, ac aliud plumbum & purgabatur per cupellam ac omne simul erat pura Luna, ita Natura mundauerat longâ digestione. Ita constat per rationẽ prædictam, Naturã operari, mundare, ac fæces omnes à se repellere, ac in nihilum redigere ac in pulverẽ, medullam Solis. ℞. amphoram amplam capientem 10 aut 12 mensuras, eam aquâ imple, ac die nocteq; in aëre pone, vbi Sol splendet, ac solidè obtura, vt neque pluvia, neq; aër ingrediatur; aqua illa fœtida, immunda, glutinosa,

nosa,limosa, ac mali amarique saporis erit: ac progressu tẽporis fœtor ille cõsumetur, atq; abolebitur. Ac fex aut materia terrea, quę aquæ inest separabit se à materia aqueâ, ac in fundo subsidet, atq; ibidem permanebit, ac aqua illa munda ac nitida fiet, quasi destillata esset, ac fiet dulcis ac fragrans, ac boni saporis. Aquam illam à suis fæcibus diffunde in vitrum mundũ, ac diu etiamnum stare sine, ac denuò fæces residuum facient: iterum effunde. Idque itera donec nullas amplius fæces in fundo reperis. Aqua illa rectificata est per cursum Naturæ. Quamvis aqua illa staret in diem vsq; novissimum, nunquam corrumperetur, si probè eam obturaram servares. Par iudicium de oleo. Nam si quod oleum seruaretur in amphorá lapideá, aut vase aliquot annos, ipsum fæces suas à se repelleret in fundũ, ac fieret clarum ac tenue, sicuti de aquâ dictũ est. Ac vide vinum vetus, aut cervisiam probè seruatam, ac firmiter obturatam, quomodo fæces à se repellat in fundũ; vide vina illa vetera & clara, quæ sæpè à fæcibus clarificata sunt, quã efficacia & clara fiant: Imò si ad aliquot annos ita sinerentur ac probè obturata, ita sese mundarent, vt ad extremum nullæ fæces in ijs reperirentur, ita ad extremum rectificarentur: ac quamvis destillarentur, nullas fæces relinquerent. Tùm quod rectificatum vltra esset, rubrum foret, ac lucidum instar crystalli. Sed longo tempore

opus esset, antequam Natura vinum eò perduceret: verùm id ad extremum fieret. Atque hoc modo se res habet in omnibus quæ fæces habent, vti prius dictum est. Ita liquet ratione iam dictà, Naturam ipsam cursu naturæ omnes fæces à se repellere. Ac si hac de re clariùs doceri cupis, quære in opere vegetabili, ibi manifestò doceberis.

Cap. 83.

5 Mundificandi ratio quæ fit arte, soluẽdo ac congelando.

EST præterea etiam alia ratio mundificandi quicquid in natura fæces habet: id verò arte fit: in eo ars naturam iuvat: ac fit solvendo & congelando: quemadmodum in magno opere partim declararur. Quare de eo. i. de mundificatione aut separatione fæcum pfectè scribere nolo. Si de eo planè intelligere cupis, quære in opere vetetabili, vbi de rectificatione elementorum agitur, vbi elementa mundificantur ad extremum absque elementorum separatione, ibi plixè & planè de his doceberis.

Cap. 84.

7 Mundificandi ratio quæ igni fit, vstioque dicitur.

SCIES deinceps esse aliam rectificationem, ad fæces omnium metallorum ac rerũ mineralium, quęque igni fiunt. De ea rectificatione aliquantum agemus, ac docebimus quantum opus sit, ac si planius de ea doceri cupis, quære in vegetabili, vbi agitur de effigiandis lapidibus pretiosis, deq; pretiosis amausis cóficiendis: ibi prolixè & planè doceberis: hic de eâ nec prolixius nec pluribus agere volumus,

quàm

quàm necesse sit, atq; ad opus nostrum requiritur. Scies omnia metalla posse purgari à suis fæcibus igni: ac elementa perfectè simul manebunt absque separatione, ac deinde sine fixione. Ac omne fiet igni. Ista verò vstio fit varijs modis. Atque aliter Sol vrendus aut cæmentandus est, quam Luna, aliter Luna, quam Saturnus, Aliter Venus vrenda est, quam Mars.

Cap. 85.

Scies porrò duplicem esse vstionem quæ in metallis adhibetur: vnam cæmẽtatione, de qua infrà etiamnùm nobis sermo erit, ac vna cæmentatio fit sale ac spiritibus mineralibus, absq; metallorum in vitrum conversione: atq; vna aliter fit, quam alia.

Duplex vstio in metallis adhibetur.

Sc cæmentatio et vitrificatio

Cap. 86.

Nunc quæras: Possunt-ne omnia metalla converti in vitrum absque vllius additione, ac denuò reduci in metallum? Scies omnia metalla posse converti in vitrum absq; vllius additione, Sole vno excepto, is in vitrum converti non vult, quamvis vsq; in diem iudicij vreretur: aliquid ei addendum, quod in alijs metallis non est necesse. Sol enim natura purus est, ac tametsi aliquas fęces in se habeat, nõ tot sunt, vt corpus eius possint tegere. Ita quamlibet valdè Sol vratur, fæces vitrum non fiunt, sed purè comburitur præ multa & forti cõbustione, ita vt non fiat vitrũ. Id verò de alijs metallis fieri nõ potest, ea vitrum naturale fiunt.

Quæstio cum solutione.

Dicas

Dicas verò iam: cùm quid vitrum est factum, ad extremum perductum est. Nam cùm quid vitrum est, ad nullam materiam perduci potest: quia vitrum omnium extremum est, ac post iudicium quicquid sub firmaméto comprehensum est, omne in vitrum diuina ordinatione convertetur. Liquet igitur vitrum omnium extremum esse: ac vitrum ad nullam rem aliam arte deduci posse, quam ad vitrum, aut ad materiam combustam, aut ad fæces. Nam sępè vidi vitrum longa, ac vehementi vstione reduci ad nigros colubros, vt carbones fabriles, ac etiamnùm longa vstione albos fieri cineres, leues in moré pulveris, ac pulverescebāt: atq; ita vitrum illud redigebatur in nihilum. Atq; hoc pacto ratione liquet, vitrum esse extremum, ac postremum omnium, neq; ad rem vllam aliam arte reduci posse. Natura enim arté non habet, sed ars sequitur & iuvat naturam. Scies proinde vitrum esse extremum ac vltimum omnium, excepto metallo, ac rebus metallicis. Ratio hæc est: In omnibus rebus combustibilibus separatur oleum, ac humor naturalis vehementi ac diuturna vstione à terra sua: nisi in metallis ac metallicis mineralibus rebus, in ijs oleum à terra non separatur: sed semper in igni terræ adhæret, quamvis in æternum vrerentur. Nam si oleum à terra metallorum separaretur, ex terra Elixir confici minimè posset, ac sal metallorum lique-

Vitrū omnium extremum est, quod probatur.

Natura artē non habet: sed ars sequitur & iuuat naturam.

quefieri non poſſet: quomodo igitur in corpora imperfecta ingreſſum darent, aut tincturam?

Cap. 87.

QVæras autem: an ſal tincturam metallorum dat? Scies: ſume oleum metalli, id tincturam dat. Scies cùm ſal extrahitur ex metallo ac præparatur vt oportet, ad proiectionem faciendam, nō fit vlla tinctura, ſed proiectionem ad album facit. Atque res hæc eſt: Oleum incluſum eius interioribus, vt in ouo albumini vitellus. Verùm cùm rubram proiectionem facere volumus, ignis aut oleum foris ponendum eſt, ac ſal eius aut terra intus; atque ita hoc ipſum proiectionem ad rubrum faciet, ſicut priùs ad album faciebat. Priùs erat ſal metallorum, ac faciebat vnum in 100: ac cùm ignis aut oleum foris poſitum eſt, tùm eſt metallorum oleum, ac facit 1 in 1000. Ac quamvis eadem ſit materia, tamen interius eius foris poſitum eſt, ac exterius intus.

Quæſtio cū reſponſione.

Cap. 88.

QVÆRAS etiam: cùm ſal aut terra metallorum cum oleo ipſorum ſunt educta ex metallis vſtione ignis, tùm Mercurius eius aut aër ſeparatur à terra, ac ab oleo, quomodo ſal illud aut oleum ingreſſum dare poteſt? Dicunt enim Philoſophi; aër ingreſſum dat, ignis tinctu-

Alia quæſtio.

Aer ingreſſum dat, ignis

tincturam, oleũ lique-ſcere facit, terra fixat.

tincturam, oleum liqueſcere facit, terra fixat. Atque hic aër avolauit, diuturnâ ignis vſtione. Scies, ſatis aëris oleo remanſiſſe in igne, quantum ei poſſit ſufficere. Nam elementa ita conglutinata ſunt, vt nunquam à ſe invicem ſeparare poſſis, quin permiſta inter ſe maneant. Non reperitur ignis abſque aëre, nec aër abſque igne. Hæc vna ratio: altera ratio hæc eſt: Terra & ignis ſunt 2 elementa fixa, atque apud ſe retinét multùm fixæ partis aeris, quãtum eis ſatis eſt, vt ingreſſum dent.

* Ratio-ces.

Cap. 89.

Alia item quæſtio.

QVæras autem: Qui fit vt omnia metalla vitrum fiant Sole excepto? Hoc ita intelliges. Omnia metalla immũda, ac fæcibus plena ſunt, ideò facilè calcinãtur. Omnia enim membra metallorum ſunt plena immũdis ſulphureis fæcibus, quas in mineris nacta ſunt: cumque in vehemens incendium perveniunt, facilè calcinantur: atque humiditas craſſæ fæcis ſulphureę comburitur. Nam ſulphur eorũ fixum non eſt, quemadmodum ſulphur Solis. Ac pinguedine ſulphuris cõbuſta, fęx ſulphuris tam ſicca fit, vt totum metallum in calcem aut terram cõvertatur. Atque ideò omne metallum in calcem, aut terram convertendum eſt: In vitrum enim transferri non poteſt, niſi prius ſit calx. Nulla res ex naturâ ꝓpriâ transferri poteſt in aliam naturam, ſine medio. Nam priùs metallum erat, ac fit vitrum. Iam metal-

Nulla res ex natura ꝓpria trãſferri poteſt

lum

lum & vitrum duæ naturæ ſunt: ac vt id fiat, per terram aut calcem fieri debet, quæ mediū eſt. Ac tùm etiamnùm vehementiore vſtione ac tempore diuturno terra illa aut calx in vitrum convertitur: vt ſatis docetur. vbi lapides effigiari docentur. Lapides enim effigiati facilè decies ſpecioſiores ſunt ac lucidiores Orientalibus, atq; multo gratiores aſpectu. Vide enim amauſa quibus encauſto pingitur quàm ſpecioſè viridia ſint, cærulea flava, rubra ac alba. Ac vnum dimidio ſpecioſius eſt alio, quāvis eiuſdem ſint coloris, atque etiam facilè vigeſies præſtantius. Et tamen ex vno metallo facta ſunt.

in aliam naturam abſq; medio.

Cap. 90.

QVæras autem: Quî fit vt vnum ſit pretioſius alio, cùm ex eodem metallo ſint cōfecta? Scies, cum metallū redactum eſt in calcem au terram, ac tùm in fornace camerata ponitur, aut in fornace reverberatoriâ, in quâ vitrum vritur: vehementiſſimum calorem habere debet, antequam mundum, clarum, ac pellucidum vitrum fieri velit, ac priuſquam fęces in vitrum converti. Scies vitrū hoc quod ita conficitur, ſimile eſſe corpori glorioſo: quia fæces metalli vitrum fiunt, quæ priùs nigrum, immundum, impurum corpus erant. Ac ſub eo corpore latet quinta eſſentia metalli, quæ incombuſtibilis eſt, ac lucet per corpus vitreum, ſuo pretioſo colore: quemadmodum anima

Cū amauſa alia alijs ſint pretioſiora, cū ex eodem metallo ſint confecta.

Anima die nouissimo in corpore glorificato lucebit velut lucerna posita in laterna crystallina.

ma die nouissimo in corpore glorificato lucebit, velut lucerna posita in laterna crystallina: ac vna anima multò clariùs lucebit quam alia, provt Deo placebit. Ac alius alio multo elegantius ac clarius corpus habet. Eodem modo se res habet in Amausis de quibus hic nobis sermo est. Scies enim quintam essentiã metallorum, eorum oleum incombustibile aut ignem, suo pretioso colore ornatum, cum claro illo sole esse permistum, per omne illud vitrum quod ab omnibus metallis vstum est, aut fæces eorum, ac nobilis ille color olei incombustibilis lucent per corpus vitreum, quemadmodum lucerna lucet per laternã, vt prius dicebatur. Ac quod vnum pretiosius sit alio, vnum etiã speciosius sit, ac facilius liquescat, hac ratione fit.

Cap. 91.

Metallum calcinatũ, calx aut terra est

SCIES, cùm metallum calcinatum est, calcem aut terram esse: ac si artifex insigne amausum viride velit conficere, id ex calcibus Veneris vrere debet. Ac si tùm velit habere insignẽ viriditatẽ, quæ colore ac claritate omnẽ viriditatem superet: calces super marmore terere debet cum aqua salsa impalpabiliter, ac tùm abluere aquâ cõmuni mundâ, donec aqua à calce munda ac pura defluat: ac terere, vt priùs, donec nullæ ampliùs sordes terreæ proveniunt, indè vitrum vstum fit multo speciosius & præstantius amausum, atque etiã multo

to faciliùs liquescit: quàm si ex eo vitrum cōfecisses absque terendo, ac repurgando à suis fæcibus terreis. Atque ita se res habet in alijs calcibus Saturni, atque etiam Martis, eæ efficiunt vitrum fuluum. Iupiter album amausum, Luna cæruleum, Sol rubrum: ac si alios colores cupiant vnum colorem cum alio miscent.

Cap. 92.

NVNC quærat filius meus: Amausis iam factis ex metallis, vtrum possibile sit ea denuò in corpus suum reducere: cùm vitrũ sit omnium extremum, vt priùs cōmemoratum est? Scies rursùm inde corpus effici posse, cùm ista vstio fiat igne vehementi, ac facilè. Nam spacio 12 horarum facilè cōfici potest, siue vitrũ, siue amausum, ex calcibus metallorum in fornace reverberatoriã. Et calces metallorum non sunt resolutę, est materia sicca, in qua terrestritas aut fæces foràs sunt productæ, estque sicca. Nam quò metallum immũdius ac impurius est, vt Venus, eò calces sicciores sunt, ac nobilitatem metallorum sua siccitate foras exire compellunt, cùm calorem ingrediũtur, ac incendium flammæ, ita vt nihil aut parum eius quod metallicum sit, avolare possit. Atq; etiam corpus non est apertum: ac sicca illa terrestritas calcium cōponit se præ vehementi incendio ad coagulandum ac liquandum in vitrum. Ita Mercurius metallorũ ad volandum

Quæstio de amausis, an denuò in corpus suum reduci possint.

venire

venire nō poteſt: antequam ſe ex aridis illis ac compactis fæcibus tollere poſſit, fæces calces factæ ſunt. Quare in multis operibus, in quibus vſtiones adhibentur, iubetur, vt verè candeat nec amplius. Nam ſi ignis vnicâ flammâ maior ſtrueretur, omne in vitrum converteretur.

Cap. 93.

Plura de Amauſis.

ITAQVE ſume ac pulveriza Amauſa ſubtiliſſimè, ac ſume bonum acetum deſtillatum, in quo ſal armoniacum ſolutum fuerit, in ſingulis libris aceti lothonem ſalis armoniaci: cum eo cōtere pulverem ſuper lapide tam tenuiter, vt ſi pictor eo vteretur. Ac illum cōtritum vitro inde aut amphoræ lapideæ, ac bonã quantitatem aceti deſtillati ſuperfunde, ac pone in balneo, ac balneo ignem ſubde vt bulliat, ac moue quater aut quinquies de die, ſpathula lignea: atque hoc pacto retine 4 dies, ac noctes: tùm ſinas frigefieri, ac funde fęces aceti in mundam amphoram lapideam. Ac ſuper fæces denuò acetum recens funde, ac fac vt priùs. Idque tertiò itera: ac ſemper acetum primo adde. Tùm corpus illud omne ſolutum eſt ex fæcibus illis, aut ex vitro. Tum acetum euapôra, aut per alembicum deſtilla: ac in fũdo corpus metalli permanebit in puluere ſubtili: cum eo aliquantum boracis permiſce, ac crucibulo inde, ac liquefacito in igne vehementi cum corpore. Si fuerit Mars aut Venus, munda ac pura ſunt, ita vt non amplius ſitu

aut rubigine infestentur, ac à suis fæcibus vacua sunt. Si verò Iupiter fuerit, fætor ac stridor ei ademptus, estq; mundus, ac fortis vt Luna. Si Luna, fixa est: si Sol, medicina, ac si Saturnus fuerit, Luna est. Sed non est vtile hoc facere, nisi ad naturam investigandam. Vidi enim ego ℥ rubri amausi venire 20 ducatis, ℥ cerulei 8 atq; aliud 2 ducatis. Itaq; dilecte, cōmodum nō fuerit iterum in corpus reducere. Ars insignis est, amausa facere. Nam facilè fit, cùm fiunt impolitè tātummodo ex calcibus. Impoliti, Veneris, Martis, Iovis, Saturni libra facilè venditur ducato. Verùm cùm calces mundificantur, quemadmodum docetur in opere vegetabili, ex eo conficiūtur lapides pretiosi qui in vasis Principum ponūtur: & ex eo vasa Regum conficiuntur. Ita metalla mundificantur vrendo, aut reverberando, aut calcinando, ac calces identidem lauando, ac calces denuò in corpus reducendo: ac tùm denuò calcinando, atque iterùm abluēdo aquâ communi: donec nullæ ampliùs fæces proveniant.

Ars insignis est amausa facere.

Cap. 94.

ITEM scito mi dilecte, esse & aliam vstionem quę Cęmētatio dicitur: quæ vstio altera calcinatio est. Verum est discrimen. Cùm vulgaris calcinatio instituitur, ea fit salę communi temperata: ac laminę metalli cuduntur, ac sumitur crucibulus, aut vas aliud terreum, ac ponuntur stratum super stratum, donec crucibu-

Esse itē aliam vstionem quæ cæmentatio dicitur, quęque altera calcinatio est. Discrimen earum.

lus plenus ſit. Tùm crucibulo probè lutato, aē in igne poſito, ac candore naturali adhibito: Si Venus fuerit ad 2 dies, ſi Mars 6 dies, ſi Luna horas 24, ſi Iupiter 8 dies, ſi Saturnus 2 dies: atq; ita deinceps. Hæc ratio calcinandi. Itē ratio cæmētationis fit eodē modo, quo calcinatio. Verùm hoc eſt diſcrimen. Quòd iuvatur quibuſdam ſpiritibus mineralibus, qui igni opitulātur ad metallorum vſtionem iuvandam, ac ea in pulverem cōminuenda, atq; etiam ad corporibus aliquam tincturam addādam, atq; ad efficiendū vt denuò facilius liqueſcant. Ac ſpiritus cum ſale præparato commiſcentur: ac parantur eodem modo, vt de calcinatione dictum fuit. Scies me hæc omnia dixiſſe, vt ſcias ac intelligas, quomodo purgatio metallorum, quæ per ignem fit, inventa fuerit. Sunt item etiamnùm plurimę rationes, metalla per ignem ad perfectionem reducendi, quæ nobis hic ad opus noſtrum neceſſaria non ſunt, ſatis de ijs in opere vegetabili traditur, vbi docetur quid igni fieri debeat atque aquâ. Inveñies hoc ſexto & octavo capite, ſi melius & planius de eo doceri cupis, ibi quære.

De lapide Philoſophorum.
Cap. 95.

Sequitur explicatio operis ſemel manu authoris facti.

NVnc dilectum meum docere volo opus quoddā quod ſemel manu meâ feci: eſtque opus facilè factu ſine cura ac multa ſollicitudine: eſtque vnum ex maximis meis ſecretis.

tis: Nam qui hoc opus præparare non novit, nunquam quicquam in arte proficiet. Hîc enim docetur, qué Mercurium Philosophi putent, ac quomodo ex corporibus sit extrahendus, ac multa alia secreta quæ in opere cõmemorabuntur. Item quomodo Soli ac Lunæ omnes fæces adimentur, ac fixabuntur, ac ponentur cum Mercurio in amalgamatione, ac cogemus in vnum brevi tempore in lapidem Philosophorum. Ac primùm Solem ac Lunã parare docebimus in opere, ac Mercurium ex corporibus extrahere, ac deinde simul in opere coniungere.

Luna fixa.

Cap. 96.

SVmes primùm Lunam puram cupellatã, ac purum Solem provt libebit, eaq; in tenues laminas contundes spissitudine ducati, ac latitudine 1 palmi. Ac Lunæ tuæ addes sal commune preparatũ, ac arsenicũ ad albũ sublimatum. i per calces corticum ovorum, ac lapidis calaminaris singulorum ana: ac per 3 libras istorum librã 1 arsenici sublima ter quaterve, semper super feces conterens: tùm arsenicum paratum est. Tùm sume lib. 1 salis præparati, ℥ prædicti arsenici, ac ij ℥ tartari albi calcinati probè clari ac pellucidi: ac tartarũ & arsenicũ ꝓbè inter se misce cũ sale: tùm habe crucibulũ ac cæmẽtanda pone stratũ super stratũ, vt nosti, spissitudine digiti. Cũ crucibulũ plenũ est, id

Sumẽdam primũ Lunam purã cupellatã, ac purum Solem.

Lapis calaminaris Plinio Cadmia.

id firmiter luta,ac ſinas benè ſicceſcere,ac pone cæmentandum, moderatam flammam adhibens,ita vt Luna tua non liqueſcat. Ac ſinas leniter candere ad horas 36:tùm ſinas refrigeſcere. Tùm crucibulum tuum effringe,ac Luna tua calcinata erit, eritq; Luna tua nigra ac fragilis, in morem vitri. Tùm aquã communem mundam habe,deſtilla,ac Lunę tuę omnem ſalſedinem ablue,ac ſine ſicceſcere. Tùm ſubtiliter in mortario contunde, eumq; pulverem ſuper marmore contere cum aquâ cõmuni deſtillatâ,ſubtiliſſimè. Tùm pateram vitream habe, eiq; Lunam tuam contritam inde, atque aquam mundam deſtillatam ſuperadde: ac pulverem tuũ laua, ac ſine ſubſidere. Id quod bonum eſt, fũdum petet;atq; id quod nihil valet, in aquâ manebit. Id verò leniter diffunde in aliam pateram vitream,ſuper pulverem iterùm aquam mundam deſtillatã funde,ac move,ac denuò laua,ac rursùm ſine ſubſidere, ac aquam denuò leniter ſuper effunde in aliam pateram ad primã aquam. Tùm denuò aquam deſtillatam ſuper pulverem funde,laua,ac fac vt priùs. Hoc opificium tandiu itera, donec aqua tua omnino clara à pulvere redeat,ſicuti eam infundebas. Tùm probè ablutus eſt,ac inſtar niuis candidus. Tum vapora omnem aquam tuam, quam à pulvere tuo fudiſti,ſi fortè quid tui pulveris diffuſum eſſet, vt nullum damnum feras,ac liquefacito,quod
in

In fundo reperis: si quod inest corpus, facilè liquescet, ita nihil damni accipis. Tùm sume Lunam tuam candidè ablutam, ac reducito cũ borace, ac denuò in tenues laminas tunde. Ac cæméra, pulveriza, laua, ac liquefacito, vt priùs. Atq; id itera, donec Luna ex sale munda ac candida prodeat, imò candore nivali: ac cùm eam lauas aquâ destillatâ, nullæ sordes indè veniant, ac aqua tua munda ac pura defluat: quemadmodũ eam superfũdebas. Tùm Luna tua mũda est, ac à fæcibus suis omnibus exonerata: atq; eleméta absq; separatione rectificata sunt. Proba: solve parté 1 de isto pulvere albo in aqua vitę rectificata, aut aceto destillato, ac denuò congela, atq; iterùm solue: fęces nullas reperies, quãvis id centies faceres. Ipsemet sum expertus. Quid censes de hoc secreto? Magnum mysterium in arte est, maius quam ritè comprehendi possit. Quia eleméta rectificantur absque separatione. Profectò bonâ fide tibi dico, est maximum perfectum mysteriũ quod fit in arte, ad elixir ex solo metallo conficiendum. Habet enim propriam ponderis proportionem. Cùm elementa purgãtur solvendo ac congelãdo, optimum est. Sed istud multò certius est. Nam cum solvendo ac congelãdo fit, aut geritur, elementum terræ separatur cùm fæcibus à tribus elementis reliquis. Bonum est cùm rectè fit, ac sedulò cauetur vt fæces benè serventur, vt nihil ex ijs pereat: ignisq; regatur

Proba.

Magnum mysterium

in reverberando eo quo decet modo. Et in re-ctificanda terra trahere ex fæcibus, ignem, aquam & aërem, est valdè periculosum, nimis enim strictè cavendū est: semper aliquid amittitur, ac si quid amittitur aut negligitur, iustam proportionem ponderis tui nō habes, ac quod de elementis tuis habere debes. Atq; ita nunquam voti cōpos fies. Istud benè memorię imprime, vt nūquā obliviscaris: nullus enim defectus esse potest. Elemēta propriam ꝓportionem habere debent. Quare admodum periculosum est facere opera in quibus vlla elementa separantur: bonum est cùm ritè fit: atq; etiam infinitam proiectionem facit, multò altiorem, quam vbi elementa non separantur. Itaq; dilecte, nostri Maiores multum errârunt, ac multum temporis frustrà impendêrunt, antequam de elementis rectificandis absque separatione cognitionē habuêre. Istud verò hic apertè indicatur. Quare ne cōmittas te periculo, vt quicquā facias, in quo vlla elemēta à se invicē sint separanda. Timeo ne errares, ac quicquā elementi terræ amitteres: ac tùm omnis impensa, ac opera perijsset: sicuti ad extremū facilè comperires. quare dilecte hęc serva, ita errare minimè poteris. Potes quidē aliquātulū tui pulveris in lavādo amittere, sed quicquid remanet, perfectum est: Natura enim non errat. Elementa ibi simul colligata manent, nam in opere etiānùm fortiùs colligantur, quā prius. Cum enim à suis fæcibus pura ac munda sunt, ac tùm eti-

amnùm 3 dierum ſpatio, cęmētāda ponūtur, ita tùm ſimul fixantur, vt Luna fixa fiat. In aqua forti probatur, nec ſolvitur: Colores retinet, eſtq; ſono ſurda, omnē enim ſonum amiſit: ac antimonium tranſit. Itaque fixa eſt. Ac quicquid factum eſt de calcinatione aut cæmentatione, id omne quidem ſale communi preparató fieri poteſt, ſine arſenico aut tartaro. Sed diutius durat. Nam cum ſolo ſale cōmuni calcinatur, laminæ Lunæ nolunt denuò tam facilè calcinari. Aliquando facilè bis terve imponendę ſunt, antequam omninò calcinentur ad pulverizãdum: hæc vna cauſa eſt, quòd arſenicum & tartarum admiſceantur: ſunt enim tam ſęva & acria cum ſale, facilè laminas corrodunt, ita vt prima vice facilè pulverizari poſſint. Deinde fæces conſumunt, ita vt calcinationem ſæpiùs repetere, opus non ſit. Tertiò albam tincturam dant, cū in opere albo ijs vti volumus. Sed ſi opus rubrum foret, præſtaret loco arſenici ſumere Mercurium ad rubrum ſublimatum, quemadmodum fit in cæmentatione Solis. Ea ratio eſt, quare hæc adhibeantur. Sed cùm quis vellet, ſolo ſale præparato id facere poſſet. Egomet ſæpè expertus ſum. Scies inter cæmentationem Solis ac Lunæ non eſſe aliud diſcrimen, quam hoc, ſumes loco arſenici Mercurium ad rubrum ſublimatum: Ac Solem in pulverm contundere non debes, nec lauare, vt de Luna dictum eſt.

Cur arſenicum & tartarum adhibeantur.

Inter cæmentationem Solis ac Lunæ quod diſcrimen.

Nam Sol nigredinem non habet in ſe quæ ei ſit abluenda. Mercurius, ſal ac tartarum omnes eius fæces exedunt. Ac non diutius cæmentare debes, quam donec in pulvere non amplius amittis. Tùm Sol à fæcibus ſuis exoneratus eſt. Ac ſi ipſum melius cæmentare vis: cæmenta ipſum ſpatio trium dierum, vt Lunam. Mi dilecte, nullam aliam præparationem, aut mũdificationem adhibe, quam ego adhibeo per ignem, vt hîc te docui. Ipſe vide, vt elemẽta tua ſimul perfectè habeas: quamvis altera illa ratio ſolvendo ac congelãdo optima eſt, ac quãvis elementa multò ſubtiliora fiant, ac proiectio multò altior, nihil refert tantum cõmodi accipere. Hæc mundificatio eſt via certa, ac ſine curâ. Nunc Sol tuus & Luna ad opus noſtrum parata ſunt, quod operabimur.

Cap. 97.

Quomodo Mercurius Philoſophorũ extrahendus.

NVNC, mi fili, docere volumus, quomodò extrahemus Mercurium Philoſophorũ. Scies primùm me multa opera tibi dixiſſe quę alij artifices fecêre, ac ab alijs fieri ipſe vidi: quædam perfecta & quædam imperfecta ſunt. Siue verò perfecta, aut imperfecta ſint, Mercurius Philoſophorum habendus eſt, vt ad finem perveniatur. Nam Mercurius ex mineris veniens, nihil aliud eſt quam crudum ſperma, nondum ſatis in mineris excoctum: fortaſſè facilè adhuc ducentos aut trecentos annos iaceret, antequam congelaret. Cumq; iam omnino

ninò cōgelatum esset: ad annos aliquot etiamnùm iacere deberet, antequā materia in pulverem subtilem converteretur: cùmq; iam in pulverem conversum esset diuturna coctione caloris naturalis, etiamnùm rubrum fieri deberet. Nam cùm Mercurius primùm in exhalationem convertitur, evaporat per aperturam mineræ, ac si tùm sulphur Philosophorum reperit cum sua spirituali natura, ita vt vnū corpus fiat: ac si tùm sulphur ritè separatum fuerit à sua pinguedine cōbustibili, fit corpus perfectum siue album, siue rubrum. Ac sulphur illud ignorantibus est spuma, & fæces, ac pinguedo combustibilis vitrioli: atque ea ab illo separatur, quia res omnes naturâ sese à fæcib9 exonerare cupiunt. Ita crudum est sulphur, spuma vitrioli: ex crudo vitriolo provenit sulphur rubrum, atque ex albo, sulphur album: vt in vegetabili docetur, vbi agitur de sulphuribus quę omnibus rebus insunt. In rebus omnibus in quibus 4 elementa insunt, in ijs sulphur cōbustibile, ac incombustibile inest: sicut ibi manifestò ostéditur. Cumq; tùm prædictus vapor congregatus est cùm sulphure Philosophorū, ac vnū corpus factū est: multo tempore coqui debet in vētre minerarū calore temperato, antequā iste Mercurius ac sulphur fixa fiant: idq; fit ab hinc 1000 annos, vt Deus & Natura ista operantur. Itaque dilecte, Mercurius ex mineris veniens, crudus sanguis ex quo

In rebus omnib. in quibus 4 elemēta insunt, sulphur combustibile ac incombustibile est.

opo

ope naturæ ſperma metallorum coquitur, antequam vapor fiat. Ac ob eam cauſam non reperitur metallum in Mineris Mercurij: nec reperitur Mercurius in mineris metallicis. Cruda eſt materia, nec arti noſtræ vtilis eſt. Sed eſt inſtrumentum ac malleus ad operandum in noſtrâ arte. Inſtrumentum eſt ad omnes colores eliciẽdos ex omnibus rebus metallicis. Sed vt eo vtamur in arte, cruda eſt materia, ac prorſus invtilis eſt, per rationem prædictam. Quare hæc dilecte dixi? vt ſcias omnes illos errare qui tali Mercurio operantur.

Mercurius eſt inſtrumentum, ac malleus ad operandum in noſtra arte.

Non mercurius vulgi, sed ens fixi in fu... volatilis atque oleum fixum.

Extractio Mercurij è Luna, &c.

Cap. 98.

NVNC diſcet filius meus Mercuriũ ex corporibus extrahere. Principio aquam fortem ex vitriolo & ſalnitro artè conficies, ac in ea Lunam de more ſolves. Tùm facito præcipitari cum aqua communi. Tùm calci tuæ aqua munda ſalſedinem aquæ fortis ablue. Tùm calcem ſicca, ac inde vitro plano, fundum planum habenti. Tùm pone in tripode, aut athanare, ac pone calcinandum in fornace in qua ſpiritus tuos calcinas: ac ignẽ temperatum ſubde, perinde ac ſi plumbum retinere velis liquefactum, abſque concretione. Atque in eo calore retine ad hebdomadas 6; ac intereà temporis Luna tua ita reſolvetur, vt Mercurius eius à terra ſeparetur, ac ab oleo

Ignis tẽperatus adhibendus.

quod

quod apud terram manet. Atque eodē modo Sole facere poteris. Sed calx eius facilè ad 18 hebdomadas ſtare debet, aut 24, aut interdum 32, antequam Sol Mercurium ſuum ſinat ſeparari à terra, ac oleo, quæ ſemper coniuncta manent. Nam oleum & terra metallorum à ſe invicem ſeparari nō poſſunt, vt antè dictum eſt. Ac quia Sol vnitum ac ſolidum corpus habet, calx eius tandiu ſtare debet ad aperiendum, antequam Mercurium à ſe dimittere velit. Itaque præſtat ſinere 32, aut 40 hebdomadas, in fornace. Nam quò diutius in fornace tenetur calore temperato, vt oportet, eò corpus fit apertius in morem ſpon[illegible] intumeſcit, atque adeò leuis fit, v[illegible]redibile ijs qui non vidêre. Item ſum[illegible] 1 calcis Solis, ac pateræ vitreæ i[illegible]de tre[illegible]artarios liquidi continentem. Pate[illegible] plena fiet, ita vt calx facilè latitudine 2 aut 3 digitorum ſupra margines pateræ ſtet, adeo corpus illud aperitur. Sed facilè per annum ſtare debet, vt vſq; adeò aperiatur. Ac ſi ita reſolutum eſſet, Mercurius facilè ex eo ſublimaretur, exiguo igni, quēadmodum ſal armoniacum ſublimaret. Atque hoc pacto omnia metalla aperire potes, vt ex ijs poſſis habere aut trahere Mercurium eorum, ſublimando. Quemadmodum docetur, vbi agitur de ſale. Ac ſcies, cum Mercurius ex metallis educitur ſublimatione, Mercurium tùm aſcendere, vt dictum eſt.

Clari-

Clarificatio Mercurij.

Cap. 99.

AC si ipsum denuò sublimas etiamnùm ter quaterve per vitriolum aut arsenicum, ascendet clarè instar crystalli, qua de re non est quod hic plura tradamus. Scies cùm Sol & Luna ad eum modum resoluta sunt in fornace calcinatoria, aut in athanare, aut in tripode: subtiliter cõteres super lapide cum sale armoniaco, in calcis Lunæ lib. 1, quartam partem libræ salis armoniaci, quod clarum ac pellucidum sit tanquam crystallus, absque humore, ac [illegible] contri[illegible] amphoræ lapideæ inde. Tùm acetum [illegible] destillatum quinquies aut sexies à suo phleg[illegible] ita vt nullas amplius fæces relinquat. [illegible] in alia[illegible] amphoram lapideam evacua, ac [illegible]bico [illegible]perimposito in balneo colloca. Ac amp[illegible]m cui calx contrita inest, luta probè ad rostrum alembici, ac sine lutamentum benè siccari. Tùm ignẽ sub balneo strue, ac acetum sensim destilla super calces Lunæ. Ac quot libras calcis Lunæ habes, tot 4 lib. aceti super eam destilla. Cumque acetum omne destillatum fuerit: sinas facilè per 3 dies refrigescere, antequam amphoram removeas. Nam si citius removeres acetum, Luna & sal armoniacum tibi elaberentur, ac nihil retineres, tàm vehemens illa est materia: nam frigidum & calidum simul veniũt. Cùmque removêre vis, operculum vitreũ habe paratum,

Quare tam diu refrigescere sinendum.

ratum,ad os amphoræ, levigatũ, quod illi ſtatim luto agglutinabis, ne virtus illa tibi elabatur. Tùm amphoram in balneo pone: nec calidiorem ignem adhibe, quam manus tua cõmodè ferre poſſit in aqua vſque ad condylos, aut quam bibi poſſit abſque vſtionis periculo. Atque hoc pacto retine ad hebdomadas 6. Tùm ſine frigefieri: Ac effringe, ac alembicum luto ſtatim affige amphoræ admodum ſolidè: ac receptaculum ad roſtrum pone. Ac deſtilla balneo temperatè calido, quicquid [illegible] vult. Cùmque iam non ampli[illegible] exime, ac in teſta cum cine[illegible] rùm receptaculum [illegible] [illegible]tio puſillum igne[illegible] [illegible]tiorem aliquoties, do[illegible] [illegible]tus cum ſale armoniaco ſurſ[illegible] [illegible]e incipiat, tam candidus quam nix [illegible]aris fibris ad albam materiam pendens: ac tùm ita retine, donec videas non ſublimare, in eodem candore, ad Mercurium probè ex terra extrahẽdum. Pòſt ſinas frigefieri, ac alembico ablato, Mercuriũ ſublimatum exime, cũ ſale armoniaco, quæ ſimul ſurſum ſublimata ſunt, in maſſam: ac maſſam tuam pondera, ita ſcire poteris quantum Mercurij ex calcibus Lunæ ſublimâris: noſti enim quantum ſalis armoniaci amphore indideras. Tûm ſublimatum iterùm vitro inde, ac denuò ſublima etiam ſemel, vt videas, num quæ fæces remaneãt: nam ſiquæ fæces remanent, toties

ties tibi ſublimandum eſt, donec nullæ fæces remaneant. Serua iſtum Mercurium, donec ego te doceam, quid eo ſis acturus.

Cap. 100.

SCIES in illâ amphorâ, ex quâ Mercurium cum ſale armoniaco ſublimaſti, eſſe corpus aut elementum terræ cum ſuo oleo aut igni. Hoc exime, ac pondera, ita etiamnùm melius ſcire poteris, quantum Mercurij ex eo ſublimaris: ſciebas enim quantùm calcis Lunæ in [illegible] habebas. Ita certò ſciri poteſt, quan- [illegible]. Tùm ſal tuum aut terram [illegible] unde acetum deſtillatum, ac [illegible] vide an vllas fæces ponat: [illegible] enſim supernè effunde, ac [illegible] iu donec nullas fæces amplius re[illegible]m rurſum cō- gela. Tùm habes ſal tuum præparatum à terra tua clarum inſtar cryſtalli. Tùm Mercurium tuum ſublimatum, & ſal armoniacum, & clarum tuum ſal accipe, ac ſimul ſuper marmore ſiccè contere. Tùm omne cōtritum pateræ vitreæ inde, ac pone in tripode, aut fornace calcinatoria, ac ad ſex hebdomadas ibidem ſtare ſine: ac calorem adhibe, perinde ac ſi plūbum retineres liquefactum abſque concretione. Ac ſex hebdomadis illis exactis, ſine refrigeſcere, ac tùm in cella frigida colloca, ac pannum lineum ſuperimpone, ne quis pulvis incidat. Spatio 6 aut 8 dierum omnino in aquā claram ſolvetur.

Qualis calor adhibendus.

Act-

Acetum Philosophorum.

Cap. 101.

SCies autem istud esse Philosophorũ clarum acetũ. Nam cum scribunt, nostrũ acetum, aquam istam volunt. Cumq; dicunt Mercuriũ Philosophorum, aquam istam volunt. Estq; eorum acetum, ac est illud de quo tam mirabiliter scribũt, aut loquuntur, qua de re nihil [illegible] cõmemorare opus est. Scies quòd [illegible] ollæ vitreæ indes, ac sumes [illegible] igni præparatæ, vt te hîc d[illegible] Solis etiam in igne præp[illegible] docui, ac singula in aq[illegible] præcipitari, ac ijs sal[illegible] Ac sufficientẽ q[illegible] quãta tibi opus[illegible] habes, tùm dil[illegible] phorũ prædicto [illegible] in testa [illegible] cribratis. Ac ei ignẽ pusillum subdes, qualis ad Solem, aut Lunam soluendam adhiberi solet.

Mercurius prædictus, acetũ Philosophorũ.

Mixtio.

Cap. 102.

TVM ℞ 3 partes calcis Lunæ, ac vnam calcis Solis, ac miscebis inter se, ac in ista aqua pones 1 ℥ aut ij ℥, provt multum aquæ habes; aut provt opus tuum magnum habere vis. Ac vitrum subere aut alio operculo quod solidum sit, obtura: ac sinas solui ac aliquando reline, ac solui sine: ac vbi fere solutum fuerit, aliquantũ amplius adde, 1 ℥ aut minus, provt tibi

Prædicta quomodo miscenda.

tibi videbitur in eo ſoluturum. Cùmque denuò ferè ſolutum fuerit: aliud rursùm adde. Idq; itera, donec nihil ampliùs in eo ſolvi velit vt in eo remaneat. Tùm ſufficit, ac aqua tua ſuo ipſius pabulo ſatiata eſt: ac lacte matris pota eſt.

Cap. 103.

...cies item hanc eſſe optimam ſolutionem ...quã in orbe reperta fuit, in hac nul... ...rtionis, ponderis. Natura e... ...m cum Mercurius ſolutus ...ò ſoluit, vt alijs in locis ritè ...ſoluet, quam poſſit, nec ... quam natura eius ... opus nõ eſt, ſol... ...ma amalgama... ...liud vitrum in nunc m... ...õnſtructum ſumes, ac in illud infunde ſenſim materiam ſolutam à pulvere, qui in fundo non ſolutus iacet. Tùm vitrum iſtud ſuper fornace pone, in teſtâ cum cineribus cribratis



tam profundè, quam materia alta eſt, ac non profundiùs. Ac calorem tantùm adde talem, qualis eſt Solis meridiani ſplendentis in Ariete, nec maiorem. Ac duplicem panniculum lineum vitro ſuperimpone, ac congelatur in pulverem cinericium, aut maſſam. Cumque congelatum eſt, puſillũ vitrum rotundũ habe, quod

quod ritè ori vitri quadret, ac vtraq; ad os levigata sint, eaq; simul luta lutamento forti. Ac in eo calore retine, donec pulverem tuum cinericium albescere videas: Tùm ignem tuum auge paululum, perinde ac Sol lucet in Iunio. Atq; ita ignē in eo calore retine, donec pulvis tuus tam sit candidus quam nix. Tùm ignem tuum auge tantū, vt Sol lucet in Leone, ac per eum calorē ex tua materia aut pulvere nascuntur exiguę fibræ cryſtallinæ, perinde ac ſi vitrū foret, aut acus, ac reſplendent inſtar cryſtalli. Ac retine ignē in eo calore, donec videas nullas amplius exiguas fibras enaſci. Tùm materia tua fixa eſt.

Cap. 104.

SCies item exiguas illas fibras ſeſe interdū non manifeſtare. Cùmq; ſeſe non amplius manifeſtant, materia fixa facta eſt, pręcedenti calore. Hoc te nihil moveat. Præſtat opus fixū fieri exiguo calore, quam magno. Si initio calorem adderes, qualis eſt Solis media æſtate ſplendentis, exiguę fibrę exoritētur latitudine manus: ſed hoc vtile non eſſet. Præſtat lapidem coctum eſſe tali exiguo calore, ac nullę exiguæ fibræ exoriantur. Nam cùm fibræ enaſcuntur, ſi tùm maiorem calorem adhiberes, tùm omnis ſpiritus aſcenderet, ac in morem fumi albi in ſuperiorem partem vitri ſubvolaret. Ac ſi fortè id contingeret, vitrum aperi, ac in vitro materiam albam infrà abſterge, ac denuò vi-

Commendat ignem puſillum.

rium obtura. Ac caue ne amplius tantũ calorẽ adhibeas, alioqui materia tua nigra, aut rubra fieret, in morẽ pulveris lateritij. Ac tum corrupta esset, ac denuò ab integro tibi incipiendũ esset. Itaq; vide, vt ignẽ tuum ita moderẽris, ne colorẽ croceũ loco albedinis acquiras: nec rubedinẽ pro colore croceo. Præstat ignẽ esse nimis paruũ, quã si nimis magnus esset. Cùmq; iam perfectè albũ est, ac eo calore nullę exiguę fibræ exoriuntur, materia tua fixa est. Tũ materiã in 2 partes partiri poteris, vt vnã partẽ ad rubrum coquas, ac alterã ad album. Tùm alterã partẽ in aliud vitrum evacua: ac compresse luto obtura, ac in eadẽ fornace pone, in cineribus, ac ad rubrum trahes. Ac quod ad albũ trahere vis aquã paradisi pfundes, ac pones in eadem testã cum cineribus, eodẽ calore, donec lapis ad album perfectus sit: antequam rubro plus ignis adhibeas, albus facilè perfectus est. Iam scies ac probè intelliges aquam istam paradisi ex Luna debere esse eductam, quam super lapidem album fundes: 9 partes aquæ super vnam partem materiæ fixæ. Ac in ea lapis fixabitur, donec satis sit.

Præstat errare in paucitate quã in vehemẽtia ignis.

Extractio Mercurij viui.

Cap. 105.

NVnc disces extrahere ex Lunâ aquam paradisi. Ac scies duobus modis Mercuriũ ex Lunâ educi: rationẽ te in opere docui. Sed istam aquã paradisi alio modo educere debes. Nam

Modus extrahendi aquam Paradisi ex Luna.

Nam Mercurius iste vivus transcendere debet. Ac scies eodē modo fieri, nisi quod loco salis armoniaci sumes, album, clarū, ac pellucidum tartarum calcinatum, eodem pondere quo Sal armoniacum. Ac vbi calces Lunæ contriveris cum tartaro; non multum opus habes materiam resolvendā in fornace ponere. Verùm amphorę inde aut vitro, ac super id acetū, vt antè, ac modis omnibus vt antè doctum est, facito. Ac Mercurius per rostrum alembici destillabit viuus: atq; id efficit natura Tartari, quam in se habet. Istum Mercurium ollæ vitreæ inde, ac phlegma ei subtrahe, vt alio loco te satis docui

Inceratio.

Cap. 106.

TVM exime, ac super lapidem tuum fixum funde ad album, 9 partes super vnam, ac strictè obtura: ac pusillum tuum vitrum luta super os vitri maioris; ac rursum in testâ illâ cum cineribus pone, iuxta alterum vitrum, in quo lapis ad rubrum coquitur: ignem subijciens paulò maiorem, quam Solis media æstate lucentis est calor, aut si aqua rosarum destillaretur. Id; tandiu facito, donec lapis tuus satis coctus ac lixatus sit, in suo ipsius succo .i. cum suum ipsius sudorem imbiberit; ita vt in æternum non sitiat: hoc est, cum lapis omnem illam aquam paradisi imbiberit, vt omnino pulvis sit. Tùm ignem exauge paulùlum, donec lapis tuus albescere incipiat.

Quomodo inceratio instituenda.

Nam cùm aqua illa paradisi imbibita coagulata est ac in lapide cõsumpta: pulvis est colore inter cinericium ac nigrum, adeò aqua paradisi album lapidem fixum transmutauit. Ita lapis augmentatione ignis paulatim magis magisq; albescere debet per gradus: ac aliquoties ignis paululum augendus, donec lapis ad perfectam albediné perveniat, adeò vt eius albedo splendida candorem nivis superet: imò vt magis cœlestis albedo, quam mundana videatur. Eâ verò albedine cõspectâ, gaude, ac Deo de suis donis naturalibus gratias age, quæ naturæ concessit. Sume igitur in nomine Dei, vnam partem ex vitro, eamq; crucibulo inde: ac super ignem pone; ac materia tua, ac lapis liquescet in morem ceræ. Ac simulatq; liquefactum videris, in vas ligneum funde, axũgia ovilla illitum: eritque in eo clarus, durus ac pellucidus in morem crystalli. Ac 1 pars eius proiecta super 2000 partes Iovis, convertitur in optimam Lunam, quam vnquam oculi hominum viderunt. Age gratias Deo, ac pauperibus propitius esto.

Multiplicatio alba.

Cap. 107.

Multiplicatio quomodo instituenda.

IAM partem in vitro relictam in hunc modum multiplicabis. Medicinã tuam eximes, ac ponderabis, ac addes vni parti centum partium tuæ Lunæ præparatæ, quæ in igni præparata fuit, ac soluta in aquâ forti. Eam calcem ni-

nitidè lotam ac ſiccatam, ac cũ medicina contritam ſuper lapide aridè, tùm rurſùm vitro immitte: ac ſuper partem illius contriti, funde 9 partes illius aquæ paradiſi, ex Luna eductæ, vt nuper doctum eſt: ac vitium tuũ ſtrictè ac ſolidè ſigillo muni: ac rege ignem tuum eodem modo, quo regebas cum primùm aquam paradiſi ſuperfunderes. Ac perſequere ſolùm, donec omnis aqua paradiſi in lapide tuo fixa eſt, ac candore nivem ſuperat, vt ſuprà dictum eſt. Tùm iterùm dimidiam partẽ eximere potes, ac eâ lucrum facere: ac rurſùm alteram illam partem multiplicandam ponere, vt antè doctum eſt. Atque ita poteris ſemper 2 vitra retinere ad multiplicandum, vnum ad album, alterum ad rubrum. Sed vtraque ſuper vnã fornacem ſtare non debẽt. Lapis enim ruber ignẽ vehementiorẽ habere debet, quam albus. Sed idem opificium eſt. Verum aliud diſcrimen eſt in aquâ paradiſi educenda. Aqua paradiſi ad album è Luna educta eſt: ac aqua paradiſi qua ruber lapis perfunditur, ex Sole educenda eſt. Alioqui idem opificium eſt. Sed ſinguli ſuper ſingulas fornaces ſtare debent, quia non eodẽ modo accenduntur. Ita dilectus meus ſemper duobus vitris multiplicare poterit ad album & ad rubrum, ad finem vſq; vitæ eius: ac cõmoda quæ inde proveniunt, conferre poterit in gloriam Dei, atque ad opem pauperibus ferẽdam.

Lapis ruber vehemẽtiorem ignem habere debet quã albus.

Rubificatio Lapidis.

Cap. 108.

Lapis quomodo rubificandus.

SCies, cùm te iuberé sumere partem dimidiam ex vitro, vndè primam tuam medicinã confecisti, me tùm tibi dixisse: serva alteram parté dimidiam ad rubrum. Tùm sumebas illam parté dimidiam, eamq; aqua paradisi perfundebas: ac ponebas iuxta vitrũ illud, in quo lapis ad rubrum stabat. Ac dabas vnum igné, donec lapis albus perfectus esset: atq; interea materia crocea fiebat. Cùmque vides, mi fili, materiam croceam fieri, instar pulveris croci, ignem tuum augere debes paululum, 8 aut 10 dies. Ac vide an color tuus non fiat obscurior. Id indicium est, lapidem ad ignem illum nolle progredi, ac ignem tuum satis vehementé non esse. Itaq; ignem tuum etiamnùm paululum auge: ac vide an nondum etiam quicquã in colore proficias. Itaq; igné tuum adhuc paululũ auge. Idq; tandiu facito donec in colore proficias. Atque id facito gradatim tandiu, donec lapis tuus omnino rubere incipiat. Tùm igné tuum singulis 5 aut 6 diebus augebis, donec lapis perfectè ruber sit, vt Rubinus, ac radiet in vitro, vt oculi piscium: tùm ignem nimis augere non potes: tametsi lapidem omnino candefaceres: nam cùm hoc signum conspicitur, lapis confectus, ac fixus est. Hæc tibi dixi, vt modum in igne struendo adhibeas. Nam si nimis feruentem ignem adhiberes, vt rubrum

Ignis secundú colores est augendus.

colorem

colorē acquireres pro croceo aut albo: rursum ab integro incipiendum eſſet: Aut albedinem loco nigredinis, de integro incipiendum eſſet. Quare præſtat ignem initio, ac ſemper, minorem quam maiorem ſtinere: ac vt eum perſequamur gradatim, quemadmodum per gradus colores mutantur, ac magis magiſque alti fiunt: ita ignis augebitur. Ac modus ignis non tantum in hoc opere ſervandus eſt, ſed in omnibus operibus quæ in opere fiunt. Nam regimen ignis ritè moderari, eſt altera pars noſtræ artis. Cùm proportiones ponderum non ritè in opus introducuntur, omnis opera, & impenſa perijt. Itaque modum in ſtruendo igne ſerua, potiuſque in defectu quam exceſſu pecca. Nunc porrò cùm materia tam fixa ac rubra eſt, quam vllus Rubinus, ac reſplendet inſtar oculorum piſcium: ab igni remove, ac aquâ mundâ paradiſi incerabis: quam ex Sole extrahes, quemadmodum de Luna doctus es. Tùm 9 partes aquæ funde ſuper vnam partem lapidis rubei fixi: ac vitrum tuum ſuprà limo forti ſigillabis: ac denuò ſuper fornacem in cineribus pone, ignem adhibens talem, vt ſi plumbum retineretur liquefactum, ſine concretione: donec omnem ſuam aquam paradiſi imbiberit. Ac tùm reperies pulverem cinericium, magis ad cinericium quam ad nigrum colorem tendentem. Ac tùm ignē etiamnùm in codē calore retine, donec pulvis

Modus ignis non tantum hic ſed in omnibus operibus chymicis ſeruandus.

ille verè albeſcat. Cumq; tũ perfectus ſit,ignẽ tuum auge paululum,donec videas pulverem tuum ſubcroceum apparere. Tùm auge ignẽ tuum etiamnùm paululum, donec ruffus ſit, per gradus. Cumque pulvis tuus omnino fuſcus eſt inſtar croci,vt altior color croceus eſſe non poſſit: ignem tuum inſigniter auge , donec videbis colorem rubrum forás ſeſe prodere: tùm augmentationẽ perſequere,donec pulvis tuus perfectè rubeat, in morem Rubini. Tùm gaude,lapis ad rubrũ perfectus eſt. Tùm ſinas frigefieri:ac partem dimidiã exime,ac alteram partẽ dimidiã in vitro relinque ad multiplicandum : atque alteram medietatẽ crucibulo vitreo inde,ac liquefacito,ac inſtar ceræ liquefiet. Tùm ſume vitrũ puſillum ac axungia ovilla invnge, eiq; infunde, ac in morẽ vitri durus erit,ac vt Rubinus ruber erit , ac inſtar cryſtalli pellucidus . Item partẽ huius ſume,ac 1 partẽ ſuper 2000 partes Saturni liquefacti proijce,in optimũ Solem tranſmutabitur qui vnquã viſus ſit: tam alti coloris. Ac patietur omnes probas & examina,quę in orbe ferre poſſit. Age gratias Deo de donis ſuis quæ in amicum ſuum dilectum confert,

Multiplicatio.

Cap.109.

Multiplica tio alterius medietatis

TVm alteram medietatem multiplicandam pone, ſumes in vnam partẽ lapidis tui 200 partes Solis tui cæmẽtati. Ac ſine ſolvi, lavari,

ac

ac ſiccari. Tùm contere cum pulvere tui lapidis ſiccam. Ac rursùm vitro inde, ac ſuperfunde aquæ tuæ paradiſi ex Sole educti novies tãtum, quantum tua materia contrita eſt. Ac vitrum tuum ſtrictè luta, ignem addens, vt ſi plũbum retineretur liquefactũ, vt priùs doctum eſt, modis omnibus vt priùs. Ac ne quid erres vide, alioqui omne perditur. Hoc fac modis omnibus, donec lapis tuus perfectus ſit. Gratias age Deo. Ac rurſum medietatem ſumere potes, eaque vti: atq; alteram denuò multiplicandam pone, vt prædictum eſt. Hoc facere poteris, ac pauperibus impartiri.

Aliud opus in labore 12 menſium in expenſis 100 *Florenorum, proiectio infinita.*

Cap. 110.

NVNC te fundamentum artis, ac omnium operum perfectorum docebo. Quamvis vnus artifex ita operatur, alius ita: ac tametſi quiſque habet opus peculiare quo occupatur; ſecundum libros Veterum, & quiſque habet opinionem peculiarem, ac opificium peculiare. Ac omne ad bonum finem pervenient. Verùm vnum breve, aliud longum eſt: atque aliud alio altiorem proiectionem facit. Ac omne bonum eſt. Aliud facilè, abſque multo labore geritur, ac aliud magno labore, pro ſubtilitate artificis. Quare te docebo verum fundamentũ omnis

Subtilitas in operando.

omnis operis, vno opere pręcipuo, ac multà ratione, quam in opere commemorabo. Ac scies quod ego Isaac pater tuus ipse hoc opus mea manu egi, ac plura alia. Ac multa etiam vidi, ac plura adhuc audiui. Et inter omnia nunquam feci, nec vidi, nec audiui, cui tã firmiter fidam, quam huic, & in quo tàm altam proiectionem reperi. Itaq; opus hoc funditùs intellige.

Cap. III.

Incerare.

SCies sine magno labore ad magnam artem perveniri posse, vt te antè docui, amalgamationib⁹, Mercurio viuente, Sole & Luna simul coniungendis, ac tùm vitro indendis, & longo tempore coquendis, ita vt simul cõmoriantur in pulverem impalpabilem, ac fixentur simul: ac tùm aquâ paradisi perfundendis, ad incerãdam, ac liquefaciendũ. Ac tibi ratione ostendi, quomodo omnes fæces eorum consumantur verâ naturâ: coctione cõmoda exigui caloris. Id tãtundẽ revera absq; dubio valet. Natura enim per Naturã operatur, vt suprà satis demõstratum est. Ac si pleniorem demonstrationem desideras, quære in vegetabili, vbi de operibus naturæ sermo est. Scies porrò Naturam facilè iuvari posse, subtilibus opificijs, secundum captum artificis, ac tempus abbreviari, ac opus sui similibus confirmari; atque opus adduci ad tàm altam proiectionẽ, vt infinita sit. Itaque scies omnia metalla ac spiritus, absque elementorum separatione, rectificari posse, ac omnia

Natura per naturam operatur.

Opificij subtilitas tẽpus abbreviat.

omnia inferiora in quibus 4 elementa insunt, omnia facilè rectificari possunt, ac elementum terræ ex ijs acquiri, ac etiam quodque elementum particulatim, ac effici dura ac clara, instar crystalli pellucida: idque omne absque destillatione & alembico, omne fieri potest in vase aperto, duplici panno lineo supra tecto. Ac si id planè intelligere cupis, & quo pacto omnia elementa separentur à metallis, herbis, animalibus, ac quicquid hic in terris est, ac id omne in vase vno fiat, quære in capite 312 operis vegetabilis, ibi perfectè doceberis, quo pacto quodque elementum in lapidem crystallinū perducatur. Sed in hoc opere tantummodo fæces cū terra sublatas volumus, ita vt elementa reliqua 3 perfectè à suis fæcibus rectificentur, ac in lapidē crystallinū perducantur. Id verò non fit nisi solvendo & cōgelando.

Vas apertum.

Separatio elementorum.

Lapis crystallinus.

Cap. 112.

SCies: cùm corpora nuda sunt ab omnibus fæcibus suis, ac mundata sunt ab ijs, ac separata ab omni sua terrestritate, ac omni sulphure combustibili, & ad lapidē crystallinum sunt perducta, ita vt nullas fæces amplius relinquant, ritè præparata sunt ad spiritus recipiendos: cumque spiritus vicissim ab omnibus sordibus mundi sunt, sicuti de corpore dictum est, & ad lapidem crystallinum perducti sunt, spiritus itidem parati sunt, vt descendant in corpora. Ac cùm fermentū etiā est mundatum

Corpora nuda.

Recapitulatio operis prædicti supra docti.

tum, & in lapidem crystallinum redactum, ita vt fæces non relinquat, paratum est, ad descẽdendum in corpus præparatũ cum spiritu illo, vt anima ad corpori vitam impertiendam cum spiritu, & ad naturam suam perducendum. Ac quæ prius 3 erant in natura, vnũ fiunt. Id verò quî fiet, hîc docebimus: illudq; opus perfectè quomodo fiat, ac quo pacto meâ ipsius manu operatus sum ope Dei omnipotentis, absq; elementorum separatione. Ac meo opificio subtili tempus multũ abbreviavi, ac proiectionem infinitam reddidi. Nam quò opus fervẽtius, subtilius, ac altioris tincturæ est, eò proiectio eius nobilior, ac altior est.

Spiritus, anima & corpus.

Cap. 113.

RECipe igitur in nomine Dei ac omniũ turbarum cœlestium 4 libras vitrioli Romani cærulei, optimi, ac clarissimi, ac 4 libras salnitri: ac simul vapora tam sicca vt pulverescant, movendo ligno quodã in patella terrea. Tùm sume vnam ℔ Mercurij, cui humiditas superflua subtracta est. Ac sume dimidium materię quam siccâsti, ac Mercurium cum eo contere siccum quam subtilissimè poteris. Ac commodissimè fiet in stupha sicca, ac lapide & pistillo paululum calefactis, ne qua humiditas materię accedat. Tùm magnę ollæ vitreæ inde, amplo alembico superimposito ad aquam fortem indè extrahendam. Ac magnum alembicum luto ollæ affige, ac receptaculum alembico, ac sinas,

Aqua nobium.

ſinas probè exiccari. Strue initio ignem puſillum, cum aliquoties magis magiſque augédo, vt noſti, ſingulis 4 horis, donec materia candeat. Atq; hoc pacto candentem retine ad horas 4, tùm ſine frigeſieri. Iam ſcies quòd aqua fortis tranſcendet ſpatio 16 horarum, aut 20, aut amplius, prout ignem tuum regere nôris. Ac pręſtat horas 36 aut 40 eo opere occupari, quã ſi accelerares, ac ſpiritus non benè tranſcenderent: atque etiam ob nimium periculum vaſorum, quod ea minus calore temperato findantur.

Cap. 114.

ITaque vulgarem regulam ſequere ad aquã conficiendam: cùmq; omnis aqua fortis deſtillauit Mercurius ſurſum ſublimabit in alembico, atque etiam duriuſculè: ac ſecum rapiet omnem tincturam vitrioli. Cùmque non amplius ſublimat, ſine frigeſieri, ac receptaculo ablato, aquam tuam forte vaſi vitreo inde, atq; arctè obtura. Ac tùm Mercurium tuum ſublimatum accipe ex alembico, ac contere denuò cum altero dimidio materiæ. Cumque omne ritè permiſtum fuerit, vt priùs, rurſùm ol!ę vitreæ inde, ac denuò deſtilla vt prius, iiſq; omnibus peractis, remove: ac ſume etiamnùm 4 ℔ vitrioli, ac ſalnitri ana, ac facito vt priùs. Ac tùm ſatis aquę fortis habes: ac Mercurius quater ſublimatus eſt, totumque corpus plenum tincturis habes.

Sublimatio Mercurij.

Tinctura vitrioli.

Nunc

Proportiones.

Cap. 115.

NVNC scies ac intelliges pondera Solis, Lunæ ac Mercurij. ℞. 8 lothones puræ Lunæ cupellatæ, 4 lothones puri Solis cæmentati, efficiunt 12 lothones. Ac 6 lothones Mercurij quem sublimasti, faciunt simul 18 lothones. Hæc vera proportio ponderum. Quæstio: Quare bis tantũ corporis datur quãtũ spiritus? Scies cùm corpus est fortius ac subtilius quam spirit⁹ atq; igni admouentur, tùm corpus optimã ac subtilissimã spiritus partẽ apud se retinebit: ac convertet, ac perducet ad sui simile, ac ad suam naturam: & tùm partes crassas aut fæces exedet, expuet, ac in nihilum rediget. Ac si spiritus est in maiori quantitate, ac subtilior quam corpus: spiritus ascendet ac secum rapiet optimam partem corporis: ac partes crassas aut fæces relinquet in fundo: non enim sunt naturæ eius. Ea est ratio vna. Altera ratio est: si plus esset spiritus quam corporis, aut vtriusque ana, cùm poneretur fixandum, ægrè fixari vellet: ac tempus valde longum esset. Itaque ob 2 illas causas factum est. Spiritibus vero ac corporibus iam simul fixis, tùm satis spiritus addi potest. Nam quicquid cum eo ponitur, facile fixatur Nam cum corpora ac spiritus simul fixata sunt, Elixir sunt. Ac si multa pondera spiritus apponantur, facilè fixatur. Hæc est tertia ratio. Quarta ratio est, si plus detur

Vera ponderũ proportio.
1 Ratio.
Nota de proportione.
2 Ratio.
3 Ratio.
4 Ratio.

detur spiritus quam corporis, aut etiam ana: spiritus aquarum fortium manent apud illos in opere: ac illi sunt admodum pingues volatiles spiritus, tales etiam sunt spiritus aquæ vitæ, ac admodum difficulter fixantur: atque isti maiore ex parte apud opus manent. Nam tantummodo ex tepido balneo educitur in congelando. Ac si iam tantum spiritus esset quantum corporis, quoniam omnes alij illi spiritus apud opus manerent, fixari minimè posset: aut tempus nimis longum foret. Iam proportio ponderum ratione demonstrata est.

Spiritus aquæ vitæ.

Solutio Solis, Lunæ, & Mercurij.

Cap. 116.

Recipe tria receptacula, vni Lunam, alteri Solem, tertio Mercurium inde. Ac super Lunã 16 lothones tuæ aquæ fortis fundes, quã antè parasti: super Solem 12 lothones funde: ac inter eos lothonem salis armoniaci pulveriza: ac super Mercurium tuum aut spiritum fundes 6 lothones aquæ fortis, aut ana. Hæc vera proportio aquæ fortis, ad materiam soluendam. Quæras verò iam, mi fili, super 8 lothones Lunæ fudisti 16 lothones aquæ fortis, & super 4 lothones Solis, 12 lothones aquæ fortis, ac super 6 lothones Mercurij, 6 lothones aquæ fortis, ea mihi inæqualis proportio videtur. Scies singula suam proportionem habere. Super 8 lothones Lunæ fudisti 16 lothones aquæ fortis, atq; hæc eius proportio. Nam

Demõstratio à proportione. Luna quid

aque fortis ... Domine ... videtur ... capite ... [illegible]

Nam Luna est crudum ac frigidũ, & apertum corpus: ideò facilè solvitur in duplo pondere. Idque Sol facere non potest, is ter tátum ponderis aquæ habere debet, quam sit gravis. Nã corpus eius nimis graue & solidum est, ac partes eius in mineris solidè in vnum compressæ sunt, sulphurque eius fixum est. Ideò in vulgari aqua forti solvi non vult, vt Luna, sed sal armoniacum aquæ eius addendum est. Ergo ter tantum aquæ habere debet, quam sit gravis. Nunc Mercurius spiritus est, eiusq; natura in sublimatione resoluta est: atque apud se spiritum vitrioli ac salnitri habet. Ergo non plus aquæ exigit, quam sit eius pondus. Nam spiritus vitrioli, ac salnitri efficiunt, vt facilè solvatur. Ita liquet singula propriam proportionẽ aquæ habere. Item porrò 3 ista vitra in pelvi cum cineribus cribratis pone, super balneum, ac solvi sine, vitra parte corticis obturans, vt aqua aliquantulum aëris habeat spõgiositate. Aliquid aëris habere debet. Ac aliquoties opercculum aperiendum est, singulis 2 aut 3 horis semel, vt spiritus aërem habeant, ac tùm continuò denuò obturandum.

Mercurius quid.

Cap. 117.

Cõfert aquá fortem cũ struthiocamelo ferrũ ac chalybẽ cõcoquente.

SCies in solutione hac latere magnũ secretum, ac præcipuum artis. Nam aqua fortis cum suis spiritibus est velut struthiocamelus, qui in ventriculo ferrum, ac chalybem concoquit: ita deglutit quicquid in eam immittitur,

ac

ac omne in nihilum consumit. Quare aquam istam cum materia eius nutrire debes bono alimento, quemadmodũ infans in vtero matris nutritur. Nam si infans in vtero matris nutrimentum non haberet, postquã vitam accepit, moreretur, ac redigeretur in nihilum. Ita etiã ista materia quæ in aqua forti est, nisi nutriretur: aqua suo ardenti calore materiam consumeret, ac deglutiret, ita vt in limosam materiã conuerteretur, vt nunquam vllum cõmodum indè rediret. Nam Lunã proba in aquâ forti, ac in ea 10 aut 12 dies sine, facito tùm præcipitari, aut vapora aquam illam, ac calcẽ tuam aqua recẽti laua: ac eam de more liquefacito: indè nunquã denuò Luna fiet: adeò aqua fortis illam corrosit ac consumpsit. Sed remanebit tibi quasi esset sulphur liquefactum: sæpè expertus sum. Aut est materia quasi esset sal vitri. Atque eo falluntur multi, qui aquâ forti operantur. Nam cùm diu multumque operati sunt, materia eorum exesa est, estque velut sulphur, aut pinguedo vitri. Fit quidem rubra, crocea aut alba, sed nihil inest, est fimus, nec reperiunt id quod quæruñt. Nunc scies quod materiam bono alimento ales, .i. ad album alimento sui simili naturâ. Ac de hac nutritione Philosophi mirè locuti sunt parabolis artis, ignorantibus nimis reconditis. Id quod nunc omitto, vt in proposito maneam. Satis in Vegetabili opere demonstratur.

Aqua fortis cũ materia nutriẽda, est velut infans in vtero matris. Ratio.

Nutritio.

Cap. 118.

Nutrimenta quæ sumenda.

SVMES mi dilecte, puram Lunam tenuiter contusam, vt manu lacerari possit. Ac purũ Solem etiam eodem modo contusum: ac de tuo Mercurio sublimato, eo omnia tria pasces, quodque suo ipsius alimento, in vitro suo, donec satiata sint, videlicet, cùm vides Lunam tuam, Solem ac Mercuriũ ferè soluta esse. Tùm pasces vnumquodque suo ipsius alimento. i. in vitro in quo Luna tua stat, 2 aut 3 frustula Lunæ frange, ac denuò vitrum citò obtura. Atque itidem Sole tuo facito, ei adde de tuo contuso tenui Sole. Ac de tuo Mercurio sublimato similiter interdũ aliquid immitte, cùm vides frusta penè soluta esse: sine denuò alia incidere, vt priùs. Atque id persequere, donec frustula tua integra maneant ad 10, aut 12 dies, nec ampliùs solvantur: ac vides aquam tuam fortem ampliùs vim non habere ad solvẽdum. Tùm satis nutrita est: ac tene semper super cineres calidos, quemadmodum solvi solet. Ac tùm ei omnis vis corrosiua adempta est, nam ampliùs solvendi vim non habet. Estque hoc vnum ex maximis secretis, quæ in arte sint. Iam cùm ad eum modum nutrita est, fundes seorsim de eius frustulis in ollã vitream. Nam singula seorsim ac per se fixari debent, ac separari à sua terrestritate. Ac in vitro

Omnis vis corrosiua aquæ forti adempta. Secretum magnum.

tro Lunæ tuæ in fundo eius reperies infrà apud frustula reliqua pulverem nigrum, isque est Sol. Nam in omni Lunâ soluta, pulvis Solis reperitur. Nam omnis Luna Solem continet, parùm aut multùm. Hunc serva. Ac vbi hoc pacto singula in ollam vitream fuderis, singulis alembicum superimpone, ac in pelvi cum arena in balneo colloca, ac cuique rostro receptaculum luto agglutina, ac destilla aqua tepida sensim omnem humiditaté, donec tam siccum fiat vt pulverizari posset. Cumque tam siccum est, bonam aquam vitæ rectificatam superfunde, donec aqua emineat tres digitos latos supra materiam. Atque ita omnibus 3 vitris facito. Dixi vt alembicum singulis vitris imponeres. Sed præstaret te vitra in ventre rostra habentia habere: ac cõmoda essent suprà cum exiguo foramine, ac pusillo vitro rotundo ad id levigato. Ita singulis vicibus alembicum imponere, nec deponere opus esset: sed tantummodò materia soluta ex vno in aliud evacuaretur, ad nimium de spiritu amittendum, atque itidem est minimum negotium. Itaque huiusmodi vitra tibi compara duodecim aut plura, parua & magna. Nam quãvis in fornace stent, aut super cineres, nó multum destillat. Nam quicquid ascendit, rursum in fundum subsidit, ac non multum per rostrum destillat. Nam nullus est delapsus, quo humiditas congregari possit.

In omni Luna soluta pulvis solis reperitur.

Ita hæc vitra admodum bona ſunt ad ſolvendum, congelandum, ac rectificandum. Nam lutare nihil opus eſt: tantummodò ex vitro in vitrum transfunditur, ac ſuprà ſubere obturatur, aut puſillo vitro rotundo, quod ei quadret, ac levigatum ſit. Itaque ſuadeo tibi vt opus tuum in eiuſmodi opere opereris, donec congreges. Tùm vitro fixatorio indi debet. Ac inde tùm materiam vitro, quamque per ſe, ac quamque in peculiari fornace, aut balneo, in pelvi cum arena, aut cineribus cribratis, ac aquam tuam vitæ ſuperfunde, vt ad 4 digitos emineat ſuprà materiam, ac luta receptaculum ad roſtrum receptaculi, ac ſine ſolvi calore exiguo, ita vt manum tuam in balneo tenere poſſis. Ac ſolvetur: ac infrà in fundo vitri fæx quædam remanebit. Tùm alia 3 vitra habe eiuſdem compoſitionis: ac funde clarum ex omnibus 3 vitris, quodque in vitrum peculiare: ac ſtrictè obtura. Ac denuò aquam vitæ ſuper fæces cuiuſque vitri funde, tantùm videlicet, vt rurſum ad 4 digitos tectę ſint: occlude, ac rursùm in balneo pone, vt ſuprà, receptaculo ad roſtrum lutato: ac vbi ad tres aut quatuor dies in balneo ſteterit, ſiquid etiamnùm in fæcibus eſſet, vt ſolvi poſſet. Tùm ſinas refrigeſcere, ac tùm rurſum clarum ſupernè diffundas è fæcibus, in eadem vitra in quæ prima infudiſti, quodq; in ſuum vitrum. Tùm 3 ollas vitreas habe, in eas fæces evacua, ſingu

ſas in vitrum peculiare, aut ollam; ac depone donec plures fæces confundes. Tùm omnia 3 vitra in quibus materia eſt ſoluta quodq; ſup balneum ſuum pone, vt priùs doctũ eſt: ac rurſum aquã vitę deſtilla, donec materia tua omninò ſicca ſit. Tùm denuò recenté aquam vitę ſuperfunde, vt priùs à te factum eſt. Ac aquam illam vitæ deductã effũde, nihil ampliùs valet. Luta vitra vt priùs, ac denuò materiã vt ſuprà ſolve. Cumq; omne ſolutũ fuerit, quod quatriduo fiet, rurſum fęces in vitro remanebunt. Funde denuò ſolutũ in vaſa peculiaria, vt priùs. Ac funde rursùm ſuper ſingulas fæces recẽtẽ aquam vitę 4 digitos ſupra materiã, vt priùs feciſti, ac pone iterũ ſuper balneũ, ac ſine tũ denuò ſtare ad 3 aut 4 dies, ſi quid adhuc in fęcibus nõ ſolutũ eſſet, vt ſolvi poſſet: ad omnino ex fæcibus ſolvendum. Tùm ſine frigeſieri: ac clarum à fæcibus ſupernè diffunde, quodq; in ſuum vitrũ: ac adde fæces ſingulas ſuis ꝓprijs, quas prius in ſingulis ollis ſervaveras. Materiã tuam ſolutam denuò congelandam pone, ac humiditatẽ ei vt ſuprà detrahe, donec materia ſicca ſit, ita vt puluerizari poſſet. Iſtudq; opificium repete toties, donec nullæ ampliùs fęces tibi remaneant, ex nullo horum 3, ſed omnia tria ſolvantur, ita vt fæces non relinquant. Ac ſaltẽ fæces ſemper eidẽ ollæ inde, ſingulas per ſe, nam in illis fęcibus elemẽtũ terrę ineſt. Iſtas fæces omnes tres adhuc calcinabis: ac terram

Opificium prædictum repetendũ donec nullæ fæces amplius remaneant.

extrahes ex singulis fæcibus, ac singulas ad propriam materiam adduces, antequam congregabuntur.

Cap. 119.

Quomodo terra calcinanda.

IAm scies, mi fili, 3 materias tuas subtiles esse, ac rectificatas, 3 nempè elementa: ac elemẽtum terræ adhuc in fæcib⁹ iacet, quodq; in suo vitro. Nunc 3 materias tuas serua solidè obturatas, donec fæces calcinatæ fuerint. Ac pòst calcinationem omnium trium terrarum ex ijs eductarum ac rectificatarũ: ac tum quaque terra in suam ipsius naturam perducta: Tùm opus cõferemus ac fixandum ponemus, vt pòst docebimus.

Calcinatio terræ.

Cap. 120.

RECipe dilecte 3 ollas tuas vitreas quibus fæces insunt, ac vaporabis, vt omnino siccæ sint. Tùm habe super singulas ollas vitrũ rotundum, ac olla suprà æqualiter levigata erit, atque etiam operculum, vt sibi invicem quadrent. Tùm operculum super ollam luta, ac pone singulas in pelvi cum cineribus, singulas super fornacem peculiarem. Nam Sol diutius calcinari debet quam Luna. Fæces Solis facilè spatio 6 refectionum calcinari debent, ac Luna facilè calcinatur 30 horis. Ac fæces Mercurij facilè 18 horis calcinantur. Ergo quodque vitrum super fornacem peculiarem stare debet; ac singulis tantum ignem addes, vt fæces

Sol diutius calcinādus quam luna

com-

communi candore candeant. Fæces Solis retinebis 6 dies in candore naturali, tùm ſine frigeſieri: ac fæces Lunæ 30 aut 32 horas in vno candore: Ac Mercurij 18 aut 20 horas in vno cãdore: tùm ſine frigeſieri. Tùm remove omnia 3 vitra: ac ſi quid in operculo aut ad margines ollæ ſursùm ſublimatũ eſt, id penna abſterge. Tùm ſuper ſingulas fæces aquam communem deſtillatam ſuperfunde, atq; ollas ſuper fornacem in teſta cum cineribus pone: ac aqua bulliat per horã, tùm ſine frigeſieri. Tùm habe alias 3 ollas vitreas, ac funde quamq; aquam per ſe ſenſim à ſuis fæcibus, aut per philtrum deſtilla. Tùm rurſum aliam aquam cõmunem ſuper fæces funde quæ in olla remanſêre, ac rurſum per horam facito: tùm denuò ſinas refrigeſcere: ac rursùm ſubtiliter effũde ſingulas in ſuam aquam, vt priùs. Tùm iterum aquã recẽtem ſuperfunde. Ita elemẽtum terræ ex fæcibus eduxiſti. Tùm fæces abijce, prorſus enim inutiles. Tùm 3 ollas tuas congelandas pone, ac in quoque ollæ fũdo reperies ſal quod eſt inter albũ ac cinericium: aquam deſtillatã ſuper id funde, ac denuò per horam bulliat: tũ ſinas frigeſieri, ac ſubſidere, ac à ſuis fæcib⁹ diffũde, & fæces abijce. Tùm aquã tuã ex ſingulis ollis evapôra, ac denuò tibi in quaq; ollâ ſal remanebit, idq; iam paulò cãdidius erit. Fundo denuò aquam ſuper ſal tuum, vt priùs, ac facito, vt prius. Idq; opificium itera toties, donec

Extractio Salis.

ſal tuum non amplius fæces relinquat. Tùm terra tua rectificata eſt, ac mundificata ab omni immunditie: ac ſunt terræ Philoſophorum.

Terra recti ficata ac mundata.

Coniunctio terræ cum elementis.

Cap. 121.

IAm adde omnem terram ſuis ipſius elemẽtis rectificatis. Ea iam probè ſimul rectificata ſunt ac ſubtilia effecta, abſque elemẽtorum ſeparatione: atque hactenus ea perduxiſti, vt iam medicina ſint præ magnâ eorum ſubtilitate: nam exterius eorum intus poſuiſti, & interius forâs, atque ab omni immunditie nudaſti. Ideo Morienus Philoſophus ait: Niſi corpora immunda pura, & munda efficias ab omnibus fæcibus, nihil in arte noſtra inveniſti. Hermes inquit: Corpus ſolutum eſt aquâ æterna, atque ea aqua Mercurium æternum cõgelatione coagulat. Ariſtoteles inquit: Præpara corpora ac ſolue, ac deinde ea cum ſpiritibus lotis, ac mundatis coniunge, ac fit æterna congelatio ac fixatio. Geber ait, Pòſt cõiunge ei animam præparatam, ita ei imprimitur æternus color, quem in æternum retinebit. Raſis ait: Converte corpora in aquam, atque aquam illam ab omni ſua immunditie mundifica, atque ex ea denuò terram facito, & ex terra aquam: ac tùm ei ſpiritum adiunge, ac animam, tùm rectè feciſti in noſtra arte. Danthynus ait: Purga corpora, ac albifica, ac ijs ſpiritum præparatum adiunge, atque eis vitam

Medicina.

Morienus.

Hermes.

Ariſtoteles

Raſis.

Danthynus.

tam

tam siue animam infunde: ita fit æterna conglutinatio ac fixatio æterna. Ac Plato: Corpus imperfectum destrue ac in aquã redige, ac lepram ei ablue, ac mũdifica, atq; spiritum preparatum ei adiunge, ita ignis ea non separabit: ac tùm ei animam præparatam adiunge, ita omni examini resistent, ac transibunt. Hermes prætereà ait: Solue corpora ac albifica, ac nuda ab omni immunditie, spiritus ablutos ad corpora adducito, ita separari non possunt. Tùm fermentum illis adde: ita illis æterna tinctura imprimitur, vt ignis ea separare non possit. Kalid Morienum interrgobat: Quænam optima congregatio est? Morienus respondebat: Perfectum corpus fixum solutum in aquam æternam, ac spiritus præparatus ei immersus, est opus perfectum ac firma coniunctio, ita vt postea ab igni minimè separentur.

Plato.

Hermes.

Kalid ad Morienũ.

Recapitulatio.

Cap. 122.

NVNC oculos & aures aperi, ausculta, ac speculum artis inspice. Mentem aperi, ac intellige, quomodo, ac quà ratione hæc coniunctio fiet. Dixi tibi in opere minerali multa opera diversa, quædam cum separatione elementorum, ac etiam alia opera in quibus elementa non separantur. Quædam aquis fortibus fiebant, alia aquâ nostrâ ardente benedictâ: alia ad oleum conficiendum: ac omnia simul Elixir sunt. Demonstraui etiam tibi mul-

Anacephaleosis.

tis rationib⁹, ita debere fieri. Prӕterea te etiã in magnis operibus docui, quomodo Solẽ ac Lunã amalgamabis cũ Mercurio viuo prӕparato: ac quomodo igni admovebis. Ac quo pacto pusillo regimine ignis ignẽ tuum moderareris, vt simul morerẽtur ac fixarentur: ac quomodo omnes eorum fӕces consumerentur, ignis pusilli constanti directione. Ac quo pacto Natura adminiculo ignis exigui operaretur, vt omnes fӕces consumeret, ac in nihilum redigeret, ac ad extremũ perfecta fieret. Nam Natura aliquantulum iuvatur arte artificis, ac constanti decoctione. Idque manifestis rationibus demonstraui, ita esse debere: quemadmodum in veritate ita est: sicuti etiam in vtroq; opere demõstratum est. Dilecte est etiamnum aliud secretum in arte ac firma cognitio, ac pręcipua notitia huius coniunctionis operis, in quo nunc versamur, ac de quo loquimur.

De coniunctione operis recapitulati.

Cap. 123.

DOCVI te prӕparare ac rectificare corpus imperfectum, quod est Luna, ac spiritum qui Mercurius est, ac fӕces aut terram ab ijs separare: quod fit perfectè soluendo, ac denuò congelando. Idcircò Morienus ait: Ars nostra nihil aliud est, quam perfectè soluere, ac congelare. Ideò Hermes inquit: Ars nostra nihil aliud est, quam opus mulierum, ac puerorum ludus. Ita Lunam tuam, Solem, ac Mercurium per-

Morienus.

Hermes.

perfectè rectificasti, ac eius elementum Terræ cum fæcibus separasti à se invicem: solummodò solvendo & congelando. Ac terram tuam calcinâsti, ac prætcrea terram tuam ex fæcibus eius eduxisti soluendo, ac congelando. Ita vt terra tua etiam probè rectificata sit, vt nullæ fæces relinquantur.

Cap. 124.

IAM omnia simul nudasti ab omni redundantia corruptionum, absque elementorũ separatione, vt antè ostensum est. Iam cuique terram elemento suo addidisti: Terram Lunæ, Lunæ, terram Solis, Soli, terrã Mercurij, Mercurio, quamq; in suo vitro. Nunc quærat F. M. Quid iam faciendũ est, ac quomodo iam cõiungentur? *Cap.* 125.

Maximum secretum in coniunctione latet.

SCies in istâ coniunctione maximũ secretum latere, quod sit in arte vniuersâ. Verũ quidẽ est perveniri quidẽ tandem ad perfectionẽ diuturnitate temporis, ab ijs qui operantur amalgamationib⁹, corporibus vt Lunæ ac Mercurij coniungendis in vitro vno, ac coquendis super igni pusillo, donec perfecta fiant. Scies ac ritè intelliges, omnes qui ita operantur stultos esse, amalgamationibus Lunæ ac Mercurij: aut qui aquâ forti ea destillant, aut partem destillant, ac partem manere sinunt: ac breui tempore ex ijs medicinam conficere putant, stulti sunt, nec artem intelligunt, nec etiam se ipsos. Ac quamvis materia fortè ad extremũ perfecta esset,

Amalgamatio Lunæ cum Mercurio.

esset, sicuti esset, vt suprà multis in locis ostensum est: tempus adeò longum esset, vt pigeret ipsos tā diu expectare, ac opus desererent.
Ratio. Ratio: Luna est frigida & humida, non fixa, sordida, immunda, ac volatilis: ac Mercurius etiamnùm magis. Hæc duo iungunt: vtrū alterum perfectum efficiet? vtraq; enim imperfecta sunt. Dico tibi, multos viros doctos in opere sedentes vidi, qui huiusmodi opera facerent: ac multos annos eiusmodi operibus occupati fuerant: ac nunquam quenquā eorum perfectionē habere vidi. Quamvis ad extremū perfectio sit expectanda, tempus expectare nō poterant: tùm opus suum igni corrumpebant, aut aliquod mirum consilium quærebant, vt ad finem pervenirent: ac quamcunq; rationem inirent, ad extremum omnia corrumpebant. Sed si ad aliquot annos stare siuissent, ac persequuti fuissent die nocteque igni pusillo, tandem perfectum euasisset, vt ipsi vel eorū posteri artem eius videre potuissent. Ratio, dilecte, cur multos annos stare debeat, est hec: Natura non operatur nisi per naturam, quamvis paululum igni pusillo iuuetur, qui illi die nocteq; cōtinue additur. Luna est imperfecta, ac Mercurius etiamnùm imperfectior, vtrum alterū perfectum faciet? Neutrum eam vim habet. Quomodo vestis immunda lauari mundariq; posset in aqua sordida? Profectò nemo id potest. Ita se etiā res in Luna, & Mercurio habet,
cum

cum coniuncta ſunt, neutrum horum iuvandi alterum poteſtatem habet. Sed Natura fæces conſumit, ope conſtantis decoctionis ignis exigui. Ac iam omnibus fæcibus conſumptis, etiamnùm vtraq; non fixa ſunt, vtrum alterum fixabit? Natura igni puſillo ac conſtanti decoctione Lunã fixat: ac etiam poſt longum tempus, ac cõſtanti decoctione fit Luna medicina. Atq; ita longo tempore, ac continuâ decoctione exigui ignis, Lũna Mercurium in ſuam naturam pertrahit, atque alterum cum altero fixat: ac etiam longiore tempore ac conſtanti decoctione, Mercurius cũ Luna perfecta medicina fit. Sed antequam id fieret iſthoc pacto, fortaſſe tempus 17 aut 20 annorum dilaberetur. Quare illi qui ad hunc modum operantur amalgamationibus, corporibus imperfectis & amalgamationibus & Mercurio cõiungendis, artem non intelligunt, nec ſeipſos. Quemadmodum etiam omnes illi, qui aquis fortibus operantur, ad Lunam & Mercurium coniungenda. Nam ſi artem intelligerent aut ſeipſos, facilè perciperent, ac intelligerent, debere inprimis Lunam ab omni impuritate mundificari: Eâq; mundificatâ, ſubtilis efficienda eſt .i. aſcendens ac deſcendens debet retineri in vitro fixatorio. Ita tam ſubtilis fit, vt poſt medicina fiat. Nam 3 illa elementa quæ in ſe habet, aſcendunt ſurſum, ac deſcendunt infrà, ac terram adeò ſubtilem reddunt, vt vna aſcendat

dat in caput vitri fixatorij, ac rursùm descendit cum aëre, aqua & igni. Ac tùm elementa ita congregantur simul, atq; ita maritantur, vt in æternũ separari nequeant. Atq; vbi hoc pacto congregata fuerint, cõstanti ascensu ac descensu fiunt paulatim crassiora, ac simul fixari incipiunt. Ac quæ antè quatuor erant in naturâ, vnum fiunt; ac simul fixa manent in fundo vitri fixatorij. Ideo Hermes ait: Facito inferius ita vt superius, ac superius vt inferius, tùm rectè operatus es. Ac Luna quæ corpus imperfectum erat, iam fixa est, ac medicina. Cumq; hoc pacto parata est, corpus paratũ est ad spiritum paratum recipiendum. Ideo Plato & Aristoteles inquiunt: Para imperfectum ac albifica, ac cõtinuò spiritum paratum illi adiunge. Ac Ignorantes verba ista non capiunt. Ac tùm debet spiritus paratus in parato fixo poni, vt simul fixentur, ac deinde illis adiungere debes fermentum præparatũ, quod etiam parari debet: vt partim doctum est, atq; etiamnùm docebitur. Quod fermentum vtrisque vitam donabit, ac trahet & perducet in suam naturam. Ac talis congregatio fieri debet, si alioqui ad magnum lapidem perveniemus, spatio vnius anni, aut breviore, provt artifex acutus est. Si Naturam nossent, atq; hoc intelligerẽt, quod hic docetur, atque etiamnùm docebitur, circa eiusmodi amalgamationes non operarentur, nec aquâ forti, ad Lunã & Mercurium in sua

Hermes.

Plato, Aristoteles.

Naturam nosse.

crass-

crassitudine coniungenda. Quamvis ad extremum lapis indè aliquando proveniat, vt ostensum est. *Cap. 126.*

PErlege hoc sæpius ac benè memoriæ infige, vt nunquã cõgregationẽ facias, corpore im pfecto, ac spiritu parato, quin priùs corpus mũdifices, ac albifices, fixum ac medicinale efficias: antequã spiritum paratum ponas, ac spiritũ apud corpus fixum effice, antequam illi addas præparatã animam viventẽ, ne aberres à rectâ viâ. Nã in ponderibus, ac in cõiunctione, ac in ignis constructione, omnis nostra ars cõsistit.

In ponderibus, coniunctione ac ignis constructione omnis ars chymica cõsistit.

Congelatio, siue Coagulatio.

Cap. 127.

NUnc ad opus nostrũ reuerti volumus. Meministi cùm terrã tuã rectificasses, vt nullas amplius fæces relinqueret, me tibi præcepisse, vt vnamquamq; terrã adderes elemento suo proprio, quamq; in suo vitro. Nunc omnia 3 vitra pones super fornacem, ac lutabis probè singula, ac singulis receptaculũ ad alembicũ: ac destillabis pusillo tepido igni, aquã illã vitæ, ita vt paululũ incipiat tantũ spissescere: sed siccè minimè destilla: vt tantũ soluta maneat, Idque facilè videbis. Cũ materia ferè destillauit, fit aliquãto obscurior quàm priùs erat, ac spissior ac aspectu aliquantũ oleũ referens. Tum sinas refrigescere: ac materiã ex singulis vitris in paterã vitreã effũde: interim quòd etiãnùm calida est, alioqui omnino evacuare nõ posses, nam

Ratio, cur materia effundenda, dum calida est.

nam cũ omnino frigida eſt, melle eſt ſpiſſior. Tùm ſingulas pateras ſolidè operculo vitreo operi. Aut pateras ad id confectas habe, quæ arctè ijs quadrent: nam ſedulò tibi cauendum eſt, ne quæ ſordes ab aëre accedãt. Ac cùm pateræ illę vitreę admodum arctè opertæ ſunt, pone ad dies 4 in loco mũdo frigido, aut cella. Ac interea temporis in fundo paterę reperies exiguos lapillos excretos in morem cryſtalli. Tum etiam 3 alias pateras habe, quę etiam arctè claudi poſſunt ac ſuper illos lapillos excretos ſtabit etiamnũ de aqua vitæ, eam ſuperne in alia illa vitra effundes; ac lapillos illos tribus diſtinctis vitris inde, quæ tegi poſſunt. Tùm ſume tres illas patereas quib⁹ aqua vitæ deducta ineſt, ac pone denuò vaporãdas, donec ſpiſſeſcat, vt ſuprà, ac ne iſthinc diſcedas, (nam eo ſpatio quo decies, aut duodecies oratio dominica recitari poſſet, fit) ne ſicceſcat, ac ne ſpiritũ aquę vitę amittas. Sed cùm aliquãto ſpiſſius eſt quam oleum, ſinas refrigeſcere: ac rursùm pateras tuas arctè operi; ac denuò ad dies 4 in cella frigidâ pone: ac ſine rursùm lapillare, atq; iterùm ſingulas lapillis ſui ſimilibus adde: ac rursùm evapôra vt priùs: atq; id repete, donec nihil amplius aquæ vitæ ſuper lapillos reperis, ac materia tua omnis congelata eſt. Tùm 3 materiæ tuæ cryſtallus ſunt, Sol tuus, Luna, Mercurius, ac præparatæ ſunt & ſubtiles effectæ. Quærat filius: Quare in lapillos redegiſti,

Lapilli excreti in morē cryſtalli.

ac

ac non in pulverem. Scies ſpiritũm aquæ vitæ eſſe mediatorem inter corpus & Mercurium, æquè ac lapis quem nobis Deus gratis dat. Ac ſi aquam vitæ omnino deduxiſſem, vt pulvis fuiſſet: tùm ſpiritum aquæ vitæ iterùm addere potuiſſem: ac ſi pòſt in vitrum fixatorium fudiſſem, quomodo proportionem ſcire potuiſſem: ſi quid nimis multũ infudiſſem, tùm ſpiritus aquæ vitæ opus impedijſſet, quominus fixaretur. Eſt enim pinguis volatilis ſpiritus, qui ægrè fixari vult, niſi longo tempore. Ac ſi quid nimium infudiſſem, tempus admodũ longum fuiſſet. Prætereà ſi nimis parum infudiſſem, opus nimis ſiccum evaſiſſet: ita vt ingreſſum dare noluiſſet. Spiritus enim vini eandem habet naturam, quã habet ſpiritus antimonij. Nam vbicunq; ſpiritus antimonij ad opus adducitur, opus amabile ac fuſibile efficit, vt ingreſſum det, vt facit aqua paradiſi, aut ſpiritus arſenici aut ſulphuris: Imò magis quàm omnia ſimul præſtare poſſent; quamvis omnia ſimul in ſuâ quinta eſſent eſſentiâ.

Spiritus vini eandem naturam habet cum ſpiritu antimonij.

Cap. 128.

HOc animo imprime pro maximo tuo ſecreto. Quærat autẽ filius meus, Quomodo iuſta proportio ſcietur? Cùm in opere aquę vitæ aut ſpiritus vini ſatis eſt, id ſcies: vbi perfectè ab omnibus fæcibus eius repurgatũ fuerit. Tùm ſpiritum vini ſuperfundes, ac deſtillabis, donec incipiat ſpiſſeſcere, in morẽ olei. Ac

tùm desines, ac sines omne excrescere in lapillos, vt priùs doctum est. Ac materia illa rectificata, siue spiritus sit, siue corpus, non amplius in se attrahet, quam fixari possit, quamque ei ad dandum ingressum opus sit. Atque hoc Natura operatur. Ita dilecte lapillos omnes excrescere siui, ac permisi in se attrahere tãtum spiritus vini, quam ijs opus esset. Nam proportionem vini dare, id captum hominis superaret. Natura supra captum hominis operatur. Nam Deus potentiam suam in primis rebus ostendit: vt Creatorẽ nostrum cognoscere disceremus. Ac Deus in naturá supra captum hominum operatur. Ac scito non multos Philosophorum pervenisse ad intelligentiam spiritus vini. Id tibi suprà ostendi: Maius secretum non habeo, quam spiritus vini, in opere vegetabili vbi sermo est de Elixire, vbi mira traduntur de spiritu vini. Vix tres fuêre qui ad veram intelligentiam spiritus vini pervenêrunt. Itaque dilecte hoc ostendi, quare lapillos illos simul excrescere siuerim.

Proportionem vini dare captum hominis superat.

Pauci Philosophi pervenerunt ad intelligentiam spiritus vini.

Coniunctio operis, fixando.
Cap. 129.

NVnc sumes vitrum fixatoriũ, eiq; lapillos illos Lunę indes, ac sigillo Hermetis obsignabis, ac pones super fornacẽ in cineribus, ac ignem adde tàm calidũ, vt tantummodo digitum tuum tenere possis in cineribus absq; cõbustione. Cùmq; vitrũ calorẽ sentit, statim lapilli illi liquescent in morẽ olei, ac ascendent

facilè 1000 exiguis fibris: ac denuò deorſum deſcendent. Ac in dies ſingulos magis ſpiſſeſcent, quo materia magis fixa fit. Ac ad extremũ tàm ſpiſſæ fiunt, vt vix denuò reverti poſſint. Ac cùm priùs facilè 1000 videbãtur eſſe, vix iam ſunt 15 aut 16. Eo ſigno conſpecto, ignẽ tuum auge tantum, vt digitum tuum vix ſpatio, quo aue Maria recitari poſſet, in cineribus tenere poſſis. Cumq; iam vides nullos amplius lapillos aſcẽdere ac deſcendere, ignẽ tuũ auge, ita vt digitũ tuum in cineribus nullâ ratione ferre poſſis. Atq; hoc pacto retine ad horas 24: ac ſi intereâ tempóris nihil amplius aſcendere ac deſcendere cõſpicis, materia tua fixa eſt. Atq; id 40 diebus fiet: ac tùm perfectũ corpus tuum paratum eſt, abſolutum, ac medicina: hîc iam nõ amplius corpus imperfectũ eſt: ſed corpus glorificatum, atq; alta medicina: vim enim habet omnia corpora imperfecta in Lunam perfectam cõvertendi. Ac quod plus eſt, proijce ſuper purum Solem, convertet ex naturâ propriâ in veram Lunam. Quare Hermes ait: Qui ex Sole Lunam conficere nequit, is ex Luna Solem conficere non poteſt. Geber ait: Qui ex rubro album neſcit conficere, is nec ex albo rubrum novit cõficere. Ac ſcies hac ipſâ ratione, ex omnibus metallis imperfectis Elixir poſſe fieri: ac deinceps ſcies lapides cryſtallinos Solis etiã vitro fixatorio indi debere, ac fixãdos poni, vt de Lunâ dictum eſt.

Luna fixa.

Medicina.

Corp9 glorificatum.

Hermes.

Geber.

Confectio Elixiris.

Idem opificium, eadem cõſtructio fornacis, idem vitrum fixatoriũ eſt. Ac ſi fornax tua ſatis ampla fuerit, omnia illa 3 vitra ſimul ſuper eãdem fornace ponito: ac omnibus idem regimẽ ignis da. Scies itẽ Mercuriũ coquẽdum vbi ab omni immunditie clarificatus fuerit, antequã corpori præparato apponatur. Nam etiamnum ſpiritum vini apud ſe habet, quem aſſumpſit, atq; etiam ſpiritum vitrioli, ac ſalnitri, quẽ in ſublimatione ſubvexit: atque etiam ſuam terram rectificatam: atque omnia hæc fixa non ſunt, ac congregata in rem vnam, ac nondum res ſimplex ſunt, ſed compoſita. Itaq; Mercurius etiã coqui debet, donec ſimplex ſit, vna pars fixa in naturâ: atque etiam vna pars non fixa. Id ita accipies. Multa audiſti de Lunâ, cùm non ampliùs lapilli aſcẽdunt, tùm ſatis eſſe, ac Lunam fixam eſſe. Ac cùm nulli amplius lapilli in Mercurij vitro aſcendunt, tùm itidem ſatis eſt. Ac tùm partim fixus, ac partim non fixus eſt. Hoc ita accipies, ſpiritus vitrioli, ac terra, Mercurij partem 1 fixãrunt, ita vt calore vim non habeat aſcendendi, ac lapillos conficiendi. At ſi in teſta cum cineribus poneretur, ac magnus calor ei adderetur, partim quidẽ adhuc aſcenderet, aut ſublimaret: ſed non totus: maxima pars in fundo fixa remanẽret. Ita cùm Mercurius non ampliùs aſcendit in vitro fixatorio, aut lapillos non conficit, per talem calorem quem de Lunâ diximus; partim fixus, partim non

non fixus eſt, iuxta rationem prædictam. Ac cùm talis eſt, paratus eſt vt Lunæ apponatur. Ait enim Ariſtoteles: Præpara corpus, donec perfectum ſit, tum ei ſpiritum præparatũ adiunge: ac ſimul vnum fiunt, vt ignis ſeparare non poſſit.

Ariſtoteles

Cap. 130.

SCies iſtos lapillos Solis etiam parari debere, antequam corpori apponi poſſint. Nam habet etiam apud ſe ſpiritum vini, ac terram ſuam, ea nondum fixata ſunt apud 3 elementa. Atque hoc pacto nondum fermentum eſt, nec anima, etiamnùm compoſitum eſt. Ideo lapilli Solis etiam in vitro fixatorio indi debent, ac fixari, vt Luna facta eſt. Cùm Sol fixus eſt, etiam perfecta medicina eſt, vt Luna, atque etiamnùm multò perfectior. Nam quantò Sol Lunam ſuperat, tantò medicina perfectior eſt. Tùm hæc medicina vim habet omnia metalla imperfecta in Solem transferendi.

Sol multò perfectior medicina, quam luna

Cap. 131.

NVnc ſcies: Cùm Luna, Mercurius ac Sol in hunc modum preparata ſunt: tùm demùm parata ſunt vt ſimul ponantur, & vt lapis ex ijs conficiatur. Atque omnes illi qui alias vias quærunt, fallentur: ac omne illud corrumpent quod ponunt ad lapidem ex eo cõficiendum. Multę ſunt fixationes, ac alia exigua opera, ex quibus quidẽ ad extremũ fructus aliquis redire poſſet, cũ attingunt ac lõgum tempus ritè poſſint expectare: ſed ſimiles ſunt co-

Luna, Mercurius ac Sol in hunc modum præparata, demũ parata ſunt, vt ſimul ponantur, & lapis ex ijs conficiatur.

Similitudo coqui omnia genera ciborũ in vna olla coquere volentis.

quo qui omnia genera ciborũ in vnâ olla coquere vult, vt olus, lardũ, pisces, &c. Hoc sordidum pulmentarium fieret. Tale fieret si quis Lunã, Merc:, Solẽ, cũ alijs spiritibus & aquis fortibus, simul conferret: ac id putaret omne simul coquere in vno vitro, ei idem quod coquo accideret. Nam aliud quidẽ naturâ frigidum est, aliud calidum, tertium humidũ, quartum siccum, quintum fixum: aliud mundum, aliud immundũ, aliud cõbustibile, aliud incõbustibile. Atq; omnes istæ materiæ sunt simul in vno vase. Atq; istud putant stulti perducere ad rem vnam, aut ad lapidem, aut ad aliã bonã medicinam, breui tempore. Ipsis impossibile est. Materias limosas coquunt. Verba obscura Philosophorum nõ capiunt, omne eorum inceptum, delirium est. Itaque dilecte, istam lectionem sæpè perlege, ne in eiusmodi errorem incidas.

Cap. 132.

NVnc ad opus nostrũ redire volumus. Dilecte, cùm Luna tua Mercurius, ac Sol ad eum modum præparata sunt: vitrum fixatorium aperies, cui corpus Lunæ tuę inest, ac Mercuriũ in id infundes, dum adhuc calet: nam si frigidus esset, nimis spissus foret. Atq; eodem modo Sole faciendum est: vbi iam spiritus suprafusus corpori, vitrum tuũ forti luto obtura, ac pone denuò in cinerib⁹, atq; ignẽ adde dies 7 tam calidum, vt vix digitum in cineribus tenere possis, ad spiritum cum corpore probè cõgregan-

gregãdum, ac cõmiſcendum, atq; vniendum. Tùm ſinas frigefieri: Tùm corpus cum ſpiritu paratum eſt, ad animam recipiendam, aut fermentum. *Cap.* 133.

Corpus & ſpiritus parata ad animam recipiendã.

TVm ſume in nomine Dei fermentũ, ac calidum in vitrum cum Luna & Mercurio infunde, ac forti luto operi, ac ſuper fornace pone, ignem addens ad dies 7, vt ſuprà, vt cum alijs probè incorporetur. Ac quæ prius tria fuerant, iam vnum ſunt. Tùm ſine vt refrigeſcat, ac calidum etiamnùm in ampullam vitreã effunde, aut in ouum vitreum, ac ſigilla: ac pone in fornace ſecreta, athanare, aut tripode dies 40, ignem addens tam calidum, vt manũ tuã commodè tenere poſſis, orat. domin. ſpatio inter conclaue, in quo lapis ſtat, ac parietes fornacis exterioris. Diebus verò 40 exactis exime ac reperis medicinam tuam coagulatam in lapidem lucidum inſtar cryſtalli, rubrum in morem Rubini obſcuri. Age gratias Deo, theſaurum terrenũ habes: vide vt iſtum ita regas, vt tibi in gloriã Dei cedat, ac animæ tuæ ſalutẽ: Sin aliter feceris, ſcire debes te hic in terris hæreditatẽ cœleſtẽ habere: ac poſtremũ eſſe donũ quod à Deo accipies. Iſte lapis infinitã proiectionem facit, ob magnã eius munditiẽ, ac ſubtilitatem. Ac proiectionẽ non facies niſi in Lunam, aut Saturnum: ſuper ea altiſſimã proiectionẽ facit. Ac pulcherrimũ Solẽ efficit, quem vnquã vllus homo vidit, tã grati coloris.

Regimen ignis.

Theſaurus terrenus.

Multiplicatio.
Cap. 134.

Mercurius parandus.

ITem para Mercurium tuum ad eundē modum, vt in hoc opere doctum eſt, vſq; in lapillos cryſtallinos: atq; huius adde 100 partes ad vnam lapidis tui pulverizati, ac ſimul vitro fixatorio inde, ac firmiter obtura, & pone ſuper fornacem, ignem addens talem, vt vix digitum tuum in cineribus tenere poſſis. Ac in eo calore ſtare ſine 15 dies: tùm in ampullā vitreā aut ovum evacua: ac ſigillo Hermetis obſigna, ac pone in tripode ad dies 40, calorem addens talem, vt manum tuam illic tenere poſſis, aut durare orationis dominicę ſpatio, à pariete interiore fornacis vſq; ad exteriorē. Diebus verò 40 exactis, exime, ac vitrum confringe. Nobilem lapidem exime: atq; hic tam altam proiectionem facit quam prior. Gratias age Deo de omnibus ſuis mirificis donis, quæ in ſeruos ſuos, & filios contulit.

Aliud opus.
Cap. 135.

SCies dilecte pro ſecreto: cùm fixationem aliquam, aut multiplicationem vis perficere, vt citò fructum percipias & ad finem pervenias: primū ſpiritus mūdificare debes ſublimatione: ac corpora ſiue Sol aut Luna priùs mūdificari debebāt. Sol cęmētādo ac luna calcinādo, vt infrà docebo. Nulla etiā cōgregatio fieri poteſt

test animę &corporis, vt simul maneant: quam diu vlla immũdities est in anima, aut corpore. Ac anima nulla ratione in corpore manere poterit absq; spiritu. Ac scies spiritũ esse mediatorem inter animam & corpus, qui vtraq; simul nectit, vnit, ac ita miscet seipsum cũ illis duobus, vt tam firmum vinculum amoris sit inter hæc 3, vt neq; iam, neque vllo vnquam tempore separari possint: ac quæ priùs 3 fuerant, iam nisi vnum sunt. Sed quãdiu vlla immundities est, nulla congregatio accidere potest vllà arte. Ac ignorantia huius efficit, vt omnes errent. Si eam cognitionem haberent, omnia eorum opera benè succederent, nec errarent. Nam si fixationem ponerent, citò fixarent. Ac si multiplicationem ponerent, Mercurius sese cito in corpus vniret. Ac quamlibet parũ Mercurij apud corpus manet, cum iterùm amplius apponitur, citò cum eo fixatur: nam vna pars aliam porrò fixat; ac singulis vicibus magis magisque, ac citius. Spiritus enim semper in corpore crescit: nã quò corpus magis magisq; augescit, eo subtilis spiritus magis accrescit, ac fit fortior, ac plus Mercurij apud se retinet, ac citò. Imò facilè tandiu multiplicatio poneretur, atq; in igni haberetur, vt materia tam subtilis esset, vt in morem ceræ liquesceret, ac vitrum penetraret, non secus quam oleum corium penetrat: ac perfectũ Elixir fieret ad transferenda metalla in Solẽ aut in Lunam. Idque omne

Spiritus mediator inter animam & corpus.

Spiritus semper in corpore crescit.

omne efficit ſpiritus ſubtilis, qui mediator eſt inter animam & corpus. Nam ſpiritus ſubtilis tam copiosè in corpore creſcit, vt omne medicinam faciat. Ac creſcit in metallis, quemadmodum aër creſcit in malo. Pone malum in mundo, aëri expoſito, ac ſicco loco, cùm primùm ex arbore decerpis, ac ſinas ibidē iacere per annum integrum, quò diutius iacuerit eò fragrantius eſt. Quâ ratione hoc fit? Pomum vnum aut duo magna non ſunt, ac tamen per totum cubiculum odorē emittunt. Odor iſte à nobili ſpiritu provenit, qui pomum in ſua eſſentia retinet, qui quotidie magis in eo creſcit: imò donec corpus corrūpi incipit, tùm ſpiritus nobilis ex eo excedit: ac pomū prutefit ac puteſcit: quomodo igitur nobilis ſpiritus creſcit in opere vbi ſpiritus & corpus omnino munda ſunt? Itaq; dilecte omninò animam ac corpus mundifica, antequā ſpiritum eis apponas, aut adiungas. *Cap. 136.*

Comparatio mali.

SCies porrò pondera omnium multiplicationum ac fixationū: Ac in eo multi errant. Nam ſi nimium materiæ volatilis fixæ addideris, pars volatilis optimū fixę partis ſecum ſubvehet. Ac ſi pars fixa fortior eſt volatili, apud ipſam optima pars volatilis permanet. Ac in eo omnes Alchymiſtæ errāt. Scies igitur porrò, tibi in ponendis multiplicationibus aut fixationibus, ſumendas 3 partes corporis, atq; vnam animæ, ac vnam partē ſpiritus, ac miſcebis ꝓbè

Pondera omnium multiplicationum ac fixationum tenenda.

inter

inter se,ac talem ignē addes,vt corpus animam ad se trahat, ac spiritus vtriusq; horum particeps fiat. Ac spiritus & corp⁹ spissa ac crassa fiant, ac corpus subtile, ita opus tuum probum erit. Sed si ignē addis vt spiritus & anima subtiliora fiant,quā priùs erant,ac corpus crassius atq; obscurius,omne corruptum est. Id ita accipies.Ignē lentum adhibe,vt corpus animam ad se trahat,ac spiritus vtrisq; participet,penetrans per corpus ac animam, ac vtraque calefaciat,vt vtraque vnum corpus fiant.

Cap. 137.

SCIES quare spiritus animæ ac corpori adiungatur: ratio hæc est. Luna est corpus, Mercurius anima, vtraque frigida & humida in exterioribus,ac in interioribus calida & sicca. Ac cum simul cōponuntur quomodo coniunctio fieri posset?Contrariū adesse oportet,si generatio aliqua fieret:id verò stulti capere nequeunt.Turbę tamē Philosophorū dicunt naturā esse sequendam,vt infans in matre concipitur:manifeste loquuntur absq; verbis tectis. Tamē percipere nec intelligere queunt.Ponūt Lunā & Merc:simul amalgamātes, ac putāt illa duo simul fixare: nec animaduertere possunt vtraq; eiusdē naturę esse frigida, ac humida,ac ea sine medio simul maritare volunt. Citius ignis igni extinguereretur,quod impossibile est. Ita se res habet cū Luna & Mercurio: antequā ea simul fixares,priùs vtraq; volatilia efficeres.

Vt generatio fiat cōtrarium adesse debet.

Nam

Nam Luna eſt adeò frigida, & humida cum non eſt fixa, vt Mercurius eius à terra trahi poſſit ſublimãdo, ita vt nihil prȩter terram, ac ſal reliquum ſit. Ac cùm tùm magna quantitas Mercurij ei additur, ac tùm aliquis ignis vehementior adhibetur, vnum cum altero volatile fit. Partes volatiles terram, aut ſal ſecum ſubuehunt, ac nihil præter fȩces in fundo vaſis relinquunt. Stulti verò eam rationẽ capere nequeunt, nec animaduertere 2 ſimilia coniungi non poſſe ſine medio, qui ſpiritus eſt. Spiritus eſt extremè calidus & ſiccus: Mercurius & Luna in exteriorib⁹ frigida & humida ſunt. Cum verò iam ſpiritus proportione his apponitur, frigus vtriuſque horum calefacit ſuo calore, ac ſua ſiccitate humiditatem temperat, ita vt per ipſum alterum in alterum ingrediantur: ac ſpiritus fit vnum cum vtriſq; corpus: atq; etiam his addi debet proportione. Si enim nimium ſpiritus eſſet, vt nimis calida aut ſicca efficeret, generatio etiam non fieret. Nam intus calida ac ſicca ſunt: ac ſi etiam extrà calida ac ſicca efficerentur, vtraque ruber pulvis fierent, in morem terræ quæ humiditate exuta eſt. Ac ſi nimis magnum ignẽ adhiberes, etiam corruptum eſſet. Etiam dilectè hoc pacto regere debes, vt quietè inter ſe quieſcere abſque ſeparatione poſſint: ita vt in ſe inuicem ingredi poſſint, quieſcendo abſque ſeparatione. Ignẽ non magis augebis quam vt digitum Aue Maria

Quid ſpiritus efficiat corpori & animȩ adiunctus.

ſpatio

ſpatio durare poſſis. Si Alchymiſtæ hanc rationem funditus intelligerent, omnia eorum opera ſine obſtaculo procederent, ſiue amalgamationes, fixationes, multiplicationes, aut in lapide aut alijs medicinis, omnia bonum ſucceſſum haberent, ſine magno labore, ac ſine magno ſumptu. Iſtud memoriæ imprime, ac ſæpè perlege, ac quodq; verbum funditus intellige, antequam vlla opera incipias, ita nec errabis, nec falleris.

De Sulphuribus.

Cap. 138.

NVNC tenebit dilectus meus loco magni ſecreti, tam multa eſſe Sulphura quã metalla. Ac quodque provt mundum, ac purum eſt, etiam metalla pura ſunt. Ita fit, vt plumbum, ferrum, cuprum tam immunda ſint: nam eorum ſulphura immunda, pinguia, ac fœtida ſunt. Quare immunda, æruginoſa, nigra, fœtentia, ac plena ſulphuris ſunt combuſtibilis. Ac ſcies in omni re eſſe ignem combuſtibilẽ, vt pluribus in locis doctum eſt, atque is corrumpit omnes res quæ in rerum natura ſunt. Nam cuicunq; pinguedo combuſtibilis ineſt, id imperfectum eſt, ac citò perire debet, ac in nihilum redigi. Spiritus enim in eo diutius requieſcere nequit: locum enim mundum ibi non reperit, in quo requieſcere poſſit. Quare metalla immunda imperfecta ſunt: nam in ijs tàm eſt ſulphur cõbuſtibile aut oleum, quàm

Tam multa ſulphura ſunt quã metalla.

in omnibus creſcentibus, ſiue in vegetabili, ſiue in animali. Imò in Luna eſt ſulphur combuſtibile, aut oleum. Idcircò nullum cæmentum tenet, nec colores, nec antimoniũ: Id facit ſulphur cōbuſtibile, aut oleum, quod ei ineſt. Ac cùm Luna repurgata eſt à ſuo ſulphure cōbuſtibili, Luna fixa eſt, colores tenet, ac cæmẽtum patitur, ac per antimonium tranſit, atque eſt albus Sol. Itẽ Sol in ſe nullum ſulphur cōbuſtibile habet, ideò fixus ac purus eſt, ac omnes probas tranſit. Itaq; ſciet dilectus meus, vbicunq; ſulphur combuſtibile eſt, ſpiritum requieſcere nō poſſe. Quare errant omnes qui ſulphure combuſtibili operantur. Ideò Morienus inquit: Noſtrum ſulphur vulgare ſulphur non eſt: noſtrũ ſulphur incōbuſtibile ac mundum eſt.

Morienus.

Cap. 139.

SCies eſſe multa genera ſulphurum, vt ſulphur cōmune, ex quo pulvis tormentarius conficitur, id ad opus noſtrum prorſus inutile eſt, ob odorẽ eius, ac redundantem pinguedinem: tamen in eo nobilis eſt ſpiritus noſtro operi prorſus vtilis, ſed is arte ex eo eſſet educendus, vt ſublimatione, per res quæ infrà dicentur. Eſt præterea & aliud ſulphur multum olei cōbuſtibilis in ſe habens, ac auripigmentum dicitur: eſtq; melius priore. Hoc vero in ſe nobilẽ habet ſpiritum, qui itidem ſublimatione extrahendus foret. Eſt & aliud, eſtq; melius

Multa genera ſulphurum.

lius illis duobus, ac arſenicum rubrũ vocatur, ac habet itidẽ in ſe ſpiritum valdè nobilẽ. Eſt item etiam aliud ſulphur, ac arſenicum album dicitur: eſtque optimum omnium noſtrorum operum: verùm etiam melius ſublimatione mundificandum eſt, vt poſtea docebitur.

Cap. 140.

Nihil porrò eſt à Deo cõditum quin ei ſulphur inſit, in quo ſulphure nobilis eſt ſpiritus, qui ſeruit in animali aut vegetabili, vbi ex oleo combuſtibili aut igni eductus fuerit. Ac ſine eo ſpiritu nullus lapis vegetabilis aut animalis perfici poteſt, nec opus vllum. Ita ſulphura noſſe diſces. Nam ſi ſulphur accipis crudum, ac cõbuſtibilitatẽ in ſe habens, opus tuum corrumpet. Aut ſi ſumis in tuis operibus albis rubrum ſpiritum ex auripigmento venientem, aut ex rubro croceo arſenico, opus tuum corrumperes. Ac ſi etiam ſumis in opere tuo rubro album ſpiritũ ex arſenico albo profectum, aut ex lapide calaminari, aut ex vitriolo albo, quæ omnia ſulphur album in ſe habent, etiã opus tuum corrumpes. Ideò Geber ait: Ne permiſceas rubrum ſpiritum cum albo corpore: alioqui cõbures, ac nimis fervens efficies. Ac ſi miſces ſpiritum album cum rubro corpore, omne vaſtabis. Ideò prudẽs ac circũſpectus eſto. Ac porrò cum lapidem parare vis, aut vllas fixationes, aut multiplicationes, vt ſaltem ſpiritus tuos, cuius ſint generis cognoſ-

Omnibus à Deo creatis ſulphur ineſt.

cognoscas. Itaque omnes illi errant qui arcana Philosophorum non intelligunt.

Alia mixtio ad fixandum & multiplicandum.

Cap. 141.

Ratio proportionis.

RЕcipe 6 partes corporis, animæ & spiritus singulorum partem 1. Ratio hæc est: Luna non est fixa, ac multum Mercurii in se habet, qui vnum est corpus cum corpore Lunæ: ac vnum corpus non libenter separatur, quamvis super testam purgatur, apud ipsam manet. Sed in cęmento aut antimonio ibi evolat cum antimonio, qui spiritus est, ac vrendo corpus Lunæ in nihilum redigit. Quare nimium de spiritu sumunt, ac vnam partem animæ, quæ Mercurius est, atq; 1 partē spiritus. Ac parum est, quod volatile sit. Nam simulatque Mercurius ad Lunā accedit, Mercurius qui in Luna est, se miscet cum Mercurio, qui nunquā corpus fuit. Ac inter se permiscentur: ac spiritus qui inter hæc 3 mediator est. i. inter Mercuriū ac corpus Lunæ, sese cum illis permiscet. Si iam multum Mercurii ac spiritus ad Lunam adductum esset: ac ea se simul miscerent, atq; igni admouerentur, simul avolarent: ac secum optimam partē corporis raperent, ac nihil pręter fæces relinquerent. Ideo 6 partes Lunæ sume & animę & spiritus singulorū partē vnam, vt corpus forte sit, ac animam & corpus in se sugat. Idcirco Danthynus Philosophus ait:

Danthynus.

Cum

Cùm corpus animam & ſpiritum ſecum, aut in ſe trahit, exulta: nam opus tuũ ad optatum finẽ perveniet. Sed cùm anima, & ſpiritus corpus trahunt, nihil præter cineres retines. Nam cùm Mercurius Lunę tuę apponitur, ambo illi iam dicti Mercurij congregantur, atq; vnum fiunt. Tùm venit ſpiritus, qui mediator eſt, inter duos illos Mercurios & corpus, ac miſcet ſe cum illis tribus, vt priùs. Mercurius Lunæ vnum corpus fuit, ac iam cõgregatus eſt cum Mercurio qui nunquam corpus fuit. Atq; hoc illud eſt, quod Hermes ait: Cũ Mercurius corpus eſt, porrò corporat, cum ſolutus eſt, porrò ſoluit: cũ fixus eſt, porrò fixat. Quare Mercurius Lunę pertrahit ad ſuam naturã Mercurium qui ei apponitur ac crud⁹ eſt, nunquam enim corpus fuit. Luna ex eo corpus efficit. Tùm accedit ſpiritus, ac miſcet ſe cum duobus ſui ſimilibus, ac cum corpore: eſtq; medium inter animã & corpus, ac ſimul retinet, ita vt vnum cum altero fixetur. Ac Luna fixa evadit, quod Natura operari nequit, ad tale enim opus non præparatur. Quare hìc ars Naturã ſuperat. Sed ſi Natura ad tale opus præpararetur: artẽ ſuperaret diuturnitate temporis. Verùm ars brevi tẽpore operatur, quod Natura minimè poteſt. Quare duo diſſimilia cõgregari non poſſunt, ſine medio. A primo enim gradu ad tertium pervenire nõ potes, niſi ſecundo prærerito, qui medium inter primũ ac tertium eſt. Atq; hoc

Hermes.

Duo diſſimilia coniungi non poſſunt ſine medio.

ſtulti intelligere nequeunt. Quomodo rē durã ram mollē reddes, atq; è ſua natura perduces in aliam naturam? Id per medium fieri debet. Vt aliquid quod durum ſit ſoluere in aquam, fieri debet per frigidam humiditatem: ac rem frigidam humidã efficere duram, per calidam ac frigidam ſiccitatem fieri debet. Scies porrò quomodò ſpiritus tuos aut ſulphura, animam tuam aut Mercurium, corpus tuum ac tuam aquam ſiccam, ad opus tuum præparabis.

Cap. 142.

Recipe principio Mercurium vt ex fodinis venit, ac non adulteratus eſt, ac quem ad album operari vis, atque ipſum ſublima per hæc infrà ſcripta. Recipe primùm lapidem calaminarem, alumē rupeum, vitriolum album, ovorum cortices, calcem ana ſingulorum libram 1. Salis marini lib 2, ſimul inter ſe contunde. Tùm ℞ Mercurij ℔ 2, ac ſimul ſuper lapide cōtere cum ſalis marini aqua tenuiſſimè. Tùm vaſi terreo inde; ac alembico ſuperimpoſito, pone ſuper fornacē ſublimatoriam receptaculo addito ſimul benè ſolidè claudente ac lutato. Ac pone ſublimandũ primùm igni puſillo, ac deinde magis magiſque aucto, vti decet, auctiore ad horas 12. Ac 12 horis exactis, paulatim materiam tuam cãdefacito, atq; ita retine ad horas 4: omniſque aquoſitas in receptaculum tranſibit, ac Mercurius tuus in alembicum ſublimabitur: ac maiore ex parte

Vulgo alumen de rocca.

vinus

viuus aſcendet. Exime ac denuò cum materia recenti contere, ac cum aqua illa quæ in ceceptaculum deſtillauit. Atque ipſum iterùm ſublimandum pone modis omnibus, vt prius factum eſt. Atque iſtam ſublimationem itera, donec omnis Mercurius mortuus fuerit: ac 4 lothones in tuo pondere viceris. Tùm Mercurius tuus paratus eſt, ad tuum opus album: ſerua ipſum donec eo vſus erit.

Mercurius paratus.

Cap. 143.

RECIPE iam Arſenici albi vt ex mineris venit libras 2, ac contunde in pulverem, ac contere in pulverē ſuper lapide cum ſimili materia, ac pondere, vt de Mercurio dictum eſt. Ac ſublima per ſe, donec itidem 4 lothones viceris. Nam omnes albæ materiæ iam dictæ habent ſulphur album. Item porrò aquam tuam ſiccam para eodem modo, ac pondere, donec itidem 4 lothones lucrifeceris ſuper duas libras, vt de Mercurio ac Arſenico doctum eſt. Tùm recipe ſal armoniacum quale Venetijs adfertur, clarum ac pellucidum arte ex operibus animalibus effectum, ac ſerua in vſum. Prætereà corpus tuum præparabis in hunc modum.

Præparatio.

Cap. 144.

RECIPE Lunā cupellatā admodum ſiccè purgatam, ac tùm etiamnùm in crucibulum à plumbo reflatā: ac tùm in laminas contuſam,

ac tùm cæmentatam cum ſale cõmuni ſtratum ſuper ſtratũ, ac lutatã ac tùm calcinatã, ſicuti noſti: primùm igni puſillo, deinde aliquanto auctiore, vt crucibulus rubeſcat, ita vt Luna nõ liqueſcat. Ac ita relinq; ad horas 24 in vno candore, aut calore. Tùm crucibulum aperi, ac ſal à laminis tuis ablue, donec tota munda ac pura ſit. Ac laminas tuas ſuper lapide contere, ac laua, vti conuenit. Tùm Lunã tuam denuò in corp⁹ reducito, ac rurſum laminas, vt priùs effice, ac cęmenta vt priùs. Idq; facito, atq; itera tandiu donec Luna tua munda ac clara ex cæmento prodeat: Ita vt aqua ſuperfuſa munda ac clara indè defluat, ſicuti infuſa fuerat: Tùm ſepone, donec eâ tibi opus erit.

Regimen ignis.

Cap. 145.

NVnc te docui Lunã tuam, Mercurium, arſenicum, ac ſal armoniacum præparare, ad lapidẽ albũ, aut fixationẽ. Scies, mi dilecte, ſi quas fixationes velis ponere, te debere omnes iſtas materias præparare, ac ponere ijſdẽ ponderibus, vt priùs, ac fixabis ſemel: ac vna fixatione factâ, ſemper Mercurium viuum apponere debes, ac denuò fixabis ſemper breui tẽpore, eximens & imponẽs. Sed ſi ſemper Mercurium apponeres, nec quicquã eximeres, fixatio tua fuſibilis fieret vt cera, ac medicina: ac faceret proiectionem ſuper Mercurium vitam habentẽ, vt in proiectione dictum eſt, ac pòſt docebitur.

Ad rubeum.

Cap. 146.

Recipe salis communis partẽ vnam, vitrioli Romani partẽ 1, ac 3 partes tegularum, ea inter se contunde, ac lamina Solem tuum tam tenuem quam ducati aut coronati sunt, ac cæmenta stratum super stratum, vti nosti, horas 24 vti conuenit cæmentare. Hoc quater itera, semper per cæmentum recens: tùm reducito, ac subtiliter lima, ac contere super lapide impalpabiliter, cum melle aut gummj, ac ablue tãtummodo mundè & clarè: idq; ad opus tuum serua. Tùm ℞. 2 libras boni Mercurij, atq; in hunc modum sublima. ℞. salis communis partẽ 1, aut ℔ 1, vitrioli Romani ℔ 2, contunde & sicca simul, vt pulverescant. Tùm misce, ac super lapide cõtere cum Mercurio illo cum aceto destillato tenuissimè. Tùm vasi inde terteo, vt in albo docetur, ac omnis humiditas in receptaculum destillabit: ac Mercurius sursum sublimabitur in alembicũ in morẽ niuis candidus: ac in se spiritũ vitrioli habebit, & salis. Tùm denuò contere bis, tantũ recentis materiæ sumens, cum aqua quæ in receptaculũ destillauit: Idque denuò sublima. Hoc facito ac iterato septẽ aut octo vicibus, identidẽ per recentẽ materiam: aut donec in quamq; librã 2 lothones lucrifeceris, vt priùs. Tùm sume 2 ℔ arsenici rubei, vt ex mineris prodit, ac sublima ipsum vt hìc de Mercurio docetur. Tùm accipe

2 libras salis armoniaci, aut aquæ tuæ siccæ, ac itidem sublima, vt de Mercurio doctum est, ac serua. Iam te præparare docui omne, quod tibi ad opus tuum necessarium est.

Cap. 147.

Modus cõiũgendi animã, corpus ac spiritum.

NVnc docere volumus quomodo, & qua ratione, animam, corpus ac spiritum simul coniungemus, vt in se inuicem ingrediantur. Nam contrariorũ congregatio esse non potest, vt simul maneant sine medio, de quo suprà doctũ est aliquid & post aliquid docebitur, cùm de herbis in vegetabili sermo erit.

Cap. 148.

Exemplũ tinctorum.

CApe exemplum à tinctoribus qui pannos tingunt. Habent rubram, ac pannum quem rubra imbutum cuperent, ac habent alumẽ. Pannus corpus est, rubra anima, ac alumen spiritus, qui intermedius est inter vtrumque. Nam si alumen non accederet, rubra in pannum non ingrederetur, ac fixa maneret: Inuisibiliter avolaret, ac pannus pallesceret. Nam color rubræ spiritus est: alumẽ vtriusq; particeps est, adeò vt congregata alterũ in alterum ingrediantur. Aut aquã nubium habere debes in qua hæc 3 omnia bulliãt, cùmq; bulliendo alterũ in alterũ ingressum est, ac probè congregata sunt: pannus siccãdus suspenditur, atq; aqua recedit, ac color fixus in pãno remanet. Ita se res cũ nostro lapide habet. Quamvis corpora ritè præparauim⁹, & animã, & spiritũ:

nisi

nisi in se invicé ingrediantur, neq; iam neque vllo vnquā tempore simul manebunt sine medio aquæ. *Cap.* 149.

Item iam dilectè vbi nam nunc aquā illam reperiemus? Nam Geber ait: Aqua nostra nō est aqua nubium. Aristoteles inquit: Aqua nostra est aqua sicca. Hermes ait: Aqua nostra ex sordida ac fœtida méstruali materia colligitur. Danthynus dicit: Aqua nostra inuenitur in veteribus stabulis & latrinis ac fœtidis cloacis. Ac Morienus: Aqua nostra crescit in montibus ac vallibus. Ac stolidi verba ista non intelligunt: ac putant Mercurium esse: Non est Mercurius, est aqua sicca, quæ ingredi facit ac cógregare omnes spiritus minerales, animam & corpus. Atq; vbi ea congregauit, recedit ab illis, ac fixa simul manere sinit. Atq; hæc aqua reperitur in omnibus rebus quæ in mundo sunt. Nam nisi hæc aqua esset, frustrà lapide efficere niteremur. Nam quo pacto efficeremus vt nostræ materiæ præparatę alia in aliam ingrederetur? Quemadmodum Pharmacopolæ herbas suas simul congregant. Atq; eodem modo facere debemus, siue in vegetabili, aut animali, aut minerali, ad opus perfectum faciendum, aut quintam essentiam, ex rebus singulis distinctis aquam siccam habere debemus. Itaque in rebus omnibus aqua sicca inest, vt seipsæ perfectas efficiant. Ideò Galenus ait: res omnes suam propriam habent medi-

Geber. Aristoteles Hermes. Dāthynus. Morienus. Rebus omnibus aqua sicca inest. Galenus.

medicinam ad lapidẽ conficiendũ, siue in minerali, animali aut vegetabili, absq; vllarũ rerũ peregrinarum additione. Quare cùm lapidem conficere volumus, aut vllam fixationẽ, coniunctionẽ illam aqua nostra sicca facere debemus, sicuti de tinctore & Pharmacopôla dictũ est. Ideo fit, mi dilecte, vt tam multi in errores incidant, quòd naturam nõ intelligant, nec sequantur. Idcircò tibi de tinctore & Pharmacopola mentionẽ feci: vt per eam rationẽ rudem, naturam intelligas, vt tua ipsius mente capias, nullam coniunctionẽ absq; medio fieri posse. Quare omnia opera quę suprà habẽtur, proba sunt. Sed duo illa ibi non nominantur spiritus videlicet atq; aqua sicca, pondera, ac congregatio, in quibus ars nostra tota cõsistit. Quare te adiuro, vt secretum istud nunquam patefacias, nam huic omnis ars quæ in orbe sit, inclusa est, ad brevi tempore ac exiguo labore opus perfectum faciendum.

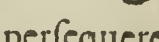
Coniunctio albi operis.

Cap. 150.

Recipe 6 partes tuæ Lunæ præparatæ, atque spiritus tui sublimari & animæ, singulorum partẽ vnam, ac aquæ tuę siccę partẽ dimidiam. Hoc ita intelligendum est 18 lothones Lunæ, Mercurij, Arsenici, singulorũ lothones 3, salis armoniaci lothonem cum dimidio: faciunt simul 25 lothones $\frac{1}{2}$. Hæc omnia dilecte simul sicca miscebis super lapide, ac paterę vitreæ indes,

des, ac cauebis ne qua humiditas aëris accedat. Præſtaret in ſtupha ſicca fieri. Tùm habebis dilectè aquã vitæ probè à phlegmate liberatam, vt nullum ſal armoniacum pulverizatũ in eâ ſolui velit, ac cum eâ materiã tuam tenuiſſimè ſuper lapide contere. Ac munias te aduersùs aërẽ, nocere tibi poſſet. Atq; vbi cõtritum fuerit, inde eiuſmodi vitro Venetico, ac operi vitro quod illi quadret: ac firmiter luto bono obducito; tùm in fornace ſecreta ponito, aut tripode, atq; ignẽ adde tãtũmodo eo tepôre quo eſt halitus hominis 25 annos nati. Atq; hoc pacto relinq; ad dies 16: ea eius putrefactio eſt. Tùm ex fornace remoue, ac ad ſtupham ſiccam accede, eam eo calore accẽde quo Sol in Ariete ſplendet, ac ollam in ea pone patentẽ: atq; ita poſitam relinque ad dies 3. Ac tribus diebus, ſpiritus ſylueſtres pingues ex materia extrahentur, tùm denuò operculũ ollæ impone abſq; lutatione: ac pone rurſum in tripode aut fornace, in quâ vnâ lãpade accẽdi poſſit. Ac talẽ calorẽ adde, vt exterius manus tuæ durare poſſis ad vas in quo opus eſt, ſine combuſtione. Atq; ita poſitum relinque 21 dies. Tùm vide numquid ſurſum ſublimatum ſit, nec ne. Si quid eſt ſurſum ſublimatũ, infrà abſterge, ac miſce eiuſmodi ſpathula lignea inter ſe. Ac ſi quid ſublimatum eſt, perſequere eundẽ calorẽ etiamnùm ad dies 6 aut 8: donec videas





Aqua vitæ probè à phlegmate liberata.

Regimen ignis.

videas, eo calore nihil ampliùs ſurſum ſublimare. Cumque non ampliùs ſurſum ſublimat, ignem auge aliquantulum ſingulis octo diebus, donec materia tua fixa ſit. Tùm ignẽ vehementem adhibe. Ac ſal armoniacũ ſublimando deme, ac pondera. Si iuſtum tuum pondus habes, quemadmodum primùm apponebas, nec amplius, materia tua fixa eſt. At ſi ampliùs reperis quam initio apponebas: materia nondum fixa eſt. Miſce iterùm cum materia, ac adde ignem procedendo, donec fixa ſit. Tùm ſublimando denuò aquam tuã, ſubtrahe ſiccam, ac materiam tuam exime, ac pondera an omne põdus tuum habeas. Ac ſi tum indè medicinam facere vis, dimidium tantum Mercurij viui adde, quàm materia gravis eſt, atque etiam dimidium tantùm aquę ſiccæ: videlicet vbi 2 partes fuerant, etiam vnam adde, eæ efficiunt 3, ac ſimul ſuper lapide contere cum aquá vitæ, vt priùs dictum eſt: ac rurſùm ollæ vitreæ inde, omnibus modis, vt ſuprà, donec materia tua fixa ſit. Ac denuò aquam tuam ſiccam ſublimando ſubtrahe, ac materiam tuam pondera. Ac ſume dimidium tantum Mercurii quàm materia tua gravis eſt, ac 5 lothones aquæ tuæ ſiccæ: contere denuò ſuper lapide cũ aqua vitæ, vt priùs. Ac facito vt priùs, donec materia tua fixa ſit. Sublimatione denuò aquam tuam ſiccam ſubtrahe, ac tertiò materiã tuam pondera: ac dimidium Mercurii

Ignis vehemẽs adhibendus.

vivi

vivi accipe: & 6 lothones aquæ ſiccæ:miſce & cõtere cũ aquá vite,atq; facito vt prius,donec materia tua fixa ſit. Ac fit fuſibilis vt cera,antequã omnino fixa fiat. Ac tũ non amplius aquã tuam ſiccam ſublimatione ſubtrahere potes. Nam cùm lapis in aliquẽ magnum calorẽ devenit,liqueſcit, ac in ſe aquam illam includit, vt amplius ſubvolare nequeat. Tamẽ aqua illa ſicca fixa non eſt, nec fixari poteſt. Atque ita medicinam partim fixam,partim nõ fixam eſſe oportet. Sed ignorãtes id intelligere nequeũt. Semper nituntur materiã ſuam fixam reddere. Cumq; iam fixam habent, æquè ac prius profecerunt:cùm enim iam proiectionẽ facerent, nihil ꝓficiebant. Ac omnis eorũ opera perierat: verba enim Philoſophorũ nõ intelligebãt. Opus omittebant, vbi de integro erat incipiẽdum: vt ſuprà demonſtratum eſt. Nunc igitur poſtquam dilecte medicinam tuam fuſibilẽ effeciſti, medicinã tuam vitreo crucibulo ex vitro Venetico conflato indes,ac liquefacies. Ac medicina tua iã liquefacta: lapis eſt clarus, albus &pellucidus in morem cryſtalli,in ſe retinens aquam illam ſiccã quę fixa nõ eſt , ac ita eſſe debet. Nam ſi aquã illam ſiccam in ſe non haberet, ꝓiectionẽ nõ faceret. Nã cũ proijceretur ſuper Merc.vivum factũ,aut ſuper mortua,immũda, impura metalla etiam vivificata, ꝓiectionẽ nullã faceret. Nã nihil eſſetquod medicinam aut Mercur. congregaret, ſicuti antè

de

Aqua ſicca in lapide non fixa ac volatilis eſſe debet.

de tinctore & pharmacopôla oſtēſum eſt. Itaque dilecte, aqua ſicca in lapide nō fixa, ac volatilis eſſe debet, ſi proiectio ſit futura.

Cap. 151.

Quid efficiat aqua ſicca.

SCies mi dilecte, cùm proiectionē facis aqua illa in lapide eſt, ac cùm lapis liqueſcere incipit ſuper Mercur. aut ſuper metalla immunda, tùm aqua illa ſicca medicinā & metalla in vnum contrahit, ac vt alterū in alterum ingrediatur efficit. Ac cum ea coniunxit, avolat in fluxione. Nam in ꝓiectione medicina cū Mercurio aut metallis impuris fluere debet, in quę ꝓiectio fit. Ac tum opus perfectum eſt. Quid cenſes dilecte? Nónne magnum ſecretum eſt cunctis hominibus abſconditum? Scies porró opus ad rubrum idem eſſe cum albo, quoad opificium: niſi quod fornax, ac pondera, ac tempus aliquāto longius ſit. Ac qui alias vias quęrit ad lapidé mineralé conficiendum, errabit. Multæ ac variæ ſunt viæ, ſed firmæ non ſunt, multa vitia in eas incidunt. Tamen hic modus adeſſe debet, vt opus perfectum evâdat.

Modus fixandi & multiplicandi.

Cap. 152.

FIxationem facito vt priùs, atq; ex vaſe exime, ac pondera. Eſt exēpli gratia libra tuæ materiæ fixæ: ſume itaq; libram 1 tuæ Lunæ calcinatæ, vt priùs, facit 2 libras. Tùm ſume ℔ 1 Mercurij calcinati, vt priùs, facit 3 ℔. His adde 3 lothones aquæ ſiccæ ſublimatæ, vt priùs:

ac

ac ſimul tere ſuper lapide cū aqua vitæ. Ac facito modis omnibus, vt priùs doctum eſt, donec materia tua fixa ſit. Tùm ſublimando aquã tuam ſiccam ſubtrahe, ac pondera materiam tuam. Si tum 3 ℔ fixi habes: ſume denuò 3 ℔ Lunæ tuæ iam dictæ, & 2 lib. tui Mercurij prædicti, Facit 8 lib. ſimul. Tùm ſume 8 lib. aquæ tuæ ſiccæ iam dictæ, ac cõgrega, ac fixa vt priùs. Tùm aquam tuam ſiccam ſublimãdo ſubtrahe denuò. Tùm 8 lib. materiæ fixæ habes. Item ſi 4 lib. demere vis, licet: Habes album Solem, ac facere aquam rubram, ac tingere, ac commodum eã facere: Ac ex alijs 4 lib. medicinam facere, modis omnib⁹, vt priùs doctum eſt. Sed in duobus vitris pone, in ſingulis 2 ℔. Nam ſi in vno vitro poneres, materia nimis magna eſſet: nam aquam paradiſi ei addis. Ac ſi ex 8 lib. omnibus medicinam facere voles, in quatuor vitris pone, ac medicinam para, vt antè doctum eſt. Ac ſcies, te in ſingulas libras quas congregabis additurum libram vnam aquæ ſiccæ.

Aqua Rubificans.
Cap. 153.

Recipe crocum Martis, antimonium, vt ex mineris venit, arſenicum rubrum ſingulorum vnam libram, auripigmenti lib. 1. vitrioli Romani 3, Salnitri, quantum eſt pondus reliquorum omnium. Contunde omnia ſimul, & ſicca vt pulverent. Ac libram 1 Salis armonia-

niaci immiſce. Cùmque probè permiſtum fuerit, inde vaſi terreo, quod ignem facilè ferre poſſit, nec intus vitrificatũ ſit. Ei alembicum ſuperimpone, ac firmiter luta ſuper id, ac compreſsè, pone ſuper fornace, receptaculo addito, atque aquam fortem, vt oportet, deſtilla: primùm igni puſillo, ac ſemper ipſum augendo. Ac tibi aqua alba deſtillabit, quæ vbi deſtillârit, alembicus rubere incipiet, aut croceus fieri. Tùm receptaculum citò aufer, ac aliud adde: ac ſolidè luto operi: ac ignem tuum auge, donec ſpiritus albus tranſeat, is eſt ſal armoniacum, quod vltimum omnium tranſit: ac tandiu ignem ſtrue, donec alembicus omnino lucidus fiat. Cùm iã ruber ſpiritus tranſit, nihil cum eo tranſit. Ac ſimulatque tranſierit, ſpiritus atque aqua ſimul tranſeunt. Tùm alẽbicus intus albus fit, quaſi niue plenus eſſet. Ac tùm ignem ſtrue tandiu, donec ſpiritus ac aqua exhalatione per roſtrum educta ſunt: quemadmodum homo vi halitum exhalat: ita ſpiritus ac aqua ſicca per fiſtulam expirant alembici, in receptaculum, ac ignem augent. Cùmque ſpiritus & aqua ſicca tranſiere: alembicus fit mũdus, clarus & albus, ac pellucidus. Tùm ſinas frigefieri, ac remoue ab igni, atque aquam vitro inde: ac arctè obtura. Ac ſume caput mortuum, ac tenuiſſimè in pulverem cõtunde, ac in aqua munda clarâ pone ad horas 2: ſine ſubſidere, ac clarum ſupernè diffunde:

Regimen ignis.

Aqua alba

Similitudo hominis halitum exhalantis.

de: ac denuò aquam mundam claram superfunde, vt priùs. Ac sine etiamnùm per horam bulliat, vt priùs. Tùm sine denuò subsidere, ac rursùm priori adde. Tùm fæces abijce. Atque id quod effudisti evapôra: ac pulvis croceus tibi remanebit, eum pondera, ac tùm tantundem salnitri adde, ac inter se misce, ac ollæ vitreę inde: atque aquam tuam destillatam superfunde, ac alembicum superimpone, ac solidè luto operi, ac pone super fornacem, receptaculo addito, ac per dies 3 super fornacem relinquito, antequam ignem subijcias. Tùm ignem tuum accende, ac primùm igni pusillo destilla, ac post interdum auctiore, donec spiritus albus transierit. Tùm desine, atq; aquam rubram habes interdiu ac noctu lucentē, quæ Lunam fixam solvit, sicuti Luna solvi solet, ac tincturam assumet perinde ac Sol mundissimus, qui vnquam visus sit: imò omnia metalla alba colore Solis tingit.

Aqua rubra interdiu ac noctu lucens.

FINIS.